# Ἡ Νεολαία

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 28 (7
13 ΑΠΡΙΛ. 1940-





# Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. Λογιστηρίου 32-094
» » Συντάξεως 34-425

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 28 — 13 Ἀπριλίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

| | | Μελῶν | καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν |
|---|---|---|---|
| ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ) | Δρ | 160 | 200 |
| ΕΞΑΜΗΝΟΣ » | » | 80 | 100 |
| ΤΡΙΜΗΝΟΣ » | » | 40 | 50 |
| ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: | Λίρ. Ἀγγλίας | | 1 |
| | Ἀμερικῆς Δολ. | | 6 |
| | Αἰγύπτου Λίρ. | | 1 |

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας. ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

## ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνδρομηταί, τῶν ὁποίων ἔληξεν ἢ λήγει ἡ συνδρομή, ὅπως μᾶς ἐμβάζουν τακτικῶς αὐτήν.

Ὅσοι ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ τὴν ἀνανεώσουν παρακαλοῦνται νὰ μᾶς τὸ γνωρίζουν ἐπιστρέφοντες τὸ πρῶτον τεῦχος ποὺ θὰ λάβουν, μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς, γράφοντες ἐπὶ τῆς ταινίας τὴν λέξιν «ἀπαράδεκτον».

Ἡ μὴ τοιαύτη ἐπιστροφὴ σημαίνει διὰ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ συνδρομητοῦ νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ τεύχους καὶ τὴν ὑποχρέωσίν του ὅπως ἐμβάσῃ τὴν συνδρομήν του.

Ἐπίσης παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. Συνδρομητῶν ἀλλάσσουν διεύθυνσιν νὰ μᾶς τὸ γνωρίζουν ἐγκαίρως δι' ἐπιστολῆς των, ἐσωκλείοντες εἰς ταύτην καὶ 3 δραχμὰς εἰς γραμματόσημα διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ πλακιδίου τῆς διευθύνσεώς των.

# Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΜΙΛΛΑ

Ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους μεταυγουστιανούς μας θεσμούς, ὁ θεσμὸς τῆς ἐργατικῆς ἁμίλλης εἶναι ὁ συμπαθητικώτερος καὶ ὁ πλέον γόνιμος. Καὶ πρέπει εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν νὰ τονισθῇ ὅτι δὲν ἐξαντλοῦνται καθόλου οἱ σκοποί, ποὺ ἐπιδιώκει μὲ τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ ἡ Πολιτεία, μὲ τὴν τεχνικὴν ἀρτίωσιν. Μ' ὅλο ποὺ δὲν εἶναι καθόλου μικρὴ ὑπόθεσις ἡ καλλιέργεια τῆς δεξιοτεχνίας, τῆς ταχύτητος καὶ γενικὰ τῆς ηὐξημένης κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιότητα ἀποδόσεως τῆς ἐργασίας, εἰς μίαν χώραν ὅπως ἡ ἰδική μας, μὲ καθυστερημένην τεχνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ποὺ οἱ οἰκονομικὲς καὶ δημογραφικὲς ἀνάγκες τὴν βιάζουν νὰ προχωρῇ γοργὰ εἰς τὸν συγχρονισμὸν τῶν μέσων καὶ τῶν ἱκανοτήτων τῆς παραγωγῆς της.

Ἀπείρως σημαντικώτεροι ἀπὸ τοὺς ὠφελιμιστικοὺς αὐτοὺς σκοποὺς εἶναι οἱ μορφωτικοί, οἱ κοινωνικοὶ καὶ οἱ πνευματικοί, ποὺ θεραπεύει αὐτὸς ὁ θεσμός. Ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν ὅτι ἡ μηχανοποίησις τῶν μέσων καὶ τῶν ὀργάνων τῆς παραγωγῆς μηχανοποιεῖ τὸν ἐργαζόμενον ἄνθρωπον καὶ ἀποχρωματίζει τὴν ἐργασίαν, φονεύει τὴν ποίησίν της καὶ τὴν ὡραιότητά της, νοθεύει τὸ στοιχεῖον τῆς χαρᾶς ποὺ πηγάζει ἀπὸ αὐτήν, ἂν δὲν εἶναι θύματα καὶ ὄργανα τῆς ἀποσυνθετικῆς μανίας τῶν σοσιαλιστικῶν μωριῶν, εἶναι καθυστερημένοι ρωμαντικοί, ποὺ δὲν κατορθώνουν νὰ κατανοοῦν καὶ νὰ χαίρωνται τὰς νέας δυνάμεις καὶ τὰ νέα ὄργανα, πού, προχωρῶν πρὸς τὴν τελείωσιν τῆς ζωῆς του κατέκτησε καὶ ὑπέταξεν ὁ ἄνθρωπος. Χρειάζεται νὰ ξεπερασθῇ καὶ νὰ ὑπερνικηθῇ ἡ ρωμαντικὴ πλάνη ποὺ ἀρνεῖται νὰ διακρίνῃ καὶ ν' ἀναγνωρίσῃ εἰς τὴν μηχανὴν καὶ εἰς τὴν μηχανοποιημένην παραγωγὴν τῆς ἐποχῆς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Χρειάζεται νὰ προσοικειωθῇ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ ποιότης τοῦ πνεύματος ποὺ κατέκτησεν ἀλληλοδιαδόχως τὸ λίθινον, τὸ χάλκινον καὶ τὸ σιδηροῦν ὄργανον, δὲν ἔχει καμμίαν διαφορὰν ἀπὸ ἐκείνην ποὺ ἐδημιούργησε τὰ πολύπλοκα μηχανήματα τῆς ἐποχῆς μας καὶ ἀκόμη ὅτι, ἀδιάφορον ποῖα εἶναι τὰ ὄργανα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκτελεῖται ἡ ἐργασία, τὸ πνεῦμα καὶ τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ πρώτη καὶ ἡ μοναδικὴ δύναμις καὶ πηγὴ τῆς ἐργασίας καὶ ἡ ἐργασία εἶναι συνέχεια καὶ προέκτασις τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ.

Ζοῦμε εἰς μίαν ἐποχὴν περίεργον, γεμάτην ἀντιφάσεις καὶ ἀντινομίας. Εἰς μίαν ἐποχὴν ὅπου μ' ὅλο ποὺ ἔχει ξεπεράσει κάθε ἄλλην εἰς τὴν τελειότητα τῶν μέσων ἐργασίας ποὺ διαθέτει καὶ εἰς τὴν ἀφθονίαν τῶν ἀγαθῶν ποὺ παράγει, ἐφαντάσθη τὸν ἑαυτό της φτωχὸν καὶ γυμνόν. Τέλος ἔφθασε νὰ συνοψίσῃ εἰς ἕνα ὅλα τὰ αἰτήματα καὶ τοὺς σκοπούς της. Εἰς τὴν ἀξίωσιν περισσοτέρων ἀγαθῶν διὰ τὸ κάθε ἕνα ἄτομον καὶ εἰς τὴν προσφορὰν ὀλιγωτέρου καὶ ὀλιγώτερον φροντισμένου κόπου διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν. Παντοῦ ὅπου κατώρθωσαν νὰ διαγνώσουν ἐγκαίρως τὸ σπέρμα τῆς παρακμῆς καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ἀποβαρβαρώσεως ποὺ ἔκρυβεν αὐτὴ ἡ ἀντίφασις, ἠκολούθησεν ἔντονος ἀντίδρασις. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀντίδρασις πηγαίνει νὰ γίνῃ τώρα νέα ἀφετηρία ἱστορίας. Καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα πολὺ πρόωρα καὶ ἀσύμμετρα ἐζήσαμεν αὐτὴν τὴν ἀντίφασιν. Εἶναι πολὺ κοντὰ χρονικῶς καὶ πολὺ ἰσχυρὰ εἰς τὴν μνήμην ὅλων μας ἡ ἐποχή, ὅπου ἡ ἐργασία ἐδυσφημεῖτο καὶ κατεσυκοφαντεῖτο εἰς τὸν τόπον μας ὡς δουλεία καὶ ὡς κόλασις καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ἄνθρωποι ὡς κολασμένοι τῆς γῆς καὶ ὡς θύματα τῶν πλέον ἀπιθάνων σκληροτήτων καὶ ἐκμεταλλλεύσεων. Εἶναι νωπαὶ εἰς τὴν μνήμην ὅλων μας αἱ διαταραχαὶ ποὺ ἐπήγαζαν ἀπὸ τὴν δυσφήμησιν αὐτὴν κάθε τόσο, ἡ διάσπασις καὶ ἡ ἐχθρότης ποὺ ἐπροκαλεῖτο ἐξ αἰτίας της μεταξὺ τῶν διαφόρων παραγόντων τῆς ἐργασίας, ἡ προϊοῦσα ἐλάττωσις τῆς ἀποδόσεως τῆς ἐργασίας, ἡ πτῶσις τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καὶ ὁ συνεχὴς κίνδυνος τῆς κοινωνικῆς ἀνατροπῆς καὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Αὐτὴ ἡ ἐποχὴ καὶ οἱ κίνδυνοι ποὺ ἐνέκλειε ἔχουν πλέον ξεπερασθῆ. Δὲν ἐχρειάσθη διὰ τὸ ξεπέρασμά της οὔτε αἱματηρὰ βία, οὔτε σκληρὰ ἐπιβολή. Δὲν ἐχρειάσθη ν' ἀνατραπῇ καμμία ἠθικὴ ἱεραρχία, καμμία τάξις, κανεὶς γόνιμος θεσμός. Δὲν ἐχρειάσθησαν θυσίαι καὶ θύματα. Ἔφθασε μόνον νὰ ὁμολογήσῃ ἡ Πολιτεία τὴν πίστιν της εἰς τὴν ἱερότητα τῆς ἐργασίας καὶ ν' ἀξιολογήσῃ σύμφωνα μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν τὸν ἐργαζόμενον ἄνθρωπον. Αἱ μεταρρυθμίσεις ποὺ ἠκολούθησαν εἰς τὸ πεδίον τῆς ἀνατιμήσεως τῆς ἐργασίας, ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ἀξιόλογοι, καὶ αἱ ὑλικαὶ παροχαὶ ποὺ ἔγιναν εἰς τοὺς ἐργαζομένους δὲν φθάνουν νὰ ἐξηγήσουν τὴν μεταβολήν. Ὅταν ἔχῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν τὸ πόσον ἀπεριόριστος εἶναι ἡ ἔφεσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀγαθῶν καὶ πόσον περιωρισμέναι ἀπὸ τὰ συμφέροντα καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομικῆς λειτουργίας αἱ δυνατότητες τῶν παροχῶν, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ δεχθῇ ὅτι ἡ μεταβολὴ δὲν εἶναι προϊὸν πραγμάτων ἀλλὰ πνεύματος. Οὔτε καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι ἄλλη, οὔτε καὶ θὰ εἶχεν ἐπιτυχίαν ἂν ἦτο ἄλλη. Τὸ ὑλικώτερον πρόβλημα ποὺ ἔθετεν ἐνώπιόν μας ἡ ἐποχή, τὸ μεταυγουστιανὸν Κράτος τὸ ἀντεμετώπισε καὶ τὸ ἔλυσε μὲ μεθόδους καθαρῶς ἠθικάς. Ἐπανέφερε πρῶτα τὸν ἐργατικὸν κόσμον εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐθνικῆς κοινότητος μὲ ὅλας τὰς τιμάς. Ἀνασυνέδεσε τοὺς δεσμούς του μὲ τὸ σύνολον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπήγαινε νὰ χωρισθῇ καὶ νὰ ἐκπέσῃ καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν δυνατότητα νὰ ξαναζήσῃ καὶ νὰ χαρῇ τὴν χαρὰν τῆς ὡλοκληρωμένης ζωῆς, ποὺ δὲν εἶναι δυνατὴ ἔξω ἀπὸ τὸ πλαίσιον τῆς ὁλότητος. Διέλυσεν ἔπειτα τὴν καταστροφικὴν παρανόησιν ποὺ ἐκαλλιέργει ὁ φιλελευθερισμός. Τὴν παρανόησιν ποὺ ἄφινε νὰ πιστεύεται ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι δικαίωμα, ποὺ ἐλεύθερον εἶναι τὸ ἄτομον νὰ τὸ ἀσκῇ ἢ νὰ μὴ τὸ ἀσκῇ, ὅταν θέλῃ. Ἐξήγησεν, ἐδίδαξε καὶ ἔπεισεν ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι κοινωνικὸν ἀγαθὸν καὶ ὅτι μὲ τὴν ἐργασίαν τὸ ἄτομον ἐξαγοράζει τὸ δικαίωμά νὰ ζῇ καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ τὰς ἀσφαλείας καὶ τὰς ἀνέσεις, μικρὰς ἢ μεγάλας, ποὺ τοῦ δίδει ἡ σύνδεσίς του μὲ τὴν Κοινωνίαν. Ἔπειτα ἐνομοθέτησε καὶ ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν ὁλόκληρον σειρὰν νόμων καὶ μέτρων, πού, μ' ὅλο ποὺ ἡ κεντρικὴ ἰδέα ποὺ τοὺς ἐνέπνευσεν ἦτο ἡ ἰδέα τῆς καλλιτέρας συντηρήσεως, ἀναπτύξεως καὶ ἀσφαλείας τοῦ ἐθνικοῦ συνόλου, τὰ εὐεργετήματα ποὺ ἐπήγαζον ἀπὸ αὐτοὺς ἦτο φυσικὸν νὰ γίνωνται αἰσθητότερα ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς ζωῆς τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων κοινωνικῶν στρωμάτων. Φυσικὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ θὰ ἦσαν ἀνέφικτα, ἂν δὲν εἶχον προηγηθῇ τὰ πρῶτα, ἂν δηλαδὴ ἡ στερέωσις τῆς τάξεως καὶ τῆς εἰρήνης ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Κοινωνίας καὶ ἡ καθιέρωσις τῆς ἐργασίας ὡς λειτουργίας ἐθνικῆς, δὲν ἐξησφάλιζεν εἰς τοὺς πόρους τῆς χώρας νὰ λειτουργοῦν εὐτάκτως καὶ ν' ἀποδίδουν κανονικῶς. Φυσικὰ κανεὶς δὲν ἰσχυρίζεται, οὔτε ἄλλως τε καὶ θὰ ἦτο σωστὸ νὰ τὸ περιμένῃ, ὅτι ὅλα τὰ προβλήματα ἐλύθησαν μὲ τὰ μέτρα αὐτὰ καὶ μετεβλήθη εἰς παράδεισον δι' ὅλους ἡ ζωὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅλοι ὅμως ἠμποροῦν νὰ διαπιστώσουν ὅτι εἰς καιροὺς γενικῶς χαλεποὺς δι' ὅλον τὸν κόσμον, ἡ Ἑλλὰς μὲ τὴν καθυστερημένην οἰκονομικήν της ἀνάπτυξιν καὶ τοὺς βραδέως ἀποδίδοντας πόρους της, εἰργάσθη ὅσον ποτὲ εἰς τὴν νεωτέραν της ἱστορίαν ἐντατικὰ καὶ εὔτακτα καὶ ἡ ἐργασία της ἀπέδωσε τόσον, ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν, ἀφοῦ ἀντεμετώπισεν ἐπειγούσας καὶ μεγάλας ἀνάγκας ἀρτιώσεως τῶν μέσων τῆς ἀμύνης καὶ τῆς ἀσφαλείας της, νὰ ἴδῃ τὴν ζωὴν ὅλου τοῦ λαοῦ της καὶ εἰδικῶς τὴν στάθμην τῆς ζωῆς τῶν πτωχοτέρων στρωμάτων του ν' ἀνέρχεται. Καὶ αὐτὴ ἡ ἄνοδος θὰ προχωρῇ αὐξάνουσα μὲ γοργότερον ρυθμόν, ἐφ' ὅσον θὰ προχωρῇ ἡ ἀρτίωσις τῶν τεχνικῶν της μέσων καὶ κυρίως ἐφ' ὅσον θὰ βελτιοῦται ἡ δεξιότης, ἡ γνῶσις, ἡ ταχύτης καὶ φυσικὰ καὶ ἡ ἀπόδοσις τῆς ἐργασίας τῶν ἐργατῶν της. Καὶ ἐδῶ κεῖται ὁ ρόλος τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐργατικῆς ἁμίλλης. Αὐτὴ θὰ ἐκλέγῃ, θ' ἀναδεικνύῃ καὶ θὰ βραβεύῃ τοὺς ἀνδραγαθοῦντας εἰς τὸ πεδίον τῆς ἐργασίας, τοὺς ἥρωάς της, ποὺ ἡ θέσις των δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ἡ ἴδια μὲ τὴν θέσιν τῶν ἐκλεκτῶν καὶ τῶν ἡρώων ὅλων τῶν ἄλλων ἐθνικῶν ἀγώνων.

Κὸς

Σκέψεις ἐπὶ τῶν πραγμάτων

# Η ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ

Μὲ ἰδιαίτερη, ὁμολογῶ, συγκίνησι ἐπῆρα στὰ χέρια μου τὸ «Δελτίον Μεγαλοσχολιτῶν» τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ στείλῃ μαζὶ μὲ τὸ καταστατικό του ὁ σύνδεσμος Μεγαλοσχολιτῶν. Γιατί, ἡ ἰδέα μόνο πῶς βρίσκονται συγκεντρωμένοι ἐδῶ σὲ σωματεῖο οἱ Ἕλληνες ποὺ ἐδέχθησαν τὰ φῶτα στὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, ποὺ μαζὶ μὲ τὴν Εὐαγγελικὴ Σχολὴ τῆς Σμύρνης, τὴν Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς Καισαρείας, τὸ Γυμνάσιο τῆς Τραπεζοῦντος καὶ τὶς Σχολὲς τῶν Κυδωνιῶν, ἀποτελοῦσαν τοὺς φάρους ποὺ ἐφώτιζαν δεκαετηρίδες καὶ αἰῶνες τὸ σκλαβωμένο Γένος, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ γεννᾷ αἰσθήματα ποὺ συγκλονίζουν τὸν γράφοντα αὐτὴ τὴ στιγμή.

Σὰν νὰ τὸ βλέπω μπροστά μου τὸ πελώριο ἐρυθρόχρωμο κτίριο νὰ κατέχῃ τὴν κορυφὴ τοῦ λόφου ποὺ ὀρθώνεται κοντὰ στὸ Φανάρι. Σὰν νὰ τὸ βλέπω μπροστά μου, μεγαλοπρεπὲς κι' ἐπιβλητικὸ ὅπως τ' ἀντίκρυσα γιὰ πρώτη φορὰ στὰ 1922 καὶ ἔκτοτε πολλὲς φορές. Τὄβλεπα σὰν σύμβολο τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, ποὺ ἐστάθη πάνω ἀπὸ τοὺς αἰῶνες καὶ τὶς συμφορές, πάνω ἀπὸ τὴ μπόρα ποὺ ἐχαρακτήρισε πάντα τὴ ζωὴ τοῦ Ἔθνους μας.

Πότε τάχα νὰ ἱδρύθη ἡ πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή;

Αὐτὸ κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὸ πῇ. Ἡ ἱστορία τῆς Σχολῆς συγχέεται μὲ τὴν ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ χάνεται στὰ βάθη τῶν αἰώνων. Ἐκεῖνο ποὺ ξεύρουμε εἶναι ὅτι τὸ 425 εἶχε ἱδρυθῆ στὴν Βασιλίδα ἡ Σχολή, ποὺ θὰ ὠνομάζαμε σήμερα Πανεπιστήμιο καὶ τότε ὠνομαζόταν Πανδιδακτήριο. Ἐδίδασκαν σ' αὐτὴ τριάντα καθηγηταὶ ἑλληνικά, λατινικά, φιλολογία καὶ νομικὰ καὶ κάθε ἄλλη ἐπιστήμη τυποποιημένη τότε, καὶ ὑπῆρξε τὸ πρότυπο γιὰ πολλὰ ἄλλα σχολεῖα ποὺ ἱδρύθησαν κατόπιν.

Καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὴ ὅμως ὑπῆρξε ἡ διάσημος Οἰκουμενικὴ Σχολὴ ποὺ ἱδρύθη ἀπὸ τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον, κατεστράφη ἀπὸ τὸν Λέοντα τὸν Ἴσαυρο, γιὰ νὰ ἐπανιδρυθῇ καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ δρόμο της, μέσα σὲ χίλιες ἀνωμαλίες καὶ στὴν κακοδαιμονία τῶν τελευταίων αἰώνων τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ὡς τὴν Ἅλωσι, ὁπότε καὶ ἔσβησε. Μὲ τὴν αὐτοκρατορία ἐσταδιοδρόμησε, μ' αὐτὴν καὶ πέθανε.

Ἕνα χρόνο ἐν τούτοις μετὰ τὴν ἅλωσι, στὰ 1454 ἐπὶ Πατριάρχου Σχολαρίου Γενναδίου τοῦ Β΄, ἱδρύθη ἀπὸ τὸν Ματθαῖον Καμαριώτην ἡ Πατριαρχικὴ Ἀκαδημία. Νἆναι ἡ Πατριαρχικὴ αὐτὴ Ἀκαδημία, ποὺ ἀργότερα ὠνομάσθη Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, ἢ ἡ Οἰκουμενικὴ Σχολὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅπως ἰσχυρίσθησαν πολλοί; Κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ τὸ βεβαιώσῃ, γιατὶ λείπουν τὰ στοιχεῖα, ἂν καὶ στὴν ἰδέα ποὺ ἐπέβαλε τὴν ἵδρυσι μποροῦμε νὰ ἰδοῦμε αὐτὴ τὴν συνέχεια. Ἀκόμα μᾶς λείπουν τὰ στοιχεῖα γιὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες τῆς σταδιοδρομίας της. Μόνον ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος μποροῦμε νὰ τὴν παρακολουθήσωμε στὸ δρόμο της ποὺ ἀποτελεῖ τιμὴ για τὸν ἑλληνισμὸ καὶ βρίσκουμε νὰ διδάσκουν σ' αὐτὴ «δαδοῦχοι τῆς ἑλληνικῆς σοφίας», ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος (1665), ὁ Ἰάκωβος Μάνος, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις, ὁ Ἠλίας Μηνιάτης, ὁ Δωρόθεος Πρώϊος, ὁ Κωνσταντῖνος Κούμας, ὁ Νικόλαος Λογάδης, ὁ Σαμουὴλ Κύπριος, ὁ Φιλόθεος Βρυέννιος καὶ πλεῖστοι ἄλλοι. Κι' ἦταν τέτοια ἡ φήμη της, τέτοια ἡ ὀργάνωσί της καὶ τόσης ἀξίας τὸ προσωπικὸ ποὺ ἐδίδασκε ὥστε στὰ 1899 ὁ πολὺς νομοδιδάσκαλος καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Α. Κρασσᾶς δὲν ἐδίστασε νὰ γράψῃ στὸν διευθυντὴ τῆς Σχολῆς:

«Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ 16ης Ἰουνίου ἐπιστολὴν σας πληροφορῶ Ὑμᾶς ὅτι μὴ ἀναλαβὼν ἀκόμη τὰ τῆς πρυτανείας δὲν δύναμαι νὰ ἔχω ἀκριβῆ γνῶσιν, ἀλλ' οὐχ ἧττον πᾶσαι αἱ πληροφορίαι εἶναι ὅτι οἱ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς καθηγηταὶ εἰσὶ καὶ κάλλιστα κατηρτισμένοι καὶ κάλλιον τῶν ἡμετέρων».

Δὲν εἶναι, βέβαια, ὁ καταλληλότερος χῶρος ἡ στήλη αὐτὴ γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν ἡ ὀργάνωσις τῆς Σχολῆς, ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας καὶ ἄλλα σχετικὰ μὲ τὴν σταδιοδρομίαν της. Τὴν δρᾶσι της ὅμως χαρακτηρίζει ἕνας ἀριθμός: ἀπὸ τὰ 1862 ὡς τὰ 1905, δηλαδὴ σὲ διάστημα 44 ἐτῶν ἐφοίτησαν 20.920 μαθηταί, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔπαιξαν κατόπιν ἐθνικὸ ρόλο, πρώτης γραμμῆς. Ὅπως καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ Σχολὴ τῆς Σμύρνης, ἔτσι καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, εἶχαν ὠργανωμένα διδασκαλεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποφοιτοῦσαν νέοι ἐμπνευσμένοι μὲ τὰ ὡραιότερα ἰδανικὰ καὶ ποὺ μαζὶ μ' ἐκείνους ποὺ ἔστελλε ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ὁ Σύλλογος Ὠφελίμων Βιβλίων καὶ ἄλλα σωματεῖα δὲν ἄφησαν γωνιὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης καὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου ποὺ νὰ μὴ δέχεται τὸ κήρυγμα τῆς ἑλληνικῆς φωνῆς.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔχει μιὰ ἄλλη ἀξία εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ὅσοι ἀποφοιτοῦσαν ἀπὸ τὴ Μεγάλη Σχολή, ἢ τὴν Εὐαγγελικὴ καὶ τὶς ἄλλες σχολὲς ποὺ ἀνεφέρθησαν παραπάνω, ἦσαν ὑπερήφανοι γι' αὐτὸ καὶ εἶχαν γραμμὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες δὲν ἀπεμακρύνοντο. Ἦταν παράδοσις σ' αὐτοὺς ὁ θερμὸς πατριωτισμὸς ν' ἀποδεικνύεται μὲ ἔργα, τὸ σεμνὸ ἦθος, ἡ θετικὴ ἐργασία. Παντοῦ σήμερα, στὴν Ἑλλάδα, στὴν Τουρκία, στὴν Αἴγυπτο, στὴν Αὐστραλία, στὴν Ἀμερική, παντοῦ τέλος ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες, βρίσκονται οἱ ἀπόφοιτοι τῶν σχολῶν αὐτῶν νὰ τιμοῦν τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα.

Γι' αὐτό, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι συγκινητικὸ νὰ βλέπῃ κανεὶς τοὺς Μεγαλοσχολίτας συγκεντρωμένους σ' ἕνα σωματεῖο μὲ καθωρισμένους σκοπούς. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς κατέχουν λαμπρὲς θέσεις· ἄλλοι ἀγωνίζονται νὰ δημιουργήσουν τὸ μέλλον. Ὅλοι μαζὶ ἀποτελοῦν μιὰ δύναμι, ποὺ μπορεῖ νὰ προσφέρῃ ἄπειρες κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, γιατὶ βέβαια ἡ ψυχαγωγία δὲν μπορεῖ νἆναι ὁ μοναδικὸς σκοπὸς ἀνθρώπων ὡς αὐτοὶ ποὺ ἀποτελοῦν τὸν Σύνδεσμον Μεγαλοσχολιτῶν.

Ἐκεῖνο ποὺ θέλω νὰ τονίσω μὲ δυὸ λόγια εἶναι ὁ ρόλος καὶ ἡ ἐπίδρασις μιᾶς σχολῆς στὴ διάπλασι τοῦ χαρακτῆρος, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἤθους. Ὅλες αὐτὲς οἱ μεγάλες ἀρετὲς εἶναι συμφυεῖς μὲ τὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.

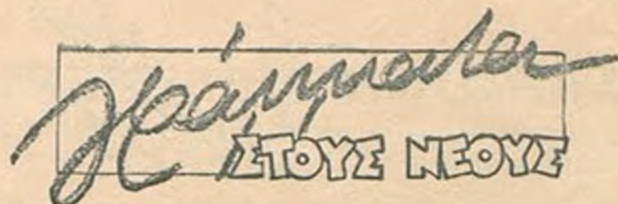
Ἂν μποροῦσα νὰ προσθέσω κάτι θὰ ἦταν ἕνα: νὰ μὴ λησμονοῦν τὰ ἑλληνόπουλα ὅτι ἡ Μεγάλη Σχολὴ ὑφίσταται πάντοτε ἀκμαία στὸ λόφο τοῦ Φαναρίου, ἀειλαμπὴς πνευματικὸς φάρος. Μὲ τὴν ἀγάπη ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἔζησεν ἡ Μεγάλη Σχολὴ αἰῶνες· μὲ τὴν ἴδια ἀγάπη πρέπει νὰ ζῇ σ' αἰῶνες αἰώνων.

Χρ. Ἐμμ. Ἀγγελομάτης

---

**Ἐστράφημεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πρὸς τὴν Νεολαίαν καὶ πρὸς τοὺς διδασκάλους της. Καὶ ἀπαιτήσαμεν καὶ ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὰς νέας καὶ τοὺς νέους τῆς Ἑλλάδος νὰ παραμερίσουν τὸ κάθε τι ἄλλο καὶ οἱ μὲν διδάσκαλοι νὰ μᾶς κάμουν Ἕλληνας, πρὸ πάντων Ἕλληνας, τὰ δὲ παιδιὰ καὶ τὰ κορίτσια νὰ αἰσθάνωνται πρὸ παντὸς ὡς Ἑλληνόπουλα καὶ Ἑλληνοποῦλες.**

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ




## Η ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

Ἀγαπητοί μου Φίλοι,

Στὸ περασμένο γράμμα μιλήσαμε γιὰ τὴν ὑπέροχη ἐντύπωσι ποὺ μᾶς χάρισε ἡ θαυμάσια ἐμφάνισί σας τὶς ἡμέρες τῆς ἐθνικῆς γιορτῆς στὴν Ἀθήνα. Ἂς ρίξουμε τώρα, στὸ σημερινό, μιὰ χαρούμενη καὶ περήφανη ματιὰ στὴν ἄλλη ἐξαίσια εἰκόνα, ποὺ μᾶς πρόσφερε ἡ ἐξίσου θαυμάσια ἐμφάνισίς σας στὶς Ἐπαρχίες, σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

— Καλά, θὰ πῆτε. Ἐδῶ, στὴν Ἀθήνα, μᾶς εἴδατε, μᾶς παρακολουθήσατε ἀπὸ κοντὰ κι' εἴχατε ἄμεσην ἐντύπωσι. Ἀλλὰ στὶς Ἐπαρχίες; Ποῦ μᾶς εἴδατε; Πῶς ἐσχηματίσατε ἐντυπώσεις;

Σᾶς εἴδαμε, ἀγαπητοί μου Φίλοι. Σᾶς εἴδαμε, ὅσο μακριὰ κι' ἂν εἶστε, σ' ὅποιο μέρος τῆς Ἑλλάδος κι' ἂν μένετε. Σᾶς παρακολουθήσαμε τόσο ζωηρά, τόσο ἔντονα, σὰν νὰ σᾶς εἴχαμε ἐδῶ κοντά μας, σὰν νὰ στεκόσαστε σιωπηλοὶ κι' ἐπιβλητικοὶ στὸν σεμνὸ χῶρο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου, σὰν νὰ περνούσατε ζωηροὶ καὶ ἀρρενωποὶ τοὺς δρόμους μας, σὰν νὰ ξανακάνατε μπροστά μας, στὴ λεωφόρο Ἀλεξάνδρας, τὴν ἐνθουσιώδη καὶ σταθερὴ πορεία σας πρὸς τὰ ὡραιότερα κι' ἱερώτερα πεπρωμένα τοῦ Ἔθνους.

Ἂς μὴν εἴδαμε τὶς φωτεινὲς μορφές σας· ἂς μὴν ἐκαμαρώσαμε τὰ γερὰ σώματά σας· ἂς μὴν ἀκούσαμε τὶς μουσικές σας. Εἴδαμε τὶς ψυχές σας, ἐκαμαρώσαμε τὰ αἰσθήματά σας καὶ τὶς σκέψεις σας, ἀκούσαμε τὸν παλμὸ τῶν καρδιῶν σας.

Ἐδῶ μπροστά μας εἶναι μιὰ στίβα ἀπὸ γράμματα, ποὺ μᾶς ἦρθαν ἀπ' ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, γιὰ νὰ μᾶς περιγράψουν τὸν ἑορτασμὸ τῆς ἐθνικῆς ἐπετείου, ὅπως ἔγινε παντοῦ. Δίπλα ἕνα μάτσο ἀπὸ φωτογραφίες, ποὺ συνέλαβαν καὶ κράτησαν διάφορες χαρακτηριστικὲς στιγμὲς ἀπὸ τὶς σχετικὲς ἐκδηλώσεις σας. Καὶ συγχρόνως σωρὸς ἀπὸ σεμνὲς καὶ λιτὲς ἐπαρχιακὲς ἐφημερίδες ποὺ ἀπηχοῦν ζωντανὰ τὴ δυνατὴ βοὴ τοῦ γεμάτου ἀπὸ ἐνθουσιασμό, ἔξαρσι καὶ πίστι ἑορτασμοῦ σας.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἄφωνα κι' ἄψυχα πράγματα παίρνουν ζωή, σὰν τὰ κυττάζουμε, παίρνουν φωνή, καὶ μᾶς μιλοῦν γιὰ σᾶς, ἀγαπητοί μου Φίλοι, μᾶς ἱστοροῦν τὶς πράξεις σας, μᾶς περιγράφουν τὶς ἐκδηλώσεις σας, μᾶς παρουσιάζουν τὶς ἐσωτερικὲς μορφές σας.

Παντοῦ, σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἐσεῖς εἴχατε τὴν πρωτοβουλία, ἐσεῖς εἴχατε τὴν πρωτοπορία. Ὁλόκληρος ὁ ἑορτασμὸς τῆς ἐθνικῆς ἐπετείου, σ' ὁλόκληρη τὴ Χώρα, εἶχε τὴ δική σας σφραγῖδα, τὴ δική σας πνοή, τὸν δικό σας παλμό. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν πιὸ ζωντανός, πιὸ ἐνθουσιώδης, πιὸ ὁρμητικός.

Καθὼς παρακολουθοῦμε στὶς μακρὲς στῆλες τῶν ἐφημερίδων τὶς περιγραφὲς τῶν παρελάσεών σας καὶ τῶν ἑορτῶν σας καὶ κυττάζουμε δίπλα τὶς ρωμαλέες μορφές σας στὶς φωτογραφίες καὶ διαβάζουμε τὰ ἐνθουσιώδη λόγια τῶν ἐπιστολῶν σας, τὰ συνδυάζουμε στὴ σκέψι μας ὅλα αὐτά, τὰ ἑνώνουμε, τὰ συνταυτίζουμε. Κι' οἱ μακρὲς στῆλες τῶν ἐφημερίδων γίνονται μέσα στὴ φαντασία μας δρόμοι μεγάλοι καὶ ἀνηφορικοί, ποὺ γεμίζουν ἀπὸ τὴν παρουσία σας κι' ἀπὸ τὴν πίστι σας κι' ἀνεβαίνουν ψηλά, πολὺ ψηλά, ἐκεῖ ποὺ εἶναι ἡ πραγματοποίησι τοῦ μεγάλου συνθήματος τοῦ Ἀρχηγοῦ, ἡ πραγματοποίησι τοῦ Γ' Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐξακολουθῆστε τὸν δρόμο σας, ἀγαπητοί μου Φίλοι, πάντα στὴν πρωτοπορία, μὲ τὴν ἴδια πάντα θέλησι, τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ τὴν πίστι. Τὸ Ἔθνος ὁλόκληρο σᾶς χαίρεται γεμᾶτο αἰσιοδοξία κι' ἐμπιστοσύνη καὶ σᾶς ἀκολουθεῖ.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη

Μελῆς Νικολαΐδης

---

Οἱ Ἕλληνες ἀξίζομεν καὶ ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν μεγάλα πράγματα ὅταν εἴμεθα ἡνωμένοι καὶ πειθαρχημένοι.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

---

## ΤΑ ΠΕΥΚΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ἡ πρωτοβουλία τῶν Σχηματισμῶν Νεολαίας περιφερείας Ἀττικῆς γιὰ τὴν προστασία τῶν πεύκων εἶναι ἀπὸ τὶς ὡραιότερες ποὺ ἔχει ἀναλάβει ἡ ὀργάνωσι τῶν νέων μας. Ἡ Ἀττικὴ εἶναι ἕνα προνομιοῦχο κομμάτι τῆς πατρίδας μας καὶ τὰ πεῦκα ἀντιπροσωπεύουν τὸ πιὸ ζηλευτό της στολίδι. Ἕνας ὕπουλος ὅμως ἐχθρὸς τὰ κατατρέχει τὴν ἄνοιξι : οἱ κάμπιες. Κι' ἀπ' αὐτὸ τὸ μίασμα πρόκειται στὸ ἑξῆς νὰ προστατευθοῦν.

Ἡ Ἀττικὴ δὲν εἶναι κανένα μέρος φημισμένο γιὰ τὴν εὐφορία του. Ὑπάρχουν στὴν ἑλληνικὴ γῆ ἄλλοι τόποι πλουσιώτεροι. Τὴν περισσότερη φήμη της ἡ Ἀττικὴ τὴ χρωστάει στὸ ὅτι στάθηκε ἡ κοιτίδα ἑνὸς λαμπροῦ πολιτισμοῦ καί, κατὰ δεύτερο λόγο, στὸ ὑπέροχο κλῖμα καὶ τὰ καλλίγραμμα βουνά της. Οἱ ἁρμονικὲς γραμμὲς τοῦ Ὑμηττοῦ, τὸ ἀμάραντο πράσινο τὴν Πεντέλης, οἱ χιονισμένες κορυφὲς τῆς Πάρνηθας πλαισιώνουν μ' ἕναν τρόπο θαυμάσιο αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ λεκανοπέδιο ποὺ ἔχει κορωνίδα του τὴν Ἀθήνα. Οἱ λόφοι καὶ τὰ βουνὰ τῆς Ἀττικῆς, ὅλες οἱ ἐξοχικὲς τοποθεσίες της ἔχουν συνδεθῆ ἄρρηκτα μὲ ἕνα δοξασμένο παρελθὸν καὶ ἐπὶ πλέον προκαλοῦν ἀκόμα τὸ θαυμασμὸ τῶν ἐπισκεπτῶν, ξένων καὶ δικῶν μας. Ἀλλὰ ποιὸ εἶναι τὸ δέντρο ποὺ τοὺς δίνει κυρίως τὸ χαρακτῆρα καὶ τὸ χρῶμα του; Μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ποὺ θὰ ρίξῃ κανεὶς βλέπει πευκόφυτες ὅλες τὶς πλαγιὲς γύρω ἀπὸ τὴν πρωτεύουσά μας. Τὸ πεῦκο, αὐτὸ κυριαρχεῖ στὴ βλάστησι τῆς Ἀττικῆς. Τὰ βελονωτά του φύλλα τροφοδοτοῦν ὁλοένα μὲ ὀξυγόνο τὴν ἀτμόσφαιρα. Τὸ καλοκαῖρι γίνεται πηγὴ δροσιᾶς γιὰ χιλιάδες παραθεριστῶν. Καὶ γενικὰ ντύνει μ' ἕνα τρόπο λαμπρὸ τὸ ἄγονο ἐκεῖνο χῶμα. Ἕνας παλαιὸς ἐχθρὸς τῶν δασῶν μας, οἱ κατσίκες, κηρύχτηκε σὲ διωγμό. Τὰ τρυφερὰ βλαστάρια μποροῦν ἄφοβα πιὰ νὰ μεγαλώσουν. Δὲν ἔμεναν παρὰ οἱ κάμπιες ποὺ μὲ τὸν ἐρχομὸ τῆς ἄνοιξης, περνῶντας ἀπὸ κλωνάρι σὲ κλωνάρι, τ' ἀπογύμνωναν στὸ τέλος ἀπ' τὰ φύλλα δίνοντάς τους μιὰ ἐμφάνισι ἀξιολύπητη. Ἡ ἀσχημία αὐτή, τὸ θέαμα ἑνὸς δέντρου ποὺ παραδίνεται ἀνυπεράσπιστο στοὺς ἀποκρουστικοὺς ἐπιδρομεῖς του, ἔπειτ' ἀπὸ τὴν ὁμόθυμη προσφορὰ τῆς Νεολαίας, θὰ ἐξαφανιστῇ. Οἱ πευκῶνες μας θὰ ξαναβροῦν τὴν πρώτη τους ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀμόλυντη στολή τους.

Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ ἔρχεται ἐπίκαιρα μὲ τὸ κήρυγμα τῆς ἐπιστροφῆς στὴ φύσι, κήρυγμα ποὺ τὸ ἐγκολπώθηκε τόσο βαθειὰ ἡ νέα γενεά. Οἱ πινακίδες μὲ τὴν κάπως ἀφελῆ σύστασι «Ἀγαπᾶτε τὰ δένδρα» δὲν ἀρκοῦν πιά. Χρειάζεται νὰ πλησιάσουμε περισσότερο τὸ φυτικὸ βασίλειο, νὰ προωθήσουμε τὴν ἀνάπτυξί του, νὰ τὸ ἐξασφαλίσουμε ἀπὸ τοὺς κινδύνους του.

Κλς

## Στὸ περιθώριον

### ΤΟ ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις τῆς Ε.Ο.Ν. ἀνεκοίνωσεν ἤδη διὰ σχετικῆς ἐγκυκλίου τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τοῦ «Τριμηνιαίου Δελτίου Διοικήσεως τῆς Ε.Ο.Ν.», ὀργάνου τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελῆ τὸ βῆμα τῆς ἐκδηλώσεως τῶν σκέψεων τῶν Ἐπιτελῶν καὶ τὴν συνεργασίαν τῆς Ε.Ο.Ν. καθὼς καὶ τὸν συνεκτικὸν κρίκον διὰ τὸν συντονισμὸν τῶν κατευθύνσεων πάντων διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τῆς Ὀργανώσεως.

Δὲν ἔχομεν καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ἔκδοσις τοῦ Ὀργάνου τούτου θὰ χαιρετισθῆ ἐνθουσιωδῶς ὑφ' ὅλης τῆς ἀνωτέρας ἱεραρχίας τῆς Ὀργανώσεως, ἡ ἔλλειψις τοῦ ὁποίου μέχρι τοῦδε ὑπῆρξε πράγματι αἰσθητή.

Αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ Δελτίου ἐκτίθενται ἐν πλάτει ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐγκυκλίῳ, κυριώτεραι τῶν ὁποίων θὰ εἶναι νὰ καταστήσουν προσιτὰ εἰς ὅλα τὰ στελέχη τῆς Ε.Ο.Ν. τὰ μεγάλα ἐθνικὰ προβλήματα τοῦ τόπου καὶ τὴν θέσιν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ὀργανώσεως ἔναντι αὐτῶν. Ἀλλὰ μαζί, ὅπως τονίζει ἡ ἐγκύκλιος, διὰ τῆς ὕλης του ἐν γένει τὸ Δελτίον θὰ ἐπιδιώκη τὸν πληρέστερον καταρτισμὸν τῶν στελεχῶν καὶ τὴν εὐρυνσιν τῶν γνώσεών των εἰς τὰ ἀφορῶντα τὰ προβλήματα τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τὰ ζωτικώτερα ζητήματα τῆς χώρας. Ἡ «Νεολαία» ἰδιαιτέρως χαιρετίζει τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὀργάνου, βεβαία ἐκ τῶν προτέρων διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν του.

### Η ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ Π.Δ.

Ἡ 19η προσεχοῦς Μαΐου καθωρίσθη ἤδη ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῆς ἐτησίας Διασκέψεως τῶν Περιφερειακῶν Διοικητῶν καὶ Διοικητριῶν. Ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰ σημερινὰ διεθνῆ γεγονότα ἐγνώρισεν ὅτι ἡ Διάσκεψις αὐτὴ δὲν θὰ λάβῃ ἑορταστικὸν χαρακτῆρα ὅπως εἰς τὸ παρελθόν. Τοῦτο ὅμως δὲν πρόκειται βέβαια κατ' οὐδὲν νὰ ἐλαττώσῃ τὴν μεγάλην σημασίαν τὴν ὁποίαν ἡ Διοίκησις ἀποδίδει εἰς τὸ συνέδριον.

# ΥΓΙΗΣ ΚΑΙ ΑΛΗΘΙΝΗ

Ἡ Κυβέρνησις ἐξῄρεσεν ἀπὸ τὴν φορολογίαν — τὴν μικρὰν ἄλλως τε — ποὺ ἐπέβαλεν εἰς τὰ γεωργικὰ προϊόντα καὶ ποὺ ἀποκλειστικός της προορισμὸς εἶναι ἡ συμπλήρωσις καὶ ἀρτίωσις τῆς ἀμυντικῆς παρασκευῆς τῆς χώρας, τὸ σκαλιστικὸ σιτάρι καὶ τὰ ὄσπρια. Ἡ ἰδέα ποὺ δικαιολογεῖ αὐτὴν τὴν ἐξαίρεσιν εἶναι ἰδιαιτέρως διδακτική. Τὸ ξέρουμε ὅλοι ὅτι τὸ χωράφι ποὺ καλλιεργεῖται κατὰ τὸ σκαλιστικὸ σύστημα ἀποδίδει περισσότερο εἰσόδημα. Θὰ ἔλεγε λοιπόν, ἐπιπόλαια ἐξετάζων κανεὶς τὸ ζήτημα, ὅτι εἶναι ἀντιφατικὸν τὸ νὰ φορολογῇ τὸ Κράτος ἐκείνους ποὺ θὰ ἔχουν ὀλιγώτερον εἰσόδημα καὶ νὰ ἐξαιρῇ τοὺς ἄλλους ποὺ θὰ ἔχουν τὸ μεγαλύτερον. Ἂν τὸ σκεφθῇ ὅμως περισσότερον θὰ ἰδῇ ὅτι ὑπάρχει σοφία εἰς τὸ μέτρον αὐτὸ καὶ δικαιοσύνη. Σοφία, διότι τὸ Κράτος, ἐπειδὴ ἔχει τελείαν συναίσθησιν τῆς σημασίας τῆς βελτιώσεως τῶν ἀποδόσεων τῆς σιτοκαλλιεργείας καὶ ἐπειδὴ προσβλέπει μὲ εὐρύτητα εἰς τοὺς ἰδίους του σκοπούς, προτιμᾷ νὰ παραιτηθῇ προκαταβολικῶς ἀπὸ τὸν φόρον ποὺ θὰ τοῦ ἔδιδεν ἡ παραγωγὴ τῶν σκαλιστικῶς καλλιεργηθέντων ἀγρῶν, ἀφοῦ γνωρίζει ὅτι ἡ παραίτησίς του αὐτὴ θὰ εἶναι μία ἀκόμη ὤθησις καὶ ἐνθάρρυνσις διὰ τὰ προοδευτικὰ γεωργικὰ στελέχη, ἕνα ἀκόμη μέσον ποὺ θὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀρτίωσιν τῆς καλλιεργείας τοῦ σίτου εἰς τὸν τόπον καὶ θὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν σιτάρκειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία καὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον ἔχουν νὰ περιμένουν ὀφέλη πολὺ - πολὺ μεγάλα, ποὺ θὰ καλύπτουν πολλαπλασίως τὰς εἰσπράξεις ποὺ θὰ εἶχε τὸ Κράτος ἂν δὲν εἶχε παραιτηθῇ ἀπὸ τὴν φορολογίαν τοῦ σκαλιστικοῦ σίτου. Ἀλλὰ καὶ δικαιοσύνη ὑπάρχει εἰς τὸ μέτρον, μία δικαιοσύνη ἀνωτέρου ποιοῦ. Δικαιοσύνη ποὺ δὲν ἰσοπεδώνει ἀποτυχημένους καὶ κακομοίρηδες, ἀλλὰ βραβεύει καὶ ἀναδεικνύει τοὺς δυνατούς, τοὺς φωτισμένους καὶ τοὺς προκομμένους καὶ γενικὰ παρακινεῖ ὅλους ν' ἀγωνίζωνται, νὰ προσπαθοῦν νὰ ἐργάζωνται περισσότερο καὶ καλλίτερα. Μία δικαιοσύνη ποὺ ἀνορθώνει, ποὺ ἐξαίρει τὴν ἅμιλλαν τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς προόδου καὶ ἀξιολογεῖ τὸν προσπαθοῦντα καὶ ἁμιλλώμενον εἰς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα ἄνθρωπον. Ἂς μὴ λησμονῇ κανεὶς ὅτι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μία τέτοια δικαιοσύνη ἦτο ἀκατανόητος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τότε ὅλοι ἐδούλευαν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἰσοπεδώσεως. Τότε τὸ Κράτος εἶχε καταντήσει ὄργανον τῶν ἀδυναμιῶν καὶ τῶν ἀθλιοτήτων τῶν πολλῶν. Ὅλοι ξέρουν ὅτι ἔφθασε κάποτε τὸ Κράτος ν' ἀποζημιώνῃ τοὺς καλλιεργητὰς ποὺ ἀπὸ ἰδικήν των κακορριζικιάν κατεστράφησαν ἀπὸ τὸν περονόσπορον. Σήμερα τὸ Κράτος ἀφίνει εἰς τὴν τύχην των τοὺς ἐξ ἰδικῆς των ὑπαιτιότητος κακομοίρηδες, δὲν διστάζει μάλιστα καὶ νὰ τοὺς ἐπιβαρύνῃ, καὶ βοηθεῖ ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὴν ἔφεσιν καὶ τὴν ἱκανότητα ν' ἀνέλθουν ὑψηλότερα. Καὶ πρέπει ν' ἀναγνωρίσουν ὅλοι ὅτι αὐτὴ ἡ φιλανθρωπία ποὺ ἀνορθώνει καὶ βοηθεῖ τὸν πολίτην νὰ γίνῃ καλλίτερος εἶναι ἡ μόνη ὑγιὴς καὶ ἀληθινή.

Στὸ περιθώριον

### Η ΦΙΛΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Τὰ ἀνταλλαγέντα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς τηλεγραφήματα μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ὑπῆρξαν ἰδιαιτέρως θερμὰ καὶ εὗρον ὡς πάντοτε βαθεῖαν ἀπήχησιν εἰς ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ὁ ὁποῖος ἄλλην μίαν φορὰν διεπίστωσε τὴν διαρκῶς θερμὴν ἐγκαρδιότητα τῆς φιλίας ἡ ὁποία τόσον εὐτυχῶς συνδέει τοὺς λαοὺς τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι κοινὴ πλέον πεποίθησις εἰς τὰς δύο χώρας ὅτι αἱ σχέσεις των, εἰς ὃ σημεῖον ἔχουν ἐξελιχθῇ χάρις εἰς τὴν ὁμόθυμον ἀμοιβαίαν θέλησίν των δημιουργοῦν νέαν ὅλως κατάστασιν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον τὴν ὁποίαν ὅλος ὁ κόσμος ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει.

### ΑΙ ΕΝΟΠΛΟΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Ἂν εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς 4ης Αὐγούστου ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἀποδίδῃ τὴν σημασίαν ποὺ τοὺς ἀξίζει, αἱ στρατιωτικαὶ παρασκευαὶ τῆς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ Κυβερνήτης ἔρριψεν ὅλον τὸ βάρος τοῦ ἐνδιαφέροντός του καὶ τῶν ὁποίων δείγματα ἐκαμάρωσε κατὰ τὴν μεγαλειώδη ὄντως στρατιωτικὴν παρέλασιν τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς, ἐπροκάλεσαν τὰ πιὸ βαθειὰ αἰσθήματα τῆς γαλήνης καὶ ἀσφαλείας ἀλλὰ καὶ τὴν πιὸ ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ἐθνικὸν παλμὸν κυρίως ἀνήκει ἡ τόσον σύντομος ἀναβίωσις τῆς ὑλικῆς καὶ ψυχικῆς ἀλκῆς τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος.

#### ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΑ

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους τὸ περιοδικὸν καθιερώνει εἰδικὴν στήλην διὰ τὰ φιλοτελικά. Τὴν στήλην ταύτην θὰ ἐπιμελῆται τὸ εἰδικὸν τμῆμα τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, εὐγενῶς προσφερθέν. Οἱ νέοι τῆς Ὀργανώσεώς μας πολλὰ ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν ἐκ τῆς στήλης ταύτης ἀπὸ ἀπόψεως γεωγραφικῶν καὶ ἱστορικῶν γνώσεων, θὰ ἔχουν δ' ἐπίσης καὶ μίαν εὐχάριστον καὶ πλήρη ἐνδιαφέροντος ἀπασχόλησιν.

ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΠΕΤΕΙΟΙ

# ΤΟ ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΟ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ

## Ο ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Στὶς βοσκὲς τῆς Δημητσάνας ὁ μικρὸς Γιῶργος Ἀγγελόπουλος ἀκολουθεῖ τὸν πατέρα του, τὸ Γιάννη, τὸν τσοπάνη, καὶ τὸν βοηθάει στὴ δουλειά του... Βόσκουν μαζὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια... Μιὰ σφεντόνα ἔχει ζωσμένη στὴ μέση του ὁ Γιῶργος καὶ ἀπ' αὐτὴ περνάει τὴν καλαμένια φλογέρα του, ποὺ κάθε τόσο παίζει μαζί της ὡραίους ποιμενικοὺς σκοπούς, π' ἀντιλαλοῦν στὰ βουνὰ καὶ στὶς ρεματιές...

Κι' ὅμως ὁ μικρὸς βοσκὸς δὲν ἔχει πάνω του τὰ τραχειὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ὀρεσιβίων τσοπάνων!... Τὰ ἔξυπνα μάτια του λαμποκοποῦν σ' ἕνα πρόσωπο ἥμερο, γλυκό, θεῖο... Στὸ σακκοῦλι, ποὺ φέρνει στὸν ὦμό του, σέρνει καὶ κάτι βιβλία καὶ κάθε τόσο, ὅταν ἀμέριμνα πιὰ τὰ πρόβατα βόσκουν, κάθεται καὶ διαβάζει κάτω ἀπὸ τὴ σκιὰ τῶν δέντρων...

Κι' ὕστερα ἐγκαταλείπεται σ' ὁραματισμοὺς κι' ὀνειροπολήσεις! Τί νὰ σχεδιάζῃ, ἀλήθεια, τὸ μικρὸ βοσκόπουλο καὶ σὰν τί νὰ τὸν ἀπασχολῇ ἔξω ἀπὸ τὶς ἔγνοιες γιὰ τὰ πρόβατα, τ' ἀρνάκια, τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὴ φλογέρα του!...

Ποιὸς ξέρει σὲ τί παράτολμα ὄνειρα τὸν παρασύρει τὸ πεπρωμένο του; Δὲν φαίνεται γεννημένος ὁ Γιῶργος γιὰ ν' ἀφιερώσῃ ὅλη του τὴ ζωὴ φυλάγοντας καὶ βόσκοντας τὰ πρόβατά του... Δὲν φαίνεται ἀποφασισμένος νὰ κλεισθῇ ἀνάμεσα στὰ βουνὰ τῆς Δημητσάνας!... Κάτι — κάτι ἀσύλληπτο κι' ἀκαθόριστο — τὸν τραβάει μακριά, πρὸς ἄλλους ὁρίζοντες...

Καὶ κάποια μέρα ἐξομολογεῖται καθαρὰ στὸν πατέρα του:

— Προτιμάω νὰ πάω κι' ἐγὼ στὸ σχολεῖο, στὴ Δημητσάνα. Κάτι μπορῶ νὰ κάμω κι' ἐγώ!...

Ὁ πατέρας του συγκινήθηκε... Καὶ τοὔδωσε τὴν ἄδεια καὶ τὴν εὐχή του. Καὶ ἀπὸ τότε μπῆκε στὸ σχολεῖο. Ἦταν καταπληκτικὴ ἡ πρόοδός του στὰ γράμματα... Καὶ σὰν τελείωσε τὸ σχολεῖό του ἐκεῖ, ἔφυγε γιὰ τὰς Ἀθήνας. Ἐκεῖ συμπλήρωσε τὶς σπουδές του... Κι' ἀργότερα πῆγε στὴν Σμύρνη, ὅπου ἕνας θεῖός του, ὁ Μελέτιος, ἦτο ἐκκλησιάρχης. Κι' ἐκεῖ γράφτηκε στὴν Εὐαγγελικὴ Σχολή...

Ἦταν μοναδικὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Γεωργίου!... Φιλομαθέστατος, ἐπιμελέστατος καὶ σεμνός, διακρινόταν γιὰ τὴν εὐσέβειά του καὶ τὴν εὐλάβειά του... Καὶ ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Προκόπιος, ἐκτιμῶντας ὅλες αὐτὲς τὶς ἀρετές του, τὸν χειροτονεῖ ἱερομόναχο διάκονο καὶ τοῦ δίνει τὸ ὄνομα Γρηγόριος!

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἱερατικοῦ σταδίου τοῦ μάρτυρος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Ε΄, γιατὶ τὸ μικρὸ τσοπανόπουλο τῆς Δημητσάνης, ὁ Γεώργιος Ἀγγελόπουλος, δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν μαρτυρικὸ ἱεράρχη, ποὺ ἀπὸ ποιμὴν προβάτων εἶχε γίνει ὁ ποιμενάρχης τοῦ χριστιανικοῦ ποιμνίου στὴν πιὸ κρίσιμη στιγμὴ τῆς Χριστιανοσύνης καὶ ποὺ στὸ τέλος, σὰν σωστὸς πνευματικὸς ποιμένας, τὴν «ψυχὴν αὐτοῦ ἔθεσεν ὑπὲρ τῶν προβάτων»...

* * *

Ἡ Πύλη εἶχε πολὺ θορυβηθῆ μὲ τὴν ἀναγγελία τῆς ἐπαναστάσεως στὴν Βλαχία καὶ Πελοπόννησο, κι' ὅλες της οἱ ὑποψίες στρέφονται στὸ Πατριαρχεῖο... Οἱ συνοδικοὶ συλλαμβάνονται καὶ κλείνονται στὶς φυλακές, ἐνῶ οἱ δήμιοι τοὺς βασανίζουν στὰ κελλιά κρατῶντάς τους βάναυσα σιδεροδεμένους στὰ μπουντρούμια τῆς φυλακῆς Μποσταντζῆ καὶ ριγμένους κατάχαμα, χωρὶς στρῶμα, χωρὶς φαγητό, χωρὶς νερὸ ἀκόμη... Στὸ ἀναμεταξὺ οἱ Γεννίτσαροι σκοτώνουν ἀλύπητα τοὺς χριστιανοὺς στοὺς δρόμους



Τὸ τσοπανόπουλο τῆς Δημητσάνας.

καὶ κατὰ ἑκατοντάδες οἱ ἔμποροι ἐκ Πελοποννήσου, ποὺ εἶχαν ἐγκατασταθῆ στὴ βασιλίδα τῶν πόλεων, μεταφέρονται ἁλυσσοδεμένοι στὰ καράβια, γιὰ νὰ ἐξοριστοῦν τάχα στὴν Ἀνατολή, μὰ κι' αὐτοὶ πνίγονται ἀπάνθρωπα στὴν Προποντίδα...

Τὸ φάσμα τοῦ θανάτου αἰωρεῖται πάνω ἀπὸ τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμοὺς κι' ὁ Πατριάρχης πηγαινοέρχεται στὸν Μεγάλον Βεζύρη, στὸ Παλάτι καὶ τοῦ Σεϊχουλισλάμη τὸ σπίτι γιὰ νὰ προλάβῃ τὸ μεγάλο κακό! Δίνει ὑποσχέσεις, ἐγγυήσεις, ἐκδίδει ἐπιτίμια κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, γιὰ νὰ περισώσῃ ὅ,τι εἶναι δυνατόν!

Οἱ φίλοι τοῦ Πατριάρχου βλέπουν τὸν κίνδυνο καὶ τὸν συμβουλεύουν νὰ φύγῃ τὸ γρηγορώτερο!... Νὰ σωθῇ!... Τοῦ προσφέρουν τὰ μέσα τῆς σωτηρίας... Ἕτοιμοι νὰ ναυλώσουν βαπόρι... Οἱ χριστιανικὲς πρεσβεῖες ἀνοιχτὲς γιὰ νὰ τὸν κρύψουν καὶ τὸν προστατεύσουν.

Μὰ ὁ Πατριάρχης δὲν δέχεται.

— Μὴ μὲ παρακινῆτε εἰς φυγήν! Μὴ θέλετε νὰ σωθῶ. Ἡ ὥρα τῆς φυγῆς μου θὰ ἦταν ἀρχὴ σφαγῆς...

Καὶ τοὺς καθώρισε τὸ καθῆκόν του...

Θὰ μποροῦσε βέβαια νὰ ξεφύγῃ μεταμορφωμένος μὲ καμμιὰ προβιὰ εἰς τὴν πλάτην, σφαλισμένος εἰς φιλικὴν πρεσβείαν ἢ ἐπιβιβαζόμενος εἰς κανένα καράβι.

«Ἀλλὰ πῶς θὰ ἀκούω — τοὺς εἶπε — τὰ ὀρφανὰ τοῦ Ἔθνους μου νὰ σπαράττουν εἰς τὰ χέρια τοῦ δημίου; Εἶμαι Πατριάρχης διὰ νὰ σώσω τὸν λαόν μου, ὄχι νὰ τὸν ρίξω στὰ μαχαίρια τῆς Γεννιτσαριᾶς. Θὰ μείνω».

Καὶ ἔμεινε...

Ἡ ἑβδομάς, ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς, τῶν Παθῶν. Μεγάλη ἑβδομὰς ἀκόμη τῶν παθῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Πατριάρχης τρέχει - τρέχει διὰ νὰ σώσῃ!... Συμβουλεύει, ὑπόσχεται, συγκαλεῖ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ ἀποφασίζει... Μὰ τοῦ κάκου! Τὰ πράγματα ἐξελίσσονται ραγδαῖα.

Εἶναι πλέον ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, 10 Ἀπριλίου 1821. Εἶναι τὸ πιὸ τραγικὸν Πάσχα, ἐξ ὅσων ἑώρτασε ὁ Χριστιανισμός!... Ὅλοι ἦσαν κατηφεῖς. Ὅλοι τρομαγμένοι. Ὁ Πατριάρχης ὅμως κάμνει τὸ καθῆκόν του. Οὐδέποτε, λέγουν οἱ βιογράφοι του, ἐξετέλεσε λαμπροτέραν, κατανυκτικωτέραν, ἐμφαντικωτέραν καὶ διαρκεστέραν λειτουργίαν! Ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐξήστραπτε θεία τις αἴγλη.

Ἠσπάσθη ὅλους κατόπιν εἰς τὸν ναόν, ὅταν δὲ ἐπληροφορήθη ὅτι στίφη ἄτακτα περικυκλοῦν τὰ Πατριαρχεῖα, ἐβροντοφώνησεν ἀσπαζόμενος τὸν διάκονον:

«Ἂς εἶναι αὐτὸς καὶ ὁ τελευταῖος ἀσπασμός».

Ἡ ἱεροτελεστία ἐτελείωσε... Καὶ ὁ Πατριάρχης ἐξεδύθη καὶ κατηυθύνθη εἰς τὸ προσευχητήριόν του...

Μετ' ὀλίγον ἀπήγετο εἰς τὰς φυλακάς... Καὶ κατόπιν πρὸ τῆς μεσαίας Πύλης τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου καὶ ὁ δήμιος τὸν ἐκρέμασε!...

Ὁ μάρτυς Πατριάρχης ἐθυσιάζετο ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν...

Τὸ τίμιον σκῆνός του ὑπέστη πλείστας προσβολάς... Καὶ εἰς τὸ τέλος, συρθὲν εἰς τοὺς δρόμους, ἐρρίφθη εἰς τὸν Κεράτιον...

Ἡ Θεία Πρόνοια ηὐδόκησε νὰ εὑρεθῇ τὸ ἅγιον λείψανον καὶ νὰ μεταφερθῇ εἰς Ὀδησσὸν ἀπὸ τὸν πλοίαρχον Σκλάβον, ὅπου ἡ Ρωσσία καὶ οἱ ὁμογενεῖς τὸν ἐκήδευσαν μὲ μεγάλας τιμάς...

Τὸ μικρὸ βοσκόπουλο τῆς Δημητσάνας ὅταν ὡραιαπίζετο ὑπὸ τὰ βαθύσκια δένδρα τῆς Δημητσάνας, δὲν θὰ προέβλεπε βέβαια τὸν τραγικό του θάνατο... Θὰ ἐσχεδίαζε μὲ τὴν παιδική του φαντασία πῶς θὰ φανῇ χρήσιμος στοὺς σκλαβωμένους ἀδελφούς!..

Μὰ ὁ θάνατός του ὁ ἡρωϊκὸς στάθηκε παράδειγμα αὐτοθυσίας γιὰ τοὺς πολεμιστές, ποὺ ἔδιναν τὸ αἷμα καὶ τὴ ζωή τους γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐλευθερία...

**Ἄγγελ. Μεταξᾶς**



# ΑΙΣΧΥΛΟΥ: ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Μιὰ δυνατὴ κραυγὴ ἀκούστηκε στὰ βαθειὰ μεσάνυχτα.

— Ἔ, ἕ, ἡ φωτιά, ἡ φωτιά!

Πάνω στὸ λιακωτὸ τῶν Ἀτρειδῶν, ποὺ εἶναι οἱ δυνατώτεροι βασιλιάδες σ' ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα, ἕνας δοῦλος φωνάζει, πηδᾶ, θαρρεῖς πὼς τρελλάθηκε ἀπὸ τὴ χαρά του...

— Ἡ φωτιά! ἡ φωτιά!

Ὡς τόσο τὸ παλάτι ποὺ εἶναι χτισμένο ψηλὰ στὸ κάστρο, μὰ καὶ ὁλόκληρη ἡ πολιτεία ποὺ ἁπλώνεται κάτω ἀπὸ τὸ κάστρο, κοιμᾶται ἀκόμα. Πόσες στενοχώριες κλείνουν τὰ σπίτια αὐτὰ ποὺ μόλις μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ διακρίνη στὴ θαμπὴ ἀστροφεγγιά! Δέκα χρόνια τώρα οἱ ἄντρες λείπουν στὴ μακρινὴ ἐκστρατεία τῆς Τροίας. Τί κάνουν; Τί ἀπόγινε μακρυὰ ἐκεῖ στὸ θαλασσοδαρμένο Ἀσιατικὸ ἀκρογιάλι; Κανεὶς δὲν ξέρει. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἔρχονται διάφορα μαντᾶτα, πὼς σκοτώθηκεν ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος, κλαῖνε μερικὰ σπίτια, πενθοῦνε καὶ πάλι σιωπή... σιωπή... Οἱ γέροι μουρμουρίζουν στερημένοι ἀπὸ τὰ παιδιά τους... Οἱ γυναῖκες μαραίνονται ἀπὸ τὴ θλίψη καὶ τὴν ἀναμονή... Τὰ χρόνια περνοῦνε.

Ἀπὸ περαστικοὺς πραματευτάδες ὡς τόσο μαθαίνουν πὼς τὸ κακὸ ἐκεῖ πέρα εἶναι μεγάλο... Δὲ μάχεται πιὰ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς μοναχὰ μὲ τοὺς Τρῶες, μὰ στὸν πόλεμο τοῦτο ἀνακατεύτηκαν καὶ οἱ Θεοί, κι' ἄλλοι τάχτηκαν μὲ τὸ ἕνα μέρος, κι' ἄλλοι μὲ τὸ ἄλλο καὶ συχνὰ τοὺς βλέπουν ν' ἀνακατεύωνται μέσα στὴ μάχη καὶ νὰ σκοτώνουν παλληκάρια.

Πότε λοιπὸν θὰ πάρη τέλος αὐτὸς ὁ πόλεμος;

Ὕστερα στὸ παλάτι συμβαίνουν πράματα παράξενα... Ὅλος ὁ κόσμος μιλάει γι' αὐτὰ κρυφά, ἀφεντάδες καὶ δοῦλοι, κι' ἂς καμώνωνται πὼς δὲν ξέρουν τάχα τίποτα, μπροστὰ στὴ βασίλισσα Κλυταιμήστρα, ἡ δὲ νοιάζονται γιὰ τίποτα.

Μόλις ὁ Ἀγαμέμνονας ἔφυγε γιὰ τὴν Τροία, ἦρθε στὴ Μυκήνα κι' ἐγκατεστάθηκε σὰν ἀφέντης στὸ παλάτι ὁ ἐξάδερφός του ὁ Αἴγιστος. Πολλὰ εἶπαν γιὰ τὸ περιστατικὸ αὐτό. Ἄλλοι, πὼς τάχα ἡ ἴδια ἡ Κλυταιμήστρα τὸν κάλεσε θυμωμένη μὲ τὸν ἄντρα της γιατὶ θυσίασε στὴν Ἄρτεμη τὴν κόρη της τὴν Ἰφιγένεια... Ἄλλοι, πὼς ἀπὸ δικοῦ του ἦρθε, γιὰ νὰ πάρη τὸ θρόνο ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα ποὺ τὸν μισοῦσε κι' ἀπὸ καιρὸ λογάριαζε νὰ βρῆ τρόπο νὰ τὸν βλάψη ὅσο μπορεῖ. Εἶχε σκοπὸ μάλιστα νὰ σκοτώση καὶ τὸ διάδοχο, τὸ μικρὸ Ὀρέστη καὶ θὰ τόκανε ἂν δὲν πρόφταιναν μερικοὶ δοῦλοι πιστοὶ καὶ ἡ ἀδερφή του Ἠλέκτρα νὰ τὸν στείλουν σὲ μιὰ συγγενική τους οἰκογένεια μακρυὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα.

Ὅλος ὁ λαὸς ἦταν ἀγανακτησμένος μὲ τὰ φερσίματα τοῦτα τοῦ Αἰγίστου καὶ τῆς Κλυταιμήστρας, μὰ τί νὰ κάμη; Βασιλιάδες ἦσαν βλέπεις, ἀντιπρόσωποι, σὰ νὰ ποῦμε, τοῦ Δία πάνω στὴ γῆς κι' εἶχαν καὶ τὴ δύναμη ἐξ ἄλλου νὰ σφαλίσουν κάθε στόμα ποὺ θὰ τολμοῦσε νὰ μιλήση.

Ὡς τόσο γιὰ νὰ μὴν ἔρθη ξαφνικὰ ὁ Ἀγαμέμνονας μὲ τὸ στρατὸ κι' ἔτσι δὲν προλάβουν νὰ πάρουν τὰ μέτρα τους, ἔβαλαν στὸ πιὸ ἀψηλὸ λιακωτὸ τοῦ παλατιοῦ δούλους, ποὺ ἀγρυπνοῦσαν ἐκεῖ μὲ τὴν ἀράδα κι' ἔβλεπαν μέρα νύχτα πότε θὰ λάμψη στὸ κοντινώτερο βουνὸ φωτιά. Αὐτὸ ἦταν τὸ σημάδι πὼς ἡ Τροία ἔπεσε τέλος πάντων καὶ πὼς ὁ βασιλιᾶς φυσικὰ ὕστερα ἀπὸ λίγο θὰ γυρίση.

Τοῦτος λοιπὸν ὁ δοῦλος εἶναι ποὺ φωνάζει τώρα, γιατὶ μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ἀντίκρυσε ξαφνικὰ τὴ φλόγα τῆς φωτιᾶς νὰ ξεχωρίζη ἐκεῖ πέρα στὴ βουνοκορφή...

— Ἔ, ἕ, φωτιά!

Καὶ τέτοια εἶναι ἡ χαρά του γιατὶ ἡ φωτιὰ τούτη θαρρεῖ πὼς εἶναι τὸ



Ἔ, ἕ! Ἡ φωτιά! Ἡ φωτιά!

τέλος, ὄχι πιὰ στὰ δικά του βάσανα μονάχα, μὰ καὶ στὰ βάσανα τῆς πολιτείας, ποὺ τῆς μιλάει τῆς φωτιᾶς καὶ τὴ χαιρετάει σὰ νἆναι πράμα ζωντανό...

Γειά σου φωτιὰ νυχτερινὴ ποὺ λαμπαδιάζεις
σὰν ἥλιος, καὶ μηνᾶς γιορτὲς καὶ πανηγύρια
στὸ Ἄργος πολλά, τὴ συντυχιὰ γιὰ νὰ χαροῦμε.
Μεγαλόφωνα τὴ γυναῖκα πάω νὰ κράξω
τοῦ βασιλιᾶ νὰ πεταχτῆ ἀπ' τὸ κλινάρι
γοργά, καὶ στὸ παλάτι μέσα νὰ σηκώση
κραξιὰ χαρούμενη γιὰ τὸ σημάδι, ἂν ἴσως
πάρθηκε ἀληθινὰ ἡ πολιτεία τῆς Τροίας
καθὼς ἡ φλόγα πρέπει αὐτὴ νὰ φανερώνη.
Καὶ στους χοροὺς πρῶτος ἐγὼ θὰ κάμω ἀρχή.
Λογιάζω τὴν καλοτυχιὰ τοῦ ἀφεντικοῦ μου
σὰν τὴ δική μου, μιὰ καὶ τόσο μὲ συντρέχει.
Ὦ! ἄμποτε νάρθῆ ὁ βασιλιᾶς μου καὶ νὰ σφίξω
τὸ πολυσέβαστό του χέρι στὸ δικό μου.
Σωπαίνω ὅσο γιὰ τ' ἄλλα... Ἡ γλῶσσά μου κομπιάζει.
μ' ἀνθρώπου ἂν ἔπαιρνε μιλιὰ τὸ σπίτι τοῦτο
ξεκάθαρα θὰ μολογοῦσε, σὰν καὶ μένα...
Μὲ νοιώθουν ὅσοι ξέρουν, οἱ ἀνήξεροι ὄχι.

Ἔτσι τελειώνει ἡ πρώτη εἰκόνα ποὺ εἶναι, σὰ νὰ ποῦμε, μιὰ εἰσαγωγή, ἕνα προανάκρουσμα στὴν τραγωδία.

Ἔχει ξημερώσει πιά... Μερικοὶ γέροι τραβῶντας τὰ ραβδιά τους στὴν πλακοστρωμένη αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ ἔρχονται, ὅπως κάθε μέρα σχεδόν, νὰ μάθουν ἂν ὑπάρχη τίποτα νεώτερο. Δὲν ξέρουν τίποτα ἀκόμα. Φυσικὰ σὰ γέροι ποὺ εἶναι ζοῦνε μὲ τὶς θύμησές τους, λένε καὶ ξαναλένε τὰ ἴδια πράματα καὶ μετροῦνε ὄχι μονάχα τὰ χρόνια, μὰ καὶ τὶς μέρες ἀκόμα ποὺ τὰ παιδιά τους καὶ οἱ γαμπροί τους λείπουν μακρυὰ στὰ ξένα...

Εἶναι ἀπὸ τότε δέκα χρόνια τώρα
ποὺ τοῦ Πριάμου οἱ δυνατοὶ
ἀντίδικοι κινῆσαν ἀπ' τὴ χώρα
μὲ χίλια Ἀργίτικα καράβια.

* * *

Μονάχα ἐμεῖς μὲ τ' ἀνωφέλευτο κορμὶ
ἔχουμε ἐδῶ μακρυὰ ἀπ' τὸν πόλεμο ἀπομείνει
κι' ἀνήμποροι σὰν τὰ παιδιὰ
σερνόμαστε μὲ τὰ ραβδιά.
Ὦ! εἶναι τὰ μαῦρα γερατειὰ
σὰν τὰ χινοπωριάτικα φύλλα ποὺ ρεύουν...
Ἥσκιοι τῆς μέρας ποὺ σαλεύουν.

Ὡς τόσο στέκονται ξαφνιασμένοι. Ὁλοῦθε στοὺς βωμοὺς ἀνάβουν φωτιές. Δοῦλοι πηγαινοέρχονται κι' ἑτοιμάζουν θυσίες. Τί τρέχει ἄραγε; Ἀποροῦν καὶ θέλουν νὰ ρωτήσουν, νὰ μάθουν...

Μὰ τοῦ Τυνδάρου ἐσὺ γενιὰ
βασίλισσά μου Κλυταιμήστρα,
ποιὸ χρέος ἢ μήνυμα καινούργιο σὲ κινᾶ
κι' ὁλοπερίγυρα παντοῦ θυσίες ἑτοιμάζεις
καὶ στῶν θεῶν ὅλων τοὺς βωμοὺς ποὺ φλέγονται
τὰ δῶρά σου σωριάζεις;

Φλόγα ἀπὸ δῶ, φλόγα ἀπὸ κεῖ
μὲ λάμψην οὐρανόφταστη ἀνεβαίνει
κι' εἶν' ἀπ' τὸ λάδι τ' ἁπαλό,
τ' ἄδολο, ἁγνό,
ποὺ στὸ βασιλικὸ κελάρι κρύβεται,
θρεμμένη.

Ἡ βασίλισσα ὅμως δὲν κατέβηκε ἀκόμα ἀπὸ τὸ παλάτι. Κανεὶς δὲν ξέρει νὰ τοὺς δώση ἀπόκριση κι' ἔτσι ἀποφασίζουν νὰ καθίσουν ἐκεῖ στὰ πε-

ζούλια καὶ νὰ περιμένουν. Ὡς τόσο στὸ ἀναμεταξὺ παρακινημένοι καθὼς εἶναι κι' ἀπὸ τοῦτες τὶς ἑτοιμασίες, ἀναθυμοῦνται ὅλα τὰ περιστατικὰ τὰ σχετικὰ μὲ τὸ φευγιὸ τοῦ στρατοῦ.

Πρῶτα πρῶτα τὰ σημάδια ποὺ φανερώθηκαν τότε, τὰ φοβερά, ποὺ τὰ ἐξήγησε ὅμως ὁ μάντης Κάλχας.

Δυὸ ἀετοί, λέει, ὁ ἕνας μὲ κατάμαυρη καὶ ὁ ἄλλος μὲ ἄσπρη οὐρὰ ἦρθαν καὶ κάθισαν ἀντίκρυ στὸ παλάτι, σὲ ψηλὴ μεριά. Καὶ ἐκεῖ μπροστὰ στὰ μάτια ὅλων σπαράξανε μιὰ λαγουδίνα ποὺ ἁρπάξανε ἀπὸ τὸν κάμπο, μιὰ λαγουδίνα ποὺ ἦταν στὴν ὥρα της μὲ πρόσβαρη κοιλιά...

Ὅλοι θαυμάσανε βλέποντας τοῦτο· τὸ θεώρησαν φυσικὰ σὰν ἕνα προφητικὸ σημάδι σταλμένο ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ προσπαθοῦσαν νὰ καταλάβουν ποιὸ τάχα κρυφὸ νόημα ἔχει. Τότες ὁ μάντης Κάλχας πῆρε τὸ λόγο καὶ εἶπε:

— Ἡ ἐκστρατεία αὐτὴ θὰ τελειώση μὲ τὸν ἀφανισμὸ τοῦ Πριάμου... Μὰ ἂς μεταφράσουμε καλύτερα τοὺς στίχους τοῦ Αἰσχύλου γιὰ νὰ δῆτε μὲ ποιὸ τρόπο τὰ διηγιέται ὁ μεγαλόπνοος ποιητής.

Ἡ στράτα αὐτὴ μὲ τὸν καιρὸ τὸ κάστρο τοῦ Πριάμου
καὶ τοῦ λαοῦ του τ' ἀγαθὰ μὲ βιὰ
εἶναι γραμμένο ν' ἀφανίση.
Φτάνει νὰ μὴ ὀργιστῆ κανεὶς θεὸς
καὶ στὸ στρατό μας ποὺ τὴν Τροία θὰ δαμάση
ξεσπάση ὁ μαῦρός του θυμός.
Γιατὶ ἡ Ἀρτέμιδα ἡ ἁγνὴ παρθένα
μάχεται τοῦ πατέρα της τὰ φτερωτὰ σκυλιά,[1]
τῶν ἀετῶν τὰ δεῖπνα ἔχει μισήσει,
ποὺ τὴ λαγίνα σπάραξαν μ' ὁλόκληρη τὴ γέννα.
Ἔτσι πονοψυχάει ἡ θεὰ
γιὰ τὰ μικρὰ κι' ἀδύναμα
τῶν αἱμοβόρων λιονταριῶν
καὶ τῶν ἐπίλοιπων ἀγριμιῶν ποὺ βόσκουν στὸ λαγκάδι
τὰ τρυφερόσαρκα βυζασταρούδια.
Ζητάω καλομήνυτο νὰ κρίνω τὸ σημάδι
μ' ἂν καὶ καλό, φαντάζει σκοτεινό.
Καὶ τὸν παιᾶνα προσκαλῶ νὰ βοηθήση
ἀγέρα ἐνάντιο μήπως λάχη
καὶ στείλη τὰ καράβια μας κι' ἄνεργα τὰ κρατήση
ἄλλη θυσία γυρεύοντας παράνομη, πικρή,
κι' ἔτσι ν' ἀνάψη μέλλεται συγγενικὴν ἀμάχη
ὁπού' ναι ἀπόκοτη καὶ τρομερή·
τί μέσ' στὸ σπίτι δολερὰ κρυμμένη
ἐκδίκηση γιὰ τὸ παιδὶ μιὰ μέρα θὰ ζητήση.

Ὕστερα ἀναθυμοῦνται τὴ θυσία τῆς Ἰφιγένειας. Τὸ φοβερὸ τοῦτο περιστατικό, ζήτημα στὴν πονεμένη καρδιά τους μ' ὅλες του τὶς λεπτομέρειες. Ὅλη ἡ χώρα ἔκλαψε κι' ἀκόμα κλαίει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ξεχάση τ' ὄμορφο καὶ γενναῖο κορίτσι... Κανεὶς ἀπ' ὅσους ἀρχαίους καὶ νεώτερους ποιητὲς καταπιάστηκαν νὰ περιγράψουν αὐτὴ τὴ σκηνή, δὲν κατάφερε νὰ δώση τόσο ζωντανή, τόσο σπαραχτικὴ εἰκόνα...

Ὅμως τῶν καραβιῶν ὁ πρῶτος ἀρχηγὸς
στὸ μάντη προσοχὴ δὲν εἶχε δώσει.
Τὸν πεινασμένο του στρατό,
τὸν ἄνεργο κι' ἀπελπισμένο
ἀπ' τὴν κακοτυχιὰ τὴν τόση,
κρατοῦσε ἀντίκρυ τῆς Χαλκίδας
τὸν πολυτάραχο γιαλό.
Κι' ἀπ' τὸ Στρυμόνα ἀγέρηδες φυσοῦσαν
— γιὰ τὰ λιμάνια ἔννοια βαρειὰ —
καὶ τοὺς ἀνθρώπους τυραννοῦσαν
κι' ἔφθειραν ξάρτια καὶ πανιά.
Ἀργὰ περνοῦσεν ὁ καιρὸς
καὶ τῆς Ἑλλάδας μάραινε τὰ νειᾶτα.
Καὶ ξάφνου ὁ Κάλχας βγαίνει ἐμπρὸς
τὴν Ἄρτεμη προφασισμένος,
καὶ λέει γιὰ τὸ κακὸ γιατριὰ
πικρότερη κι' ἀπὸ τὴν κακοκαιριά.
Βροντοῦν τὰ σκῆπτρά τους στὴ γῆ
καὶ δὲν κρατοῦν τὸ δάκρυ οἱ ἀρχηγοί.

1 Ἐννοεῖ τοὺς ἀετούς.

(Ἀκολουθεῖ)

# Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ Νικητήρια

Ἰούλιος 626. Βαρὺς ὁ καλοκαιρινὸς ἥλιος πυρπολοῦσε τὴν πολιορκουμένη βασιλεύουσα καὶ οἱ τροφὲς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὑπερασπιστῶν της λιγόστευαν μέρα μὲ τὴ μέρα. Ὁ θεοφρούρητος αὐτοκράτωρ πολεμοῦσε μακριά, πέρα ἀπὸ τὸν Ἅλυ, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ κράτους καὶ ἡ πρωτεύουσα βρισκόταν μῆνες τώρα πολιορκημένη ἀπὸ διπλοῦς ἐχθρούς. Ἀπέναντι στὴν Ἀσία, ἀπὸ τὸν Μάϊο, βρισκόντουσαν οἱ Πέρσαι καίοντας καὶ ἐρημώνοντας τὰ προάστεια. Κι' ἀπὸ τὰ τέλη Ἰουνίου τριάκοντα χιλιάδες Ἄβαροι εἶχαν περάσει τὰ μακρὰ τείχη τῆς Σηλυβρίας καὶ εἶχαν στρατοπεδεύσει κάτω ἀπ' τὴν Ἑπτάλοφο.

Τώρα τὰ πράγματα εἶχαν χειροτερέψει: ὁ ἴδιος ὁ Χαγάνος μὲ ὀγδόντα χιλιάδες ἐπιλέκτους εἶχε φανῆ κάτω ἀπὸ τὰ τείχη καὶ ὁ Μαγιστρος Βῶνος μάταια περίμενε νέα ἐπικουρία τοῦ Ἡρακλείου.

— Ὁ βασιλιᾶς εἶναι μακριά· πῶς θὰ κρατήσωμε μονάχοι; ἔλεγε στὸν πατριάρχη Σέργιο, ποὺ ἀκούραστος ἐνθάρρυνε τὸ πλῆθος. Ἔχομε δώδεκα χιλιάδες θωρακοφόρους καὶ μόνον οἱ Ἄβαροι εἶναι ἑπτὰ φορὲς τόσοι...

— Θὰ πολεμήσωμε ἕνας μὲ δέκα, ἀποκρινόταν ὁ πατριάρχης, μὰ θὰ νικήσωμε, γιατὶ θὰ μᾶς βοηθήση ἡ Θεοτόκος ποὺ οἱ Πέρσαι νεστοριανοὶ τὴν θεωροῦν μονάχα Χριστοτόκο. Ἐκείνη εἶναι βοηθὸς καὶ σύμμαχός μας.

Κι' ἀλήθεια, στὴν μεγάλην ἔφοδο ποὺ ὁ Χαγάνος καὶ οἱ σύμμαχοί του ἔκαναν τὴν τελευταία μέρα τοῦ Ἰουλίου, οἱ πολιορκημένοι μιὰ στιγμὴ ἐλύγισαν κι' ἴσως ἡ πόλις νὰ χανόταν ἂν μέσ' στὸ φῶς τοῦ δειλινοῦ ποὺ χρύσωνε τὴν ἀτμόσφαιρα, μέσα στὸν κουρνιαχτὸ καὶ τὴ ζάλη τῆς μάχης, οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς βασιλεύουσας δὲν διέκριναν μιὰ γυναῖκα μὲ βασιλικὸ παράστημα νὰ βηματίζη ἀνάερα στὰ τείχη, ντυμένη μὲ μενεξελιὰ πορφύρα.

— Ἡ Θεοτόκος μετὰ πάντων! κραύγασαι ἔξαλλοι οἱ μαχηταί.

Ἦτανε φανερὸ πὼς ὁ Θεὸς τοὺς βοηθοῦσε καὶ εἶχε δίκηο ὁ πατριάρχης ὅταν κήρυττε μέρα-νύχτα πὼς ὁ Θεὸς ἦταν μαζί τους. Ζωντανεμένοι ἀπὸ τὸ ὅραμα αὐτὸ οἱ μαχηταὶ ριχτῆκαν μὲ διπλάσιο θάρρος στὸν ἀγώνα. Σύντριψαν τὶς πολιορκητικὲς μηχανὲς ποὖχαν στήσει οἱ Ἄβαροι κοντὰ στὰ τείχη, γκρέμισαν τοὺς ἐχθροὺς ποὺ εἶχαν ἀνεβῆ στὶς ἐπάλξεις, σκόρπισαν τὰ μονόξυλα ποὺ τόλμησαν νὰ πλησιάσουν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.

Εἶχαν νικήσει καὶ πάλι. Εἶχε σωθῆ κι' αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ πόλις τοῦ Κωνσταντίνου. Μὰ ὡς πότε ἄραγε παρόμοιοι ἆθλοι καταπληκτικοὶ μποροῦσαν νὰ ἐπαναλαμβάνωνται; Κι' ὁ συνετὸς μάγιστρος Βῶνος καταλάβαινε πὼς μόνο μὲ τὴ συνθηκολόγησι θὰ σωζόταν ὁριστικὰ ἡ πόλις: τὰ βυζαντινὰ ὑπέρπυρα θὰ ἐξαγόραζαν τὴν ἐλευθερία...

Ἄγρυπνος ὅλη νύχτα ὁ μάγιστρος, ἐνῷ στὶς ἐκκλησίες γινόντουσαν οἱ Αὐγουστιάτικες ὁλονυκτίες, ἔστειλε καὶ κάλεσε κατὰ τὰ ξημερώματα τὸν πατρίκιο Γεώργιο καὶ ἀφοῦ μίλησαν ἀρκετὰ τὸν ἔστειλε μαζὶ μὲ ἄλλους στὸν Χαγάνο.

Ἡ ἀποστολὴ δὲν ἦταν εὔκολη. Οἱ βάρβαροι τριγύρισαν εὐθὺς μὲ τὰ ὅπλα στὸ χέρι τοὺς πρέσβεις καὶ τοὺς ἔσυραν σχεδὸν δεσμίους στὴ σκηνὴ τοῦ βασιλιᾶ τους, ποὺ ἀνάμεσα σὲ δυὸ χρυσοστόλιστους Πέρσες ἦταν ξαπλωμένος σὲ μαλακὰ δέρματα. Ἐκεῖνος τοὺς κύτταξε ἐχθρικὰ καὶ τοὺς ἀφῆκε ὀρθίους.

— Ἀφοῦ θέλετε νὰ εἰρηνεύσωμε, δέχομαι νὰ χαρίσω τὴ ζωὴ στοὺς κατοίκους. Μπορεῖ ὁ καθένας σας νὰ πάρη μαζί του μιὰ ἀλλαξιὰ ροῦχα καὶ νὰ φύγετε ὅπου θέλετε, ἀφίνοντας σ' ἐμὲ τὴν πόλι σας.

Τὰ μάτια τοῦ Ἕλληνος πατρικίου ἀστράψαν. Ν' ἀφήσουν τὴν Πόλι; Μὰ τότε σὲ τί θὰ χρησίμευε ἡ εἰρήνη; Καὶ τί τὴν ἤθελαν πιὰ τέτοια ζωή;

— Ποτὲ δὲν θὰ ἐγκαταλείψωμε τὴν πόλι μας, εἶπε περήφανα.

— Τότε θὰ πρέπη νὰ γίνετε ἀργότερα ψάρια γιὰ νὰ σωθῆτε κολυμπῶντας ἢ πουλιὰ γιὰ νὰ φύγετε ἀπὸ τὸν ἀέρα, εἶπε σαρκαστικὰ ὁ βάρβαρος.

Τὸ θράσος τοῦ Χαγάνου ὑπερέβαινε κάθε ὅριο. Εὔκολα πολὺ προεξωφλοῦσε τὴ νίκη π... ω σ' ἀνθρώπους ἀποφασισμένους ν' ἀγωνισθοῦν. Δὲν ἤξερε ὅτι μεγαλύτερη ἐνίσχυσι ἀπὸ τὴν πίστι στὴ θεία βοήθεια δὲν ὑπάρχει, καὶ κάθε ἄνθρωπος στὴν Πόλι ἦταν βέβαιος πὼς πολεμοῦσε γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν θ' ἀργοῦσε καὶ Ἐκεῖνος νὰ βοηθήση.

Κι' οἱ πρέσβεις σπηρούνισαν τ' ἄλογά τους καὶ γύρισαν πάλι ἄπρακτοι στὴ βασιλεύουσα. Κάθε ἕνας ποὺ μποροῦσε νὰ πολεμήση ἔτρεξε στὰ τείχη καὶ οἱ ἄμαχοι μαζεύτηκαν στὶς ἐκκλησίες νὰ ζητήσουν τὴ θεία ἐνίσχυσι.

Ἦταν Δεκαπενταύγουστο. Ἡ νηστεία τῆς Παναγίας. Κι' ἡ δική της μορφὴ εἶχε λίγες μέρες πρὶν φανῆ πάνω στὶς ἐπάλξεις... Καὶ σ' Ἐκείνη πάλι κατέφευγαν τώρα ποὺ κάθε ἄλλη ἐλπίδα εἶχε χαθῆ. Μὲ μεγάλη πομπὴ βγάλαν ἀπὸ τὸ σκευοφυλάκιο, ποὺ φυλάγονταν ἀνάμεσα σὲ τόσα ἄλλα ἅγια κειμήλια, τὴν καλύπτρα τῆς Θεοτόκου καὶ λιτανεία μὲ τὰ ἑξαπτέρυγα, τοὺς μελωδικοὺς ψάλτες, τοὺς ἀμέτρητους διάκους μὲ τὰ θυμιατὰ καὶ τὸ δικηροτρίκηρα, ξεκίνησε νὰ κάνη τὸ γῦρο τῆς πόλεως. Ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης Σέργιος βάδιζε ἐπὶ κεφαλῆς κρατῶντας τὸ τίμιο λείψανο καὶ ἀπὸ κάθε σπίτι, κάθε ἄνθρωπος, νέος ἢ γέρος, ἄντρας ἢ γυναῖκα, ἔβγαινε νὰ δεηθῆ στὴ Μητέρα τοῦ Δεσπότου νὰ βοηθήση τὴν πόλι ποὺ ἐκινδύνευε.

Ἀφοῦ πέρασαν ἀπὸ κάθε συνοικία καὶ κάναν τὸν γῦρο τῶν τειχῶν, ἔφθασαν τέλος στὸν Κεράτιο, ἀπ' ὅπου φαινόντουσαν ἀπέναντι οἱ κατασκηνώσεις τῶν Ἀβάρων, ποὺ ἑτοιμαζόντουσαν γιὰ τὴν μεγάλη ἐπίθεσι. Ὁ καιρὸς ἦταν βαρύς, ὁ οὐρανὸς κίτρινος ἀπ' τὴ ζέστη καὶ ἡ θάλασσα ἀκύμαντη, λὲς καὶ εἶχε πήξει. Ὁ πατριάρχης κατέβηκε στὴν παραλία καὶ βύθισε στὰ νερὰ τὴν καλύπτρα, ἐνῷ τὸ πλῆθος προσηύχετο δυνατὰ στὴν Προστάτιδα καὶ Πολιοῦχον.

Νύχτωσε πιά... Ἀπ' τὰ μπουγάζια τοῦ Εὐξείνου ἀθόρυβα μιὰ πνοὴ ἀνέμου κατέβηκε καὶ ξύπνησε τὰ κοιμισμένα νερά. Ἀπέναντι ὁ στόλος τῶν ἐχθρῶν ξεκινοῦσε σιγαλὰ γιὰ τὴν τελικὴ ἔφοδο ποὺ θἄρριχνε στὰ χέρια τους τὴν πλούσια πόλι. Κι' ἡ ναρκωμένη θάλασσα ἀναταράχτηκε καὶ φούσκωσε θυμωμένη. Ἕνα κῦμα σηκώθηκε καὶ ἔπειτα ἄλλο, κι' ἄλλο.

Τώρα ἡ θάλασσα, ποὺ πρὶν ἔμοιαζε μὲ πηχτὸ λάδι, μαίνονταν καὶ στὴ μανία της τὰ βαρβαρικὰ πλοιάρια ἀκυβέρνητα ριχνόντουσαν τὄνα ἐπάνω στ' ἄλλο καὶ συντριβόντουσαν καὶ ἀναποδογύριζαν. Τὰ κύματα μοιάζαν μὲ πελώρια χέρια ποὺ τραβοῦσαν στὸν βυθὸ τὰ πλοῖα τῶν ἐχθρῶν καὶ ἔμοιαζε ὁ Βόσπορος μ' ἀπέραντη καταβόθρα.

Κι' ὅταν ξημέρωσε, ἀπὸ τὸν στόλο τῶν Ἀβάρων δὲν ἔμεινε οὔτε ἴχνος... Ὁ Χαγάνος θἄπρεπε νὰ γίνη πουλὶ γιὰ νὰ σωθῆ, ἂν ὁ Ἡράκλειος ἔρχονταν νὰ τὸν χτυπήση καὶ πρὶν βρεθῆ στὴν ἀνάγκη αὐτὴ ἔλυσε βιαστικὰ τὶς σκηνές του.

— Ἂν θέλατε νὰ μοῦ μιλήσετε γιὰ εἰρήνη, μήνυσε στὸν μάγιστρο Βῶνο, εἶμαι πρόθυμος νὰ σᾶς ἀκούσω.

— Πολὺ ἀργά, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος. Θἄρθῆ σὲ λίγο στὸν τόπο σου ὁ βασιλιᾶς μας νὰ σοῦ δώση μὲ τὰ στρατεύματά του τὴν ἀπάντησι.

Ἀνεβασμένοι στὰ τείχη τους οἱ κάτοικοι βλέπαν τὸν ἐχθρὸ ὅπου σκόρπιζε σὰν σύννεφο, ποὺ μιὰ πνοὴ ἀνέμου ἀρκεῖ νὰ διαλύση.

Κι' ὅλοι μαζὶ κατάλαβαν ποιὸς εἶχε νικήσει τὸν περήφανο ἐχθρὸ κι' ὅλοι μαζὶ στῆσαν στὸν στρατηγὸ ποὺ ὑπερασπίσθηκε καὶ ἔσωσε τὴν πόλι τους τὸ ποιητικὸ ἐκεῖνο τρόπαιο ποὺ τὶς μαρτιάτικες Παρασκευὲς ξαναλέμε ὡς τὰ σήμερα ὅλοι, τὸ τρόπαιο π' ἀρχίζει μὲ τὸ «χαῖρε» — τῆς λέξι τῆς χαρᾶς — καὶ συνταιριάζει στὴ σκέψι μας τὴ θρησκεία καὶ τὴν πατρίδα.

Κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ



# ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

10. (Συνέχεια)

Καθόνταν ὁ Ἀχιλλέας στὴν ἄκρα τῆς θάλασσας καὶ θρηνοῦσε τὸν ἀγαπημένο του φίλο ποὺ σκοτώθηκε, τὸν Πάτροκλο· πιὸ πέρα πολεμοῦσε μὲ τὸ μεγάλον ἥρωα τῆς Τροίας, τὸν Ἕκτορα, καὶ τὸν σκότωνε· πιὸ πέρα οἱ Ἕλληνες ἔμπαιναν χαρούμενοι στὰ καράβια τους καὶ γύριζαν στὴν ἀγαπημένη πατρίδα. Κι' ἀντικρὺ στὸν τοῖχο, στὴν πιὸ τιμητικὴ θέσι, ἕνας γέρος τυφλός, μὲ μακριὰ μαλλιά, μὲ πλατὺ μέτωπο, κρατοῦσε ἀπάνω στὰ γονατά του μιὰ λύρα καὶ τραγουδοῦσε.

— Εἶναι ὁ Ὅμηρος! Εἶναι ὁ Ὅμηρος! ψιθύρισε ὁ Στέφανος μὲ θαυμασμό. Ὁ μεγάλος ποιητὴς τῆς «Ἰλιάδας» καὶ τῆς «Ὀδύσσειας». Ὁ πατέρας ὅλων τῶν ποιητῶν.

Ἡ μητέρα του συχνὰ τοῦ μιλοῦσε γι' αὐτόν. Ποῦ γεννήθηκε; Κανένας δὲν ξέρει. Ἑφτὰ πολιτεῖες τὸν διεκδικοῦν — ἡ Σμύρνη, ἡ Χίος, ἡ Ρόδος, τὸ Ἄργος, ἡ Ἀθήνα, ἡ Κολοφὼν κι' ἡ Σαλαμίνα. Ἦταν τυφλὸς καὶ γύριζε ἀπὸ πόλι σὲ πόλι καὶ τραγουδοῦσε στὰ ἱερὰ πανηγύρια ἢ στὶς αὐλὲς τῶν βασιλιάδων καὶ τῶν ἀρχόντων. Τραγουδοῦσε κι' ὅλοι οἱ νέοι τὸν ἄκουγαν μὲ θαυμασμὸ καὶ λαχτάριζαν νὰ γίνουν κι' αὐτοὶ μιὰ μέρα ξακουστὰ παλληκάρια καὶ νὰ βρεθῆ ἕνας μεγάλος ποιητὴς νὰ τοὺς ὑμνήση...

Ὥρα πολλὴ ὁ Στέφανος κοίταζε τὸν Ὅμηρο ζωγραφισμένο μὲ ἀναγερτὸ τὸ κεφάλι, μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, μὲ τυφλωμένα μάτια... Δεξιά του στέκουνταν μιὰ ὡραία γυναίκα μὲ θώρακα καὶ μὲ ἀκόντια, σὰ νὰ πήγαινε στὸν πόλεμο· κι' ἀριστερά του μιὰ ἄλλη γυναίκα μὲ γαλάζιο χιτῶνα, μ' ἕνα κουπὶ στὸν ὦμο καὶ τὰ πόδια της ἦταν γεμᾶτα φύκια τῆς θάλασσας.

«Τί νὰ παριστάνουν οἱ γυναῖκες αὐτές; ρωτοῦσε τὸν ἑαυτό του. Ποιὲς νᾆναι ἄραγε;»

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη κάποιος στάθηκε πίσω του κι' ἔνοιωσε ἕνα χέρι νὰ τὸν πιάνη ἀπὸ τὸν ὦμο.

Στράφηκε· ἦταν ὁ Ἀλέξανδρος.

— Κοιτάζεις τὸν Ὅμηρο, ἀγαπητὲ μικρέ μου ἀκόλουθε, τοῦ εἶπε γελῶντας. Ξέρεις ὅμως ποιὲς εἶναι οἱ δυὸ γυναῖκες ποὺ εἶναι ζωγραφισμένες κοντά του;

— Ὄχι, ἀποκρίθηκε ὁ Στέφανος καὶ χαμήλωσε τὰ μάτια.

— Ἡ «Ἰλιάδα» κι' ἡ «Ὀδύσσεια!» εἶπε ὁ Ἀλέξανδρος. Βλέπεις, τούτη μὲ τὸ κοντάρι εἶναι ἡ «Ἰλιάδα», γιατὶ τὸ ποίημα αὐτὸ τραγουδάει πολέμους· κι' ἡ ἄλλη μὲ τὸ κουπὶ στὸν ὦμο εἶναι ἡ «Ὀδύσσεια», γιατὶ αὐτὴ περιγράφει τὰ ταξίδια τοῦ Ὀδυσσέα δέκα χρόνια ποὺ πάλευε μὲ τὴ θάλασσα ὡσότου νὰ γυρίση στὴν πατρίδα.

Ἔφτασαν πιὰ κι' οἱ φίλοι τοῦ Ἀλέξανδρου, οἱ ὑπηρέτες ἔφερναν τὰ πλούσια φαγητά, ὁ κεραστὴς ἀνακάτευε μέσα σὲ μεγάλα ἀσημένια δοχεῖα, στοὺς κρατῆρες, τὸ κρασὶ μὲ τὸ νερό. Γιατί, καθὼς ξέρετε, οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἔπιναν σχεδὸν ποτὲ ἀνέρωτο κρασί. Γύρω ἀπὸ τὰ τραπέζια ἦταν χαμηλὲς κλίνες κι' ἐκεῖ ξαπλώθηκαν οἱ φίλοι κι' ἄρχισε τὸ συμπόσιο.

— Πρῶτα πρῶτα, εἶπε ὁ Ἡφαιστίων, νὰ κάμουμε σπονδὴ στὸν Σωτῆρα Δία, ποὺ ἔσωσε τὸν Ἀλέξανδρό μας ἀπὸ τὸ θάνατο.

Σήκωσαν ὅλοι τὰ ποτήρια τους κι' ἔχυσαν λίγες σταγόνες κρασὶ κάτω στὶς πλάκες κι' εὐχαρίστησαν τὸ Δία.

Ὁ Ἀλέξανδρος σήκωσε τώρα τὸ ποτήρι του.

— Ἂς κάμουμε τώρα σπονδή, εἶπε μὲ δυνατὴ φωνή, στὸ φοβερὸ θεὸ τοῦ πολέμου, τὸν Ἄρη! Αὔριο ἀρχίζουν οἱ ἑτοιμασίες, σὲ λίγες μέρες κινοῦμε γιὰ τὴ μάχη· ἂς ἔρθη ὁ θεὸς τοῦ πολέμου νὰ πολεμήση μαζί μας!

Εἶπε, κι' ὅλοι ἔγειραν τὰ ποτήρια τους κι' ἔχυσαν χοντρὲς στάλες κρασὶ γιὰ τὸν πολεμόχαρο θεό.

Ὁ Στέφανος στεκόταν ὄρθιος πίσω ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο κι' ἄκουγε τοὺς λαμπροὺς νέους νὰ μιλοῦν καὶ νὰ τρῶνε. Ἦταν ἀκόλουθος τοῦ Ἀλέξανδρου κι' ἔπρεπε νὰ βρίσκεται κοντά του, ἂν θέλη τίποτα, νὰ τρέξη νὰ τὸ ἐκτελέση.

Ἅμα τελείωσε τὸ φαΐ καὶ τὸ πιοτό, ὁ Ἀλέξανδρος στράφηκε στὸ Στέφανο κι' εἶπε:

— Στέφανε, ὁδήγησε σὲ παρακαλῶ ἀπὸ τὴ διπλανὴν αἴθουσα ἕνα γέρο ποὺ κάθεται ἐκεῖ καὶ περιμένει.

Ὁ Στέφανος ἔτρεξε πρόθυμος νὰ ἐκτελέση τὴ διαταγή.

— Δὲν εἴμαστε βάρβαροι, εἶπε ὁ Ἀλέξανδρος στοὺς φίλους του, νὰ τρῶμε μονάχα καὶ νὰ πίνουμε. Δὲν ἔχουμε μονάχα σώματα, ἔχουμε καὶ ψυχή. Χαρῆκαν, χορτάσαν τὰ σώματά μας· τώρα καιρὸς νὰ χαροῦν καὶ νὰ χορτάσουν κι' οἱ ψυχές μας. Κάλεσα τὸ γέρο τυφλὸ ραψωδό, τὸν Φήμιο, νάρθη νὰ μᾶς τραγουδήση ἀγαπημένους στίχους τοῦ Ὁμήρου.

Ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ φάνηκε στὸ κατώφλι ὁ Στέφανος νὰ κρατᾶ ἀπὸ τὸ χέρι ἕνα σεβάσμιο γέρο τυφλὸ μὲ μιὰ μεγάλη λύρα στὴν ἀγκαλιά του.

Ὅταν μπῆκε ὁ Στέφανος στὴ διπλανὴν αἴθουσα καὶ τὸν εἶδε, σάστισε. Μιὰ στιγμὴ νόμισε πὼς νειρεύουνταν. Πῶς ἔμοιαζε ὁ γέρος αὐτὸς μὲ τὸν Ὅμηρο, ποὺ εἶδε τώρα νά, ζωγραφισμένο στὸν τοῖχο! Ὁ ἴδιος, απαράλλαχτος, σὰ ν' ἀναστήθηκε ξαφνικὰ ὁ Ὅμηρος, ὕστερα ἀπὸ πέντε αἰῶνες κι' ἐρχόταν στὴ βασιλικὴ αὐλὴ τῆς Μακεδονίας νὰ ψάλη τὸ νέον Ἀχιλλέα, ποὺ γεννήθηκε πάλι στὴν Ἑλλάδα, τὸν Ἀλέξανδρο! Καὶ τώρα αὐτός, ὁ Στέφανος, κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Ὅμηρο καὶ τὸν ὡδηγοῦσε στὸ βασιλικὸ συμπόσιο!

Ὁ Ἀλέξανδρος μάντεψε τὸ ξάφνιασμα τοῦ Στέφανου, σήκωσε τὸ χέρι καὶ τοῦ ἔδειξε γελῶντας τὴ ζωγραφιὰ τοῦ Ὁμήρου στὸν τοῖχο.

— Ἀναστήθηκε ὁ Ὅμηρος, Στέφανε! εἶπε.

Ὁ Στέφανος κοίταξε τὸ γέρο ποὺ ὡδηγοῦσε καὶ τὸ γέρο ποὺ ἦταν ζωγραφισμένος καὶ τρόμαξε: Ἦταν ο ἴδιος!

— Μὴν τρομάζεις, Στέφανε, εἶπε ὁ Ἡφαιστίων, ποὺ λυπήθηκε τὸ μικρὸ φίλο μας· ὁ ἀγαπητός μας Φήμιος ἦρθε πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἐδῶ καὶ τραγούδησε· κι' ὁ βασιλιᾶς Φίλιππος τόσο εὐχαριστήθηκε ποὺ πρόσταξε ἕνα ζωγράφο νὰ τὸν ζωγραφίση ἐδῶ στὸν τοῖχο, νὰ παριστάνη τὸν Ὅμηρο. Κατάλαβες τώρα;

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ Στέφανος. Καὶ πρόσθεσε πιὸ σιγά:

«Τὴν πρώτη στιγμὴ εἶχα τρομάξει!»

Οἱ φίλοι γέλασαν, ὁ Ἀλέξανδρος χαιρέτησε τὸν τυφλὸ τραγουδιστή, τὸν ἔβαλε σ' ἕνα σκαμνὶ κι' εἶπε:

— Μακάρι νὰ γεννιῶταν πάλι στὴν



Τὴ στιγμὴ ἐκείνη κάποιος στάθηκε πίσω του κι' ἔνοιωσε ἕνα χέρι νὰ τὸν πιάνη ἀπὸ τὸν ὦμο.

Ἑλλάδα ἕνας καινούργιος Ὅμηρος! Θέλουμε κι' ἐμεῖς νὰ κάμουμε μεγάλα ἔργα, μὰ τί ἀξία θὰ ἔχουν ἂν δὲ βρεθῆ ἕνας μεγάλος ποιητὴς νὰ τὰ ὑμνήση;

— Τόση μεγάλη λοιπὸν ἀξία ἔχει τὸ τραγοῦδι; εἶπε ὁ Κλεῖτος, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ παραδεχτῆ τὴ γνώμη τοῦ Ἀλέξανδρου.

— Καὶ βέβαια! ἀποκρίθηκε ὁ Ἀλέξανδρος. Κάνεις μιὰ μεγάλη πρᾶξι, μὰ πόσο θὰ ζήση; Μιά, δυὸ γενεὲς θὰ τὴ θυμοῦνται καὶ θ' ἀναφέρουν τ' ὄνομά σου· ἔπειτα θὰ ξεχαστῆ. Τ' ὄνομά σου θὰ χαθῆ, σὰ νὰ μὴν εἶχες γεννηθῆ ποτέ σου. Ἂν ὅμως βρεθῆ ἕνας ποιητὴς νὰ σὲ τραγουδήση, τ' ὄνομά σου πιὰ ζῆ καὶ βασιλεύει ἀθάνατο! Πότε θὰ πεθάνη ὁ Ἀχιλλέας; Ποτέ! Γιατί; Γιατὶ ὁ Ὅμηρος τὸν τραγούδησε.

Ὁ Ἀλέξανδρος μιλοῦσε μ' ἐνθουσιασμό. Θλῖψι σκέπασε μιὰ στιγμὴ τὸ πρόσωπό του. Στράφηκε στὸ γέρο ραψωδὸ κι' εἶπε:

— Ἀγαπημένε Φήμιε, ἄνοιξε τὸ στόμα σου, τραγούδησε τὸν Ἀχιλλέα.

Κι' ὁ ραψωδὸς ἔσκυψε τ' ἄσπρα μαλλιά του, χαιρέτησε, σήκωσε ἀναγερτὸ τὸ κεφάλι, ἄνοιξε τὸ στόμα του κι' ἄρχισε νὰ τραγουδάη τοὺς πρώτους πρώτους στίχους τῆς «Ἰλιάδας»:

«Μοῦσα, τραγούδα τὸ θυμὸ τοῦ ξακουστοῦ Ἀχιλλέα
τὸν ἔρμο! ποὺ ὅλους πότισε τοὺς Ἀχαιοὺς φαρμάκια
καὶ πλῆθος ἔστειλε ψυχὲς λεβέντικες στὸν Ἅδη».

Κεφ. 16.

Τὸ σπίτι τοῦ καπετὰν Νέαρχου ἦταν σήμερα ἀνάστατο.

Καθὼς εἴδαμε, ὁ βασιλιᾶς Φίλιππος εἶχε καλέσει προχτὲς πρωῒ πρωῒ τὸ Νέαρχο.

— Σοῦ δίνω ἐξουσία, τοῦ εἶπε, νὰ κόψης δάση, πεῦκα κι' ἔλατα, νὰ μαζέψης τεχνίτες ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας, ν' ἀνοίξης καραβοστάσια καινούργια καὶ ν' ἀρχίσουμε νὰ φκιάνουμε καράβια...

— Πλησιάζει πιὰ ἡ βλογημένη ὥρα; ρώτησε ὁ Νέαρχος συγκινημένος.

— Πλησιάζει, ἀποκρίθηκε ὁ Φίλιππος. Δὲν ἔχουμε πιὰ καιρὸ νὰ χάνουμε. Θέλω νὰ μοῦ ἑτοιμάσης ἕνα μεγάλο στόλο νὰ μεταφέρη τὰ στρατεύματά μου ἀπὸ τὴν Εὐρώπη στὴ Μικρὰν Ἀσία. Σύμφωνοι;

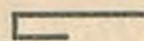
— Σύμφωνοι! ἀποκρίθηκε ἐνθουσιασμένος ὁ Νέαρχος.

Ἔφυγε ἀμέσως, χώθηκε στὰ πυκνὰ δάση τῆς Μακεδονίας, μάζεψε χιλιάδες ξυλοκόπους κι' ἄρχιζε νὰ ἑτοιμάζη τὴν ξυλεία γιὰ τὰ καράβια.

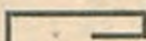
Ἔμεινε λοιπὸν τὸ σπίτι μόνο καὶ σήμερα, καθὼς εἴπαμε, ἦταν ἀνάστατο. Ἡ Ἄλκα ἀπὸ τὸ πρωῒ πήγαινε κι' ἐρχόταν ἀμίλητη καὶ πολυάσχολη. Ἄνοιγε καὶ κλειοῦσε τὰ συρτάρια, μάζευε πανιά, κλωστές, κουρέλια, κουβάλησε στὴν αὐλὴ ἕνα λαγηνάκι μὲ λάδι κι' ἕνα ἄλλο μὲ κρασὶ κι' ἕνα πιὸ μεγάλο μὲ κρύο νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι. Ἔπειτα ἔβγαλε ἀπὸ τὴ ντουλάπα κάτι παλιὲς κοῦκλες ποὺ εἶχε, ἔκοψε ἕνα κατσαρὸ ἀπὸ τὰ μαλλιά της, ἀνακάτεψε ἀλεύρι καὶ νερὸ κι' ἄρχισε νὰ κολλάη μουστάκια καὶ γένεια στὶς κοῦκλες της.

(Ἀκολουθεῖ)

# ΟΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ



## Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ Ο ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ



Καθορίζοντας χρονολογικὰ τὶς τοιχογραφίες τῶν Ἁγιορείτικων μοναστηριῶν εἴδαμε ὅτι ὅλος αὐτὸς ὁ τοιχογραφικὸς πλοῦτος ἀνήκει κυρίως σὲ δυὸ χαρακτηριστικὲς καλλιτεχνικὲς κινήσεις τῆς τελευταίας περιόδου τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, τῆς Μακεδονικῆς τοῦ ΙΔ' καὶ τῆς Κρητικῆς τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνα. Καταφανεῖς διαφορὲς ἀναμεταξύ τους μᾶς ἐπιτρέπουν αὐτὴ τὴ διάκρισι, ὅταν τὴν ἐννοοῦμε περιωρισμένη μέσα σὲ ὅρια ποὺ ἀποκλείουν κάθε ἰδιαιτερότητα. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι κατὰ τοὺς αἰῶνας τούτους ἡ μεγάλη Βυζαντινὴ δημιουργία ἔχει πλέον συντελεσθῆ καὶ ὅτι ὁ ΙΑ' ἢ ΙΒ' αἰῶνας ποὺ προηγήθηκαν, ἔχουν ἐξαντλήσει καὶ τὶς ὕστατες λυρικὲς ἀναλαμπές της. Ὅτι τὸ ἐπιβλητικὸ ὀργανικὸ αὐτὸ σύνολο δέκα αἰώνων, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ τέχνη ἀπὸ φάσι σὲ φάσι διήλασε ὁλόκληρη τὸ μοιρόγραφη τροχιά της, ἐμποδίζει κάθε ὑπερβολικὸ τῶν μικροδιαφορῶν τούτων τονισμό. Μέσα στὸ αὐστηρὸ ὅμως αὐτὸ πλαίσιο ἐντεταγμένες οἱ τελευταῖες αὐτὲς τάσεις καὶ θεωρημένες ἱστορικά, διατηροῦν ἀμείωτο τὸ ἐξαιρετικό τους ἐνδιαφέρον καὶ ἀναδεικνύουν τὸ Ἅγιον Ὄρος σὲ Μουσεῖο τῆς τελευταίας αὐτῆς περιόδου, αὐτόχρημα μοναδικό. Δὲν εἶναι μονάχα τὸ πλῆθος ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξαίρετη ποιότης τῶν ἐργασιῶν μὲ τὶς ὁποῖες οἱ κινήσεις αὐτὲς ἀντιπροσωπεύονται, ποὺ δίνουν μιὰν εἰκόνα τῆς δραστηριότητός τους πλήρη καὶ σχεδὸν ὁλοκληρωτική. Ἡ Μακεδονικὴ κίνησις τοῦ ΙΔ' αἰῶνα ἀντιπροσωπεύεται μὲ ὀλιγώτερα ἀλλὰ τὰ πιὸ ἐξαίρετά της προϊόντα, τοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου, ποὺ ἀποδίδονται στὸ θρυλικὸ ὅπως εἴπαμε, Μανουὴλ Πανσέληνο. Καμμιὰ ἐπιγραφὴ ἢ σύγχρονη μαρτυρία δὲν ἔχουμε γι' αὐτόν, παρὰ μονάχα ἀπὸ παράδοσι, ποὺ τὴ διεφύλαξε στὴν «Ἑρμηνεία τῶν ζωγράφων» ὁ κατὰ τρεῖς ἢ τέσσερες αἰῶνες μεταγενέστερος θαυμαστὴς καὶ μιμητὴς τῆς τέχνης του Διονύσιος ὁ ἐκ Φουρνᾶ, ποὺ ἐγκωμιάζοντας τὴν ὑπεροχή του, γεμᾶτος θαυμασμὸ γι' αὐτὸν λέγει ὅτι: «Λάμπων ποτὲ εἰς τὴν ζωγραφικὴν ταύτην ἐπιστήμην, ὡσὰν ἡ χρυσολαμπροκίνητος σελήνη, ὑπερηκόντισε καὶ κατεκάλυψε μὲ τὴν θαυμαστὴν τέχνην του ὅλους τοὺς παλαιοὺς καὶ νέους ζωγράφους, ὡς τὸν δείχνουσι σαφέστατα αἱ ἐν τοῖς τοίχοις καὶ πίναξι ὑπ' αὐτοῦ εἰκονισθεῖσαι εἰκόνες». Ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν τὴν ἐποχὴ τοῦ ἐγκωμιαστοῦ, ποὺ ἤκμασε περὶ τὸ 1700, καὶ περιορίσουμε τὴν κρίσι του εἰς τοὺς τεχνίτες τῶν Ἁγιορείτικων τοιχογραφιῶν, τὸ ρητορικὸ τοῦτο ἐγκωμίασμα δὲν ἀφίσταται καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Ποιὸς δὲ στάθηκε μὲ κατάπληξι μπροστὰ στοὺς κατακάλυπτους αὐτοὺς τοίχους ἀπὸ ὁλόσωμους πολεμιστὲς ἁγίους μὲ θώρακες, σὲ στάσεις κρατερῆς καὶ σχεδὸν βάρβαρης ρώμης, μπρατσωμένους τὶς ἀσπίδες τους, μὲ βαρειὲς λαβὲς ἀπάνου στὶς σπάθες καὶ τὰ δόρατα, τυλιγμένους μὲ περιλαίμια καὶ ἐπώμια, σὰν μόλις νὰ πετάχτηκαν μέσ' ἀπ' τὸν μπουχὸ τῆς μάχης, ποὺ πηγαίνουν ἢ φτάνουν φοβεροὶ καὶ ἀδυσώπητοι γιὰ νὰ σμίξουν μ' ἄλλοτε ἀμέτρητους χρυσοστόλιστους ἢ ἁπλᾶ ντυμένους ἀσκητές, προφῆτες καὶ ἁγίους σοβαρούς, ποὺ ξεδιπλώνουν ἄτεγκτοι τὰ εἰλιτά τους ἢ νέους ποὺ προβάλλουν σεμνὰ τὴν ἥβη τους, σ' ἕνα βίαιο σύμφυρμα, — κρᾶμα τρυφεροῦ, ἀνθρώπινου καὶ τρομεροῦ, — καὶ σ' ἕνα δραματικὸ τοῦ πάθους κορύφωμα ποὺ κάνει τοὺς τοίχους τούτους νὰ σαλεύουν θαρρεῖς σὰ δάσος ἀπὸ ἔλατα μέσα σὲ θύελλα; Ποτὲς ἡ Βυζαντινὴ τέχνη δὲν εἶχε δειχθῆ μιὰ τέτοια νεύρωσι, τόσο ἔντονη καὶ φανερὴ παρουσία τῆς προσωπικότητος, ποὺ σφραγίζει θαρρεῖς τὶς μορφὲς καὶ ζωπυρώνει μὲ τὸ πάθος ἑνὸς ὠμοῦ πραγματισμοῦ, μεταβάλλοντας τοὺς μαχητὲς τῆς πίστεως σὲ σύγχρονους πολεμιστὲς κατάφρακτους μὲ τὴν πολεμική τους σκευὴ καὶ μεταφέροντας μὲ τόση θέρμη ἀνθρώπινες σκηνὲς οἰκιακοῦ περιβάλλοντος, ποὺ μονάχα στοὺς μικρογράφους μποροῦν ν' ἀπαντηθοῦνε. Ποιὸς νὰ εἶναι ἄρά γε ὁ καινοτόμος αὐτὸς ποὺ ἐνῷ πατᾶ ἀσάλευτα στὸ Βυζαντινὸ ἔδαφος, βάζεται ὡς τόσο ἔτσι ἔντονα νὰ τὸ συνταράξη. Δὲν ἔχουμε κανένα λόγο πραγματικὰ νὰ μὴ δεχθοῦμε ὡς ζωγράφο τῶν Στρατηλατῶν, τῶν προφητῶν καὶ τῶν Ἀρχαγγέλων τὸν Μανουὴλ Πανσέληνο, ὅπως τὸν θέλει ἡ παράδοσι. Ἀλλὰ μ' αὐτὸ δὲν λύεται τὸ ζήτημα. Ὄχι μονάχα γιατὶ ἡ προσωπικότης του δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μελετηθῆ ὁπωσδήποτε μεμονωμένα, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο γιατὶ σ' ἕνα πλῆθος ἄλλων συγχρόνων ἐργασιῶν βλέπουμε τὴν παρουσία παρομοίων τάσεων (Θεσσαλονίκη - Ἅγιον Ὄρος - Μετέωρα - Πρέσπα - Καστοριά) ποὺ μᾶς βεβαιοῦν γιὰ τὴν ὕπαρξι ἑνὸς καθολικωτέρου κινήματος. Ποιὸ ἄρά γε νὰ εἶναι τὸ κέντρο του; Ἂς ἀκολουθήσουμε πάλι τὴν παράδοσι.

Ἡ Θεσσαλονίκη παλαιὸς προμαχῶνας ἀπὸ Ρωμαίων καὶ κατὰ τὴ Βυζαντινὴ περίοδο τὸ Δυτικὸ τῆς Αὐτοκρατορίας προπύργιο, ἱστορικὴ πολιτεία ἀπόρθητη, πλουσία καὶ πολυάνθρωπη, εὐνοημένη ἀνέκαθεν μὲ εἰδικὰ προνόμια, ἤδη ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ ΙΓ' αἰῶνα ἀποβαίνει ἡ πρωτεύουσα σειρᾶς βασιλείων· στὰ 1204 γίνεται πρωτεύουσα τοῦ ἀνεξαρτήτου λατινικοῦ βασιλείου τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ ὁ Λατῖνος κυρίαρχος τῆς Πόλης, ἐπίσημα τῆς παραχωρεῖ τὰ ἀπαραβίαστα παλαιὰ τῆς πόλεως ἔθιμα καὶ προνόμια. Στὰ 1223 τὸ ὀλιγόζωο αὐτὸ ξένο Βασίλειο καταλύεται καὶ προσαρτᾶται ἀπὸ τὸ Δεσποτᾶτο τῆς Ἠπείρου, μὰ ἡ Θεσσαλονίκη μένει καὶ πάλι πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου Βασιλείου. Ἐδῶ ὁ Δεσπότης Θεόδωρος Ἄγγελος Κομνηνὸς φορεῖ τὸ Βυζαντινὸ στέμμα καὶ χρίεται «ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων» ἀνασυσταίνοντας τὴ Βυζαντινὴ αὐλὴ μὲ ὅλη τὴ μεγαλοπρεπῆ «Βασίλειο τάξι». Ἀπ' αὐτὴν ἐξαρτῶνται Δεσπόται καὶ Σεβαστοκράτορες καὶ Μεγάλοι Δεμέστικοι· ἀπ' αὐτὴν ξεχύνονται, ὅπως ἄλλοτε ἐπὶ Βουλγαροκτόνου, οἱ Βυζαντινοὶ στρατοὶ ποὺ μάχονται μὲ Λατίνους, Βουλγάρους, Σέρβους καὶ Ἀλβανοὺς καὶ σ' αὐτήν, σὰ σὲ μόνη καὶ κοινὴ ἐλπίδα εἶναι καρφωμένα τὰ βλέμματα ὅλων τῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν, ποὺ περιμένουν πότε θὰ κινήσουν γιὰ τὴν ἀνάκτησι τῆς φραγκοκρατουμένης Κωνσταντινουπόλεως. Ὅταν τὸ ὄνειρο τοῦτο πραγματοποιῆται τέλος στὰ 1261 ἀπὸ τ' ἀνατολικὰ Βασίλεια, ἡ Θεσσαλονίκη ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένη ἡ ἀνεξάρτητη σχεδὸν πρωτεύουσα τοῦ Δεσποτάτου τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ τὴν κυβερνοῦν τώρα στρατηγοὶ καὶ βασιλόπαιδες, ἀκόμα κι' αὐτοκρατόρισσες τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου, ποὺ τὴν ἐπισκέπτεται συχνὰ καὶ παραμένει ὁλόκληρος μὲ τὴν αὐλή του, ὅπως καὶ στὴν πρωτεύουσα — ἀληθινὴ συμπρωτεύουσα μὰ καὶ ἡ φοβερὴ ἀντίπαλος, ποὺ φροντίζουν ὅλοι οἱ ἐπαναστάτες καὶ ἀπαιτηταὶ τοῦ θρόνου νὰ τὴν πάρουν μὲ τὸ μέρος τους ὅταν κατὰ τοὺς ταραχώδεις τούτους καιροὺς ξεσηκώνωνται κατὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. Κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα ἀκμάζει πνευματικὰ καὶ κοινωνικὰ καὶ συγκεντρώνει πλέον ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ Βυζαντινοῦ ἱστορικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου. Τὰ προνόμια ποὺ ἀνέκαθεν ἀπολάμβανε, ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ρωμαίων (148 π. Χ.), ποὺ ἐπεκυρώθηκαν ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς αὐτοκράτορες καὶ τὰ σεβάστηκαν οἱ κατακτηταί, μὲ τὸν καιρὸ ηὐρύνθηκαν. Ἡ πόλις ζῆ σχεδὸν αὐτόνομα, ἔχοντας τὸ δικαίωμα νὰ στέλνη ἔξω στὶς ξένες ἐπικράτειες δικούς της πρέσβεις, ποὺ κανονίζουν τὶς ἐμπορικές της ὑποθέσεις, τὰ πολιτικὰ καὶ ἄλλα ἐξωτερικά της πράγματα, καὶ νὰ κυβερνᾶται μὲ δική της βουλὴ ἢ σύγκλητο. Ὁ λαὸς ἐλεύθερος καὶ ὑπερήφανος γιὰ τὴν πολιτεία του συνέρχεται κι' ἐκλέγει μόνος τοὺς ἄρχοντές του, τοὺς στρατηγούς του, γενναίους καὶ φανατικοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς πόλεώς του, τοὺς δικαστὲς καὶ τοὺς κατωτέρους ὑπαλλήλους του, ὅπως ἀκριβῶς στὶς ἀρχαῖες πολιτεῖες. Οἱ δικαστὲς δὲν δικάζουν πάντα σύμφωνα μὲ τὶς αὐτοκρατορικὲς διατάξεις, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἐγχώρια νόμιμα καὶ τοὺς ἰδιαιτέρους νόμους τῆς πολιτείας. Οἱ φιλελεύθερες ἐξεγέρσεις τῶν ζηλωτῶν καὶ οἱ φιλοσοφικὲς καὶ ἀσκητικὲς θεωρίες, ὅπως τῶν ἡσυχαστῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, συντελοῦν συχνὰ εἰς τὴν ἔξαψι τῶν παθῶν καὶ τὴν ἔκρηξι ἐμφυλίων συγκρούσεων. Παρ' ὅλα αὐτὰ μιὰ ζωηρὴ ἀναγεννητικὴ κίνησι, καθαρὰ ἀνθρωπιστική, ἀναφαίνεται παρόμοια μὲ κείνη ποὺ παρατηρεῖται ἀργότερα στὶς ἰταλικὲς δημοκρατίες.

Σ' αὐτὴ τὴ σύντομη ἐξιστόρησι ἐνυπάρχει συμπυκνωμένη ἡ ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα ποὺ μᾶς ἀπασχόλησε: Ποιὸ τάχα μπορεῖ νἄναι τὸ καλλιτεχνικὸ κέντρο τῶν καινοτόμων αὐτῶν τάσεων ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὁ ζωγράφος τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ Πρωτάτου, ὁ θρυλικὸς αὐτὸς Μανουὴλ Πανσέληνος; Εἶναι ἡ Θεσσαλονίκη τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, τῶν χρόνων τούτων κατὰ τοὺς ὁποίους ἐνῷ ὁλόκληρη ἡ Αὐτοκρατορία καταρρέει καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκπίπτει, αὐτὴ τανύεται ν' ἀντισταθῆ μὲ δύναμι στὸ πεπρωμένο, πρωτεύουσα ἑνὸς νέου Ἑλληνικοῦ κράτους, ὠργανωμένη κατὰ τὸ πρότυπο τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν πόλεων. Μὰ τὸ πρότυπο τοῦτο εἶναι ἀνίσχυρο πλέον γιὰ τοὺς νέους καιροὺς καὶ ἡ Θεσσαλονίκη πίπτει μαζὶ μὲ τὸν αἰωνόβιο κορμὸ ἀπ' τὸν ὁποῖο ἀνέθαλε, δίνοντάς μας ὅμως τὸν πολύτιμο πνευματικὸ καρπὸ μιᾶς ἱστορικῆς στιγμῆς, τοῦ ὁποίου ἡ σημασία, ἀπ' αὐτὴ τὴν πλευρά, δὲν ἔχει ἀκόμη ἐντελῶς καθορισθῆ.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

# ΤΑ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ

Οἱ μητέρες καὶ οἱ νταντάδες, σ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὅταν θέλουν ν' ἀποκοιμίσουν τὰ μωρὰ τοὺς τραγουδοῦν μὲ μονότονο τρόπο κάποιο ἥσυχο τραγοῦδι. Τὶς περισσότερες φορὲς τ' ἀποκοιμιστικὰ αὐτὰ τραγούδια ἀρχίζουν μὲ τὶς λέξεις «νάνι νάνι», ποὺ σημαίνουν στὴν παιδικὴ γλῶσσα τὸ κοίμισμα, τὸν ὕπνο. Ἀπὸ τὶς λέξεις «νάνι νάνι» ἐπῆραν καὶ τὰ τραγουδάκια αὐτὰ τὄνομα νανουρίσματα.

Τὸ ἔθιμο αὐτὸ εἶναι παλαιότατο. Καὶ εἶναι βέβαιο πὼς τὸ εἶχαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Στὰς ἀρχαίας Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ στὰ περισσότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος, οἱ μητέρες ἐνανούριζαν τὰ μωρά τους. Τὸ νανούρισμα ἐλέγετο τότε «βαυκάλημα» ἢ «καταβαυκάλισις». Ἀπ' αὐτὲς τὶς λέξεις παράνεται καὶ ἡ λέξις «βαυκαλίζω», ποὺ ἔφτασεν ἕως τὴν σημερινή μας γλῶσσα καὶ σημαίνει: κάμνω τινὰ νὰ μείνῃ ἥσυχος, ἀποκοιμίζω.

Μονάχα στὴν ἀρχαία Σπάρτη δὲν ἐνανούριζαν τὰ μωρά, οὔτε τὰ ἡσύχαζαν ὅταν ἔκλαιαν. Ἄφιναν τὸ μωρὸ νὰ κλαίῃ γιὰ νὰ τοῦ φύγῃ ὁ θυμός, σύμφωνα μὲ τὶς παλαιὲς σπαρτιατικὲς συνήθειες. Καὶ τὸ ἀξιοπαρατήρητο εἶναι πὼς ἡ συνήθεια αὐτὴ διατηρεῖται ἕως σήμερα στοὺς πιὸ σκληραγωγημένους κατοίκους πολλῶν μερῶν τῆς Δωρίδος. Κι' ἐκεῖ τὰ μωρὰ ἀφίνονται νὰ κλαῖνε καὶ κοιμοῦνται χωρὶς νανουρίσματα καὶ χάδια...

Οἱ ἀρχαῖες λοιπὸν μητέρες ἢ τροφοὶ (νταντάδες) ἡσύχαζαν καὶ ἀποκοίμιζαν τὰ παιδάκια μὲ νανουρίσματα, ἐνῷ τὰ ἐκουνοῦσαν στὴν ἀγκαλιά τους ρυθμικά. Αὐτὸ τὸ περιγράφει καὶ ὁ Πλάτων στοὺς «Νόμους» του ἔτσι:

«Ἡνίκα γὰρ ἄν που βουληθῶσι κατακοιμίζειν τὰ δυσυπνοοῦντα τῶν παιδίων αἱ μητέρες, οὐχ ἡσυχίαν αὐτοῖς προσφέρουσιν, ἀλλὰ τοὐναντίον κίνησιν, ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἀεὶ σείουσαι· καὶ οὐ σιγήν, ἀλλὰ τινα μελῳδίαν· καὶ ἀτεχνῶς οἷον καταυλοῦσι τῶν παιδίων, καθάπερ αὐτῶν ἐκφρόνων βακχείων ἰάσεως, ταύτῃ τῇ τῆς κινήσεως ἅμα χορείᾳ καὶ μούσῃ χρώμεναι».

Δηλαδή: Ὅταν λοιπὸν θελήσουν ν' ἀποκοιμίσουν τὰ δύστροπα ἀπὸ τὰ παιδιὰ οἱ μητέρες των, δὲν τ' ἀφίνουν σὲ ἡσυχία, μὰ ἀντίθετα τοὺς δίνουν κίνησι, κουνῶντας τα πάντα στὴν ἀγκαλιά τους· καὶ δὲν τ' ἀφίνουν στὴ σιωπή, μὰ τοὺς προσφέρουν κάποια μελῳδία· καὶ σφυρίζουν στὰ παιδιὰ ὅμοια σὰν στὶς θεραπεῖες τῶν ἀλλοφρόνων βακχείων, γιατὶ μεταχειρίζονται μαζὶ καὶ τὴν κίνησι, καὶ τὸ χορὸ καὶ τὴ μουσική».

Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεόκριτος στὰ «Εἰδύλλιά» του παρουσιάζει τὴν Ἀλκμήνην ποὺ ἀποκοιμίζει τὰ δυό της παιδιὰ Ἡρακλέα καὶ Ἰφικλέα καὶ τοὺς τραγουδάει αὐτὸ τὸ νανούρισμα;

«Εὕδετ' ἐμὰ βρέφια, γλυκερὸν καὶ ἐγέρσιμον ὕπνον. Εὕδετ', ἐμὰ ψυχὰ δυ' ἀδελφέω, εὔνοα τέκνα. Ὄλβιοι εὐνάζοισθε καὶ ὄλβιοι ἀεὶ ἴδοιτε».

Ἔτσι λοιπὸν ἐνανούριζαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὰ μωρά τους. Ἂς ἰδοῦμε τώρα πῶς τὰ νανουρίζουν οἱ σημερινὲς Ἑλληνίδες μητέρες.

Ὑπάρχουν κατὰ τόπους νανουρίσματα ὡρισμένα, ποὺ τὰ ξαναλένε ὅλες οἱ μητέρες, ὅπως τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ τὰ μοιρολόγια. Μὰ σὲ μερικοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος οἱ μητέρες δημιουργοῦν καὶ δικά τους νανουρίσματα, ποὺ τὰ προσαρμόζουν στὶς ἐλπίδες τους γιὰ τὸ παιδάκι τους...

Ὅταν εἴμαστε μικρά, στὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου, συχνὰ ἀκούγαμε μητέρες νὰ νανουρίζουν τὰ μωρά τους μὲ τὸ ἀκόλουθο νανούρισμα:

«Νάνι τὸ μωρό μου, νάνι,  
ὕπνον ἥσυχο νὰ κάνῃ,  
ὅσο νἄρθῃ ἡ μάνα του,  
ὅσο νἄρθῃ ὁ τάτας του,  
νὰ τοῦ φέρῃ τρία αὐγά,  
τρία αὐγά, τρία πουλιὰ  
κι' ἕνα κόσκινο κουκκιά».

Στὰ νότια χωριὰ τῆς Κερκύρας λένε τὸ νανούρισμα αὐτὸ παραλλαγμένο ἔτσι:

«Νάνα, νάνα, νάνα,  
ὅσο νἄρθῃ ἡ μάνα,  
νὰ σοῦ φέρῃ πέντε αὐγά,  
πέντ' αὐγά, πέντε πουλιὰ  
καὶ τὴν κόττα τὴν παληά,  
νὰ τὴ φᾶς τ' ἀποταχιὰ  
καὶ τ' ἀρνὶ τὸ κατσαρὸ  
νὰ τὸ τρῶς τὸ δειλινό».

Στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οἱ Πόντιοι ἀπὸ τὰ Κοτύωρα ἔτσι νανουρίζουν τὰ παιδιά τους:

«Νάνι, πουλί μ' νάνι γιαβρούμ  
νάνια καὶ λολάγια  
νάνι τῆς νύχτας τὸ πουλὶν  
τ' αὐγῆς τὸ χελιδόνι».

Κι' ὅταν τὸ μωρὸ ποὺ νανουρίζουν, κλαίῃ τοῦ λένε αὐτὸ τὸ νανούρισμα:

«Μὴν κλαῖς πουλί μ', μὴ κλαῖς ἀρνί μ'  
κ' ἐφτὰς κ' ἐμὲν καὶ κλαίω.  
Σὰν κλαῖς ἐσύ, κλαίω κι' ἐγὼ  
κλαίει κι' ὁ κόσμος ὅλον».

Συνηθιζόταν ἀκόμα ἀπὸ τὶς μητέρες τῶν Κοτυώρων τὸ νανούρισμα τοῦτο:

«Ἔλα, ὕπνε μου, πάρε το, κοίμησέ το  
μὲ ρόδα μὲ τριαντάφυλλα ἔλ' ἀποκοίμισέ το.  
Ἔλα, ὕπνε μου, πάρε το, πάρε το στοὺς πακτζέδες  
καὶ γέμισε τὸν κόρφο του ρόδα καὶ μενεξέδες.  
Ἔλα, ὕπνε μου, νὰ τὸ βρῆς στὴν κλίνη ποὺ κοιμᾶται  
τριγύρισε τὴν κλίνη του κ' ἔμπα στὴν κεφαλή του.  
Ἔλα, ὕπνε μου, πάρτονα πάντονα στοὺς πακτζέδες  
καὶ δίνε του τοῦ γιόκα μου λελέδες καὶ πανσέδες.  
Ὁ ὕπνος θρέφει τὸ παιδί, αὐτὸς τὸ μεγαλώνει  
καὶ ἡ Κυρὰ ἡ Παναγιὰ τὸ καλοξημερώνει».

Πραγματικὰ εἶναι γεμᾶτο λυρικὴ ὀμορφιὰ τὸ νανούρισμα αὐτό. Ἡ μητέρα καλεῖ τὸν ὕπνο νὰ κοιμήσῃ τὸ μωρό της μέσα στὰ λουλούδια...

Στὴν Κάρπαθο — σ' ἄλλη ἄκρη τοῦ Ἑλληνισμοῦ — οἱ μητέρες νανουρίζουν τὰ παιδάκια τους κουνῶντας ρυθμικὰ τὴν κρεμαστή τους κούνια. Καὶ τοὺς τραγουδοῦν μὲ ἰδιαίτερη γλυκειὰ μουσικὴ ἢ παληὰ νανουρίσματα ἢ αὐτοσχέδια συνθεμένα ἀπὸ τὶς ἴδιες. Ἕνα ἀπὸ τὰ παληὰ νανουρίσματα τῆς Καρπάθου εἶν' αὐτό:

«Τσοιμίσου, παλληκάρι μου, τσοιμίσου, κάνε νάνι,  
μὲ τὸν Ἀφέντη τὸ Χριστὸ τσαὶ μὲ τὸν Ἅϊ - Γιάννη.  
Ὡς σ' ἀπῶ νὰ σὲ χαρῶ κι' ὡς θέλω νὰ μοῦ ζήσῃς  
τσ' ὡς σ' ἔχω μέσα στὴν καρδιὰ νὰ μοῦ πολυχρονίσῃς».

Συχνὰ ἀκολουθοῦν στὰ νανουρίσματα τῆς Καρπάθου καὶ μεγάλες εὐχὲς γιὰ τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ, ὅπως αὐτοὶ οἱ στίχοι:

«Νὰ πάρῃς τὸ φουσᾶτο σου μέσ' στὴν Ἁγιὰ Σοφία  
νὰ πάρῃς ψάλτη καὶ παπᾶ νὰ κάμῃς λειτουργία».

Ἂν ἡ μητέρα νανουρίζῃ μωρὸ θηλυκὸ τοῦ λέει στὸ νανούρισμα εὐχὲς γιὰ τὸ γάμο του καὶ γιὰ τὴν μελλοντικὴ εὐτυχία του. Ἔτσι οἱ ἐλπίδες κάθε μητέρας γίνονται τραγοῦδι μέσα στὰ νανουρίσματα.

Μὲ ἴδιους καὶ ἀνάλογους τρόπους νανουρίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ ὅλες οἱ Ἑλληνίδες μητέρες σ' ὅλους τοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς γῆς ὅπου μένουν Ἕλληνες καὶ διατηροῦν τ' ἀρχαιότατα ἔθιμά μας.

**Φ. Γιοφύλλης**









# ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (21ης Ἀπριλίου)

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελλεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστί, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον: Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον· μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μὲ τὴν περικοπὴν τοῦ ἔναντι Εὐαγγελίου του μᾶς περιγράφει τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου καὶ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ. Οἱ Ἰουδαῖοι ὑποδέχονται αὐτὸν μὲ φωνὰς ἐνθουσιασμοῦ καὶ μὲ κλάδους δένδρων. Ἡ πόλις εἶναι ἀνάστατος ἀπὸ τὰς ζητωκραυγάς. Ἀλλὰ ἡ ὑποδοχὴ αὐτὴ ἦταν ἐκείνη ποὺ ἥρμοζεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Καὶ ἀπὸ ποιὰ αἰτία οἱ Ἰουδαῖοι τὸν ὑπεδέχθησαν ἔτσι; Ποιὸν ἐνόμιζαν οἱ Ἑβραῖοι ὅτι ὑποδέχονται; Αἱ τιμαὶ ποὺ τοῦ ἔκαμαν καὶ ποὺ μόνον σὲ βασιλέα ἥρμοζαν ἦσαν ἐκεῖναι ποὺ ἔπρεπε νὰ γίνουν εἰς αὐτόν; Ἐκεῖνοι βέβαια τὸν ὑπεδέχθησαν σὰν ἐπίγειο βασιλιᾶ τους, νομίζοντας ὅτι ἐπρόκειτο νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους καὶ νὰ τοὺς ξανακάμῃ βασίλειο.

Πόσον ἐγελάστηκαν στοὺς ὑπολογισμούς των! Μὲ τὴν εἴσοδόν του στὴν Ἰερουσαλὴμ ὁ Θεάνθρωπος δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ γίνῃ δεκτὸς ὡς βασιλιᾶς. Μπαίνοντας στὴν Ἰερουσαλὴμ ἐγνώριζε ὅτι ἐπρόκειτο νὰ χλευασθῇ καὶ τέλος νὰ ὑποφέρῃ τὸν μαρτυρικὸν καὶ ἀτιμωτικὸν θάνατον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Μὲ τὸν θάνατό του ἐπρόκειτο νὰ συμφιλιώσῃ τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ Θεό. Ἀλλὰ ἂν καὶ γνωρίζει ὅτι τὸν περιμένει ὁ μαρτυρικὸς θάνατος, ἔρχεται δίχως καθόλου νὰ τὸν ὑπολογίσῃ καὶ τὸν φοβηθῇ. Ἔρχεται καθήμενος ἐπάνω εἰς ἕνα ὄνον, χωρὶς ἐπίδειξι καμμιά, ταπεινός, μὲ μόνη του συντροφιὰ τοὺς μαθητάς του. Διδάσκει μ' αὐτὸ ὅτι ἡ πραγματικὴ δόξα ὑπάρχει στὴν ταπείνωσι καὶ ὄχι εἰς τὴν ματαιότητα τῶν ἀξιωμάτων. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ βασιλικὴ ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ ἔκαμαν οἱ Ἑβραῖοι κάθε ἄλλο παρὰ τὸν εὐχαρίστησε. Μὲ τὴν ὑποδοχὴν ποὺ ἔκαμαν δὲν ἐζήτησαν ἀπ' αὐτὸν πνευματικὰ ἀγαθά. Δὲν τοῦ ἐζήτησαν τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν των. Ἀλλὰ περίμεναν νὰ τοὺς γεμίσῃ μὲ ἐπίγεια ἀγαθά, μὲ κοσμικὴν ἐξουσίαν καὶ δόξαν. Γι' αὐτὸ καὶ σὰν εἶδαν ὅτι στοὺς ὑπολογισμούς των γελάστηκαν, τοὺς βλέπομε αὐτοὺς τοὺς ἴδιους ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες νὰ τὸν ὑβρίζουν καὶ στὸ τέλος νὰ τὸν σταυρώνουν εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ἦταν λοιπὸν γεμάτη ὑποκρισία ἡ ὑποδοχὴ ἐκείνη, καὶ στὸν Θεάνθρωπο δὲν ἄρεσε καθόλου ἀφοῦ ἤξερε γιατὶ τοῦ τὴν ἔκαναν οἱ Ἑβραῖοι.

Γι' αὐτὸ ἐμεῖς ποὺ ἔχομε τὸ τιμητικὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ ἂς ἑτοιμασθοῦμε νὰ τοῦ προσφέρουμε ἄλλη ὑποδοχή. Πρέπει νὰ τὸν δεχθοῦμε ὄχι ὡς ἐπίγειο βασιλέα καὶ ἐλευθερωτή μας ἀπ' τὶς πρόσκαιρες ἀτυχίες, ἀλλὰ ὡς τὸν αἰώνιο βασιλέα καὶ ἐλευθερωτὴ τῶν ψυχῶν μας ἀπ' τὶς ἁμαρτίες. Πρέπει μ' ὅλη μας τὴν ψυχὴ νὰ τὸν ἀναγνωρίσουμε ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ πιστεύσωμε στὴ δύναμί του.

Ἂς τὸν ὑποδεχθοῦμε ὄχι ὅπως οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ μὲ ἀγάπη πραγματικὴ καὶ ἀφοσίωσι εἰς τὴν διδασκαλίαν του. Ἂς τὸν ὑποδεχθοῦμε ὡς αἰώνιο βασιλέα μας. Ἂς γίνωμε ἄξιοι τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστιανοῦ ποὺ ἀπ' αὐτὸν τὸ ἐπήραμε. Μὲ γνῶσι ἀληθινὴ καὶ μὲ καρδιὰ γεμάτη εὐγνωμοσύνη ἂς ἑτοιμασθοῦμε νὰ ἀναφωνήσουμε τὸν ὕμνον τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου: «Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου».

#  ΠΙΣΤΙΣ, Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΗΣ 

Ἡ χριστιανικὴ πίστις δὲν μᾶς χαρίζει μόνο τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθεια. Δὲν εἶναι μόνο ὁ μεγάλος παρηγορητὴς ποὺ μᾶς παρηγορεῖ στὴ λύπη μας, καὶ μᾶς δίνει τὴ δύναμι γιὰ νὰ ὑπομένωμε καρτερικὰ κάθε θλῖψι. Ἡ πίστις εἶναι καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Εἶναι ὁ πνευματικὸς ἀναμορφωτὴς τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ βοηθεῖ τὸν ἄνθρωπο γιὰ ν' ἀποκτήσῃ χαρακτῆρα ἀνώτερον, τοῦ χαρίζει τὸν ψυχικὸ καθαρμό, τὴν ἠθικὴν ἀνωτερότητα.

Ἐκεῖνοι ποὺ ἄφησαν τὴν ψυχή τους νὰ μπῇ κάτω ἀπὸ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασι τῆς πίστεως εἶναι σὲ θέσι νὰ μᾶς βεβαιώσουν, μὲ τὴν πειστικότητα τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου καὶ διαρκῶς φρέσκου ἐπιχειρήματος «Ἔρχου καὶ ἴδε», νὰ μᾶς βεβαιώσουν πῶς, μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, μέσα στὴ χριστιανικὴ πίστι βρῆκαν καὶ κάποιον ἄλλο θησαυρό: Βρῆκαν τὴ λύτρωσι.

Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πῇ πὼς ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὰ σπάργανά της ἀκόμη μέχρι σήμερα δὲν ἐπόθησε τίποτ' ἄλλο περισσότερο ἀπὸ τὴ λύτρωσι. Εἶν' ὁ βαθὺς κι' ὁ προαιώνιος πόθος της, πάντα ζωντανὸς καὶ σπαρακτικὸς εἰς τὴν ψυχή της. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀπολύτρωσι μᾶς χαρίζει ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν πιστεύωμε σ' αὐτόν, κι' ὅταν ἡ ζωή μας εἶναι σύμφωνη μὲ τὴ θεία διδασκαλία Του. Τότε μᾶς ἀπελευθερώνει ἀπὸ τὰ δεσμὰ ποὺ ἡ ἁμαρτία χαλκεύει γύρω ἀπ' τὴν ψυχή μας, καὶ μᾶς ὁδηγεῖ σὲ δρόμους φωτεινούς, σὲ ζωὴ ἀνώτερη κι' ἁγνότερη, σὲ πράξεις ἀρετῆς.

Ἂν ὅμως ἡ ἐπίδρασις ποὺ ἀσκεῖ πάνω στὰ ἄτομα ἡ πίστις εἶναι τόσο μεγάλη κι' εὐεργετική, ἡ ἐπίδρασίς της πάνω στὰ ἔθνη καὶ στὰ σύνολα δὲν εἶναι λιγώτερο σημαντική. Κυττάχτε τὴν ἱστορία τὴν παγκόσμιο, μελετῆστε μὲ προσοχὴ τὴν ἱστορία τῆς μεγάλης Φυλῆς μας. Θὰ δῆτε πὼς οἱ μεγάλοι πολιτισμοὶ κι' οἱ ἐποχὲς τῆς μεγάλης δόξης συμπίπτουν πάντα μὲ τὶς ἐποχὲς τῆς ψυχικῆς καλλιεργείας καὶ μὲ τὴν ἄνθησι τῆς πίστεως. Καὶ θὰ δῆτε, ἀντίθετα, πὼς στὶς ἐποχὲς τῆς καταπτώσεως ἔχει προηγηθῆ κατὰ κανόνα ὁ ψυχικὸς μαρασμὸς κι' ἔχει λιγοστέψει ἡ πίστις.

Πρόχειρο, μὰ καὶ τόσο χτυπητὸ παράδειγμα, ἡ ἐποχή μας. Καὶ σᾶς ἐρωτῶ: Γιατὶ σήμερα ἡ ἀνθρωπότης βρίσκεται στὴν τραγικὴ θέσι ποὺ βρίσκεται; Γιατὶ πνίγει τὸν κόσμο ἡ ἀγωνία; Γιατὶ ἀπειλεῖ τὸν κόσμο τρομερὴ καταστροφή; Μήπως ἐπειδὴ ἔλειψεν ἡ ἐπιστήμη κι' ἡ γνῶσις; Μήπως γιατὶ ἔλειψαν οἱ μορφωμένοι κι' οἱ σοφοί; Γιατί; Ἀκριβῶς ἐπειδὴ τὸν τελευταῖον καιρὸ εἶχε λιγοστέψει στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων ἡ πίστις. Καὶ δὲν θὰ σωθῇ ἡ ἀνθρωπότης, παρὰ μόνον ὅταν γυρίσῃ στὸ δρόμο τῆς πίστεως. Ἐκεῖ θὰ βρῇ τὴ σωτηρία, ἐκεῖ θὰ βροῦμε ὅλοι τὸν ψυχικὸν ἐξαγνισμὸ καὶ τὴν ἀπολύτρωσι: Στὴν πίστι.

Α. Ι. Γκιάλας

# ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ



Είναι γνωστό σ' όλους μας ότι ή μεγάλη ιδέα νά διοργανωθῆ ή έλληνική νεότης καί νά διαπαιδαγωγηθῆ σύμφωνα μέ τά ύψηλά έθνικά ιδεώδη ἀνήκει στόν ἐμπνευσμένο Κυβερνήτη καί Ἀρχηγό μας Ἰωάννη Μεταξᾶ.

Αὐτός, σάν στοργικός πατέρας καί μεγάλος πατριώτης, ἵδρυσε καί ὠργάνωσε τό ἀγνοημένο ὡς χτές πολύτιμο «ἔμψυχο ὑλικό» τῆς ἑλληνικῆς νεότητος καί μετέβαλε τά ἀπειθάρχητα ἑλληνόπαιδα στούς σημερινούς χαλύβδινους Φαλαγγίτες καί Σκαπανεῖς, γιά τήν ὕπαρξι τῶν ὁποίων ὑπερηφανεύεται σήμερα ἡ πατρίδα μας.

Ὡστόσο, τό πολύτιμο αὐτό «ἔμψυχο ὑλικό» τῆς ἑλληνικῆς νεότητος ὑπῆρχε πάντοτε,— ἀνεκμετάλλευτο βέβαια, ἀφοῦ δέν εἶχε βρεθῆ ἀκόμη ἕνας Μεταξᾶς — ἀπό τούς πρώτους χρόνους τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως.

Ὑπῆρχαν ἀνέκαθεν, δηλαδή, στήν Ἑλλάδα νέα παιδιά καί κορίτσια, μέ ψυχή πού ἔπαλλε ἀπό ἐθνικό ἐνθουσιασμό, ἕτοιμα νά κάμουν κάθε δυνατή θυσία γιά νά ἐξυπηρετήσουν τήν πατρίδα τους.

Ἕνα ἀπό τά μεγάλα αὐτά ἑλληνόπουλα ἦταν καί ἡ Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου.

Ἡ ἐξέχουσα αὐτή Ἑλληνίς τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπαναστάσεως, ἄν καί δέν ἔλαβε ποτέ μέρος στούς ἀπελευθερωτικούς πολέμους ὅπως ἡ Μπουμπουλίνα, ἡ Μαυρογένους, ἡ Δέσπω ἡ Σουλιωτοπούλα καί ἄλλες,ὡστόσο ἔπαιξε ἕνα ἐξαιρετικό ρόλο στήν ἱστορία τῆς πατρίδος μας, στήν ὁποία καί κατέλαβε μιά σημαντική θέσι.

**Ἡ φυγή ἀπ' τήν Ἑλλάδα.**

Ἡ Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου κατήγετο ἀπό τήν Πάτρα καί ἦτο κόρη τοῦ Πελοποννησίου προύχοντος Καλαμογδάρτη καί κόρης τῆς οἰκογενείας Παπαδιαμαντοπούλου.

Πολύ μικρή, δεκαπέντε μόλις χρονῶν κοριτσάκι, τήν ἔστειλε ὁ πατέρας της στήν Ἰταλία, μαζί μέ τήν μητέρα της καί τίς δυό ἀδελφές της:

— Πήγαινε κόρη μου νά μορφωθῆς, γιατί σέ λίγο ἡ πατρίδα μας θά σ' ἔχη ἀνάγκη, τῆς εἶπε.

Πραγματικά, ὁ Καλαμογδάρτης, γνωρίζοντας ὅτι σέ λίγο θά ξεσποῦσε ἡ ἐπανάστασις, ἤθελε νά σώση τή γυναῖκα καί τά παιδιά του ἀπ' τήν καταστροφή. Μά, συγχρόνως, λαχταροῦσε νά πάρη μιά ἐξαιρετική μόρφωσι ἡ μικρή κόρη του Καλλιόπη, στήν ὁποία διέβλεπε ἕνα σπιθηροβόλο πνεῦμα καί μιά ἐξαιρετική εὐφυΐα.

**Πρόσφερε τά κοσμήματά της στήν πατρίδα.**

Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1826, ὕστερα ἀπό τήν ἡρωϊκή καί ἄτυχη ἔξοδο τοῦ Μεσολογγίου, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀγωνισταί πού διέφυγαν τή σφαγή, κατέφυγαν στό Ναύπλιο. Τήν ἴδια ἐποχή ἦταν ἐγκατεστημένη ἐκεῖ ἡ Καλλιόπη.

Ἡ τότε Κυβέρνησις Ἀνδρέα Ζαΐμη μή ἔχοντας τά μέσα νά περιθάλψη τούς γυμνούς καί πεινῶντας ἀγωνιστάς, ζήτησε τή συνδρομή τῶν εὐπορωτέρων Ναυπλιέων.

Τότε ἐκδηλώθηκαν γιά πρώτη φορά τά μεγάλα πατριωτικά αἰσθήματα τῆς Καλλιόπης.

Ἕνα βράδυ ἄργησε νά ἐπιστρέψη στό σπίτι, παρά τήν συνήθειά της. Οἱ οἰκεῖοι της καί ἰδίως ἡ μητέρα της πού τήν λάτρευε, ἄρχισαν ν' ἀνησυχοῦν φοβερά, ὅταν τέλος τήν εἶδαν νά ἔρχεται τρέχοντας.

— Ποῦ ἤσουν; τή ρώτησε αὐστηρά ἡ μητέρα της.

— Πῆγα στό Γεννάδιο.

— Νά κάμης τί, παιδί μου ;...

— Μητέρα, ἀπήντησε ἡ γενναιόψυχη κόρη. Τοῦ πῆγα τά κοσμήματά μου... Ἡ πατρίδα μας κινδυνεύει... Ἡ κυβέρνησις ζήτησε τήν «αὐτοπροαίρετον εἰσφοράν» μας... Δέν μποροῦσα λοιπόν νά κωφεύσω...

Ἡ μητέρα της δάκρυσε ἀπ' τήν συγκίνησι. Ξαφνικά ὅμως ἄνοιξε τρομαγμένα τά μάτια της :

— Καί τό δαχτυλίδι τῶν ἀρραβώνων σου;

Ἡ Καλλιόπη χαμήλωσε τά μάτια.

— Μητέρα... μή μέ μαλώσης... Τό δωσα κι' αὐτό...

Ἡ νεαρά πατριώτισσα εἶχε δώσει κι' αὐτό ἀκόμη τό δαχτυλίδι τῶν ἀρραβώνων της, πού τῆς χάρισε ὁ μνηστήρ της Σπυρ. Παπαλεξόπουλος.

**Μετέτρεψε τό σπίτι της σέ νοσοκομεῖο.**

Μά ἡ μεγάλη πατριωτική δρᾶσις τῆς Καλλιόπης ἐκδηλώνεται ἀπό τό 1826, ἀφότου παντρεύτηκε τόν Ναυπλιέα εὐπατρίδη Παπαλεξόπουλο. Μόλις ἔφτιαξε τό νοικοκυριό της, δέν δίστασε νά ἀνοίξη διάπλατα τίς πόρτες του σ' ὅλους ὅπου εἶχαν ἀνάγκη ἀπ' τήν πνευματική καί ὑλική ἀκόμη συνδρομή της.

Τό σπίτι της ἔγινε ἕνα πνευματικό μά καί πολιτικό κέντρο. Σ' αὐτό σύχναζαν ὅλοι οἱ ἀρχηγοί τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀλλά καί οἱ πολιτικοί ἔλυαν τά προβλήματα καί τίς... διαφορές των ἀκόμη, κατά τόν εἰρηνικώτερο ὅμως τρόπο, χάρις στήν σοφή ἐπέμβασι τῆς Καλλιόπης.

Ἀλλά ἐκτός αὐτοῦ, τό σπίτι της ἦταν καί ἕνα φιλανθρωπικό κέντρο, ὅπου κατέφευγαν ὅλοι οἱ ἀναξιοπαθοῦντες πολεμισταί τοῦ καιροῦ ἐκείνου, νά λάβουν τήν συνδρομήν της. Πολλές φορές μάλιστα ἡ εὐγενική δέσποινα δέν δίστασε νά μετατρέψη τό σπίτι της καί σέ... νοσοκομεῖο.

Χαρακτηριστικώτατο εἶναι τό γεγονός ὅτι ἡ Παπαλεξοπούλου εἶχε παραχωρήσει δ ω ρ ε ά ν ὅλα τά «μαγαζειά» πού εὑρίσκοντο κάτω ἀπό τό σπίτι της, σέ ὡρισμένους ἀναπήρους τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, γιά νά τά χρησιμοποιοῦν ὡς κατοικία των... Ἦσαν οἱ «συνταξιοῦχοι τῆς κυρίας Καλλιόπης».

**Δέν ἐφοβεῖτο τίποτε ἄλλο ἀπό τούς ποντικούς.**

Ἡ νεαρά Παπαλεξοπούλου ἦταν μιά ἀληθινή «Φαλαγγίτισσα» τῆς ἐποχῆς της. Γενναία στήν ψυχή καί στό σῶμα. Πατριῶτις μέχρις αὐτοθυσίας, φιλάνθρωπος, ἀλτρουϊστική...

Μά, ἐκτός ἀπ' αὐτά τά χαρίσματά της, ἦταν προικισμένη καί μ' ἄλλα ἐξαιρετικά προτερήματα ἀπό τήν φύσι.

Ἐκεῖνο δέ πού κυρίως τήν χαρακτήριζε ἦταν ἡ τόλμη καί ἀφοβία της.

Διηγοῦνται σχετικῶς ὅτι ὅταν ἔγινε ἡ ἐπανάστασις κατά τοῦ Ὄθωνος, καί οἱ στασιασταί πολεμοῦσαν στούς δρόμους τοῦ Ναυπλίου, ἡ Παπαλεξοπούλου εἶχε ἀναμιχθῆ μεταξύ τῶν πολεμιστῶν.

Ὁ στρατηγός Χάν, ὁ ὁποῖος ἐστάλη γιά νά καταστείλη τό κίνημα, ὅταν πληροφορήθηκε τόν κίνδυνο πού διέτρεχε ἡ Παπαλεξοπούλου—τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος ἦταν τότε διοικητής Ναυπλίου καί Ἄργους — τῆς ἔστειλε κρυφά μιά ἐπιστολή παρακαλῶντας την ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπό τό Ναύπλιο.

Τότε ἡ Παπαλεξοπούλου τοῦ ἀπήντησε μέ τό παρακάτω σημείωμα:

«Ἡ Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου, λαμβάνει τήν τιμήν νά εἰδοποιήση τόν στρατηγόν Χάν ὅτι δέν φοβεῖται τίποτε ἄλλο παρά τούς ποντικούς».

Πραγματικά μιά γυναῖκα εἶναι δικαιολογημένη νά φοβᾶται μόνο τούς βρωμερούς ποντικούς πού προκαλοῦν τήν ἀηδία καί ὄχι τίποτε ἄλλο, ὅταν ἐκτελῆ τό καθῆκον της...

**Τήν ἔρραναν μέ ἄνθη.**

Ἡ Ἑλληνική Πολιτεία ἀντήμειψε τίς πολύτιμες ὑπηρεσίες πού προσέφερε στήν πατρίδα της ἡ Παπαλεξοπούλου. Ὅταν τελείωσε ἡ ἐπανάστασις κατά τοῦ Ὄθωνος ἐστάλη στό Ναύπλιον ὁ ἀτμοδρόμων «Ἑλλάς» γιά νά μεταφέρη, τιμῆς ἕνεκεν, τήν Παπαλεξοπούλου στάς Ἀθήνας.

Ἐκεῖ τῆς ἔγινε ἐνθουσιώδης ὑποδοχή. Παντοῦ ἀπ' ὅπου περνοῦσε τήν ἔρραιναν μέ ἄνθη καί ζητωκραύγαζαν στ' ὄνομά της...

Ἡ δέ ἐθνοσυνέλευσις τῆς ἀπένειμε μιά τιμητική σύνταξι 500 δραχμῶν.

Ἡ Παπαλεξοπούλου πέθανε σέ βαθύτατο γῆρας, ἀνάμεσα στούς φτωχούς πού προστάτευε, ἀφίνοντας ὅλη τήν περιουσία της γιά φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Μιχ. Χαννούσης

# ΟΛΥΜΠΟΣ: ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΤΩΝ ΘΕΩΝ



Ἡ κορυφὴ Μύτικας ἢ Θρόνος τοῦ Διὸς (2917 μ.)

Ἕνας ἥλιος κατακόκκινος σηκώθηκε, αὐτὸ τὸ πρωΐ, σὰν ἀναδυομένη Ἀφροδίτη ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ Θερμαϊκοῦ. Ἀσήμωσε τὰ νερά, ἔγραψε μιὰ ταινία διαμαντένια ποὺ φαινόταν σὰν οὐρὰ κομήτου, ἐφώτισε ὁλόκληρη τὴν ἔκτασι, διέλυσε μερικὰ σύγνεφα ποὺ ἔζωναν ἕνα περίεργο καὶ μεγαλόπρεπο συγκρότημα ἀπὸ βράχους, καὶ παρουσίασε στὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὸν ὡραιότερο βόστριχο τῆς γῆς: Τὸν Ὄλυμπο. Τὸ θεῖο βουνό, τὸ βουνὸ τῶν δώδεκα θεῶν.

* * *

Τί νὰ σημαίνῃ ἄραγε ἡ προελληνικὴ λέξις «Ὄλυμπος»; Κανεὶς μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔδωσε μιὰ σωστὴ ἐξήγησι. Οἱ γλωσσολόγοι δὲν συμφωνοῦν. Μερικοὶ λέγουν ὅτι ἡ λέξεις «Ὄλυμπος», «Οὔλυμπος», «Ὀλόλυμπος» εἶναι λέξεις Ἀραβικὲς καὶ σημαίνουν «ἡ δύναμις τοῦ ὕψους». Ἄλλοι λέγουν ὅτι ἡ ρίζα λάμπ σημαίνει ὁλόλαμπρος. Καὶ πραγματικὰ ὅταν ὁ ἥλιος πέφτη στὰ περίφημα χτένια (ἔτσι λένε οἱ χωρικοὶ τὶς ψηλότερες κορφὲς τοῦ Ὀλύμπου, τὸ σύμπλεγμα τῶν δολομιτῶν ποὺ μὲ τὰ πολλά τους δόντια μοιάζουν σὰν χτένια) ὁλόκληρος ὁ πολυσύνθετος βράχος λάμπει. Εἶναι τὸ κάλλος καὶ ἡ λάμψις τοῦ ἱεροῦ βουνοῦ ποὺ ἐνέπνευσε στοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες νὰ τοποθετήσουν ἐκεῖ τὸ παλάτι τοῦ Διός. Μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ὅτι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία ὁλόκληρη, ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο ξεκινάει.

* * *

Ἐκεῖνος ποὺ θὰ θελήσῃ ν' ἀνεβῆ στὸν Ὄλυμπο ἔχει πολλοὺς δρόμους νὰ διαλέξῃ, ἀλλὰ ἡ καλλίτερη καὶ γραφικώτερη ἀνάβασις γίνεται ἀπὸ τὸ Λιτόχωρο, γιατὶ κατάστηθα φαίνονται οἱ ψηλότερες κορυφὲς καὶ γιατὶ ἀπὸ τὸ Λιτόχωρο ὡς τὸ Μοναστῆρι τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τὸ μονοπάτι σέρνεται ἀνάμεσα σὲ πλούσια δάση ἀπὸ ὀξυές, καρυδιές, ρόμπολα, φτέρες, ἀγριολούλουδα κλπ.

Ἂς ἐπιχειρήσουμε λοιπὸν μιὰ σύντομη ἀνάβασι ἀπὸ τὴ χαράδρα τοῦ Ἁγίου Διονυσίου μέσα στὴν ὁποία τρέχει ὁ Ἐνιπεὺς καὶ τὴν ὑμνοῦσε μαζὶ μὲ τὸ μουρμούρισμα τοῦ νεροῦ, ἄφθονα ἀηδόνια καὶ ἄλλα γλυκύμολπα πουλιά.

* * *

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ καὶ περισσότερες ὧρες πορείας, συνεχίζουμε χωρὶς διακοπὴ τὸ περπάτημά μας πρὸς τὸ καταφύγιο τοῦ Ε. Ο. Σ. ποὺ εἶναι σὲ ὕψος 2.100 μ.

Πριόνια:— Πριόνια ὀνομάζεται μιὰ τοποθεσία ποὺ ἄλλοτε ὑπῆρχαν πριόνια ποὺ λειτουργοῦσαν μὲ τὸ νερὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ἐνιπέως καὶ ποὺ ἔκοβαν ξύλα. Σήμερα κοντὰ στὰ Πριόνια εἶναι ἡ καλύβες τῶν Σαρακατσανέων ποιμένων ποὺ τὰ παιδιά τους σὰν ἰδοῦν ὀρειβάτες τρέχουν νὰ τοὺς προμηθεύσουν ψωμί, τυρί, αὐγά, πάμφθηνα. Γνωστὸν εἶναι πὼς ἡ ράτσα τῶν Σαρακατσανέων ἰσχυρίζεται ὅτι «ἕλκει τὸ γένος» κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον. Στὰ Πριόνια σχεδὸν πάντοτε σταματοῦν οἱ ὀρειβάτες γιὰ νὰ κολλατσίσουν, νὰ ξεκουραστοῦν καὶ νὰ πάρουν νέες δυνάμεις ὡς ποὺ ν' ἀνεβοῦν στὸ Καταφύγιο, ἀφοῦ περάσουν ἀπὸ μιὰ μικρὴ εὐτυχῶς ἔκτασι μερικῶν ξερῶν ἀπὸ τὴν πυρκαϊὰ ρόμπολων ποὺ μοιάζουν σὰν «γεγυμνωμένα ὀστᾶ».

Στὸ Καταφύγιο ἡ διανυκτέρευσις εἶναι κάτι γιὰ κείνους ποὺ χαίρουνται τὰ βουνὰ ἀφάνταστο. Ἂν ξυπνήσουν πρωῒ καὶ ἔχουν τύχη νὰ μὴν εἶναι συννεφιά, τότε ἀπολαμβάνουν ἕναν ἥλιο νὰ βγαίνῃ μεσ' ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἀλλὰ δὲν χαρήκαμε πολὺ τὴ λιακάδα. Μετὰ τὴν ἀνατολὴ σύγνεφα, περιέζωσαν τὶς κορφὲς κι' εἶχαν ἀρχίσει ἕνα τρελλὸ χορό, ἕνα ἀέναο κυνηγητὸ γύρω ἀπὸ τοὺς βράχους. Ἡ ἀνάβασί μας συνεχίζεται ὡς τὴ σκάλα τοῦ Σκολειοῦ, ὅπου εἶναι ἕνα θέαμα θαυμάσιο ἀλλὰ καὶ τρομερό. Πρόκειται γιὰ τὴν ἄβυσσο τῶν Καζανιῶν, γι' αὐτὸ τὸ βάραθρο ποὺ εἶναι 800 μ. Ἀπ' ἐκεῖ πρέπει νὰ περάσῃ κανεὶς νὰ τὰ ἀντικρύσῃ γιὰ λίγα δευτερόλεπτα ὡς ποὺ νὰ ἀνεβῆ στὸ πρῶτο βουνὸ τοῦ Μύτικα.

* * *

Μύτικας:— Εἶναι ἡ πιὸ ψηλὴ κορφὴ τοῦ Ὀλύμπου ποὺ ἔχει ὕψος 2918 μ. Δηλαδὴ τὸ ψηλότερο σημεῖο τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Ἀπ' ἐδῶ ὁ Ζεύς, ὁ πατέρας θεῶν καὶ ἀνθρώπων, κυβερνοῦσε τὸν κόσμο. Καὶ εἶναι τόσο μεγαλοπρεπὲς τὸ θέαμα ἀπὸ τὸν Μύτικα. Νομίζεις πὼς πλησιάζεις στὸν οὐρανό, καὶ πὼς φιλοξενεῖσαι ἀπὸ τὸν Δία. Τὸ πανόραμα τῶν κορυφῶν, τῶν χαραδρῶν, τῶν δασῶν ξαπλώνεται μπροστά μας. Εἴμαστε ὅλο μάτια. Θὰ ἠθέλαμεν νὰ μὴ φύγῃ ποτὲ ἀπὸ τὴ φαντασία μας αὐτὸ τὸ θέαμα. Ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος ἀνεχώρησαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι γιὰ νὰ ἐκπολιτίσουνε τὸν κόσμο.

Γιὰ ἐνθύμιο τοῦ πρώτου των περάσματος ὠνόμασαν καὶ ἄλλα βουνὰ Ὄλυμπος. Ὅπως στὴν Ἀττικὴ καὶ τὴν Λυκία, τὴν Λακωνία, τὴν Ὀλυμπία, τὴν Ἰωνία, τὴν Εὔβοια κλπ. Καὶ στὶς πιὸ ψηλὲς κορυφὲς ἔστηναν βωμούς.

Ὁ Ὄλυμπος ἔχει μῆκος 62 χιλιόμετρα καὶ πλάτος 50. Εἶναι τὸ βουνὸ μὲ τὶς 42 κορφὲς καὶ 62 βρυσοῦλες. Εἶναι τὸ βουνὸ μὲ τοὺς χρυσοῦς ἀϊτούς. Καὶ εἴδαμε πολλοὺς ὄχι βέβαια ἀπὸ χρυσάφι. Ὁ ἥλιος τοὺς ἔκανε χρυσοῦς.

* * *

Ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο ξεκίνησαν οἱ πρῶτοι ἐκπολιτισταὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Μουσαῖος καὶ ὁ Εὔμολπος εἶναι δυὸ ὀνόματα ποὺ ἐξεπολίτισαν τοὺς βαρβάρους.

Στὸν Ὄλυμπο ὑπῆρχε καὶ μία μεγάλη πόλις, ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει σήμερα.

Ἡ ψηλότερες κορφὲς τοῦ Ὀλύμπου, ὅπως τὸ Σκολειὸ καὶ ὁ Προφήτης Ἠλίας, εἶναι εὔκολες, εὐκολώτατες. Πηγαίνει κανεὶς μὲ ζέση.

Ἡ πιὸ δύσκολες κορυφὲς εἶναι ὁ Μύτικας καὶ τὸ Στεφάνι. Ἀλλὰ καὶ αὐτὲς κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια ἀπέκτησαν μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ἑκατοντάδες κατακτητῶν. Ὅλα τὰ ἐκδρομικὰ σωματεῖα διοργανώνουν ἐκδρομὲς στὸν Ὄλυμπο, κυρίως κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούλιο, Αὔγουστο καὶ Σεπτέμβριο.

Κάποτε ἕνας ὀρειβάτης ἔλεγε:

«Θὰ ἔπρεπε μιὰ φορὰ τὸ χρόνο ὁ καθένας νὰ παίρνῃ ἕνα ψυχικὸ λουτρὸ στὸν Ὄλυμπο».

Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο.

*Κάππα*



# ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΑΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

# ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ

Ὑπὸ Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

5. (Συνέχεια)

Στὸ καπηλειὸ τοῦ πατέρα της, σ' ἕνα στενὸ δρομάκο κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ Προδρόμου, κερνοῦσε, λέει, κρασὶ στοὺς θαλασσινοὺς καὶ τοὺς τυχοδιῶκτες τῆς Μέσης ὡς τὶς πρωϊνὲς ὧρες κι' ἀνακατευόταν στὶς κουβέντες τους κι' ἄκουε τὰ πρόστυχα χωρατά τους κι' ἔβλεπε τοὺς καυγάδες τους μὲ τόση ἀταραξία, σὰ νὰ μὴν ἦταν «ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», παρὰ ἔτσι ἁπλᾶ, ἔκανε, νὰ ποῦμε, μιὰ ὑποχρεωτικὴ θητεία, γιὰ νὰ περάση ὕστερα στὸ χρυσὸ παλάτι ποὺ τῆς ἑτοίμαζε ἡ μοῖρα της...

Κι' ὡς τόσο καὶ κεῖ ἀκόμα, καθὼς λένε, σὰ μέστωσε πιὰ κι' ἔγινε κοπελλούδα δεκαεφτὰ χρόνων κι' ἔνοιωσε τὴν ὀμορφιά της καὶ τὴ δύναμή της, σηκώθηκε ἀφέντρα καὶ κυρὰ καὶ τύραννος σωστὸς σ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ σκυλολοΐ.

Ἕνα βράδυ ποὺ ὁ αὐτοκράτορας κὺρ Ρωμανὸς περιπλανήθηκε ἀγνώριστος ὡς τὸ ταπεινὸ καπηλειὸ μὲ δυὸ τρεῖς πιστοὺς ἀπὸ τὴν ἀκολουθία του, καθὼς συνήθιζε, τὴν εἶδε νὰ χτυπᾶ μ' ἕνα μαστίγι ἕνα βάρβαρο ἀρκουδοτρόφο ἀπὸ τὰ Μπαλκάνια, σωστὸ θηρίο, γιατὶ τόλμησε νὰ τῆς φερθῆ ἄπρεπα... Κι' αὐτὸς ἔσκυβε τὸ κεφάλι καὶ δὲ μιλοῦσε...

Κίτρινη ἀπὸ τὸ θυμό, μὲ τὰ μαλλιὰ ἀνακατωμένα καὶ δαγκώνοντας τὰ χείλη ἐχτύπαε μανιασμένη θαρρεῖς, τὸ ἕνα χτύπημα πίσω ἀπ' τ' ἄλλο... Ἀλῆτες καὶ παλατιανοὶ ἔβλεπαν μὲ ἀνοικτὸ στόμα τὴ σκηνὴ τούτη ποὺ εἶχε μιὰ πρωτόφαντη ἄγρια ὀμορφιά, σὰ νὰ ξεχώριζαν ἕνα βαθύτερο νόημα μέσα της, ποὺ ἔκανε τὸ μυαλὸ νὰ στέκη ἐκστατικό.

— Τόση ὀμορφιὰ καὶ τόση σκληρότη φαίνονται ἀσυνταίριαστα, εἶπε ὁ Ρωμανὸς πλησιάζοντας κατ' αὐτήν.

— Ποιὸς εἶσαι ; τὸν ρώτησε κείνη σηκώνοντας τὸ μαστίγιο.

— Ἂν σοὔλεγα πὼς εἶμαι ὁ βασιλιᾶς καὶ αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων, θὰ μὲ πίστευες ;

— Κοίταξε λοιπὸν νὰ φερθῆς καλύτερα ἀπὸ τοῦτον γιὰ νὰ μὴν πάθης τὰ ἴδια, ἀπάντησε ἀτάραχη καὶ ἀποφασιστικὰ ἡ Θεοφανώ.

Καὶ ἡ ὀμορφιὰ ποὺ δάμασε ἔτσι τὴ χυδαία δύναμη τοῦ ἀρκουδοτρόφου ἦταν γραμμένο νὰ κυριαρχήση καὶ πάνω στὴν κοσμικὴ ἐξουσία καὶ νὰ καθίση στὸν τρανότερο θρόνο τῆς οἰκουμένης.

Ὁ Βρίγγας ἀναθυμήθηκε κείνη τὴ στιγμὴ ὅλες τοῦτες τὶς λεπτομέρειες...

«Ἡ γυναίκα τούτη» σκέφτηκε «ἂν δὲν ἔχη ἕνα σύμβουλο κοντὰ γιὰ νὰ κρατάη τὴν ὁρμή της καὶ νὰ τὴν μαλακώνη καὶ νὰ τὴν κάνη πιὸ βολικὴ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ γιὰ τὶς περιστάσεις, θὰ γκρεμίση τὸ παλάτι ὁλόκληρο καμμιὰ μέρα καὶ θὰ θάψη κάτω ἀπὸ τὰ χαλάσματα καὶ τὸν ἑαυτό της κι' ὁλόκληρη τὴ Μακεδονικὴ δυναστεία... Κι' ὁ σύμβουλος αὐτὸς κανεὶς ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐξὸν ἀπὸ μένα...»

Ἀπὸ τούτη τὴ σκέψη κινημένος ὁ Βρίγγας κοντὰ στὸ φόβο ἔνοιωσε κι' ἕνα ἄλλο αἴσθημα ἱκανοποίησης καὶ περηφάνειας γιατὶ ἔταξε στὸν ἑαυτό του μιὰ μεγάλη ἀποστολή, σὰ νἆταν ὄργανο τῆς θεϊκῆς προνοίας.



Τὴν εἶδε νὰ χτυπᾶ μὲ μαστίγιο τὸν βάρβαρο ἀρκουδοτρόφο.

Ὡς τόσο ἔκρινε πὼς ἔπρεπε ν' ἀπαντήση στὴν παράβολη πρόταση τῆς εὐτὺς καὶ χωρὶς νὰ δείξη καθόλου τὸ ξάφνιασμά του.

— Ἡ Δέσποινά μου, εἶπε, προτείνει φάρμακα πολὺ δραστικὰ ποὺ κάποτε φέρνουν περισσότερη βλάβη παρὰ ὠφέλεια... Δὲ λέω... βέβαια πρέπει νὰ καταφύγουμε σ' αὐτὰ ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέση... Τὸ συμφέρο τοῦ θρόνου στέκει πάνω ἀπ' ὅλα, μὰ γιὰ τώρα χρειάζεται νὰ μάθουμε πρῶτα ποιοὶ μαζεύονται στὸ μοναστήρι καὶ μὲ ποιὸ σκοπό.

Στάθηκε μιὰ στιγμὴ σὰ νὰ μάζευε τὶς σκέψεις του κι' ὕστερα ἐξακολούθησε :

— Πολλὲς φορὲς δὲν πρέπει νὰ χτυπᾶ κανεὶς τοὺς ἐχθροὺς γιατὶ τοὺς δυναμώνει ἔτσι... τοὺς βοηθᾶ νὰ γίνουν ἕνα σῶμα καὶ ν' ἀντισταθοῦν μὲ τὸ θάρρος τῆς ἀπελπισίας. Προτιμότερο εἶναι, ἂν μπορῆ, νὰ σκορπίση σύγχυση καὶ διχόνια ἀνάμεσά τους. Τότες χωρὶς νὰ κάνη ἄλλη προσπάθεια διαλύονται μοναχοί τους, ἀλληλοεξοντώνονται καὶ χάνουν μιὰ γιὰ πάντα τὴ σοβαρότητα καὶ τὴν ἐπιρροή τους. Ἂν ἡ Δέσποινά μου θέλη νὰ μοῦ δώση μιὰ προθεσμία θὰ μπορέσω πολὺ γλήγορα, ἀφοῦ πάρω ὅσες πληροφορίες μοῦ χρειάζονται, νὰ κάμω τὸ σχέδ...

Κόπηκε ἀπότομα στὴ μέση γιατὶ μιὰ κοπέλλα ἀπ' τὴν ἀκολουθία τῆς Αὐγούστας χύθηκε μέσα στὴ σάλλα χωρὶς καμμιὰ προειδοποίηση καὶ σωριάστηκε μπροστὰ στὰ πόδια της.

— Ὁ Τρισέβαστος... κατάφερε νὰ πῆ μονάχα καὶ λιποθύμησε.

— Ἀνάξιο πλάσμα! φώναξε ἡ Θεοφανὼ καὶ πετάχτηκε μὲ μιᾶς ἀπάνω.

Ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ αὐλὴ προχώρησε ἕνας εὐνοῦχος καὶ πίσω οἱ ἀρχοντοποῦλες τῆς ἀκολουθίας. Μὲ μιᾶς ἡ σάλλα γέμισε.

Πρὶν ἀκόμα ὁ εὐνοῦχος φτάση κοντά της ἡ Θεοφανὼ ἔτρεξε...

— Τί τρέχει ; τοῦ φώναξε καὶ τὸν ἅρπαξε ἀπὸ τὸ μπράτσο.

— Ὁ Τρισέβαστος...

— Τί ἔπαθε... λέγε...

Καὶ τέτοια ἦταν ἡ στοργή της καὶ ἡ ἀνυπομονησία της ποὺ τὸν χτύπησε μὲ τὸ ῥεπίδι της στὸ πρόσωπο.

— Πληγώθηκε... πρόφερε τρέμον-

τας ἐκεῖνος καὶ κυλίστηκε στὰ γόνατά της.

Τὸ νέο τὄφερε ἕνας ψαρᾶς στὸ λιμάνι τῶν Σοφιανῶν. Ὁ Βασιλιᾶς μὲ μερικοὺς νέους τῆς ἀκολουθίας του εἶχε περάσει μὲ χελάνδιο στὴν ἀντικρυνὴ παραλία γιὰ νὰ κυνηγήσουν ἕναν ἀγριόχοιρο. Λεπτομέρειες δὲν ἤξερε νὰ πῆ κι' οὔτε εἶδε μὲ τὰ μάτια του τίποτα. Ἄκουσε μονάχα πῶς ὁ Ρωμανὸς ἔπεσε ἀπὸ τ' ἄλογο καὶ πῶς τὸ θηρίο χύθηκε κατὰ πάνω του.

Ὁ Βρίγγας προχώρησε...

— Ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ ψαρᾶς; ρώτησε.

— Ἔφυγε εὐτύς, ἀπάντησε ὁ εὐνοῦχος... Πήγαινε γιὰ τὴ σκάλα τῆς Χαλκηδόνος, καθὼς εἶπε. Εἶναι εὔκολο νὰ τὸν βροῦμε ὅμως ἂν ἡ εὐγενεία σας δώση προσταγή.

— Ἑτοιμάστε ἕνα χελάνδιο... ἕνα χελάνδιο, φώναξε ἡ Θεοφανώ.

— Ἡ Δέσποινά μου ταράζεται ἄδικα, παρατήρησε ὁ παρακοιμώμενος... Ἂν ἔτρεχε τίποτα σοβαρὸ στὸν Αὔγουστο, πολλὰ τὰ ἔτη του, θὰ εἴχαμε τὴν εἴδηση ἀπὸ ἐπίσημο μαντατοφόρο. Τ' αὐτοκρατορικὰ χελάνδια τρέχουν βέβαια πολὺ γρηγορώτερα ἀπὸ τὰ ψαράδικα. Συχνὰ ἁπλῆ διάδοση παρακινημένη ἀπὸ ἀσήμαντο περιστατικὸ φουντώνει ἀπὸ στόμα σὲ στόμα καὶ φτάνει ἀγνώριστη... Ὁ μακαρίτης πεθερός σας εἶχε πολλὲς φορὲς πεθάνει, κατὰ τὰ λόγια τῶν περαστικῶν καὶ τῶν πραματευτάδων, πρὶν πραγματικὰ ἀποδημήση εἰς Κύριον.

Ἐξ ἄλλου — πρόστεσε ὁ Βρίγγας καὶ τόνισε ἰδιαίτερα αὐτή του τὴ φράση — τὸ συμφέρο τῆς αὐτοκρατορίας ἀπαιτεῖ νὰ μείνη ἡ Αὐγούστα κοντὰ στοὺς Πορφυρογέννητούς γιούς της... γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο. Ἂς μοῦ ἐπιτρέψη λοιπὸν ἡ Δέσποινά μου νὰ τρέξω γιὰ νὰ πληροφορηθῶ τὰ καθέκαστα κι' εἶμαι βέβαιος πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο θὰ παρουσιαστῶ πάλι μπροστά της μὲ εὐχάριστα νέα.

Στὸ μεταξὺ ἡ Θεοφανώ, θὲς ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ παρακοιμώμενου, θὲς ἀπὸ τὸ φυσικὸ ποὺ εἶχε νὰ παραφέρεται, μὰ καὶ νὰ ἐπιβάλλεται στὸν ἑαυτό της εὔκολα, εἶχε ὁλότελα ἡσυχάσει κι' ἔστεκε ἐκεῖ μπροστά του τώρα μ' ὅλη τὴν αὐτοκρατορική της μεγαλοπρέπεια.

Χαμογέλασε φιλικὰ στὸ Βρίγγα καὶ τοῦ εἶπε:

— Θὰ περιμένωμε... Ἂς γίνη κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

Ὁ Βρίγγας μόλις βγῆκε ἔτρεξε νὰ δώση διαταγὲς νὰ διπλασιάσουν τὴ φρουρὰ στὴ Χαλκῆ πόρτα καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέψουν σὲ κανένα οὔτε νὰ μπῆ, οὔτε νὰ βγῆ... Ὕστερα συντροφευμένος ἀπὸ δυὸ ἀξιωματικοὺς τράβηξε γιὰ τὸ λιμάνι τῶν Σοφιανῶν ποὺ ἦταν στὴν Ἀνατολικὴ ἄκρη τοῦ Ἱεροῦ περιβόλου καὶ κάτω ἀπὸ τὸ ἐπιβλητικὸ παλάτι τοῦ Βουκουλέοντα... Ἐκεῖ ἦταν ἡ βασιλικὴ ἀποβάθρα ἀπ' ὅπου μπάρκαρε στὸ αὐτοκρατορικὸ χελάνδιο ὁ Ρωμανὸς μὲ τὴν ἀκολουθία του τὸ πρωΐ... Ὡς τόσο τὸ νέο ἀπὸ στόμα σὲ στόμα εἶχε διαδοθῆ φαίνεται. Στὸ ἀχνὸ σκοτάδι τῆς βραδυᾶς πολλὰ φῶτα κινημένα ὁλοῦθε ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς δεντροσειρὲς τοῦ βασιλικοῦ κήπου τραβοῦσαν κατὰ τὸ ἴδιο μέρος...

(Ἀκολουθεῖ)

ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

# ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΔΥΟ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ

Ἦτανε μιὰ μέρα τοῦ Γενάρη, ἀπὸ κεῖνες ὅμως ποὺ θυμίζουν μέρες καλοκαιριοῦ. Ὁ ἥλιος ἀπ' τὴν ὥρα τῆς ἀνατολῆς του βάλθηκε — καὶ τὸ κατώρθωσε — νὰ ξεκαθαρίση τὴν μουχλιασμένη ἀτμόσφαιρα καὶ τὸν οὐρανὸ ποὺ μέρες τώρα ἦτανε φορτωμένος μὲ βαριὰ μαῦρα σύννεφα ποὺ διαρκῶς ἀπειλοῦσαν καταιγίδες.

Στοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ σκαρίσανε σὰν τὰ σαλιγκάρια τὰ παιδιὰ καὶ οἱ γειτονιὲς ἀντηχοῦσαν ἀπ' τὶς χαρούμενες φωνές τους.

Στὸ μικρὸ παραλιακὸ καφφενεῖο, ποὺ ἦτανε μαζὶ καὶ ταβέρνα καὶ ξενοδοχεῖο καὶ ποὺ μποροῦσε νὰ βρῆ κανεὶς καὶ ὅλα τὰ εἴδη τῆς ψαρικῆς, ἀπὸ τὸ ἀγκίστρι καὶ τὴν πετονιὰ ὣς τὸ μπρισίμι καὶ τὸ μετάξι, ποὺ χρησίμευε γιὰ τὰ δίχτυα, εἴχανε μαζευτῆ πέντ' ἔξη γεροντάκια καὶ καθισμένα στὸ ἀπάγγειο κοίταζαν τὴ θάλασσα, τὴν παληά τους ἀγάπη, ποὺ στὰ νειᾶτα τους τὴν εἶχαν ὀργώσει μὲ τὰ καΐκια τους καὶ ποὺ τώρα ὅμως ἀπὸ μακριὰ μποροῦσαν νὰ τὴ βλέπουν.

Εἶχαν ἀρχίσει νὰ συζητοῦν γιὰ ἕνα σπουδαῖο γεγονὸς τοῦ χωριοῦ τους, γιὰ τὸ νέο δηλαδὴ καΐκι τοῦ Νικόλα τοῦ Τραγανῆ τοῦ πατριώτη τους ποὺ ρίχτηκε πρωΐ-πρωΐ ἀπὸ τὸ ναυπηγεῖο γιὰ πρώτη φορὰ στὴ θάλασσα.

Σὰν παληοὶ ναυτικοὶ ποὺ ἦσαν, ἔλεγε καθένας τὴ γνώμη του γιὰ τὸ σκαρὶ τοῦ καϊκιοῦ, γιὰ τὴν ἁρματωσιά του, γιὰ τὸ βάψιμό του. Μόνον ὁ καπετὰν Στάθης δὲν εἶχε λάβει μέρος στὴ συζήτησι αὐτή, μὰ στὸ τέλος ἀποφάσισε κι' αὐτὸς νὰ μιλήση· ὄχι ὅμως γιὰ νὰ πῆ τὴ γνώμη του, μὰ γιὰ νὰ τοὺς διηγηθῆ αὐτὴ τὴν ἱστορία.

«Πάνε τώρα πενήντα περίπου χρόνια, ἄρχισε νὰ τοὺς λέη. Θυμᾶμαι ἦτανε μιὰ μέρα χαρούμενη σὰν τὴ σημερινὴ ποὺ ἔρριχνα κι' ἐγὼ τὸ καΐκι μου στὴ θάλασσα, καλὴ ὥρα σὰν τὸν Τραγανῆ σήμερα.

..»Μὰ ἡ δική μου χαρὰ κείνη τὴ μέρα ἦταν διπλῆ, γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ καΐκι μου, ποὺ τὄβλεπα φρεσκοβαμμένο, περήφανο στὸ λιμάνι, τὴν ἴδια μέρα εἶχα παντρευτῆ μὲ τὴ Λενιὼ τοῦ Μάρμηγκα, ποὺ σὰ γειτονόπουλα ποὺ εἴμαστε εἴχαμε ζήσει μαζὶ στὰ μικρά μας τὰ χρόνια, κι' ὅταν ἐγὼ γύριζα ἀπὸ ταξίδι πρώτη αὐτὴ ἐρχότανε στὸ λιμάνι νὰ μοῦ πῆ τὸ «Καλῶς ὥρισες».

»Σὲ λίγες μέρες μπαρκάρησα γιὰ τὸ πρῶτο ταξίδι, ὕστερα γιὰ τὸ δεύτερο, γιὰ τὸ τρίτο κι' ἔπειτα ἔπαψα πιὰ νὰ τὰ μετράω.

»Εἶχα γνωρίσει ὅλες τὶς θάλασσες, ἔμαθα πολλὰ λιμάνια, ταξίδεψα μὲ μπόρες, μὲ χαλάζι, μὲ σίφουνες, μὰ πάντα τὸ καΐκι μου ἔφθανε ἐκεῖ ποὺ ἤθελε. Τὰ χρόνια ὅμως περνοῦσαν. Μιὰ μέρα κατάλαβα πῶς εἶχα γεράσει κι' ἐγὼ καὶ τὸ καΐκι μου. Καὶ τότε πῆρα τὴν ἀπόφασι. Δὲ θὰ ταξίδευα ἄλλο. Ἔφερα τὸ καΐκι μου στὸ λιμάνι, τὸ ἄραξα κι' ἔγινα κι' ἐγὼ στεριανός.

»Ζοῦσα ἥσυχος μὲ τὴ Λενιώ, ποὺ κι' αὐτὴ μ' ἀκολούθησε στὰ γηρατειά, ὥσπου, πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια, μοῦ τὴν πῆρε ὁ χάρος».

Ἐδῶ στάθηκε λίγο ὁ καπετὰν Στάθης γιὰ νὰ καταπιῆ ἕνα κόμπο ποὺ ἀνέβηκε στὸ λαιμό του καὶ νὰ σκουπίση ἕνα δάκρυ ποὺ κύλισε ἀπ' τὰ μάτια του.

«Ἀφοῦ λοιπὸν ἔχασα τὸ σύντροφό μου, συνέχισε σὲ λίγο, ἡ μόνη μου παρηγοριὰ ἔμεινε τὸ καΐκι μου, αὐτὸ βλέπω στ' ὄνειρό μου, μ' αὐτὸ κουβεντιάζω. Μὰ κι' αὐτὸ ἀπὸ αὔριο δὲ θὰ τὸ βλέπω, ὁ λιμενάρχης εἶπε ὅτι ἐμποδίζει τὴν κίνησι τοῦ λιμανιοῦ καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ λείψη. Μοῦ εἶπε νὰ τὸ πουλήσω γιὰ ξυλεία, βρεθήκανε μάλιστα κι' οἱ ἀγορασταί».

Καὶ μ' ἕνα πικρὸ καὶ βιασμένο χαμόγελο στὴ βασανισμένη μορφή του, σηκώθηκε καὶ προχώρησε στὸ μουράγιο. Ἔλυσε μιὰ βάρκα κι' ἀνέβηκε στὸ καΐκι, ποὺ λίγο πιὸ πέρα ἦταν δεμένο, κι' ἄρχισε νὰ βηματίζη στὴν κουβέρτα. Σὲ λίγο τὸν εἶδαν νὰ λύνη τοὺς κάβους καὶ τὰ χοντρὰ παλαμάρια, μὲ τὰ ὁποῖα ἦτανε δεμένο τὸ καΐκι, κι' ἔπειτα νὰ σηκώνη ἕνα ἕνα τὰ πανιά.

Ὕστερα ἀπὸ λίγο τὸ γέρικο καΐκι τρίζοντας, μ' ἁπλωμένα τὰ ξεσχισμένα πανιά του καὶ μὲ κομμένα τὰ περισσότερα ξάρτια ποὺ κρέμουνταν ἀπ' τὰ κατάρτια του, ἄρχισε σιγὰ-σιγὰ νὰ βγαίνη ἀπ' τὸ λιμάνι.

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Τὴν ἄλλη μέρα ὅλοι περίμεναν ὅτι θὰ ξανάβλεπαν τὸ καΐκι στὴν πρώτη του θέσι. Μὰ τὸ λιμάνι ἦταν ἄδειο. Λίγο ἀργότερα δυὸ ψαράδες ποὺ γύρισαν νὰ μπαλώσουν τὰ δίχτυα τους, εἶπαν ὅτι τὸ εἶδαν σπασμένο σὲ κάτι ξέρες.

Τὸ ἴδιο βράδυ οἱ ψαράδες βρῆκαν ἐκεῖ κοντὰ καὶ τὸ πτῶμα τοῦ καπετὰν Στάθη.

**Δημ. Ν. Δάνδουρας**



# Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

## Α΄. ΣΤΡΑΤΟΣ

Στό σημερινό μας σημείωμα θά μιλήσουμε γιά τή σύνθεσι καί τήν άξία τοῦ Βυζαντινοῦ στρατοῦ. Γιά τούς Βυζαντινούς, ὁ πόλεμος δέν ἦταν ἁπλῶς ἕνα μέσον ἀποκρούσεως καί κατακτήσεως· ἦταν καί ζήτημα ἐπιστήμης. Ἡ παλιά πολεμική τέχνη ὀφείλει πολλά στούς Βυζαντινούς καί δέν εἶναι ὑπερβολή νά θεωροῦμε τό στρατό τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας ὡς τόν τελειότερο καί πιό ὠργανωμένο ἀπό τούς στρατούς τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀνατολῆς τῶν χρόνων ἐκείνων. Ἀπόδειξις ὅτι οἱ Βυζαντινοί ἀσχολήθηκαν ἐπιστημονικά μέ τόν πόλεμο εἶναι τά σωζόμενα — σχετικῶς ἄφθονα — συγγράμματα, τά πραγματευόμενα περί Στρατοῦ, Πολέμου καί Πολεμικῆς Τέχνης, καί πού λέγονται «Στρατηγικά». Ἀπό τά συγγράμματα αὐτά παίρνουμε τίς περισσότερες πληροφορίες γιά τόν τρόπο πού πολεμοῦσαν οἱ μεσαιωνικοί πρόγονοί μας. Οἱ συγγραφεῖς τῶν «Στρατηγικῶν», ἀναλόγως τοῦ συνόλου τῶν πολεμικῶν γνώσεων τῆς ἐποχῆς τους, πραγματεύονται ζητήματα ἐπιστρατεύσεως, συστάσεως στρατιωτικῶν μονάδων, ὁπλισμοῦ τῶν στρατιωτῶν, μεταγωγικῶν ὑπηρεσιῶν, σχηματισμῶν, πορείας, στρατοπεδεύσεως καί μάχης, καί ἄλλα παρόμοια. Ἐπίσης μᾶς πληροφοροῦν καί γιά δευτερεύοντα ζητήματα, ὅπως γιά τίς ποινές τῶν στρατιωτῶν καί τήν οἰκονομική καί ὑγειονομική ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ. Ὅλες αὐτές οἱ πληροφορίες μᾶς πείθουν ὅτι ἡ πολεμική κατάρτισι τῶν Βυζαντινῶν δέν ἦταν ἄξια περιφρονήσεως καί γενικώτερα ὅτι ἡ διεξαγωγή τοῦ πολέμου ἦταν κάτι πού ὑπάκουε σέ κανόνες, βγαλμένους ἀπό τήν πεῖρα καί τή μελέτη. Οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἀναγνώριζαν πάντα τή σημασία τῆς ὑπάρξεως ἰσχυροῦ στρατοῦ. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός τοποθετεῖ τή στρατιωτική δύναμι τοῦ Κράτους ὕστερα ἀπό τή Θεία Πρόνοια. Στάθηκαν βέβαια καί ἐποχές καταπτώσεως τοῦ Βυζαντινοῦ στρατοῦ, κυρίως ὅταν οἱ διαμάχες γιά τήν κατάληψι τοῦ θρόνου ἐτράνταζαν τό οἰκοδόμημα τῆς Αὐτοκρατορίας. Στάθηκαν ὅμως καί ἐποχές μεγάλης ἀκμῆς, πού ὡδήγησαν τούς αὐτοκρατορικούς ἀετούς ἀπό θρίαμβο σέ θρίαμβο. Πρό τῆς μάχης τοῦ Μαντζικέρτ (1071), — ὁπότε οἱ Βυζαντινοί ἔχασαν τό μεγαλείτερο μέρος τῆς Μ. Ἀσίας, — ὁ στρατός ἦταν δυνατώτερος καί ποιοτικά καλύτερος. Τό χάσιμο τοῦ σπουδαιοτάτου αὐτοῦ τμήματος τῆς Ἀνατολῆς στάθηκε ἀρχή τῆς καταπτώσεως, πού ἐξακολούθησε μέ γοργό ρυθμό, ὡς τήν πτῶσι τῆς Αὐτοκρατορίας.

Ὁ πρῶτος πού ἐνδιαφέρθηκε γιά τήν ὀχύρωσι τῶν συνόρων τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἦταν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός, πού ἄρχισε νά χτίζη φρούρια στό πιό ἐπικίνδυνο μέτωπο, τό μέτωπο τῆς Ἀσίας, πού εἶχε τό τεράστιο μῆκος τῶν 2.000 χιλιομέτρων. Ἐκεῖ χτίζει τά λεγόμενα κάστρα, ὀχυρά μικρά ἤ μεγάλα, τοποθετημένα σέ ὡρισμένες ἀποστάσεις. Γύρω ἀπ᾽ τά κάστρα τοποθετοῦνται, ὡς μόνιμοι κάτοικοι (παίρνοντας γῆ καλλιεργήσιμη χωρίς πληρωμή), οἱ λεγόμενοι ἀκρῖτες, ἄνθρωποι ἐμπειροπόλεμοι, πού εἶχαν τήν ὑποχρέωσι νά προστατεύουν τά ὅρια τοῦ Κράτους. Ἀκόμα, στίς κορφές τῶν βουνῶν, καί σέ ἄλλα στρατηγικά σημεῖα, χτίστηκαν πύργοι ὀχυροί, ἀπ᾽ ὅπου, εἰδικά ἐξασκημένοι παρατηρητές, ἔψαχναν τόν ὁρίζοντα γιά τήν ἀνακάλυψι τοῦ ἐχθροῦ, εἰδοποιώντας μέ συνθηματικές φωτιές τό στρατό νά τρέξη κατα-πάνω τους.

Τρεῖς φορές τό χρόνο τοὐλάχιστον γινόντανε βαρβαρικές ἐπιδρομές: α) τήν ἄνοιξι, ἐποχή βλαστήσεως, ὁπότε ὑπῆρχε ἄφθονη τροφή γιά τ᾽ ἄλογά τους, β) τό θέρος, μέ σκοπό νά διαρπάσουν τήν ἐσοδεία τῶν πλουσίων βυζαντινῶν ἐπαρχιῶν καί γ) τό χειμῶνα, ὅταν ἡ πεῖνα τούς ἀνάγκαζε νά ζητοῦν στά τυφλά καλύτερη τύχη, ἔξω ἀπό τά φτωχά ἐδάφη τους. Ἡ ἀντιμετώπισι τῶν ἀσιατικῶν ὀρδῶν, χάρις στήν ὀργάνωσι τῶν ὀχυρῶν, ἦταν εὔκολη καί σπάνια τό Κράτος ἦταν ἀναγκασμένο νά στέλνη ἐνισχύσεις. Ἡ ἀξία τῶν βυζαντινῶν ὀχυρῶν ἀποδεικνύεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις, παρά τίς ἄπειρες καί ἐξαντλητικές πολιορκίες της, δυό φορές μόνον κυριεύτηκε, τή μιά ἀπό τούς Φράγκους καί τήν ἄλλη ἀπό τούς Τούρκους. Σύμφωνα μέ τό βυζαντινό σχέδιο ἀμύνης, κάθε μιά περιφέρεια εἶχε ν᾽ ἀντιμετωπίση ὡρισμένους βαρβάρους, ὅπως ἡ Θράκη τούς Σλαύους, ἡ Ἀρμενία τούς ἐπιδρομεῖς ἀπ᾽ τά βορειοανατολικά, κλπ. Οἱ περιφέρειες αὐτές λέγονται θέματα, κι᾽ εἶναι στούς πρώτους αἰῶνες ὅλες ὅλες 7. Τόν 8ον αἰῶνα τά θέματα γίνονται 11 καί ἀπό τόν 12ον αἰῶνα, μετά τό χάσιμο τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς, λιγοστεύουν.

Τά ὅπλα τοῦ βυζαντινοῦ στρατοῦ ἦσαν δύο: τό πεζικό καί τό ἱππικό (οἱ καβαλλάριοι ὅπως τούς ἔλεγαν). Τό πεζικό ἀποτελεῖται ἀπό σκουτάτους (ἀσπιδοφόρους) καί τούς σαγιττάτορας (τοξότες), σφενδονῆτας καί ἀκοντιστάς. Τό ἱππικό εἶναι δύο κατηγοριῶν: ἱππικό καταφράκτων (βαρειά ὡπλισμένων) καί ἱππικό τραπεζητῶν (ἐλαφρῶν). Βοηθητικά τμήματα εἶναι οἱ πάλληκες ἤ παλληκάρια, οἱ δουκάτορες (εἶδος ὁδηγῶν), οἱ χοσσάριοι (εἶδος ἀνιχνευτῶν καί κατασκόπων μαζί) κ.ἄ.

Καί τώρα λίγα γιά τόν ὁπλισμό τῶν στρατιωτῶν. Οἱ πολεμικές βιομηχανίες τοῦ Κράτους βρισκόνταν πάντα κάτω ἀπό ἔλεγχο καί κρατιῶταν συγχρόνως ἀπόλυτη μυστικότητα, ὡς πρός τούς τύπους τῶν ὅπλων.

Κύριο ἐπιθετικό ὅπλο τοῦ πεζικοῦ ἦταν ἡ τσάγκρα, τόξο δυνατό πού ρριχνε ὡς τά 250 - 300 μέτρα. Ἄλλα ὅπλα τοῦ πεζικοῦ ἦταν τό ρικτάριον, ἀκόντιο μακρύ ὡς 2.50 μέτρα καί τό τσικούριον. Ἀμυντικά ὅπλα ἦσαν τό σκουτάριν (ἀσπίδα), τά λωρίκια ἤ ζάβαι (θώρακες), τό κασσίδιον (περικεφαλαία) καί ἄλλα δευτερώτερα.

Τώρα ἄς ποῦμε λίγα λόγια γιά τούς ἀξιωματικούς καί τίς μονάδες τοῦ στρατοῦ. Ὁ ἀνώτατος ἀρχηγός τοῦ βυζαντινοῦ στρατοῦ, σέ εἰρήνη καί πόλεμο, ἦταν ὁ αὐτοκράτωρ. Ὅταν ὅμως τύχαινε νά μήν εἶναι στρατιωτικός τήν ἀρχηγία ἔπαιρνε ὁ δομέστικος τῶν Σχολῶν, ὁ ἀρχηγός δηλ. τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. Κατώτεροι ἀξιωματικοί ἀπό τόν ἀρχιστράτηγο ἦσαν ὁ στρατηγός, ὁ τουρμάρχης, ὁ δρουγγάριος καί κατώτερος στήν ἱεραρχία τῶν ἀξιωματικῶν, ὁ κόμις. Ὑπαξιωματικοί εἶναι ὁ κένταρχος, ὁ πεντηκοντάρχης, ὁ δέκαρχος καί ὁ πένταρχος. Ἡ μικρότερη στρατιωτική μονάδα ἦταν τό τάγμα, μέ δύναμι 250 - 300 ἀνδρῶν, ὅση περίπου καί οἱ σημερινοί λόχοι σέ καιρό ἐπιστρατεύσεως. Ἀνώτερες μονάδες εἶναι ἡ μοῖρα καί τό μέρος. Τρία μέρη στρατοῦ ἀποτελοῦν ἕνα σῶμα, μέ συνολική δύναμι 20 - 25 χιλιάδες ἄντρες.

Ἐπιστράτευσι.— Τό σύστημα τῆς ἐπιστρατεύσεως τῶν Βυζαντινῶν εἶναι ἀξιοθαύμαστο γιά τή γοργότητά του. Ὅταν οἱ βάρβαροι ἔφταναν στά σύνορα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἀμέσως στά παρατηρητήρια τῶν βουνῶν ἄναβαν φωτιές, μέ τίς ὁποῖες μετέδιδαν διαδοχικά τήν εἴδησι στήν πρωτεύουσα. Ἀμέσως ὁ αὐτοκράτωρ διέταξε τήν ἐπιστράτευσι. Γιά νά τό μάθουν ὅλοι οἱ πολῖτες, κρεμοῦσαν στήν Χαλκῆ Πόρτα τῶν Ἀνακτόρων ἕνα ξίφος, μιά ἀσπίδα κι᾽ ἕνα θώρακα. Ὁ στρατός εἶναι ἕτοιμος νά φύγη γιά τά σύνορα. Ξεκινᾶ καί μετά λίγες μέρες φεύγει κι᾽ ὁ αὐτοκράτωρ καί συναντᾶ τό στρατό στό μέτωπο. Εὐθύς σχηματίζονται ὠχυρωμένα στρατόπεδα, ὅπου ὁ στρατός μένει ὡς τήν ἡμέρα πού θά γίνη ἡ ἐπίθεσι. Κοντά στόν αὐτοκράτορα κυματίζει τό βασιλικόν φλάμμουλον (ἡ βασιλική σημαία) μέ τήν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος καί τέσσερα συμβολικά Β (Βασιλεῦ Βασιλέων Βασιλεῖ Βοήθει!). Ἀρχίζει ἡ προέλασις κατά τοῦ ἐχθροῦ, ἀνάμεσα σέ κτυπήματα ὅπλων, ἰαχές, ἐπικλήσεις (Σταυρέ βοήθει! Μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός! Νίκη Ρωμαίοις!), νικητήριους ἀλαλαγμούς καί βογγητά πληγωμένων.

Μετά τό τέλος τῆς συγκρούσεως καί ὅταν ἡ νίκη ἔστεφε τά βυζαντινά ὅπλα, ἕνα σῶμα ἱππικοῦ κατεδίωκε τούς ἐχθρούς, ἐνῶ ὁ ὑπόλοιπος στρατός ἐγύριζε στά ὀχυρά.

Στό ἑπόμενο σημείωμά μας θά ἐξετάσουμε τήν ἄλλη πλευρά τῆς πολεμικῆς μηχανῆς τοῦ Βυζαντίου, τό Ναυτικό.

Β.

# ΤΑ ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ ΤΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ ΜΑΣ

Κάθε μέρα γεμίζει τό γραφεῖο μου ἀπό χαρτιά. Στίβες ὁλόκληρες, πού περνᾶνε στά ἀρχεῖα, ταξινομημένες ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενο καί τήν προέλευσί τους. Μέσα σ᾽ αὐτά τά χαρτιά εἶναι ζωγραφισμένη ἡ ζωή καί ἡ δρᾶσις τῶν σχηματισμῶν μας. Ὅλων τῶν σχηματισμῶν ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Κι᾽ ὅλα αὐτά προορίζονται νά ἴδοῦν τό φῶς τῆς δημοσιότητος. Ἀπό μέσα ἐκεῖ διαλέγουμε τά γενικοῦ ἐνδιαφέροντος θέματα καί τά δημοσιεύουμε στόν ἡμερήσιο τύπο. Τἆλλα, πού ἐνδιαφέρουν μόνο τήν Ὀργάνωσί μας, τά δημοσιεύουμε στό περιοδικό μας.

Μοὔλεγε μιά μέρα ἕνας κύριος: «Ποῦ τά βρίσκετε σεῖς αὐτά τά ὀνόματα τῶν χωριῶν, πού δημοσιεύετε στίς ἐφημερίδες, εἰς τά ὁποῖα ἔγιναν αὐτοθυσίες φαλαγγιτῶν καί κοινωφελεῖς πράξεις ἐκ μέρους τῶν ἰδίων; Ἐγώ ἔψαξα χάρτες καί λεξικά καί δέν τά βρῆκα». Προφανῶς ὁ φίλος μας θά ἤθελε νά ὑπονοήση πώς ἡ δρᾶσις μας εἶναι φανταστική, ἀφοῦ δέν ἔλαβε χώραν σέ ὑπάρχοντα τόπο. Δέν εἶχε κι᾽ ἄδικο, γιατί πολλοί ἦσαν οἱ μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἱδρύσεως τῆς Ὀργανώσεώς μας πιστεύοντες, πώς ἡ ἐπαρχία ἔζοῦσε σέ μιά πρωτόγονη κατάστασι κι᾽ ὅτι ἡ χώρα μας ἄρχιζε κι᾽ ἐτελείωνε μέσα στήν πρωτεύουσα ἤ καί σέ τρεῖς ἤ πέντε ἀκόμη ἐπαρχιακές πόλεις. Τή μεγάλη Ἑλλάδα δέν τήν ἐγνώριζαν οἱ περισσότεροι.

Ἐπῆρα λοιπόν τόν συνομιλητή μου καί τόν ἔφερα ἕως τό γραφεῖο μου. Τοῦ ἄνοιξα καί τοῦ ἔδωσα ἕνα ἔγγραφο μέ εὐαρέσκεια τοῦ Ἀρχηγοῦ μας πρός τούς Φαλαγγίτας τοῦ ἀγνώστου χωριοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἐστάθηκε. Τἄχασε.

— Μά ὁ Ἀρχηγός ἀσχολεῖται μέ μιά πυρκαϊά ἑνός μικροῦ καί ἀσήμαντου χωριοῦ καί μέ κάτι παιδαρέλια πού ἔσβησαν τόν ἀχερῶνα; μοῦ ἀπήντησε, προσπαθῶντας νά καλύψη τό πάθημά του. Δέν τοῦ ἀπήντησα ἀμέσως, μόνον τόν παρεκάλεσα νά διαβάση προσεκτικά ὅλο τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου. Εἶδε πώς ἀπό τόν ἀχερῶνα θά ἐκαίετο ὅλο τό χωριό. Κατόπιν, ἄρχισε νά συζητῆ γιά τήν ἀξία τοῦ χωριοῦ, ὡς παράγοντος τοῦ ἐθνικοῦ συνόλου, κι᾽ ἔτσι ἔνοιωσε τή σημασία τῆς εὐαρεσκείας τοῦ Ἀρχηγοῦ καί τῆς ὑπάρξεως τοῦ μικροῦ χωριοῦ καί τῶν ἡρώων του.

Στόν, ἀπό συνήθεια, αὐτόν ἀρνητή ἄνοιξα ὅλο τό ἀρχεῖο. Ἐδιάβασε ἐκεῖ ὅλα ὅσα εἶχε διαβάσει στίς ἐφημερίδες: «Στό χωρίον Ράχη - Ἀχαΐας ὁ Φαλαγγίτης Νικολακόπουλος ἔσωσε μέ κίνδυνον τῆς ζωῆς του τήν Βασιλικήν Καλλιοπούλου ἀπό βέβαιον πνιγμόν»... «Ὁ ἐκ Λοκρίδος Δόκιμος ὁμαδάρχης Ντέβας εὑρών 3.450 δραχμάς παρέδωσε ταύτας κλπ.».

— Ἐδῶ φίλε μου, μοῦ λέγει, μέ κάποια ἐνδόμυχη χαρά, θαρρεῖ κανείς ὅτι βρίσκεται ὄχι μπροστά σέ χαρτιά. Ὁραματίζεται ἕνα πάνθεον ἐθνικοῦ ὀργανισμοῦ καί ἐντατικῆς ἐργασίας. Ἐδῶ θαρρῶ πώς βουίζει ἕνα μελίσσι, πού ἀποτελεῖται μόνον ἀπό ἐργάτιδες... ποτέ δέν εἶχα γνωρίσει ἔτσι ἀπό κοντά τήν Ἑλλάδα... Πῶς μπορῶ κι᾽ ἐγώ νά γίνω μέλος τῆς Ὀργανώσεως;

Αὐτόν τόν ἄνθρωπο, συναγωνισταί μου, δέν τόν προσείλκυσα ἐγώ στίς τάξεις μας. Τόν φέρατε σεῖς. Σέ σᾶς ἀνήκει ἡ τιμή αὐτή, στό ἔργο σας.

Ὁ Ἄργος

1) Ὁμιλία σ. Μαυρογένους εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.
2) Λόχος Ε.Ο.Ν. Θηλέων Λαμίας.
3) Κατάθεσις στεφάνου εἰς τὸν Ἄγνωστον ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνης.
4) Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Παραμυθιᾶς.
5) Ἀπὸ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 25ης Μαρτίου Ε.Ο.Ν. Πεντέλης.
6) Ἀπὸ ἐκδρομὴν Ε.Ο.Ν. Κερκύρας.




















1



2



4



6

1) Φαλαγγίτισσαι Λακωνίας μὲ τὰς ἐθν. ἐνδυμασίας. 2) Ε.Ο.Ν. Σιδηροκάστρου κατὰ τὴν ἐθν. ἑορτήν. 3) Ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ὁ Κ.Ε.Ν. κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλος κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου. 4) Ἡ μουσικὴ καὶ τμῆμα Ε.Ο.Ν. Λαμίας. 5) Ἀθλητικὴ Ὁμὰς Λαρίσης. 6) 301η Φάλαγξ Ε.Ο.Ν. Θηβῶν. 7) Τμήματα Φαλαγγιτισσῶν Ε.Ο.Ν. Ν. Ἀχαΐας. 8) Τμήματα Φαλαγιτισσῶν Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνης.





3



5




7



## ΣΚΑΠΑΝΑΚΙΑ ΑΠ' ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ



1) Νίκος Γεωργιάδης, 'Αλέκος Τσακτσίρας, 3) Δημήτρ. Βλάχος, 4) Μάκης Κόρπας, 5) Τάκης Μπίτινας, 6) Είρήνη Ζάρρα, 7-8) Νόρα καί Πετρούλα Βατέα, 9) 'Αλεξ. Λεμονίδου, 10) Μικές Πετυχάκης, 11) 'Ι. 'Ιωαννίδης, 12) 'Ι. Ρουσσόπουλος, 13) Στέλλα Πέππα, 14) Ν. Ταμιολάκης.

# ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Οἱ πυροβολισμοὶ ποὺ ἀκούστηκαν στὴ Χελωνοσπηλιά, τὸ πρωῒ τῆς 16ης Μαρτίου τοῦ 21, ἦσαν τῶν Χριστιανῶν κατὰ τῶν Τούρκων «δορυκτητῶν». Βέβαια ὁ ἀναβρασμὸς εἶχε πρὸ πολλοῦ φτάσει στὸ κατακόρυφο, μὰ ἡ ἐπανάστασι δὲν εἶχε ἐκδηλωθῆ ἀκόμη. Τὸ σύνθημα: «δὲν μποροῦν πιὰ οἱ Χριστιανοὶ νὰ ζήσουν μὲ τοὺς Τούρκους στὸν τόπο τους» ἀκουγόνταν κάθε στιγμή. Μὰ οἱ Φιλικοὶ δὲν εἶχαν πάρει ἀκόμη «ἔξωθεν διαταγές», δὲν εἶχαν γίνει πλήρεις αἱ συνεννοήσεις καὶ ἔτσι τὰ παλληκάρια ἦσαν ἀναγκασμένα νὰ μένουν «μὲ δεμένα τὰ χέρια».

Κι' ἀκριβῶς αὐτὲς οἱ διαταγὲς ποὺ ἀνεμένοντο, αὐτὲς ἔγιναν αἰτία νὰ κηρυχθῆ ἡ ἐπανάστασις μιὰ ὥρα ἀρχήτερα.

Δύο μαντάτορες, ὁ Πὼπ καὶ ὁ Μετσοβίτης, ποὺ ἔφερναν ἐπιστολὲς τοῦ Ὑψηλάντη, πιάστηκαν στὴ Θεσσαλονίκη καὶ θανατώθηκαν. Ἀπὸ τὰ γράμματα δὲ ποὺ βρέθηκαν ἐπάνω τους ἔγιναν γνωστὰ ὅλα τὰ σχέδια τῶν Ἑλλήνων. Ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ σύλληψις τῶν περισσοτέρων ἀρχηγῶν τῆς Πελοποννήσου, ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ κατάλαβαν τί δόλο εἶχε ἡ πρόσκλησις τοῦ καϊμακάμη τῆς Τριπολιτσᾶς πρὸς ὅλους τοὺς προύχοντας, ποὺ τοὺς καλοῦσε νὰ συζητήσουν «πολλὰς σπουδαίας ὑποθέσεις, ἀναγκαίας πρὸς θεώρησιν». Κι' αὐτοὶ ἀκριβῶς ποὺ δὲν πῆγαν στὴν πρόσκλησι ἦσαν ἐκεῖνοι ποὺ ἀφοῦ κρύφτηκαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ λίγες μέρες σήκωσαν στὴν Ἁγία Λαύρα τὴ σημαία τῆς Ἐπαναστάσεως.

∴

Τὸ πρωῒ τῆς 15ης Μαρτίου, εἰς τὴν Κερπινήν, χωριὸ τῶν Καλαβρύτων, κάθονταν ὁ γέρο Ἀσημάκης Ζαΐμης καὶ προγευμάτιζε. Ὁ γυιός του, ὁ Ἀνδρέας, εἶχε φύγει ἀπὸ μέρες γιὰ τὴν Ἁγία Λαύρα. Στὸ τραπέζι τὸν περιποιοῦνται δύο λεβεντόκορμοι «κλέφτες», ὁ Χονδρογιάννης καὶ ὁ Πατιώτης, τοὺς ὁποίους λίγον καιρὸ πρὶν ὁ ἴδιος εἶχε σώσει ἀπὸ βέβαιο θάνατο μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Τούρκου καϊμακάμη. Ἀπὸ τότε οἱ δύο κλέφτες ἔμειναν δίπλα στὸ γέρο προστάτη τους, ποὺ τοὺς εἶχε μυήσει στὰ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ περίμεναν μὲ ἀνυπομονησία τὴν διαταγή του γιὰ νὰ λύσουν τὰ χέρια καὶ νὰ τοῦ δείξουν πόσο ἡ κλέφτικη καρδιὰ δὲν γνωρίζει φόβο καὶ πόσο καὶ οἱ ἴδιοι ἤξεραν νὰ δίνουν καὶ τὴ ζωή τους ἀκόμη γιὰ κεῖνον ποὺ τοὺς ἔσωσε.

Ὁ Ζαΐμης, ἀμίλητος ὅπως πάντα, συνέχιζε τὸ πρόγευμά του. Οὔτε μιὰ λέξι δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα του. Γράφει μάλιστα γι' αὐτὸν ὁ Σπυρίδων Τρικούπης, ποὺ τὸν εἶχε γνωρίσει «ὅτι δὲν ἐγνώρισεν ἄνθρωπον τόσον ὀλιγόλογον' τὸν εἶδε πολλάκις ἐν συναναστροφῇ πολλῶν καπνίζοντα καὶ σιωπῶντα σιωπὴν βαθεῖαν καθ' ὅλην τὴν ὁμιλίαν».

Μὰ οἱ ὑπηρέται του κείνη τὴν ἡμέρα κάτι ἤθελαν νὰ τοῦ ποῦν καὶ στριφογύριζαν ἐπίμονα στὸ τραπέζι του. Δὲν συγκρατήθηκε στὸ τέλος ὁ Ζαΐμης καὶ σηκώνοντας ἀργὰ τὸ κεφάλι του τοὺς εἶπε:

— Τί νέα, βρὲ παιδιά;

Πετάχτηκε τότε ὁ Χονδρογιάννης καὶ τοῦ εἶπε τὸ νέο ποὺ τοῦ βασάνιζε τὴν καρδιά.

Τὴν ἄλλη μέρα ἐπρόκειτο νὰ φύγη γιὰ τὴν Τριπολιτσὰ ὁ σπαῆς — δημόσιος εἰσπράκτωρ — Σεηδῆ Λαλιώτης. Εἶχε μείνει καιρὸ στὴν περιφέρεια τῶν Καλαβρύτων, ὅπου εἶχε ρημάξει τοὺς «Ρωμιοὺς» μαζεύοντας θεμιτοὺς καὶ ἀθέμιτους φόρους, γιὰ νὰ τοὺς μεταφέρη τὴν ἄλλη μέρα στὸν ἀφέντη του.

— . . . Ἂν εἶναι γνώμη τῆς ἀφεντιᾶς σου νὰ τὸν βαρέσουμε, εἶπε ὁ Χοντρογιάννης.

— Λεφτὰ τοῦ Γένους πᾶνε στοὺς τυράννους, ἀφέντη μου, πρόσθεσε ὁ Πατιώτης.

Ὁ Ζαΐμης συνέχιζε σιωπῶντας τὸ φαγί του. Καὶ ὅταν πέρασε λίγη ὥρα τοὺς ἔγνεψε νὰ τὸν κεράσουν. Μετὰ τὸ σήκωσε, ἔκανε τὸ σταυρό του καὶ τοὺς εἶπε:

— Μὲ τὴν εὐχή μου, παιδιά μου, βαρᾶτε τους.

Καὶ ἄδειασε τὸ ποτῆρι.

∴

Δὲν θέλαν ἄλλη προτροπὴ τὰ παλληκάρια. Αὐτὸ ποὺ περίμεναν θὰ γινότανε. Ὁ Λαλιώτης τὸ ἄλλο πρωῒ θὰ σκοτωνόταν καὶ τὰ λεφτὰ ποὺ μετέφερε θὰ ἔφθαναν στὰ χέρια τοῦ Ζαΐμη γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν στὸν ἱερὸ ἀγῶνα.

Τὸ πρωῒ τῆς 16ης Μαρτίου, στὴ θέσι Χελωνοσπηλιὰ περίμεναν καρτέρι ὁ Χοντρογιάννης καὶ ὁ Πατιώτης μὲ ἄλλα παλληκάρια ποὺ πῆραν ἀπὸ τὴν Κερπινήν. Ὅπου νἆταν θὰ περνοῦσε ὁ σπαῆς καὶ ἡ συνοδεία του, μὰ τὰ καρυοφύλλια τῶν παλληκαριῶν ἦσαν ἕτοιμα.

Πραγματικὰ σὲ λίγο φάνηκε ἡ συνοδεία πάνω στὰ ἄλογα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν σπαῆ καὶ τοὺς στρατιῶτες μαζί ἦταν καὶ ὁ Ταμπακόπουλος, ποὺ πήγαινε στὴν Τριπολιτσὰ γιὰ ὑποθέσεις.

Τὰ θερμόαιμα παλληκάρια δὲν μπόρεσαν νὰ συγκρατηθοῦν καὶ πρὶν ἀκόμη ἡ συνοδεία τοὺς πλησιάση, χτύπησαν. Τὰ βόλια ἀστόχησαν καὶ ὁ σπαῆς κατώρθωσε νὰ διαφύγη.

Μὰ οἱ τουφεκὲς ἐκεῖνες πέρασαν τὰ βουνὰ καὶ τὶς ρεματιὲς καὶ ἀντήχησαν σ' ὅλη τὴ Ρωμιοσύνη, σὰν μιὰ φωνὴ διαμαρτυρίας:

«Δὲν μποροῦν πιὰ νὰ ζήσουν οἱ Χριστιανοὶ μὲ τοὺς Τούρκους στὸν τόπο τους».

Καὶ ὁ ἀντίλαλος ἔφτασε ὡς τὴν «Πόρτα». Οἱ Ρωμιοὶ σήκωσαν κεφάλι μπρὸς στὴν ἐξουσία!!!

∴

Γιὰ τὴν Τριπολιτσὰ ἔφυγε τὴν ἡμέρα ἐκείνη καὶ ὁ διοικητὴς τῶν Καλαβρύτων ὁ Ἰμπραῆμ Ἀρναούτογλου. Μὰ σὰν ἔμαθε τὸ ἐπεισόδιο τῆς Χελωνοσπηλιᾶς κατάλαβε πὼς δὲν ἦταν ληστρικὴ ἐπίθεσι, μὰ προσχεδιασμένο ἐπαναστατικὸ κίνημα. Βέβαια οἱ Ρωμιοί, σκέφθηκε, εἶναι καλὰ ὠργανωμένοι καὶ ἑπομένως ἡ ζωὴ κι' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Τούρκων βρίσκονταν σὲ κίνδυνο. Νὰ βγῆ μπροστά τους δὲν τολμοῦσε. Νὰ φύγη ; Οὔτε κι' αὐτὸ ἦταν δυνατό. Καὶ γιὰ νὰ σωθῆ μάζεψε ὅλους τοὺς ὁμόθρησκους τῆς περιφερείας του μέσα σὲ τρεῖς ἀπόρθητους πύργους τῶν Καλαβρύτων. Ἐκεῖ ἔμειναν κλεισμένοι οἱ Τοῦρκοι ἐπὶ μέρες. Οἱ Ἕλληνες μάλιστα τοὺς παρεξήγησαν, νομίσαντες πὼς ἡ ὀχύρωσις τῶν Τούρκων δὲν ἦταν γιὰ ἄμυνα ἀπὸ φόβο, μὰ ἀρχὴ ἐπιθέσεως ποὺ θἄκαμναν κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Γι' αὐτὸ ὁ Χαραλάμπης μὲ τοὺς Πετμεζάδες μάζεψε ἀρκετοὺς ἐνόπλους καὶ περιεκύκλωσαν τοὺς πύργους. Ἔντρομοι οἱ Τοῦρκοι ζητοῦσαν νὰ παραδοθοῦν, μὰ οἱ Ἕλληνες ἐπέμειναν στὴν πολιορκία, ὅσο νὰ δοῦν τί θὰ γινόταν καὶ μόλις τὴν 21ην Μαρτίου δέχτηκαν τὴ συνθηκολόγησι ἀφοῦ τοὺς ὑποχρέωσαν ὅλους νὰ φύγουν τὸ ταχύτερο γιὰ τὸ Γαλαξεῖδι.

Ἄλλωστε ἔγιναν γνωστὰ καὶ σ' ὅλη τὴν Πελοπόννησο, ἀπὸ παντοῦ δὲ οἱ Τοῦρκοι φρόντιζαν ἐγκαίρως νὰ φύγουν μπρὸς στὸν κίνδυνο νὰ συλληφθοῦν ζωντανοὶ ἀπὸ τοὺς Ρωμιούς. Εἶχαν ἀρχίσει νὰ χάνουν τὸ ἠθικό τους καὶ κατάλαβαν πιὰ ὅτι ἡ πίεσι τόσων αἰώνων ἔφερνε πιὰ τὸ ξέσπασμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ ἦταν πολὺ δύσκολο νὰ γλυτώσουν.

∴

Λίγες μέρες μετὰ στὸ Τάσι, κοντὰ στὸ Ρίο, ἔγινεν ἡ πρώτη σύγκρουσις Ἑλλήνων μὲ τακτικὸ τουρκικὸ στρατό. Σ' αὐτὴ ποὺ ἔλαβαν μέρος κυρίως οἱ Ἑπτανήσιοι τοῦ Ρίου κι' ἔπεσε καὶ τὸ πρῶτο θῦμα τοῦ ἀγῶνος, ὁ Κεφαλλωνίτης Βασίλης Ὀρκουλάτος.

**Κ. Ἀγγελίδης**



Οἱ δυὸ κλέφτες σὰν κάτι ἤθελαν νὰ τοῦ ποῦν.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ HECTOR MALOT

# Χωρὶς οἰκογένεια

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ Λίζα εἶχε νὰ μοῦ διηγηθῆ πῶς περνοῦσε στὸ Δρεζύ, πῶς τὴν ἀγάπησαν ἡ θεία της κι' ὁ θεῖος της, ποὺ ἀπὸ πέντε παιδιὰ ποὺ εἶχαν δὲν τοὺς ἔμεινε τώρα κανένα καὶ — δυστύχημα συνηθισμένο στὴ Νιέβρα, ὅπου οἱ γυναῖκες ἀφίνουν τὰ παιδιά τους καὶ γίνουνται παραμάνες στὸ Παρίσι — πῶς τὴν εἶχαν σὰν παιδί τους, πῶς ζοῦσε στὸ σπίτι τους, τί ἐργασίες ἔκανε καὶ τί ἦταν τὰ παιχνίδια κι' οἱ διασκεδάσεις της: ψάρεμα, περίπατοι μὲ τὴ βάρκα, ἐκδρομὲς στὰ μεγάλα δάση, ποὺ τῆς ἔπαιρναν ὅλο της σχεδὸν τὸν καιρό, ἀφοῦ δὲν μποροῦσε νὰ πηγαίνῃ στὸ σχολεῖο.

Ἐγὼ πάλι εἶχα νὰ τὴν ρωτήσω ἂν ἤξερε τί κάνει ὁ πατέρας της, ἂν ἔλαβε κανένα του γράμμα, καὶ νὰ τῆς διηγηθῶ ὅλα ὅσα μοῦ συνέβησαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ χωρισμοῦ μας: πῶς ἐκινδύνευσα νὰ χαθῶ στὸ ἀνθρακωρυχεῖο ὅπου ἐργαζόταν ὁ Ἀλέξης καὶ πῶς, ἅμα ἔφθασα στῆς παραμάνας μου, ἔμαθα πῶς ἡ οἰκογένειά μου μὲ ζητοῦσε κι' αὐτὸ μ' ἐμπόδισε νὰ πάω νὰ ἰδῶ καὶ τὴ Στεφανία, ποὺ τὸ ἐπιθυμοῦσα πολύ.

Ἐννοεῖται, ἡ οἰκογένειά μου πῆρε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ὁμιλίας μου, ἡ πλούσια οἰκογένειά μου, γιατὶ ἔπρεπε νὰ πῶ καὶ στὴ Λίζα ὅσα εἶχα πῆ καὶ στὸ Ματτία, ἐπιμένοντας πρὸ πάντων στὶς ἐλπίδες ποὺ εἶχα νὰ πλουτίσω καὶ ποὺ ἂν γινόταν αὐτό, ὅλοι θὰ ἦταν εὐτυχισμένοι: ὁ πατέρας της, τ' ἀδέλφια της, ἐκείνη, πρὸ πάντων ἐκείνη.

Ἡ Λίζα, ποὺ δὲν εἶχε ἀποκτήσει τὴν πρώϊμη πεῖρα τοῦ Ματτία καὶ πού, εὐτυχῶς γι' αὐτή, δὲν εἶχε κάμει ποτὲ στὸ σχολεῖο τοῦ Γαροφόλη, ἦταν ὁλοπρόθυμη νὰ παραδεχθῆ πῶς ὅσοι εἶναι πλούσιοι σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, εἶναι κι' εὐτυχισμένοι, ἢ πῶς ἡ περιουσία εἶναι ἕνα φυλακτό, ἕνα μαγικὸ πρᾶγμα, πού, ὅπως στὰ παραμύθια, μᾶς δίνει ἀμέσως ὅ,τι κι' ἂν ἐπιθυμήσουμε. Μήπως γιὰ νἆναι φτωχὸς ὁ πατέρας της δὲν μπῆκε στὴ φυλακὴ καὶ δὲν σκορπίστηκε ἡ οἰκογένειά του; Εἴτ' ἐγὼ θὰ γινόμουν πλούσιος, εἴτε αὐτή, ἀδιάφορο! Τὸ ἀποτέλεσμα τοὐλάχιστο θὰ ἦταν τὸ ἴδιο: Θὰ βρισκόμαστε πάλι ἑνωμένοι κι' εὐτυχισμένοι.

Καὶ μήπως ποθοῦσε τίποτε ἄλλο ἡ καϋμένη ἡ Λίζα;

Περνούσαμε ὡραῖα τὸν καιρό μας, ὄχι μιλῶντας ἔτσι μπροστὰ στὸ νεροφράκτη, ὅπου μᾶς συνώδευε ὁ κρότος τοῦ νεροῦ, ἀλλὰ καὶ περπατῶντας στὴν ἐξοχὴ ἢ μέσα στὸ χωριὸ κι' οἱ τρεῖς μας, ἡ Λίζα, ὁ Ματτίας κι' ἐγώ, ἢ νὰ πῶ καλύτερα κι' οἱ πέντε, γιατὶ κι' ὁ κύριος Κάπης κι' ἡ δεσποινὶς κούκλα μᾶς συντρόφευαν σ' ὅλους μας τοὺς περιπάτους.

Μὲ τὸν Βιτάλη τὰ πρῶτα χρόνια, καὶ μὲ τὸν Ματτία τοὺς τελευταίους μῆνες εἶχα ἰδῆ πολλὲς χῶρες τῆς Γαλλίας, μὰ καμμιὰ δὲ μοῦ φάνηκε τόσο περίεργη, ὅσο αὐτὴ ποὺ ἔβλεπα τώρα: Δάση ἀπέραντα, ὡραῖα λειβάδια, βράχοι, λόφοι, σπηλιές, ἀφρισμένοι καταρράχτες, ἥσυχοι βάλτοι καὶ στὴ στενὴ κοιλάδα μὲ τὶς ἀπόκρημνες ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ πλευρές, τὸ κανάλι, ποὺ γλιστροῦσε στὴ μέση σὰ φίδι. Ἦταν κάτι θαυμάσιο! Δὲν ἄκουγες παρὰ τὸ ψιθύρισμα τῶν νερῶν, τῶν πουλιῶν τὸ κελάδημα ἢ τοὺς βόγγους τοῦ ἀνέμου μέσα στὰ μεγάλα δένδρα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι λίγα χρόνια πρωτήτερα εἶχα βρῆ ἐπίσης ὡραία καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Μπιέβρα. Δὲν θὰ ἤθελα λοιπὸν νὰ μὲ πιστέψετε τόσο εὔκολα. Ἐκεῖνο ποὺ θέλω νὰ πῶ εἶναι ὅτι παντοῦ ὅπου περπάτησα μὲ τὴ Λίζα, παντοῦ ὅπου παίξαμε μαζί, ὁ τόπος μοῦ φάνηκε προικισμένος μὲ ὠμορφιὲς καὶ μὲ θέλγητρα, ποὺ ἄλλοι τόποι, ἴσως ὡραιότεροι, δὲν τὰ εἶχαν γιὰ μένα. Εἶδα αὐτὸν τὸν τόπο μὲ τὴ Λίζα κι' ἔμεινε στὴν ἐνθύμησί μου φωτισμένος ἀπὸ τὴ χαρά μου.

Τὸ βράδυ καθόμαστε ἀπέξω ἀπὸ τὸ σπίτι, ὅταν δὲν εἶχε πολλὴ ὑγρασία ἢ μπροστὰ στὸ τζάκι, ὅταν ἡ ὁμίχλη ἦταν πυκνή, καί, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησι τῆς Λίζας, ἐγὼ ἔπαιζα τὴν ἅρπα μου κι' ὁ Ματτίας τὸ βιολί του ἢ τὸ κορνέττο. Ἡ Λίζα ὅμως προτιμοῦσε τὴν ἅρπα κι' αὐτὸ μ' ἔκανε νὰ καμαρώνω ὄχι λίγο. Καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ χωριζόμαστε γιὰ νὰ πᾶμε νὰ κοιμηθοῦμε, ἡ Λίζα μοῦ ζητοῦσε τὴ Ναπολιτάνικη καντσονέττα μου καὶ τῆς τὴν τραγουδοῦσα.

Μ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ἔπρεπε ν' ἀφήσουμε τὴ Λίζα καὶ τὸν ὡραῖο ἐκεῖνο τόπο καὶ νὰ φύγουμε γιὰ τὸ Παρίσι. Αὐτὸ ἔγινε χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ καὶ μεγάλη λύπη· γιατὶ ἀπ' τὰ πολλὰ χρυσᾶ ὄνειρα ποὺ εἶχα κάμει, εἶχα καταντήσει νὰ πιστεύω ὄχι μόνο πῶς μιὰ μέρα θὰ γινόμουνα πλούσιος, ἀλλὰ πῶς ἤμουν πλούσιος ἀπὸ τώρα καὶ πῶς δὲν εἶχα παρὰ νὰ διατυπώσω μιὰν εὐχὴ γιὰ νὰ μπορέσω νὰ τὴν πραγματοποιήσω σὲ λίγο, σὲ λιγάκι, σχεδὸν ἀμέσως.

Τὰ τελευταῖα μου λόγια στὴ Λίζα (λόγια, ἐννοεῖται, ποὺ δὲν τὰ εἶπα παρὰ τὰ ἔγνεψα), θὰ σᾶς κάμουν νὰ καταλάβετε καλλίτερα πόσο ἤμουν εἰλικρινὴς στὴν αὐταπάτη μου:

— Θὰ ἔλθω νὰ σὲ πάρω μὲ ἁμάξι, ποὺ θἄχῃ τέσσερα ἄλογα, τῆς εἶπα.

Καὶ τὸ πίστεψε τόσο πολύ, ὥστε μὲ τὸ χεράκι της ἔκαμε σὰν νὰ μαστιγώνῃ ἄλογα· ἔβλεπε κι' αὐτὴ τ' ἁμάξι ἀπαράλλακτα, ὅπως τὄβλεπα κι' ἐγώ.

Ὡς τόσο, πρὶν νὰ κάμω τὸ δρόμο μὲ ἁμάξι ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ Δρεζύ, ἔπρεπε νὰ τὸν κάμω μὲ τὰ πόδια ἀπὸ τὸ Δρεζὺ στὸ Παρίσι. Ἂν δὲν εἶχα τὸ Ματτία, δὲν θὰ κύτταζα παρὰ πῶς νὰ τρέχω, χωρὶς νὰ στέκωμαι πουθενά, παρὰ ὅπου ἦταν ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ κερδίσω λίγα χρήματα γιὰ τὸ ψωμί μου. Τί μᾶς χρειαζόταν τώρα τὰ παραπανιστά; Οὔτε ἀγελάδα πιὰ εἴχαμε ν' ἀγοράσουμε, οὔτε κούκλα, κι' οὔτε βέβαια ἦταν καμμιὰ ἀνάγκη νὰ πάω μὲ χρήματα στοὺς γονεῖς μου. Ἔφθανε μόνο νὰ βγάζουμε τὸ ψωμί μας.

Ὁ Ματτίας ὅμως μὲ κανένα τρόπο δὲν ἐννοοῦσε νὰ τὸ παραδεχθῆ.

— Νὰ κερδίζουμε ὅσα μποροῦμε, μοῦ ἔλεγε, ἀναγκάζοντάς με νὰ πάρω τὴν ἅρπα μου. Ποιὸς ξέρει ἂν θὰ βροῦμε τὸν Μπαρμπερῆ ἀμέσως;

— Ἂν δὲν τὸν βροῦμε τὸ μεσημέρι, θὰ τὸν βροῦμε στὶς δύο. Ἡ ὁδὸς Μουφτὰρ δὲν εἶναι τόσο μεγάλη.

— Κι' ἂν δὲν μένῃ πιὰ στὴν ὁδὸν Μουφτάρ;

— Θὰ πᾶμε ὅπου μένει.

— Κι' ἂν γύρισε στὸ Σιαβανό; Θὰ χρειασθῆ νὰ τοῦ γράψουμε καὶ νὰ περιμένουμε ἀπάντησι. Στὸ ἀναμεταξὺ αὐτὸ πῶς θὰ ζήσουμε ἂν δὲν ἔχουμε λεφτὰ στὴν τσέπη; Θἄλεγε κανένας, μὰ τὴν ἀλήθεια, πῶς δὲν ξέρεις καθόλου τὸ Παρίσι. Ξέχασες λοιπὸν τὰ λατομεῖα τοῦ Σαντιγύ;

— Ὄχι.

— Οὔτε ἐγὼ δὲν ἐξέχασα τὸν τοῖχο τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Μεδάρδου, ὅπου εἶχ' ἀκουμπήσει γιὰ νὰ μὴν πέσω κάτου ἀπὸ τὴν πεῖνα. Ἄ, δὲν θέλω νὰ πεινάσουμε στὸ Παρίσι!

— Ἔννοια σου καὶ θὰ φᾶμε καλὰ εἰς τὸ σπίτι τῶν γονέων μου.

— Ἐγώ, ὅταν τρώγω καλὰ τὸ μεσημέρι, δὲν μ' ἐμποδίζει τίποτα νὰ φάω καλύτερα τὸ βράδυ. Ὅταν ὅμως δὲν τρώγω οὔτε μεσημέρι οὔτε βράδι, δὲν μοῦ ἔρχεται καθόλου καλά, καὶ δὲν μ' ἀρέσει. Ἂς ἐργαζώμαστε λοιπόν, σὰ νἄχουμε πάλι ν' ἀγοράσουμε μιὰ ἀγελάδα γιὰ τοὺς γονεῖς σου.

Πολὺ φρόνιμη συμβουλή· ἐγὼ ὅμως ὁμολογῶ πῶς δὲν τραγουδοῦσα πιὰ ὅπως τότε ποὺ ἐπρόκειτο ν' ἀγοράσουμε τὴν ἀγελάδα τῆς μάνας Μπαρμπερίνας ἢ τὴν κούκλα τῆς Λίζας.

— Τί τεμπέλης ποὺ θὰ εἶσαι ἅμα γίνῃς πλούσιος! μοῦ ἔλεγε ὁ Ματτίας.

Ἀπὸ τὸ Κορμπέϊγ, ξαναβρήκαμε τὸ δρόμο ποὺ εἴχαμε πάρει ἕξη μῆνες πρωτήτερα, ὅταν φύγαμε ἀπὸ τὸ Παρίσι γιὰ τὸ Σιαβανό, καί, πρὶν φθάσουμε στὸ Βελζουΐφ, μπήκαμε στὸ χωριάτικο ἐκεῖνο σπίτι, ὅπου εἴχαμε δώσει τὸ πρῶτο μας κονσέρτο μὲ τὸ Ματτία, γιὰ νὰ χορέψουν οἱ καλεσμένοι ἑνὸς γάμου. Ὁ γαμπρὸς κι' ἡ νύφη μᾶς γνώρισαν καὶ μᾶς ἔβαλαν πάλι νὰ τοὺς παίξουμε γιὰ νὰ χορέψουν. Ἐκεῖ φάγαμε καὶ κοιμηθήκαμε. Καὶ τὸ πρωΐ ξεκινήσαμε γιὰ τὸ Παρίσι.

Ἦταν ἕξη μῆνες καὶ δεκατέσσερες ἡμέρες ἀκριβῶς ποὺ τὸ εἴχαμε ἀφήσει.

Ἀλλὰ ἡ ἡμέρα τῆς ἐπιστροφῆς δὲν ἔμοιαζε καθόλου μὲ τὴν ἡμέρα ποὺ φύγαμε, ὁ καιρὸς ἦταν ψυχρός· οὔτε ἥλιος στὸν συννεφιασμένο οὐρανό, οὔτε πρασινάδα μὲ λουλούδια στὶς ἄκρες τοῦ δρόμου. Ὁ καλοκαιριάτικος ἥλιος εἶχε τελειώσει τὸ ἔργο του· ἔπειτα εἶχαν ἔλθει οἱ πρῶτες ὁμίχλες τοῦ φθινοπώρου. Ἀπὸ τοὺς τοίχους τῶν περιβολιῶν δὲν ἔπεφταν τώρα βιολέττες· μόνον ξερόφυλλα ἀπ' τὰ κιτρινισμένα δένδρα.

Ἀλλὰ τί μᾶς ἔνοιαζε γιὰ τὸν μελαγχολικὸ καιρό! Ἡ χαρὰ ποὺ εἴχαμε μέσα μας δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἐξωτερικὴ παρακίνησι.

Εἶπα «μέσα μας», ἀλλὰ καλύτερα θἄλεγα «μέσα μου», γιατὶ ἐγὼ εἶχα χαρά, ἐγὼ μόνο. Ἡ ἰδέα πῶς θὰ μὲ φιλοῦσε σὲ λίγο μιὰ μαμά, ποὺ θὰ ἦταν μαμά μου στ' ἀλήθεια κι' ἕνας ἀληθινὸς μπαμπᾶς ποὺ θὰ μἔλεγε παιδί του, μοῦ ἔφερνε πυρετό.

Ὁ Ματτίας ὅμως ὅσο πλησιάζαμε στὸ Παρίσι, τόσο μελαγχολικώτερος γινόταν καὶ πολλὲς φορὲς περνοῦσε ὁλάκερη ὥρα χωρὶς νὰ μοῦ μιλήσῃ καθόλου. Ποτὲ δὲν μοῦ φανέρωσε τὴν αἰτία αὐτῆς τῆς μελαγχολίας, κι' ἐγώ, φανταζόμενος πῶς ἦταν μόνο ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ χωρισμοῦ μας, δὲν ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω ὅσα τοῦ εἶχα πῆ τόσες φορές, δηλαδὴ ὅτι οἱ γονεῖς μου δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ μᾶς χωρίσουν.

Μόνον ὅταν, πρὶν φθάσουμε στὰ ὀχυρώματα σταθήκαμε γιὰ νὰ φᾶμε, ὁ Ματτίας μὲ ρώτησε:

— Ξέρεις τί συλλογιέμαι τώρα ποὺ μπαίνουμε στὸ Παρίσι;

— Ὄχι, τί;

— Τὸν Γαροφόλη. Ἂν βγῆκε ἀπὸ τὴ φυλακή; Ὅταν μοῦ εἶπαν πῶς φυλακίσθηκε δὲν ἐσκέφθηκα νὰ ρωτήσω γιὰ πόσον καιρό. Μπορεῖ λοιπὸν τώρα νὰ βγῆκε καὶ νὰ γύρισε στὸ σπίτι του, στὴν ὁδὸν Δελουρσίν. Τὸν Μπαρμπερῆ θὰ τὸν γυρέψουμε στὴν ὁδὸν Μουφτάρ, δηλαδὴ στὴ γειτονιὰ τοῦ Γαροφόλη, ἀπέξω σχεδὸν ἀπὸ τὴν πόρτα του. Κι' ἂν τύχῃ καὶ μᾶς ἰδῆ, τί θὰ γίνῃ; Εἶναι θεῖος μου, εἶναι ἀφεντικός μου, μπορεῖ λοιπὸν νὰ μὲ πάρῃ μαζί του μὲ τὸ στανιό. Ἐσὺ ποὺ φοβώσουν τόσο μὴν ξαναπέσῃς στὰ χέρια τοῦ Μπαρμπερῆ, καταλαβαίνεις πόσο φοβοῦμαι κι' ἐγὼ μὴν ξαναπέσω στὰ χέρια τοῦ Γαροφόλη. Τί ἔχει νὰ τραβήξῃ πάλι τὸ κακόμοιρο τὸ κεφάλι μου! Καὶ τὸ κεφάλι δὲν εἶναι τίποτα μπροστὰ στὸ χωρισμό μας! Γιατὶ βέβαια ποὺ δὲν θὰ μποροῦμε νὰ βλεπώμαστε, ὅταν θἆμαι κι' ἐγὼ στὴ δική μου πιὰ «οἰκογένεια»... Ἀλήθεια ὁ Γαροφόλης θἄθελε νὰ σὲ πάρῃ καὶ σένα, γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ τὴν ἀνατροφὴ ποὺ δίνει αὐτὸς στὰ παιδιὰ μὲ ἀ κ ο μ π α ν ι α μ έ ν τ ο βούρδουλα. Μὰ οὔτε σὺ θἄθελες νἄρθῃς, οὔτε ἐγὼ θἄθελα νὰ σ' ἔχω σύντροφο στοῦ Γαροφόλη. Δὲν εἶσαι μαθημένος νὰ δέρνεσαι σύ!

Μὲ τὄνειρο ποὺ μὲ κυρίευε τώρα, δὲν εἶχα συλλογισθῆ καθόλου τὸν Γαροφόλη· ἀλλ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγε ὁ Ματτίας ἦταν πολὺ πιθανά, οὔτε εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ πολλὲς ἐξηγήσεις, γιὰ νὰ καταλάβω τὸν κίνδυνο ποὺ μᾶς ἀπειλοῦσε.

— Τί θέλεις; τὸν ρώτησα· νὰ μὴ μποῦμε καλύτερα στὸ Παρίσι;

— Νομίζω πῶς ἂν δὲν πήγαινα στὴν ὁδὸν

Περνούσαμε ὡραῖα κι' οἱ τρεῖς μας.

Μουφτάρ, θἄταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ μὴν ἀπαντήσω τὸν Γαροφάλη.

— Μὴν ἔλθῃς λοιπὸν στὴν ὁδὸν Μουφτάρ· πηγαίνω μόνος μου. Καὶ ν' ἀνταμώσουμε σὲ κανένα μέρος τὸ βράδυ, στὶς ἑπτά.

Ἔτσι συμφωνήσαμε μὲ τὸ Ματτία νὰ βρεθοῦμε τὸ βράδυ στὴν ἄκρη τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, στὸ πίσω μέρος τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων. Κι' ὕστερα ξεκινήσαμε γιὰ νὰ μποῦμε στὴν πρωτεύουσα.

Ἅμα φθάσαμε στὴν πλατεῖα τῆς Ἰταλίας χωριστήκαμε, συγκινημένοι κι' οἱ δυὸ σὰ νἄταν νὰ μὴ ξαναϊδωθοῦμε. Κι' ἐνῷ ὁ Ματτίας κι' ὁ Κάπης κατέβαιναν πρὸς τὸ Βοτανικὸ Κῆπο, ἐγὼ τραβοῦσα γιὰ τὴν ὁδὸν Μουφτὰρ ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντά.

Ἦταν ἡ πρώτη φορά, ὕστερ' ἀπὸ ἕξη μῆνες, ποὺ βρισκόμουν μονάχος, χωρὶς τὸ Ματτία, χωρὶς τὸν Κάπη κοντά μου κι' αὐτό, μέσ' στὸ μεγάλο Παρίσι, μοῦ ἔκανε πολὺ δυσάρεστη ἐντύπωσι.

Ἀλλ' ἡ ἐντύπωσι αὐτὴ δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ καταβάλῃ. Ἐπρόκειτο τώρα νὰ βρῶ τὸν Μπαρμπερῆ, καὶ μὲ τὸν Μπαρμπερῆ τὴν οἰκογένειά μου!

Εἶχα γράψει σ' ἕνα χαρτὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὶς διευθύνσεις τῶν ξενοδόχων ὅπου μποροῦσα νὰ βρῶ τὸν ψυχοπατέρα μου. Ἀλλ' αὐτὸ ἦταν ὅλως διόλου περιττό, γιατὶ δὲν εἶχα ξεχάσει κανένα: Παζό, Μπαρραμπῶ, Σοπινέ.

Καθὼς κατέβαινα τὴν ὁδὸν Μουφτάρ, ἀπάντησα τὸ πρῶτο ξενοδοχεῖο τοῦ Παζό. Μπῆκα θαρρετὰ στὸ ἰσόγειο ἑνὸς σπιτιοῦ, ὅπου νοικιάζουνταν δωμάτια ἐπιπλωμένα, — καὶ τὸ ἰσόγειο αὐτὸ ἦταν μαγέρικο καὶ ταβέρνα, — καὶ ρώτησα ἂν ἦταν ἐκεῖ ὁ Μπαρμπερῆς.

— Ποιὸς Μπαρμπερῆς;

— Ὁ Μπαρμπερῆς ἀπὸ τὸ Σιαβανό.

Καὶ τὸν ἐζωγράφισα ὅπως τὸν ἤξερα, ὅπως τὸν εἶχα ἰδῆ τότε ποὺ γύρισε ἀπὸ τὸ Παρίσι.

— Ὄχι. Δὲν κάθεται ἐδῶ κανένας τέτοιος. Δὲν ξέρουμε.

Εὐχαρίστησα καὶ πῆγα πάρα κάτω, στοῦ Μπαρραμπῶ. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἦταν μόνο ξενοδόχος, ἀλλὰ καὶ μανάβης.

Μπῆκα στὸ μανάβικο κι' ἔκανα τὴν ἴδια ἐρώτησι. Ἀναγκάσθηκα μάλιστα νὰ τὴν κάμω τρεῖς φορές, γιατὶ ἐκείνη τὴ στιγμὴ κι' ὁ Μπαρραμπῶ κι' ἡ γυναῖκά του εἶχαν πελάτες. Ἐπὶ τέλους μ' ἄκουσαν καὶ μ' ἀποκρίθηκαν:

— Ἄ, ναί! ὁ Μπαρμπερῆς... Κάποτε τὸν εἴχαμ' ἐδῶ... Μὰ θἆναι τώρα τέσσερα χρόνια.

— Πέντε! εἶπε ἡ μανάβαινα. Μᾶς χρωστᾷ μάλιστα καὶ μιὰ ἑβδομάδα. Ποῦ βρίσκεται αὐτὸς ὁ κατεργάρος;

— Μὰ αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελα νὰ μάθω κι' ἐγώ!

Ἔφυγα στενοχωρημένος, ἀνήσυχος. Δὲν μοῦ ἔμενε πιὰ παρὰ ὁ Σοπινέ. Ἂν δὲν ἤξερε κι' αὐτός, ποῦ θὰ εὕρισκα τὸν Μπαρμπερῆ;

Σὰν τὸν Παζό, κι' ὁ Σοπινὲ εἶχε μαγέρικο. Κι' ὅταν μπῆκα, εἶδα πολλοὺς ἀνθρώπους καθισμένους στὰ τραπέζια, νὰ τρῶνε καὶ νὰ πίνουν.

Ρώτησα τὸν ἴδιο τὸν Σοπινέ, ποὺ μὲ μιὰ κουτάλα στὸ χέρι ἐκένωνε σοῦπες γιὰ τοὺς πελάτες του.

— Ὁ Μπαρμπερῆς, μοῦ ἀποκρίθηκε, δὲν εἶναι πιὰ ἐδῶ.

— Ἀλλὰ ποῦ; ρώτησα τρέμοντας.

— Ἄ, δὲν ξέρω!

Μοῦ ἦρθε σὰ ζάλη. Μοῦ φάνηκε πὼς οἱ κατσαρόλες ἐχόρευαν ἀπάνω στὸ τζάκι.

— Ποῦ μπορῶ νὰ τὸν εὕρω;

— Δὲν ἄφησε τὴ σύστασί του.

Φαίνεται πὼς στὸ πρόσωπό μου ζωγραφίστηκε καθαρὰ ὅλη μου ἡ στενοχώρια, γιατὶ κάποιος ποὺ ἔτρωγε 'κεῖ σ' ἕνα τραπέζι, κοντὰ στὸ τζάκι, μὲ εἶδε, μὲ λυπήθηκε καὶ μὲ ρώτησε:

— Μὰ τί τὸν θέλεις τὸν Μπαρμπερῆ;

Μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ τοῦ ἀποκριθῶ καθαρά, νὰ τοῦ διηγηθῶ ὅλη μου τὴν ἱστορία.

— Ἔρχομαι ἀπὸ τὸ χωριό του, τὸ Σιαβανό, εἶπα, κι' ἔχω νὰ τοῦ δώσω μαντᾶτα ἀπὸ τὴ γυναῖκά του. Μοῦ εἶπε πὼς θὰ τὸν εὕρισκα ἐδῶ.

— Ἂν ξέρῃς ποῦ βρίσκεται ὁ Μπαρμπερῆς, εἶπε ὁ ξενοδόχος στὸν πελάτη ποὺ μοῦ μίλησε, μπορεῖς νὰ τὸ πῇς σ' αὐτὸ τὸ παιδί, ποὺ δὲν τὸν θέλει βέβαια γιὰ κακό. Δὲν εἶν' ἔτσι, μικρέ;

— Βεβαιότατα!

Ἡ ἐλπίδα μοῦ ξανάλθε μὲ τὴν ἀπάντησι αὐτὴ τοῦ πελάτη:

— Ὁ Μπαρμπερῆς πρέπει νὰ κάθεται τώρα στὸ ξενοδοχεῖο Καντάλ, δίοδος Ἀουστερλίτς. Τοὐλάχιστο πρὸ τριῶν ἑβδομάδων ἐκεῖ κατοικοῦσε.

(Ἀκολουθεῖ)

# ΟΥΡΑΝΟΣ

## ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟΝ

Οἱ φίλοι τοῦ οὐρανοῦ ἠμποροῦν κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον νὰ παρατηρήσουν τὰ ἀκόλουθα ἀστρονομικὰ φαινόμενα.

### Πλανῆται.

Ἀμέσως μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου φαίνεται εἰς τὸν δυτικὸν ὁρίζοντα καὶ σὲ ἀρκετὸ ὕψος ἕνας λαμπρὸς ἀστὴρ ποὺ λέγεται Ἕσπερος. Αὐτὸς εἶναι ὁ πλανήτης Ἀφροδίτη. Δύει περὶ τὴν 11ην νυκτερινὴν ὥραν. Εἰς τὰς 11 τοῦ μηνὸς ἔρχεται κοντὰ εἰς τὸν πλανήτην Ἄρην.

Ὁ Ἄρης εἶναι καὶ αὐτὸς ἑσπερινὸς ἀστήρ, κόκκινος εἰς τὸ χρῶμα καὶ μικρότερος τῆς Ἀφροδίτης, ἀλλὰ διακρίνεται καὶ αὐτὸς εὔκολα, ὅταν προχωρήσῃ τὸ λυκόφως. Ὁ πλανήτης οὗτος, κινούμενος ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Ταύρου, διέρχεται πλησίον τῶν Πλειάδων ἀστέρων (κοινῶς λεγομένην Πούλιαν) καὶ εἰς τὰ μέσα Ἀπριλίου πλησιάζει τὸν ἀπλανῆ ἀστέρα ποὺ λέγεται Λαμπαδίας (α Ταύρου) καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ αὐτὸς μᾶλλον κόκκινος. Ἔτσι γιὰ μερικὲς ἡμέρες σχηματίζεται ἕνα ὡραῖον ζεῦγος ἀστέρων.

Ὁ Ζεὺς δὲν φαίνεται πλέον εἰς τὸν δυτικὸν ὁρίζοντα, διότι δύει περίπου τὴν ὥρα ποὺ δύει καὶ ὁ Ἥλιος, ἔτσι δὲ τὸ φῶς του χάνεται ἐμπρὸς εἰς τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου.

Ὁ Κρόνος πλησιάζει καὶ αὐτὸς σιγὰ-σιγὰ τὸν Ἥλιον, δι' αὐτὸ καὶ φαίνεται ὀλίγη ὥρα κατὰ τὸ λυκόφως.

Ὁ ἄλλος λαμπρὸς πλανήτης, ὁ Ἑρμῆς, εἶναι πρωϊνός. Ἀνατέλλει μιὰ ὥρα πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου καὶ ἔτσι ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ἀναζητήσῃ στὸν πρωϊνὸ οὐρανό.

Οἱ ἄλλοι τρεῖς μεγάλοι πλανῆται, δηλαδὴ ὁ Οὐρανός, ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων, λόγῳ τῆς μεγάλης των ἀποστάσεως, δὲν φαίνονται μὲ τὸ γυμνὸ μάτι.

Εἴπαμε αὐτοὺς ὅτι εἶναι οἱ μεγάλοι πλανῆται, διότι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἔχουμε καὶ μικροὺς πλανήτας. Εἶναι περίπου 1.500 γνωστοὶ μέχρι σήμερα καὶ κάθε χρόνο οἱ ἀστρονόμοι ἀνακαλύπτουν μὲ τὰ τηλεσκόπια 30—40 τέτοιους μικροὺς πλανήτας ἢ ὅπως ἀλλοιῶς τοὺς λέγουν ἀστεροειδεῖς.

### Ὄψις τοῦ Οὐρανοῦ.

Κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸν κοσμοῦν τὸν ἑσπερινὸ οὐρανὸ ἀρκετοὶ λαμπροὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες. Ἔτσι πρὸς τὸ Ν.Δ. μέρος τοῦ ὁρίζοντος διακρίνουμε τὸν Ὠρίωνα μὲ τοὺς 4 ἀστέρας πρώτου μεγέθους ποὺ σχηματίζουν τραπέζιον. Ὀλίγον ὑψηλότερον καὶ ἀνατολικώτερον βλέπουμε τὸν Σείριον (α Μεγ. Κυνὸς) ποὺ εἶναι ὁ λαμπρότερος ἀπ' ὅλους τοὺς ἀπλανεῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ κοντὰ εἰς αὐτὸν τὸν Πρόκυνα. Οἱ Δίδυμοι (Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης) εὑρίσκονται ὑψηλὰ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ Ἡνίοχος μὲ τὴν λαμπρὰν Αἶγα φωτίζει πρὸς τὸ Β.Δ. τμῆμα τοῦ οὐρανοῦ ἐνῷ πρὸς τὰ Β.Α. διακρίνομεν τὴν Μεγάλην Ἄρκτον, ποὺ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κανένας ποὺ νὰ μὴ τὴν γνωρίζῃ. Ἀνατολικώτερον καὶ εἰς τὴν προέκτασιν τῆς οὐρᾶς τῆς Μεγάλης Ἄρκτου εὑρίσκομεν ἀμέσως τὸν Ἀρκτοῦρον (α Βοώτου), ποὺ εἶναι ἀστὴρ ἐρυθροῦ χρώματος.

### Ἔκλειψις Ἡλίου.

Εἰς τὰς 7 Ἀπριλίου συνέβη δακτυλιοειδὴς ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου, ἡ ὁποία ὅμως δὲν θὰ ἦτο ὁρατὴ ἀπὸ κανένα μέρος τῆς Εὐρώπης, διότι, ὅταν οὗτος ἔλθῃ εἰς σύνοδο μὲ τὴν Σελήνην, ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν νύκτα.

Ἔτσι ἡ ἔκλειψις αὐτὴ ποὺ ἦταν ἀρκετὰ περίεργος, διότι χάθηκε γιὰ λίγη ὥρα ὅλος ὁ δίσκος τοῦ Ἡλίου ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα ἐξωτερικὸ δακτύλιο αὐτοῦ, ποὺ ἐξακολούθησε νὰ φωτίζῃ, ἦταν ὁρατὴ μόνον ἀπὸ μερικὰ μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐφάνηκε ἐπίσης εἰς μέγα τμῆμα τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ εἰς ἕνα μικρὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

### Φάσεις τῆς Σελήνης.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Τελ. τέταρτον, | Ἀπριλίου | 7, 22 | ὥρ. |
| Νέα Σελήνη | » | 15, 16 | » |
| Πρῶτον τέταρτ. | » | 22, 7 | » |
| Τελ. τέταρτον | » | 30, 1 | » |

### Ἐμφάνισις Βορείου Σέλαος.

Εἰς ἕνα φύλλο τῆς «Νεολαίας» τοῦ περασμένου Ἰανουαρίου εἴχαμε γράψει διὰ τὸ Πολικὸν Σέλας. Μία τέτοια ἐμφάνισι παρετήρησαν ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος τὴν παραμονὴ τῆς 25 Μαρτίου εἰς τὰς 7,30 τὸ βράδυ.

Πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ὁρίζοντος (καὶ διὰ τοὺς Ἀθηναίους πρὸς τὸ-μέρος τῆς Πάρνηθος καὶ τῆς Πεντέλης), ἐσημειώθη ἰσχυρὸς φωτισμὸς τοῦ οὐρανοῦ μέχρις ὕψους 30ο. Εἶχε κανεὶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πυρκαϊᾶς. Τὸ χρῶμα του ἦτο ἐρυθρωπὸν μὲ κλίσιν πρὸς τὸ πορτοκαλλόχρουν. Εἰς τὸν ὁρίζοντα ἦτο ζωηρὸν καὶ ὅσον ὑψώνετο, τόσο ἐξασθενοῦσε. Διήρκεσε μέχρι τῆς 10ης νυκτερινῆς περίπου. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀνέτειλεν ἡ Σελήνη καὶ ἔπαυσε νὰ φαίνεται.

Ἀπὸ συγκεντρωθείσας πληροφορίας, μανθάνομεν ὅτι προεκλήθησαν καὶ διακοπαὶ τῶν ἐκπομπῶν πολλῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν. Ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ σέλαος καὶ τῶν μαγνητικῶν διαταράξεων τὴν ἀναπτύσσουμε εἰς τὸ μνημονευθὲν ἄρθρον.

Σείριος

«Διότι ἄνευ τῆς θελήσεώς σου τῆς ἰσχυρᾶς ἡ δύναμις ἡμῶν θὰ ἦτο πολὺ ἀνεπαρκὴς διὰ νὰ ἐκτελέσωμεν ἕνα τοιοῦτον ἔργον».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ





## Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΜΑΣ!

Μπροστὰ στὴν ἀνθοστόλιστη ἐξέδρα ποὺ στήθηκε στὴ λεωφόρο Ἀλεξάνδρας τὴν ἡλιόλουστη καὶ χαριτωμένη μέρα τῆς 25 Μαρτίου πέρασαν περισσότερα ἀπὸ δέκα χιλιάδες κορίτσια. Πέρασαν περήφανα, γερά, εὐθυτενῆ. Πέρασαν χτυπῶντας ρυθμικὰ τὸ πόδι τους πάνω στὴν ἄσφαλτο τῆς λεωφόρου. Καὶ μέσα στὸ ἀπόνευμα τῆς ἀνοιξιάτικης μέρας ἀκούονταν μόνο ἕνας ὁμοιόμορφος χτύπος. Πάνω στὸν ἴδιο ρυθμὸ δὲν χτυποῦσε μόνο τὸ βῆμα τους, χτυποῦσε καὶ ἡ καρδιά τους. Ὅλες οἱ 10 χιλιάδες — κι' ἀπὸ κεῖ ὅλες οἱ κοριτσίστικες καρδιὲς τῆς ἑλληνικῆς πατρίδας — χτυποῦσαν τὸν ἴδιο ρυθμό, ἀποτελῶντας μιὰ μεγαλειώδη ἁρμονία, ποὺ δὲν μεταφάνηκε ποτὲς ὡς τὰ σήμερα στὴ ζωὴ τῆς γυναίκας στὴν Ἑλλάδα.

Τὸ ἁρμονικὸ αὐτὸ φαινόμενο τῆς γυναικείας δυναμικότητος ἐκείνη τὴ μέρα δὲν ἦτανε μόνο στιγμιαία ἐκδήλωσι ἐνθουσιασμοῦ. Τὄβλεπε κανεὶς στὰ πρόσωπα ὅλων ἐκείνων — ἀπὸ τὴ σοβαρὴ καὶ συγκεντρωμένη Διοικήτρια ὡς τὴ μικρὴ γελούμενη σκαπάνισσα ποὺ παιχνιδιάρικα ἔστρεφε τὸ κεφαλάκι της πρὸς τὴν ἐξέδρα τῶν ἐπισήμων.

Σ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα ἔβλεπε κανεὶς τὴν ἐργασία ποὺ γέννησε τὴ βούλησι γιὰ τὴν ἐπιτυχία ἑνὸς συνόλου ἁρμονικοῦ καὶ ἕτοιμου σὲ κάθε προσφορά. Ἔβλεπε τὴν πίστι πρὸς ἕνα χαραγμένο δρόμο, πρὸς ἕνα ὡρισμένο σκοπό. Καὶ ἐργάσθηκε ἀληθινὰ ἡ γυναῖκα τώρα καὶ 4 χρόνια μὲ μιὰ ἐντατικότητα, ποὺ δὲν τὴν εἴχαμε ὑποψιασθῆ. Ἐργάστηκε φυσικὰ καὶ ψυχικά. Βγῆκε ἀπὸ τὰ μικροπράγματα, ποὺ ἀποτελοῦσαν πρὶν τὸν μόνον κόσμο της καὶ ἀκολούθησε μιὰ μεγάλη γραμμὴ πλάϊ στὸν ἄρρενα σύντροφό της, ὄχι μὲ φωνὲς καὶ κραυγὲς γιὰ δικαιώματα, ἀλλὰ μὲ αἴτησι σιωπηλὴ καὶ ἥσυχη γιὰ καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις. Δημιούργησε ἕνα νέον τύπον γυναίκας, ποὺ δὲν γκοινιάζει καὶ δὲν ἀπαιτεῖ νὰ καταθέτουν μόνο τὴν ἄνοστη λατρεία τους οἱ θαυμασταὶ στὰ πόδια της. Κατάλαβε ὅτι πρέπει νὰ ἐργασθῆ, ὅπου τὴν ἔχει τάξει ἡ σύνθεσι τῆς κοινωνίας μας. Ξύπνησε μέσα της ἡ γερὴ βούλησι, ποὺ γεννᾶ τὴν ἐντατικὴ προσπάθεια καὶ τὴν ἐπιθυμία δράσεως πάνω στὰ ἐπίπεδα τῆς φυσικῆς της ἱκανότητος.

Αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία δράσεως ἔχει τὶς ρίζες της στὰ πιὸ βαθιὰ τῆς ὑπάρξεώς μας. Ἡ ζωὴ γιὰ νὰ ἐξελιχθῆ, γιὰ νὰ ἀνθίσῃ, πρέπει νὰ χρησιμοποιῆ τὶς ἐνέργειές της γιὰ νὰ μπορῆ νὰ παράγῃ νέες, πιὸ τέλειες καὶ πιὸ ἀνώτερες σὲ ποιότητα. Ἡ ἀδράνεια εἶναι σταμάτημα ἐνεργειῶν, ἐπομένως σταμάτημα ζωῆς.

Νέο κορίτσι, ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα. Ὅταν ἐμεῖς θέλουμε νὰ ἀναπτύξουμε τέλεια τὶς ἰδιότητες μας ὡς γυναῖκες πρέπει νὰ σκύβουμε στὴ βαθειὰ αὐτὴ πηγὴ τῆς ὑπαρξεώς μας, τὴν πηγὴ τῆς ἐνεργείας μας. Πρὶν βρισκόμαστε σὲ διάστασι μ' αὐτὴ τὴ θεϊκὴ πηγὴ καὶ δὲν ὑπωψιαζόμαστε τὴ δύναμί μας. Τώρα ποὺ ἡ σοφὴ σκέψι τοῦ Ἀρχηγοῦ μας καὶ ἡ βοήθεια τῶν συνεργατῶν του γιὰ τὴν ἐξύψωσί μας, μᾶς ἔδωσε τὸ κλειδὶ τοῦ μυστικοῦ τῆς δυνάμεώς μας, ἂς μὴν ἀφήσουμε ποτὲ τὴν ἀδυναμία νὰ ξεπροβάλῃ στὶς πράξεις μας.

Σήμερα μάθαμε νὰ σκεπτώμεθα καὶ νὰ δροῦμε δυνατά. Ὅταν ἐπιχειροῦμε κάτι, τὸ ἀρχίζουμε μὲ τὴν βεβαιότητα τῆς ἐπιτυχίας. Γι' αὐτὸ προχωροῦμε μὲ φρόνησι καὶ ζῆλο. Κι' ὅσες φορὲς μᾶς πλησιάζουν συναισθήματα ὕπουλα καὶ ὑποκριτικά, καὶ θέλουν νὰ μᾶς ψιθυρίσουν γιὰ κούρασι ἢ ἀποτυχία, ἐμεῖς δυνατές, μὲ τὴν ἐντατικὴ σκέψι πρὸς τὸ σκοπό μας, νικοῦμε τὴ συνωμοσία αὐτὴ καὶ σκορπίζουμε τοὺς κακοὺς αὐτοὺς συμβούλους.

Ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀρχηγοῦ μας ποὺ δὲν δείλιασε καὶ δὲν ὠπισθοχώρησε ποτέ, μάθαμε καὶ μεῖς νὰ μὴν ἀφήνουμε ποτὲ τὴ λεπτὴ αἰχμὴ τῆς βουλήσεώς μας νὰ σκουριάζῃ. Ξέρουμε, ὅπως αὐτός, ὅτι ἡ ἐπίμονη πίστι θριαμβεύει ἐνάντια στὰ ἐμπόδια καὶ τέλος τὰ παραμερίζει. Αὐτὴ ἡ πίστι εἶναι ποὺ κάνει ἕνα τρυφερὸ καὶ ἀδύνατο κορίτσι ἀπὸ μᾶς νὰ ἐπιχειρῆ μὲ εὐθυμία πορεῖες, νὰ ἀναλαμβάνῃ καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις καὶ νὰ φέρῃ σὲ ἐπιτυχὲς τέλος πράξεις, ποὺ πρὶν κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ τοῦ ἀναθέσῃ κι' οὔτε τὸ ἴδιο νόμιζε ἄξιο τὸν ἑαυτό του. Γιατὶ οὔτε οἱ γύρω του, οὔτε τὸ ἴδιο μποροῦσε νὰ ὑποπτευθῆ πόσες δυνάμεις ἐνεργείας ὑπῆρχαν μέσα του. Τώρα ξεδιπλώθηκαν καὶ ἐξελίσσονται σὲ μιὰ μονάδα ἀληθινῆς ἱκανότητος ποὺ κοντὰ στὸ χείμαρρο τῶν ἄλλων θἀποτελέσουν τὴ δύναμι τῆς φυλῆς ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὸ ἐπίπεδο τῆς γυναίκας.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ — κι' εἴμαστε εὐτυχεῖς γι' αὐτὸ — μαθαίνουμε κι' ἐμεῖς νὰ εἴμαστε ἀγωνιστικὰ στοιχεῖα μέσα στὸ στίβο τῆς ζωῆς. Γιατί, ἀφοῦ σήμερα χρειάζεται ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐπικράτησι λαῶν καὶ ἀτόμων, δηλαδὴ ἀγῶνας πνευματικὸς καὶ ψυχικός, πρέπει καὶ μεῖς νὰ ἀσκούμεθα στὸ ἀγωνιστικὸ αὐτὸ πνεῦμα. Κι' ἔχουμε τὴ συναίσθησι πὼς σήμερα ἀξίζουμε περισσότερο ἀπὸ πρίν, γιατὶ οἱ ἴδιες κινούμεθα κι' ἀγωνιζόμεθα γιὰ τὴν τελειότητά μας τὴ γυναικεία. Ὁ Νίτσε ἔλεγε κάπου: «Δὲν λυποῦμαι καθόλου ἐκείνους ποὺ ἀγωνίζονται ὁποιονδήποτε ἀγῶνα. Ἐγὼ μόνο ἕνα τοὺς εὔχομαι, ἕνα ποὺ θὰ δείξῃ τὴν ἀξία τους: Νὰ ἀνθέξουν γερά!».

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Περνῶντας ρυθμικὰ καὶ περήφανα τ' ἀπόγευμα ἐκεῖνο μέσα στὸ διάχυτο ἑλληνικὸ φῶς τῆς μαρτιάτικης μέρας μπροστὰ στὸν Ἀρχηγὸ τῆς ἑλληνικῆς νεότητος, μιὰν ἀλήθεια γράφαμε ἐπίμονα μὲ τὸ μυριόδιπλο βῆμα μας πάνω στὸν ἐθνικό μας δρόμο, μιὰ ἀλήθεια σκορποῦσαμε στὸν ἑλληνικὸν ἀγέρα μὲ τὸν χιλιόπνοο ρυθμὸ τῆς γυναίκειας καρδιᾶς μας.

«Ὅ,τι θὰ προσφέρῃ ἀργότερα ὁ ἄρρην σύντροφός μας σὲ αὐτοθυσία καὶ θάρρος ὁ στρατιώτης στὰ πεδία τῆς δόξης, θὰ χαρίσουμε καὶ μεῖς ὡς γυναῖκες μὲ τὴν αἰώνια ὑπομονητικὴ μας ἀφοσίωσι, μὲ τὸν καρτερικό μας πόνο καὶ τὴ σιωπηλή μας προσφορά. Κάθε παιδὶ ποὺ θὰ φέρουμε στὸ κόσμο, εἶναι μιὰ μάχη, ζωῆς ἢ θανάτου ποὺ γίνεται γιὰ τὴν ὕπαρξι ἢ καταστροφὴ τοῦ λαοῦ μας. Ἔχουμε τὴν ἀπόλυτη θέλησι νὰ δώσουμε ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιὰ τῆς φυλῆς μας τὴ ζωή, μιὰ ζωὴ ποὺ ἄρχισε ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων γιὰ νὰ περάσῃ στὸ γεφύρι τοῦ παρόντος πάνω ἀπὸ μᾶς ποὺ σήμερα στηρίζουμε συμβολικὰ σὰν τὸ θρυλικὸ τῆς Ἄρτας τὸ γεφύρι γιὰ νὰ τραβήξῃ πρὸς τὸ ἀπέραντο Μέλλον».

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Ἔτσι μιλοῦσαν σιωπηλὰ τὰ κορίτσια ποὺ περνοῦσαν ἀδρὰ καὶ δυνατὰ ἐκεῖνο τ' ἀπομεσήμερο τῆς 25 Μαρτίου μπροστὰ στὸν Ἀρχηγός, ποὺ τοὺς χάρισε τὴ δυνατότητα νὰ μιλοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀνοίγοντας τὴν ψυχή τους πρὸς τὴ μεγάλη ἀλήθεια.

Ἔτσι μιλοῦσαν μὲ τὴν γερὴ θέλησι νὰ δώσουν τὴ δύναμί τους, νὰ προσφέρουν τὴν ἱκανότητά τους γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ μεγάλου ἔργου, ὅπως τὸ θέλει Ἐκεῖνος.

Σ. Καρ.



## Η ΚΑΛΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΗΣ

Μερικὰ κορίτσια εἶναι ἀπελπισμένα γιατὶ οἱ κάλτσες καταστρέφονται τόσο γρήγορα. Ἀπὸ δῶ φεύγουν οἱ πόντοι, ἀπὸ κεῖ τρυπᾶνε. Ἄς ποῦμε κάτι καὶ γι' αὐτές. Ἴσως σᾶς βοηθήσωμε μ' αὐτὸ τὸ μικρό μας σημείωμα.

Πρὶν νὰ βάλετε τὶς καινούργιες κάλτσες σας ξεπλύνετέ τις μὲ χλιαρὸ νερό. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ γίνεται ἡ κλωστή τους μαλακὴ καὶ ἐλαστικὴ καὶ ἀντέχει περισσότερο.

Ἔπειτα δὲν σχηματίζονται ἀμέσως κηλῖδες ἀπὸ νερὸ μὲ τὴν πρώτη σταγόνα ποὺ θὰ πέση ἀπάνω τους ἀπὸ βροχή. Μὴν ἀφίνετε τὶς κάλτσες σας ποτὲ νὰ λερώσουν πολύ. Πλύνετέ τις συχνά. Ἰδιαιτέρως τὸ καλοκαῖρι πρέπει ἀμέσως ὅταν τὶς βγάζουμε νὰ τὶς πλύνουμε ἐλαφρὰ σὲ χλιαρὸ νερό. Ὁ ἱδρῶτας κοκκαλώνει καὶ ἑπομένως καταστρέφει τὴ λεπτὴ κλωστὴ τῆς κάλτσας.



Προσέξετε καλὰ τὸ πλύσιμο. Ἄν εἶναι δυνατὸ διαλύετε μέσα στὸ νερὸ μιὰ κουταλιὰ «περσίλ» — πωλεῖται πάντα σὲ πακέτα — καὶ μὴν τὶς τρίβετε ποτὲ μὲ σαποῦνι. Ἄν δὲν ἔχετε «περσίλ» κάνετε πρῶτα ἕνα δυνατὸ ἀφρόνερο μέσα σὲ μιὰ λεκάνη κι' ἐκεῖ πλύνετε τὶς κάλτσες χωρὶς νὰ τὶς τρίβετε. Τὸ νερὸ ποὺ θὰ τὶς ξεπλύνετε πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἴδια θερμοκρασία μὲ τὸ σαπουνόνερο. Μὴ στρίβετε ποτὲ τὶς κάλτσες σας γιὰ νὰ βγῇ τὸ νερό. Καλύτερα νὰ τὶς πιέζετε μέσα στὴ χούφτα σας. Κατόπιν κρεμάστε τις προσεκτικὰ ἀπὸ τὴ μύτη τῶν δακτύλων.

Κι' ἀκόμα ἕνα: Βάζετε τὶς κάλτσες σας προσεκτικά. Ποτὲ βιαστικά. Γυρίζετέ τις ἀνάποδα, βάζετε πρῶτα τὸ γυρισμένο πόδι καὶ σύρετε σιγὰ τὴν κάλτσα στὴν κνήμη σας. Ἔτσι ἀποφεύγετε τὸ βίαιο τέντωμα, ποὺ προκαλεῖ τὸ τραγικὸ πέσιμο τῶν πόντων.

Προσέχετε ἐπίσης καὶ τὶς ζαρτιέρες. Αὐτὲς φέρνουν συχνὰ τὴν καταστροφή. Λίγη προσπάθεια καὶ προσοχὴ θὰ σᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴ στενοχώρια, νὰ βλέπετε μιὰ καινουργιοαγορασμένη κάλτσα τῶν 150 δραχμῶν νὰ σᾶς γίνεται ἄχρηστη γιατὶ κατρακύλησαν δυὸ πόντοι ἀπὸ τὸ γόνατο ὡς τὴ σόλα.

## ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΝΤΣ

Τὰ πόντς — ὅπως συνηθίσαμε νὰ τὰ λέμε καὶ μεῖς στὴ γλῶσσά μας — εἶναι δροσιστικά, εὔγευστα καὶ βοηθοῦν κάποτε κατὰ διαφόρους τρόπους τὸ στομάχι στὴν πεπτική του ἐργασία.

Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι ἄσχημο τώρα ποὺ θ' ἀρχίσῃ τὸ καλοκαῖρι νὰ ἔχωμε ὑπ' ὄψι μας τὶς διάφορες αὐτὲς συνταγές:

### ΠΟΝΤΣ ΣΤΑΦΥΛΙΟΥ

Δόσις: 150 δράμια χυμὸ σταφυλιοῦ, 300 δράμια νερό, 16 κουτάλια σούπας ζάχαρι, χυμὸς λεμονιοῦ καὶ ἑνὸς πορτοκαλιοῦ.

Ἐκτέλεσις: Τὰ ἀνακατεύομεν ὅλα μαζὶ καὶ τὰ προσφέρομεν κρύα.

### ΠΟΝΤΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

Δόσις: 4 κουτάλια σούπας χυμὸν σταφίδος, 8 κουτάλια σούπας κοχλάζον νερό, 8 κουτάλια σούπας κρύο νερό, χυμὸ λεμονιοῦ, ζάχαρι.

Ἐκτέλεσις: Ἀνακατεύομεν τὸν χυμὸν τῆς σταφίδος μὲ τὸ κοχλάζον νερό, προσθέτομεν κατόπιν τὸ κρύο νερὸ καὶ ζάχαρι ἀρκετή, ὥστε νὰ γλυκάνῃ. Ἄν θέλωμεν μποροῦμεν νὰ προσθέσωμεν καὶ ὀλίγον χυμὸν λεμονιοῦ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὄξυνα ποτά, τὰ ὁποῖα προηγουμένως ἀναφέραμε, ἔχομε καὶ δύο ἄλλες τάξεις ποτῶν, τὰ ἀμυλοῦχα καὶ τὰ λευκωματοῦχα ποτά. Τὰ ἀμυλοῦχα ποτὰ παρασκευάζονται ἀπὸ δημητριακοὺς καρποὺς ἢ ἀπὸ τὰ προϊόντα αὐτῶν καὶ δίδονται εἴτε ὡς τροφὴ νηπίων, εἴτε ὡς τροφὴ ἀσθενῶν, ὅπως τὸ νερὸ τῆς κριθῆς, τὸ νερὸ τοῦ ρυζιοῦ, σίτου, βρώμης καὶ τὸ νερὸ τῆς ταπιόκας.

Τὰ λευκωματοῦχα ποτὰ χρησιμοποιοῦνται κρύα καὶ ἔχουν θρεπτικὴν ἀξίαν. Κυριώτερον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ γάλα, σκέτο ἢ συνδυασμένο μὲ αὐγὸ ἢ αὐγὸ μὲ χυμὸν φρούτου.

### ΑΥΓΟ ΚΤΥΠΗΤΟ ΜΕ ΓΑΛΑ

Δόσις: 1 αὐγό, 2 κουταλάκια γλυκοῦ ζάχαρι, 12 τουτάλια σούπας γάλα, 1 κουτάλι σούπας ἢ ὀλιγώτερο μπράντυ ἢ κονιάκ.

Ἐκτέλεσις: Κτυποῦμεν τὸν κροκὸν τοῦ αὐγοῦ, προσθέτομεν τὴν ζάχαρι καὶ ἐξακολουθοῦμεν ἕως ὅτου ὁ κροκὸς τοῦ αὐγοῦ ἀποκτήσῃ πολὺ ἀνοικτὸ χρῶμα κίτρινο. Προσθέτομεν τὸ κονιὰκ καὶ κατόπιν τὸ γάλα καὶ τὸ ἄρωμα. Τὸ ἄσπρο τοῦ αὐγοῦ τὸ κτυποῦμεν μαρέγκα καὶ τὸ ἀνακατεύομεν ἐλαφρὰ μὲ τὸ ἄλλο μῖγμα, ἂν θέλωμεν φυσικά, ἢ προσθέτομεν ζάχαρι καὶ ἄρωμα καὶ ἀφοῦ τὸ κτυπήσωμεν καλὰ τοποθετοῦμεν ἐπὶ τοῦ μίγματος ἐλαφρὰ λοφοειδῶς.

Ὅταν ἀπαγορεύωνται τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά, τότε παραλείπεται τὸ κονιάκ. Ἐπίσης ὅταν χρησιμοποιῆται θερμὸν ὕδωρ, πρέπει νὰ χύνεται τοῦτο πολὺ σιγὰ ἐπὶ τοῦ καλοκτυπημένου αὐγοῦ καὶ νὰ ἀνακατεύεται συνεχῶς διὰ νὰ μὴ πήξῃ τὸ λεύκωμα.

## Ο ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Δύο εἶναι τὰ εἴδη τοῦ φωτισμοῦ: ὁ φυσικός, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὶς ἡλιακὲς ἀκτῖνες, καὶ ὁ τεχνικός, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν καῦσι διαφόρων ὑλικῶν, εἰς τρόπον ὥστε αὐτὰ νὰ φωτοβολοῦν.

Ὁ φυσικὸς φωτισμὸς ἢ τὸ ἡλιακὸν φῶς εἶναι διάχυτον, ὅταν οἱ ἡλιακὲς ἀκτῖνες προσπίπτουν ἐπάνω στὰ μόρια τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ σὲ ἄλλα σώματα καὶ ἀντανακλῶνται. Καὶ ἄμεσον, ὅταν οἱ ἡλιακὲς ἀκτῖνες προσπίπτουν κατ' εὐθεῖαν ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ ὁ μὲν διάχυτος φωτισμὸς εἶναι ὁ πιὸ εὐχάριστος στὴν ὅρασι καὶ ὠφέλιμος γιὰ τὰ μάτια. Ἐνῷ ὁ ἄμεσος εἶναι ἰσχυρότατος καὶ ζωηρότατος, ἑπομένως καὶ ἐνοχλητικός, καὶ μᾶλλον βλάπτει τὰ μάτια.

Ὁ φυσικὸς φωτισμὸς τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν κτιρίων πρέπει νὰ εἶναι ἐπαρκής. Ἡ ἡλιακὴ ἀκτινοβολία ἐξασκεῖ σπουδαιοτάτην ὑγιεινὴν ἐπίδρασιν γιὰ κάθε ζωϊκὸν ὄν, καὶ ἀποτελεῖ ἐξαιρετικῶς σπουδαῖον παράγοντα γιὰ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἥλιος εἶναι μεγάλος ἐξολοθρευτὴς τῶν μικροβίων. Τὸ ἡλιακὸν φῶς συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδιῶν, ζωογονεῖ τὸν ἄνθρωπον, τὸ ζῶον καὶ τὸ φυτόν, καὶ ἡ στέρησις τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ἐπιφέρει τὸν μαρασμόν. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὸ ἡλιακὸν φῶς πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ἀφθονώτερον εἰς τὰ σπίτια, καὶ ἡ διάταξις τῶν δωματίων νἆναι κατὰ τρόπον, ὥστε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας νὰ φθάνῃ σὲ ὅλα τὰ σημεῖα.

Τὰ σκοτεινὰ μέρη εἶναι ψυχρά, ὑγρά, καὶ οὔτε ἀερίζονται, ἀφοῦ συνήθως ἀέρας καὶ φῶς ἔρχονται ἀπὸ τὸν αὐτὸν δρόμον, τὸ παράθυρον. «Ὅπου ὁ ἥλιος, τὸ φῶς καὶ ὁ ἀέρας δὲν εἰσέρχονται, ἐκεῖ εἰσέρχεται ὁ γιατρός» λέει κάποια παροιμία.

Ἐκτὸς αὐτοῦ, σὲ σκοτεινὸ μέρος δὲν μπορεῖ νὰ ἐξελεγχθῇ ἡ τάξις καὶ ἡ καθαριότης, καὶ γι' αὐτὸ συγκεντρώνεται σκόνη, καὶ ἀπὸ τὴν ὑγρασία ἀναπτύσσονται διάφοροι μύκητες (μούχλα κλπ.) καὶ διάφορα παθογόνα μικρόβια.

Ὁ ἐπαρκὴς φωτισμὸς στὰ σπίτια ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλοὺς ὅρους. Ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὸ ὕψος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν παραθύρων, ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν σπιτιῶν, ἀπὸ τὸ πλάτος τῶν δρόμων, ἀπὸ τὸ βάθος τῶν δωματίων καὶ τὸ χρῶμα τῶν τοίχων.

Τὰ παράθυρα πρέπει νἆναι ἀνάλογα πρὸς τὰ δωμάτια. Ἔχει ὑπολογισθῆ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῶν παραθύρων πρέπει νὰ εἶναι ἴση πρὸς τὸ 1)7 τῆς ἐπιφανείας τοῦ δαπέδου. Ἐπίσης τὰ παράθυρα πρέπει νὰ εἶναι ὅσο τὸ δυνατὸν ὑψηλότερα, γιὰ νὰ φωτίζεται τὸ δωμάτιο ἀπὸ τὶς ἀμέσως προσπίπτουσες φωτεινὲς ἀκτῖνες.



Καὶ τὸ χρῶμα τῶν τοίχων ἐπηρεάζει τὸν φωτισμὸν τῶν δωματίων, γι' αὐτὸ σὲ σκοτεινὰ δωμάτια πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα ἀνοικτὰ χρώματα. Ἐκεῖ δὲ ποὺ θέλουμε νὰ μετριάσουμε τὴ ζωηρὴ ἀνταύγεια τοῦ φωτὸς μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε βαθύτερα χρώματα.

Τὰ δωμάτια τοῦ ὕπνου καὶ τὰ δωμάτια ποὺ περνᾷ ἡ οἰκογένεια ὁλόκληρη τὴν ἡμέρα της ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ πολὺ ἡλιακὸν φῶς. Γιὰ τοῦτο τὰ παράθυρα πρέπει νὰ εἶναι ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ μεγάλα.

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ φωτισμὸς πρέπει νὰ εἶναι ἐπαρκής, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁμοιόμορφος. Ἰδίως στὰ ἐργαστήρια, στὶς αἴθουσες μελέτης, σχολεῖα κλπ. Μεγάλη σημασία ἔχει καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ἀκτίνων, ἰδίως διὰ τοὺς ἐργαζομένους. Στὰ σχολεῖα π. χ. τὸ φῶς πρέπει νὰ ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν ὥστε τὸ χέρι νὰ μὴ προκαλῇ σκιὰ στὸ χαρτὶ ποὺ διαβάζει ἢ γράφει ὁ μαθητής.

# Η ΖΑΧΑΡΙ ΚΑΙ Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ




ΑΙΝΕΤΑΙ πὼς ἡ ζάχαρι ἦταν γνωστὴ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους στὶς Ἰνδίες καὶ στὴν Κίνα. Ὁ Νέαρχος, ὁ ναύαρχος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, εἶναι ἴσως ὁ πρῶτος Εὐρωπαῖος ποὺ γεύτηκε τὴν ζάχαρι, τότε ποὺ κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως ταξίδεψε στὰ μέρη ἐκεῖνα, γιατὶ τὴν ἀναφέρει ὡς «ἕνα εἶδος μέλι ποὺ παράγεται ἀπὸ καλάμια». Προφανῶς, ἡ ζάχαρι τότε δὲν ἦταν ἀκόμη γνωστὴ ὡς στερεὸ σῶμα.

Τρεῖς αἰῶνες πρὸ Χριστοῦ, οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἄρχισαν νὰ ἐμπορεύωνται τὴν ζάχαρι. Πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τὴν ἀναφέρουν ὡς μιὰ οὐσία θρεπτικὴ καὶ φαρμακευτική, τὴν ὁποία ὠνόμασαν «Ἰνδικὸν ἅλας». Ὁ Διοσκουρίδης εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ τὴν ἀναφέρει ὡς «σάκχαρον», λέξις ποὺ παράγεται ἀπὸ τὴν σανσκριτικὴ λέξι «σαρκάρα».

Ἄλλοτε, τὸ ζαχαροκάλαμον ἦταν αὐτοφυὲς στὴν Κίνα καὶ στὶς Ἰνδίες. Ἀπὸ ἐκεῖ τὸ ἔφερναν οἱ Ἑβραῖοι, γιατὶ ἡ Π. Διαθήκη ἀναφέρει συχνὰ «τὸ γλυκὸ καλάμι». Ὡστόσο, ἡ κρυστάλλωσις τῆς ζάχαρης ἔγινε πολὺ ἀργότερα καὶ εἶναι ἐφεύρεσις κάποιου Κινέζου. Σχετικὰ μὲ τὴν στερεοποίησι τοῦ γλυκοῦ χυμοῦ τοῦ ζαχαροκαλάμου μιὰ κινέζικη παράδοσις τοῦ Η΄ μ. Χ. αἰῶνος λέει τὰ ἀκόλουθα: Κάποτε ἕνας «βόνζος» (ἱερεὺς τοῦ Βούδδα) θέλησε νὰ ἀσκητεύσῃ καὶ ἐγκαταστάθηκε σ' ἕνα βουνό, στὸ Πλὰν-Σάν. Μιὰ μέρα ποὺ κατέβαινε στὴ χώρα γιὰ ν' ἀνανεώσῃ τὶς προμήθειές του, ὁ γάϊδαρός του κατέστρεψε τὴ νεαρὴ φυτεία ζαχαροκαλάμου κάποιου ἀγρότου ποὺ λεγόταν Νουάγκ-Σῆ. Ὁ «βόνζος» στενοχωρέθηκε πολὺ γιὰ τὴν ζημία ποὺ προξένησε τὸ ζῶόν του καὶ γιὰ νὰ ἀποζημιώσῃ τὸν χωρικὸ τοῦ ἔμαθε τὸν τρόπο τῆς στερεοποιήσεως τῆς ζάχαρης. Χρόνια κατόπιν ὁ διάσημος ἐξερευνητὴς Μάρκο Πόλο ἔφερε πρῶτος αὐτὸς τὴν ζάχαρι στὴν Εὐρώπη καὶ ἔμαθε στοὺς συμπατριῶτές του τὸν τρόπο τῆς παρασκευῆς της ὅπως γινόταν τότε στὴν Κίνα.

Κατὰ τὸν ΙΒ΄ αἰῶνα, σὲ διάφορες χῶρες τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ζάχαρι ἄρχισε νὰ γίνεται γνωστὴ ὡς τροφή. Τὴν ἐποχὴ τῶν σταυροφοριῶν, οἱ ἐρημῖτες ποὺ ζοῦσαν στὶς ὄχθες τοῦ Ἰορδάνου, εἶχαν ὡς τροφὴ τὸ ζαχαροκάλαμο καὶ πολλὲς φορές, ὅπως ἀναφέρουν οἱ ἱστορικοί, σὲ περιστάσεις λιμοῦ, οἱ σταυροφόροι κατέφυγαν στὸν γλυκὸ χυμὸ γιὰ νὰ μὴ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πεῖνα.

Ξεθαρρεμένοι ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Μάρκο Πόλο, οἱ ἔμποροι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἄρχισαν νὰ ταξιδεύουν καὶ αὐτοὶ στὴν Ἄπω Ἀνατολὴ γιὰ νὰ προμηθεύωνται διάφορα εἴδη γιὰ τὸ ἐμπόριό τους. Πιθανὸν αὐτοὶ νὰ μεταφύτεψαν τὸ ζαχαροκάλαμο στὴν Ἀραβία, ὅπου γιὰ πρώτη φορὰ καλλιεργήθηκε. Ἀπὸ ἐκεῖ διεδόθη στὴ Νουβία, στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴν Αἰθιοπία. Κατόπιν τὸ ζαχαροκάλαμο ἔγινε γνωστὸ στὴ Φοινίκη καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὰ νησιὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀρχιπελάγους, στὴν Κύπρο, στὴν Κρήτη, στὴν Ρόδο, στὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου καὶ στὴν νῆσο Μάλτα. Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὸ ζαχαροκάλαμο μετεφέρθη στὴν Σικελία, ὅπου ἡ καλλιέργειά του ἔγινε πολὺ γρήγορα μιὰ σημαντικὴ ἐμπορικὴ παραγωγὴ γιὰ τὸν τόπο. Ἔτσι, σιγὰ-σιγά, ἡ ζάχαρι ἔγινε γνωστὴ σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη. Ἀλλὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ ζάχαρι ἦταν πολὺ ἀκριβή, ἦταν ἕνα εἶδος πολυτελείας. Κι' αὐτό, ἐπειδὴ οἱ Ἑνετοὶ εἶχαν τὸ μονοπώλιό της στὴν Μεσόγειο. Ὅταν ὅμως ὁ ἐξερευνητὴς Βάσκο ντὲ Γκάμα ἀνεκάλυψε τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος καὶ ἔδειξε στοὺς Εὐρωπαίους τὸ δρόμο γιὰ τὶς Ἀνατολικὲς Ἰνδίες, τὸ ἐμπόριο τῆς ζάχαρης ἔπαυσε νὰ εἶναι μονοπώλιο τῶν Ἑνετῶν. Πραγματικῶς ὅμως στοὺς Ἑνετοὺς ὀφείλεται ἡ τελειοποίησις τῆς κατασκευῆς τῆς ζάχαρης.

Ὡστόσο, μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ δεύτερη πατρίδα τοῦ ζαχαροκαλάμου. Οἱ Ἱσπανοὶ ἄποικοι δημιούργησαν ἐκεῖ ἐκτεταμένες φυτεῖες. Ἐκεῖ ἔγιναν ἐπίσης τὰ μεγαλύτερα ἐργοστάσια. Ὅταν τέλος ἡ ζάχαρι ἔγινε μιὰ ἀπαραίτητη τροφὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, οἱ ἐπιστήμονες ἄρχισαν νὰ ἀναζητοῦν τὴν ὕπαρξι ζάχαρης καὶ σὲ ἄλλα φυτά. Ἔτσι, ἕνας Πρῶσσος χημικός, ὁ Μάργκραφ, ἔπειτα ἀπὸ πολλὲς μελέτες, συμβούλεψε τοὺς συμπατριῶτές του νὰ καλλιεργήσουν τὰ κοκκινογούλια ἐπειδὴ περιέχουν καὶ αὐτὰ ἱκανὴ ποσότητα ζάχαρης. Σήμερα ἡ ζάχαρι εἶναι κοινῆς χρήσεως καὶ τροφὴ ὠφέλιμος γιὰ τὸν ἄνθρωπο, καὶ ἰδίως γιὰ τὰ παιδιά.

**Φ. Γερομίχα**

---



# ΟΤΑΝ ΤΑ ΖΩΑ ΠΑΙΖΟΥΝ...

Τὰ παιγνίδια δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸ προνόμιο τοῦ ἀνθρώπου. Παίζουν καὶ τὰ ζῶα, καὶ μάλιστα τὰ παιγνίδια εἶναι γι' αὐτὰ τὰ περιεργότερα φαινόμενα τῆς ζωῆς των.

Ὅλα τὰ ἀνώτερα ζῶα, ὅπως ὁ σκύλος καὶ τὸ ἄλογο, παίζουν ὅταν ἀκόμη εἶναι μικρά, πρᾶγμα ποὺ δικαιολογεῖ τὴν ἄποψι ὅτι, τόσο γιὰ τὸν ἄνθρωπον ὅσο καὶ γιὰ τὰ ζῶα, τὰ παιγνίδια εἶναι ἕνα φαινόμενο βιολογικῶς καὶ ψυχολογικῶς ριζωμένο μέσα τους ἀπὸ τὴν παιδική τους ἡλικία. Ὡστόσο, τὰ παιγνίδια τῶν ζώων δὲν περιορίζονται μόνο στὴν ἡλικίαν αὐτή, ὅπως συμβαίνει μὲ τὸν ἄνθρωπον ποὺ σοβαρεύεται κατόπιν.

Οἱ περιεργότερες ὅμως ἐκδηλώσεις αὐτοῦ τοῦ φαινομένου παρατηροῦνται στὰ σκυλιά. Ἕνας ξένος καθηγητὴς μάλιστα, ὁ Σεμπαστιὰν Σμίτ, ἀσχολεῖται τελευταίως σ' ἕνα ἄρθρο του μὲ τὰ «σπὸρ τῶν πουλιῶν», γράφοντας μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Πολλοὶ ἀρνοῦνται τελείως ὅτι τὰ πουλιὰ ἔχουν τὴν αἴσθησι τοῦ παιγνιδιοῦ. Δὲν εἶναι ὅμως ἀλήθεια. Ὅποιος ἔχει κοτέτσι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν παρετήρησε τοὺς ἀγῶνας δρόμου καὶ πάλης τῶν πουλερικῶν. Ἐπίσης δὲν εἶναι καθόλου σπάνια τὰ ἀγωνίσματα στὸ νερὸ μεταξὺ τῶν ὑδροβίων. Καμμιὰ φορὰ βλέπει κανεὶς μιὰ πάπια ν' ἀνοιγοκλείνῃ τὰ φτερά της καὶ νὰ τρέχῃ μὲ ταχύτητα ἀπάνω στὸ νερό, καὶ ἀμέσως οἱ ἄλλες ὄχι μονάχα τὴν μιμοῦνται, ἀλλὰ καὶ προσπαθοῦν νὰ τὴν ξεπεράσουν. Ἡ ἅμιλλα αὐτὴ εἶναι εἰρηνικὴ καὶ ποτὲ δὲν καταλήγει σὲ καυγᾶ.

»Ἕνα δικό τους τρόπο παιγνιδιοῦ ἔχουν καὶ τὰ λελέκια ποὺ ἔρχονται στὰ κλίματά μας. Συνηθίζουν πολὺ νὰ χορεύουν, πρὸ παντὸς τὴν ἐποχὴ τοῦ ζευγαρώματος. Κατὰ κανόνα ἀρχίζουν μὲ κωμικὲς ὑποκλίσεις, πετῶντας ἢ πηδηχτά, κι' ἔπειτα ἀρχίζουν νὰ στριφογυρίζουν. Πότε-πότε σηκώνουν μὲ τὸ ράμφος κανένα ξυλαράκι καὶ τὸ πετοῦν στὸν ἀέρα.

»Τὰ θηλυκὰ λελέκια εἶναι πολὺ χαριτωμένα σ' αὐτὲς τὶς κινήσεις. Χωρὶς κανένα προφανῶς λόγο ἀρχίζουν νὰ χοροπηδοῦν, κι' ἔπειτα σταματοῦν ξαφνικὰ καὶ γίνονται σοβαρά. Τὰ παιγνίδια αὐτὰ τὰ κάνουν συνήθως τὶς πρωϊνὲς ὧρες.

»Μοῦ συνέβη κάποτε νὰ παρακολουθήσω μιὰ κουρούνα ποὺ ἔπαιζε ὁλόκληρες ὧρες μὲ μιὰ γυαλιστερὴ χάντρα τὴν ὁποίαν κάπου θὰ βρῆκε καὶ τὴν εἶχε κρυμμένη στὴ φωλιά της. Κάθε τόσο τὴν ξετρύπωνε τὴ χάντρα, τὴν ἔρριχνε κάτω, στεκόταν καὶ τὴν ἐκύτταζε, σὰν νὰ μὴ τὴν ἐχόρταινε τὸ μάτι της, τὴν ξανασήκωνε κι' ἐξακολουθοῦσε ἐπὶ ὧρες τὸ περίεργο ἐκεῖνο παιγνίδι.

»Ὑπάρχουν καὶ πουλιὰ ποὺ, ἅμα πάρουν θάρρος, παίζουν καὶ μὲ τὸν ἄνθρωπον. Πολλὲς φορὲς μάλιστα παρατείνουν τὰ παιγνίδια τους αὐτὰ ἕως ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας. Τὸ δὲ πουλὶ ποὺ παίζει περισσότερο μὲ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὁ παπαγάλος.

»Πολλὰ πτηνὰ συνηθίζουν νὰ παίζουν στὸν ἀέρα, κατὰ τὴν πτῆσι τους. Ὅσον μάλιστα ἐπιτηδειότερα εἶναι στὴν πτῆσί τους, τόσο τολμηρότερα παίζουν στὸν ἀέρα, σὰν νὰ ἐπιδίδωνται σὲ ἀκροβασίες. Ἀξιοθαύμαστα στὰ ἐναέρια αὐτὰ παιγνίδια εἶναι τὰ γεράκια.

»Θὰ φανῇ ἀκόμη περίεργο τὸ ὅτι παίζουν καὶ οἱ κουκουβάγιες. Εἶχα δύο κουκουβάγιες ποὺ ἔπαιζαν κατὰ προτίμησιν μὲ ἕνα μικρὸ πανέρι τοῦ ραψίματος».

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι τὰ παιγνίδια δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸ προνόμιο τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ παίζουν σχεδὸν ὅλα τὰ ζῶα.



## «ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ»



# ΤΟ ΦΙΔΙ, ΤΟ ΣΚΥΛΙ ΚΙ' Η ΓΑΤΑ

Ἦταν μιὰ φτωχιὰ γυναῖκα, ποὺ εἶχ' ἕνα παιδὶ καὶ δὲν εἶχαν ψωμὶ νὰ φᾶνε. Μιὰ μέρα τὸ παιδὶ παίρνει καὶ φορτώνει ἀσφάκες καὶ πῆγε καὶ τὶς πούλησε καὶ πῆρε δυὸ παράδες. Καθὼς γύριζε, βρῆκε κάτι παιδιά, ποὺ σκότωναν ἕνα φίδι, καὶ τοὺς λέει:

— Νά! πάρτε ἕνα παρᾶ, καὶ μὴ τὸ σκοτώνετε!

Τοὺς ἔδωσε τὸν παρᾶ, καὶ δὲν τὸ σκότωσαν τὰ παιδιά, καὶ τὸ φίδι τὸν ἀκολούθησε.

Καθὼς ἔφτασε στὸ σπίτι του, εἶπε τῆς μάνας του ὅσα ἔκαμε. Κι' ἡ μάνα του τὸν ἐμάλωσε καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἐγὼ σὲ στέλνω νὰ πάρης παράδες νὰ φᾶμε, κι' ἐσὺ μοῦ φέρνεις φίδια;

Κι' αὐτὸς τῆς εἶπε: Ἂς εἶναι μάνα, κάτι θὰ μᾶς ὠφελήσῃ κι' αὐτό. Καὶ τὸ παιδὶ πῆρε πάλι ἀσφάκες καὶ τὶς πούλησε, καὶ καθὼς γύριζε βρῆκε κάτι παιδιὰ ποὺ σκότωναν ἕνα σκυλί, καὶ τοὺς εἶπε:

— Νά! πάρτε ἕνα παρᾶ, καὶ μὴ τὸ σκοτώνετε!

Πῆραν τὰ παιδιὰ τὸν παρᾶ κι' ἀφῆκαν τὸ σκυλί. Τότες αὐτὸ τὸν ἐπῆρε ἀπὸ κοντά. Τὸ παιδὶ πῆγε στὴ μάνα του καὶ τῆς εἶπε ὅσα ἔκανε. Καὶ αὐτὴ πάλι τὸν ἐμάλωσε.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ παιδὶ πῆρε ἀσφάκες καὶ τὶς πούλησε, κι'ὅταν γύριζε, βρῆκε κάτι παιδιὰ ποὺ σκότωναν μιὰ γάτα καὶ τοὺς εἶπε:

— Μὴ τὴν σκοτώνετε νὰ σᾶς δώσω ἕνα παρᾶ!

Καὶ τοὺς ἔδωσε τὸν παρᾶ κι' αὐτὰ ἀφῆκαν τὴ γάτα. Καὶ καθὼς πῆγε στὸ σπίτι του, εἶπε τῆς μάνας του πάλι ὅσα ἔκαμε, κι' αὐτὴ τὸν ξαναμάλωσε καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἐγὼ σὲ στέλνω νὰ πάρης παράδες νὰ φᾶμε ψωμί, κι' ἐσὺ φέρνεις σκυλιὰ καὶ γάτες καὶ φίδια;

Τότες αὐτὸς τῆς εἶπε: Ἂς εἶναι μάνα, κάτι θὰ μᾶς ὠφελήσουν κι' αὐτά!

Μιὰ μέρα τὸ φίδι ζήτησε ἀπ' τὸ παιδὶ νὰ τὸ πάη στὴ μάνα του καὶ τὸν πατέρα του, ἀλλὰ νὰ μὴ ζητήσῃ ἀπ' αὐτοὺς μήτε γρόσια μήτε φλουριὰ καὶ μοναχὰ μιὰ βοῦλλα νὰ τοὺς ζητήσῃ, ποὺ ἔχει ὁ πατέρας του στὸ χέρι του, κι' ἀπ' αὐτὴ θὰ δῆ μεγάλο καλό.

Τότε αὐτὸς πῆγε τὸ φίδι στὸν πατέρα του καὶ τὸ φίδι τοῦ εἶπε:

— Τοῦτος μὲ γλύτωσε ἀπ' τὸ θάνατο.

Κι' ὁ πατέρας τοῦ φιδιοῦ εἶπε στὸ παιδί.

— Τί θέλεις νὰ σοῦ δώσω γι' αὐτὸ τὸ καλὸ ποὺ ἔκανες τοῦ παιδιοῦ μου;

— Καὶ τὸ παιδὶ ἀποκρίθηκε στὸν πατέρα τοῦ φιδιοῦ:

— Οὔτε γρόσια θέλω, οὔτε φλουριά, μοναχὰ τὴ βοῦλλα θέλω, ποὺ ἔχεις στὸ χέρι σου.

Τότε εἶπε ὁ πατέρας τοῦ φιδιοῦ στὸ παιδί: Αὐτὸ ποὺ μοῦ ζήτησες εἶναι πολὺ μεγάλο, καὶ δὲ μπορῶ νὰ σοῦ τὸ δώσω.

Ἀλλὰ τὸ φίδι τότε ἔκανε πὼς φεύγει μὲ τὸ παιδί, κι' εἶπε στὸν πατέρα του:

— Ἐπειδὴς δὲ θέλεις νὰ δώσης τὴ βοῦλλα σ' αὐτὸν ποὺ μὲ γλύτωσε ἀπὸ τὸ θάνατο, ἐγὼ πάω πίσω σ' αὐτόν, γιατὶ σ' αὐτὸν χρωστάω τὴ ζωή μου.

Τότες ὁ πατέρας ἔδωσε τὴ βοῦλλα στὸ παιδὶ καὶ τοῦ εἶπε:

—Ὅταν χρειαστῆς τίποτα, νὰ πατήσης τὴ βοῦλλα, καὶ θ' ἄρχεται ἕνας Ἀράπης, ποὺ ὅ,τι κι' ἂν θέλης θὰ σοῦ τὸ κάνη.

Τότες ἔφυγε τὸ παιδὶ καὶ γύρισε στὸ σπίτι του.

Μόλις τὸν εἶδε ἡ μάνα του τοῦ εἶπε: Τί θὰ φᾶμε μάτια μου;

Κι' αὐτὸς τῆς εἶπε: Σύρε μέσα, καὶ στὸ ράφι θὰ βρῆς ψωμί.

Ἀλλὰ ἡ μάνα του εἶπε: Παιδί μου, ἐγὼ ξέρω πὼς τὸ ράφι δὲν ἔχει ψωμί, κι' ἐσὺ μοῦ λὲς νὰ πάω νὰ βρῶ ψωμί;

Αὐτὸς τῆς ξανάπε: Σύρε ποὺ σοῦ λέω ἐγώ, καὶ θὰ βρῆς.

Κι' ὅσο νὰ πάη ἡ μάνα του μέσα στὸ ράφι πατάει τὴ βοῦλλα, κι' ἦρθ' ὁ Ἀράπης, καὶ τοῦ λέει:

— Τί ὁρίζεις ἀφέντη, τί ὁρίζεις ἀφέντη, τί ὁρίζεις ἀφέντη;

Τὸ παιδὶ τοῦ ἀπήντησε: Θέλω νὰ γιομίσης τὸ ράφι ψωμί.

Κι' ἀλήθεια ὅσο νὰ πάη ἡ μάνα του, τὸ βρῆκε γιομᾶτο ψωμὶ καὶ πῆρε κι' ἔφαγε.

Κι' ἔτσι λοιπὸν περνοῦσαν μ' αὐτὴ τὴ βοῦλλα ὅπως ἤθελαν, γιατὶ εἶχαν ὅ,τι κι' ἂν ζητοῦσαν.

Κάποτε εἶπε τὸ παιδὶ στὴ μάνα του: Μάνα, νὰ πᾶς στὸ βασιλιᾶ καὶ νὰ τοῦ πῆς νὰ μοῦ δώση τὴ θυγατέρα του γιὰ γυναῖκα.

Ἡ μάνα του σαστισμένη τοῦ ἀπάντησε: Σὲ τί ἀράδα εἴμαστε ἐμεῖς, μάτια μου, γιὰ νὰ μᾶς δώση ὁ βασιλιᾶς τὴ θυγατέρα του;

Καὶ κεῖνος τῆς εἶπε: Νὰ πᾶς χωρὶς ἄλλο!

Κίνησε κι' αὐτὴ ἡ καϋμένη νὰ πάη στὸ βασιλιᾶ. Σὰν ἔφτασε δὲ στὸ παλάτι καὶ μπῆκε μέσα εἶπε στὸ βασιλιᾶ: Τὸ παιδί μου θέλει νὰ πάρη τὴ θυγατέρα σου γυναῖκα.

Κι' ἐκεῖνος τῆς εἶπε: Τοῦ τὴ δίνω, ἂν εἶναι ἄξιος νὰ φτιάση ἕνα παλάτι μεγαλείτερο ἀπὸ τὸ δικό μου.

Ἡ γρηὰ σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸ παιδί της καὶ τοῦ εἶπε ὅ,τι τῆς εἶπε ὁ βασιλιᾶς. Κι' αὐτὸς τὴ νύχτα πατάει τὴ βοῦλλα, κι' ἀμέσως ἐφανερώθηκε ὁ Ἀράπης καὶ τοῦ εἶπε: Τί ὁρίζεις, ἀφέντη;

Καὶ κεῖνος τοῦ ἀπήντησε: Νὰ φτιάσης ἕνα παλάτι μεγαλείτερο ἀπ' τοῦ βασιλιᾶ.

Κι' εὐθὺς βρέθηκε σ' ἕνα μεγάλο παλάτι. Τότες ἔστειλε πάλι τὴ μάνα του στὸ βασιλιᾶ, γιὰ νὰ τοῦ πῆ: Τὸ παιδί μου ἔφκιασε τὸ παλάτι ποὺ τοῦ παράγγειλες.

Ὁ βασιλιᾶς τῆς ἀπάντησε: Ἂν εἶναι ἄξιο νὰ φκιάση τὸ δρόμο ἀπ' τὸ παλάτι του ὡς τὸ δικό μου μὲ φλουρί, τότε θὰ πάρη τὴ θυγατέρα μου γυναῖκα.

Τότες ἡ γρηὰ πῆγε στὸ παιδί της καὶ τοῦ εἶπε ὅλα αὐτά, καὶ τὸ παιδὶ φώναξε τὸν Ἀράπη καὶ τοῦ εἶπε νὰ φκιάση τὸ δρόμο ὅλο φλουρί.

Τὸ πρωΐ σηκώθηκε τὸ παιδὶ καὶ τὸν ηὗρε τὸ δρόμο φλουρένιο,καθὼς ἐπρόσταξε ὁ βασιλιᾶς.

Πῆγε πάλι ἡ μάνα του στὸ βασιλιᾶ καὶ τοῦ εἶπε: Τὸ παιδί μου ἔκανε ὅλα ὅσα τὸ πρόσταξες.

Τότες ὁ βασιλιᾶς τῆς εἶπε νὰ ἑτοιμασθῆ γιὰ τὸ γάμο καὶ φώναξε τὴ θυγατέρα του καὶ τῆς εἶπε ὅλα ὅσα ἔγιναν καὶ νὰ ἑτοιμασθῆ γιὰ τὸ γάμο.

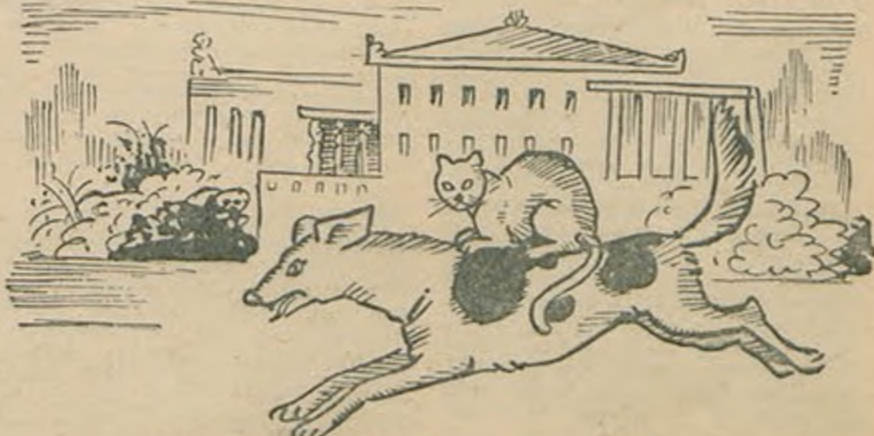
Ἡ γρηὰ πῆγε τότε στὸ σπίτι της πίσω καὶ εἶπε τοῦ παιδιοῦ ὅσα τῆς εἶπε ὁ βασιλιᾶς. Καὶ τὸ παιδὶ ἑτοιμάστηκε γιὰ τὸ γάμο.

Ἡ θυγατέρα τοῦ βασιλιᾶ χάρηκε καὶ παρακάλεσε τὸν πατέρα της νὰ τῆς δώση κι' ἕναν Ἀράπη, νὰ τὸν στέλνη ὅπου θέλει. Κι' ὁ πατέρας της τῆς ἔκαμε κι' αὐτὴ τὴ χάρι.

Ὄντας ἔκαμαν τὸ γάμο, πῆρ' ὁ γαμπρὸς τὴν νύφη κι' ἐζοῦσαν πολὺν καιρὸ καλά. Κάποτε ὅμως ἡ βασιλοπούλα ἀγάπησε τὸν ἀράπη, καὶ τὴ νύχτα, καθὼς κοιμῶταν μὲ τὸν ἄντρα της, πῆρε τὴ βοῦλλα κι' ἔφυγε μὲ τὸν ἀράπη καὶ πῆγαν στὴ θάλασσα κι' ἔφκιασαν ἕνα παλάτι καὶ ζοῦσαν ἐκεῖ κοντὰ στὴ θάλασσα.

Σὰν ἔφυγε ἡ βασιλοπούλα μὲ τὸν ἀράπη, πῆγε ἡ γάτα καὶ τρίβονταν

(Συνέχεια στὴ σελίδα 896)



Ἡ γάτα τότε μπαίνει καβάλλα στὸ σκυλὶ καὶ φεύγει.







## Σᾶς περιμένουμε!...

Ἕνας συναγωνιστὴς Σκαπανέας μοῦ γράφει ἀπὸ τὴ Μακεδονία τὸ παρακάτω γράμμα:

«Ἀγαπητὲ Μεγάλε Σκαπανέα,

Ὅλοι ἐδῶ οἱ συναγωνιστές σου σὲ διαβάζομε κάθε φορά, δὲν φαντάζεσαι μὲ πόση χαρά! Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ μᾶς κάνει νὰ σὲ ζηλεύουμε εἶναι γιατὶ ἐσὺ ζῇς στὴν Ἀθήνα, μέσα στοὺς ὡραίους δρόμους, στὰ ὡραῖα πάρκα, στὰ ὡραῖα κτίρια, στὰ θέατρα, στοὺς κινηματογράφους, στοὺς Παρθενῶνες καὶ στὰ τόσα ἄλλα ποὺ ἐμεῖς ἐδῶ στὴν ἐπαρχία μονάχα μὲ τὴ φαντασία μας μποροῦμε νὰ τὰ βλέπουμε, καὶ στὸ περιοδικὸ μὲ τὶς εἰκόνες. Ὕστερα ἔχεις τὸ εὐτύχημα νὰ βλέπῃς συχνὰ τὸν Ἀρχηγὸ καὶ τὸν Κυβερνητικὸ Ἐπίτροπο καὶ νὰ μιλᾷς μαζί τους. Στὶς μεγάλες γιορτὲς βλέπεις ἀκόμη, ὅπως στὴν προχθεσινή, τὶς ὡραῖες Βασιλικὲς πομπὲς καὶ τὸν ἴδιο τὸν Βασιλέα! Πόσο θὰ θέλαμε κι' ἐμεῖς νὰ εἴμαστε στὴν Ἀθήνα!.....».

Αὐτὰ καὶ μερικὰ ἄλλα γράφει ὁ καλὸς συναγωνιστὴς ἀπὸ τὴ Μακεδονία καὶ πρέπει νὰ τοῦ ἀπαντήσω:

—Ὅλα αὐτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα ζηλεύεις δὲν εἶναι καθόλου δύσκολο νὰ τὰ βλέπῃς καὶ σύ. Ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ἡ Ε. Ο. Ν. ἀγαποῦν τὸ ἴδιο καὶ ἐμᾶς ἐδῶ καὶ σᾶς στὴν ἐπαρχία, μπορῶ νὰ σοῦ πῶ μάλιστα καὶ περισσότερο ἐσᾶς! Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος συχνὰ σᾶς ἐπισκέπτονται καὶ μαζὶ ἔχουν πάρει ὅλα τὰ μέτρα, ὥστε σιγὰ-σιγὰ ὅλοι οἱ συναγωνιστὲς ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες νὰ ἔρθουν μὲ ἐκδρομὲς στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ δοῦν κι' αὐτοὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα παραπονεῖσαι. Δὲν μποροῦν ὅμως νὰ ἔλθουν ὅλοι μαζὶ βέβαια! Κάθε χρόνο ἔρχονται ἀρκετὲς χιλιάδες. Ἔτσι ὅπου νἆναι θἄρθῃ κι' ἡ δική σας ἡ σειρά. Καὶ ὅλοι ἐμεῖς ἐδῶ σᾶς περιμένουμε μὲ χαρά!

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Τὸ παραμυθάκι μας.

## Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κι' ὁ φτωχὸς στρατιώτης

Μιὰ μέρα ἕνας φτωχὸς Μακεδόνας στρατιώτης ὡδηγοῦσε ἕνα πληγωμένο ἄλογο φορτωμένο μ' ἕνα μεγάλο σακκὶ γιομᾶτο χρυσαφικά. Πίσω του ἐπήγαινε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καθισμένος στὸ πλούσιο ἅρμα του. Στὰ μισὰ τοῦ δρόμου, τὸ ἄλογο ἄρχισε νὰ περπατῇ μὲ δυσκολία.

«Κουράστηκε τὸ καϋμένο, μὲ τόσο βάρος ποὺ σηκώνει», σκέφτηκε ὁ φτωχὸς στρατιώτης. Καί, παίρνοντας τὸ βαρὺ φορτίο στὸν ὦμο του, ξαλάφρωσε τὸ ἄλογο.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος συγκινήθηκε ἀπὸ τὴν πρᾶξι αὐτὴ τοῦ στρατιώτη του, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτα.

Περπάτησαν ἔτσι κάμποση ὥρα, ὥσπου ἔφτασαν στὴν κατασκήνωσι. Ὁ στρατιώτης προχώρησε στὴ σκηνὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλέξανδρου γιὰ ν' ἀφήσῃ τὸ σακκὶ μὲ τὸ χρυσάφι. Μὰ τὴ στιγμὴ ποὺ ἦταν ἕτοιμος νὰ τὸ ρίξῃ ἀπὸ τὸν ὦμο του στὴ γῆ, ἄκουσε τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρο νὰ τοῦ λέῃ:

—Περίμενε, στρατιώτη... Κάμε ἀκόμη λίγο κουράγιο καὶ πήγαινε τὸ χρυσάφι αὐτὸ στὴ σκηνή σου... Εἶναι δικό σου... Σοῦ τὸ χαρίζω!...

Ἔτσι, λένε, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐσυνήθιζε ν' ἀνταμείβῃ τοὺς στρατιῶτες του, ποὺ ἔκαναν καλὲς πράξεις.


Πήγαινε τὸ χρυσάφι στὴ σκηνή σου! Εἶναι δικό σου!




2. (Συνέχεια)

«Μπορεῖ νἄχω κι' ἐγὼ μερικὰ μικρὰ ἐλαττώματα, ἐξομολογιῶταν. Λίγο πεισματάρης, λίγο τεμπέλης... λίγο λαίμαργος... Ἴσως Μὰ ἔχω τουλάχιστον μιὰ μεγάλη ἀρετή: Ἔχω αὐτί. Καὶ μιὰ φωνή, μεγαλεῖο! Ὤ, τί ὡραῖα ποὺ τραγουδῶ!

Μιὰ φορὰ πέρασα ἀπὸ ἕνα χωριὸ κι' ἄκουσα κάποιον νὰ λέῃ: «Τραγουδάει σὰ γάϊδαρος!» Ὤ τί ὑπερηφάνεια ἔνοιωσα ἐκείνη τὴ στιγμή! Τὸ τραγοῦδι μας λοιπὸν κατάντησε παροιμιῶδες στοὺς ἀνθρώπους! Νὰ γιατί, ὅταν ἀρχίζωμε νὰ τραγουδοῦμε, ἄνθρωποι, κοκόρια κι' ἀηδόνια σωπαίνουν... Λιγώνονται...».

Ὁ μύλος τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ ὑψώνουνταν στὴν κορυφὴ ἑνὸς λόφου. Γύρω τριγύρω ἤρεμο γλυκὸ τοπίο: Ἀσημοκαπνισμένες ἐλιές, ρυάκι γάργαρο ποὺ σέρνουνταν σὰν σαύρα καὶ χύνουνταν ἐκεῖ κάτω, μέσα στὸ μεγάλο ποτάμι, τριφύλλι ἄφθονο, ἀγκάθια μεστωμένα... Καὶ μπρὸς στὸ μύλο, ἕνας ὡραῖος κῆπος: μυγδαλιές, βερυκοκκιές, συκιές, καὶ μιὰ ἀχλαδιά... μιὰ ἀχλαδιά, ποὺ ἄλλο πρᾶμα νὰ σᾶς τὴ λέω κι' ἄλλο νὰ τὴ βλέπατε καὶ μόνοι σας... Σωστὸ θαῦμα!

Ναί, ὅλα αὐτὰ ἦταν πολὺ ὡραῖα... Μὰ στὸ βάθος τῆς κοιλάδας, ἐκεῖ, πίσω ἀπὸ τὸ ποτάμι, ὑπῆρχε ἕνα μικρό, μὰ πολὺ πυκνὸ καὶ σκοτεινὸ δάσος. Καὶ μέσα στὸ δάσος αὐτὸ ζοῦσαν τρομεροὶ ληστές: Ὁ λύκος κι' ἡ ἀλεποῦ. Ὁ Γέρο Λύκος κι' ἡ Θειὰ Ἀλεποῦ, ὅπως τοὺς λὲν τὰ παραμύθια...

Πολλὲς φορὲς οἱ δυὸ ἀχόρταγοι αὐτοὶ κάτοικοι τοῦ δάσους ἔβγαιναν ὁ καθένας χωριστὰ στὸ κυνήγι. Κάποτε ὅμως ἔβγαιναν καὶ συντροφικά, γιατὶ ἐκεῖ ποὺ δὲν ἔφταναν οἱ πονηριὲς τῆς ἀλεποῦς τὰ κατάφερνε καλύτερα ἡ δύναμι τοῦ λύκου κι' ἐκεῖ πάλι ποὺ ὁ λύκος τὰ ἔκανε θάλασσα, μὲ τὴν χοντροκεφαλιά του, ἡ Θειὰ Ἀλεποῦ σοφίζουνταν νέα τεχνάσματα κι' ἔσωζε τὴν περίστασι.

Γι' αὐτὸ κι' ὡς τώρα ὁ Γέρο Λύκος δὲν εἶχε φάει τὴν ἀλεποῦ, ἂν καὶ τοῦ φαινόταν κάποτε πολύ, μὰ πάρα πολὺ νόστιμη κι' ὀρεκτική.

Κι' ἡ Θειὰ Ἀλεποῦ δὲν εἶχε κι' αὐτὴ ἀκόμα προδώσει τὸ Γέρο Λύκο, γιατὶ τῆς χρειαζόταν κάποτε, τῆς παμπόνηρης, ἡ μεγάλη του δύναμι καὶ τὰ σουβλερά του σκυλόδοντα...

Τὶς σκοτεινὲς νύχτες, ὅταν τὸ φεγγάρι δὲν ἔλαμπε στὸν οὐρανό, οἱ δυὸ συνένοχοι τριγυρνοῦσαν μὲ μεγάλη προφύλαξι ἀπὸ μάντρα σὲ μάντρα κι' ἀπὸ κοτέτσι σὲ κοτέτσι. Κατά-



# τῶν σκαπανέων μας



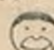


Ὁ Σκαπανεὺς Ἀντώνιος Σουντουλίδης.

## ἔξυπνα  κουτά

Ἡ δ α σ κ ά λ α: Πρόσεξε Ἑλένη. Ἂν σοῦ δώση ἡ μαμά σου δυὸ δραχμὲς καὶ ὁ μπαμπᾶς ἄλλες τρεῖς, πόσες θὰ ἔχης τὸ ὅλον;
Ἑ λ έ ν η: Ἔξη, Κυρία!
Ἡ δ α σ κ ά λ α: Πῶς ἔξη; Γιὰ σκέψου καλλίτερα!
Ἑ λ έ ν η: Μὰ μοῦ ἔδωσε χθὲς κ' ἡ γιαγιά μου μία!

Ὁ Γ ι α τ ρ ό ς: Βγάλε νὰ ἰδῶ τὴ γλῶσσα σου.
Ὁ μ ι κ ρ ὸ ς ἄ ρ ρ ω σ τ ο ς, φοβισμένος, βγάζει μόλις τὴν ἀκρίτσα.
Ὁ Γ ι α τ ρ ό ς: Ὄχι ἔτσι!... ὅλη βγάλτη, ἔξω ὅλη, ἐντελῶς.
Ὁ μ ι κ ρ ό ς: Δὲν μπορῶ, γιατρέ. Εἶναι κολλημένη μέσ' στὸ στόμα μου...



Ἀπορία τοῦ Τοτοῦ ὅταν ἄκουσε πὼς ὁ μαραγκὸς ἔχει δυὸ εἰδῶν ξύλο, καρυδιὰ καὶ ὀξυά:
— Ποιὸ ἀπ' τὰ δυὸ πονᾶ περισσότερο;




Θεέ μου, τὸ χέρι σου ἔπλασε τὴ γῆ,
τὸν ἥλιο, τὸ φεγγάρι.
Ὅλα μὲ τὴ δική σου προσταγή,
μὲ τὴ δική σου χάρι.

★

Μήτε ἕνα φύλλο πέφτει ἀπ' τὸ δνετρὸ
χωρὶς τὸ θέλημά σου.
Ὅλα στὴ γῆ, στὸ ἀγέρι, στὸ νερό,
εἶναι παιδιὰ δικά σου.

★

Θεέ μου, παιδὶ δικό σου εἶμαι κι' ἐγὼ
καὶ κράζω Σε πατέρα
κι' ἔχω ψηλὰ Προστάτη κι' Ὁδηγὸ
Ἐσένα νύχτα μέρα!

★

Κι' ἄκου, Πατέρα μου, τί λαχταρῶ
στὰ παιδικά μου στήθια:
Πάντα, σὲ κάθε μου ὥρα καὶ καιρὸ
νὰ λέγω τὴν ἀλήθεια.

★

Πάντα νὰ στέκη ἀτρόμητη ἡ ψυχή,
ποτὲ νὰ μὴ λυγίση!
Πατέρα μου, μὲ τὴ δική σου εὐχὴ
ὅλα νὰ τὰ νικήση.

★

Ἔχω βαθιὰ μιὰ πεθυμιὰ κι' ἐγὼ
καὶ μιὰ μεγάλη ἐλπίδα:
Θεέ μου, νἄρθῆ καιρὸς καὶ νὰ γενῶ
χρήσιμος στὴν Πατρίδα.

στρωναν παμπόνηρα σχέδια: Τὴ μιὰ μέρα τὴ μάντρα τοῦ κὺρ Μήτσου, τοῦ τσέλιγγα. Εἶδες τ' ἀρνάκια πῶς τρέχουν καὶ πηδοῦν ὅλη τὴ μέρα; Κι' ὅλο τὸ γάλα ποὺ πίνουν γίνεται τρυφερὸ νόστιμο κρεατάκι!

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ κοτέτσι τοῦ μάστρο Γιάννη, τοῦ μαραγκοῦ. Τοὔχει βάλει καινούργια κλειδωνιά, ὁ δόλιος. Μὰ δὲ σκέφτηκε ν' ἀλλάξη τὸ σιδερένιο τέλι ποὺ σκούριασε καὶ



νά, μὲ μιὰ σπωξιὰ θὰ πέση χάμω συντρίμμια!

Κι' ὅταν τελειώσουν ὅλα μᾶς μένει, κοκορικό! κοκορικό!, ὁ ἄσπρος πετεινὸς τῆς θειᾶς Πανώριας, τῆς φουρνάρισσας! Τί νὰ τὸν ταγίζη ἄρά γε κι' εἶναι τόσο... ἀφράτος;

Ἔτρωγαν, ἔτρωγαν, ἔτρωγαν, δὲν ἀπόμεινε πιὰ ζωντανὸ σ' ὅλη τὴν περιφέρεια ἐξὸν ἀπὸ τὸν κὺρ Μέντιο, τὸν καλό μας τενόρο, τὸ γάϊδαρο τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ. Ἄδικα ὁ κακόμοιρος ὁ μυλωνᾶς περνοῦσε ἄγρυπνος τὶς νύχτες του νὰ παραφυλάη στὴν αὐλή του. Τὶς κότες του τὶς ἔπνιξαν, τ' ἀρνάκια του τὰ ἔφαγαν. Τὶς προβιὲς μονάχα τοῦ ἄφησαν, μὰ κι' αὐτὲς ὅλο τρύπα, ἀπὸ τὰ σουβλερὰ δόντια τοῦ λύκου. Κανένας δὲν ἤθελε νὰ τὶς ἀγοράση.

Δὲν ἀπόμεινε πιὰ παρὰ ὁ γαϊδουράκος. Θὰ τοῦ τὸν ἔτρωγαν ἄραγε κι' αὐτόν; Θὰ τὸν ἔτρωγαν, οἱ ἀχόρταγοι, καὶ θάμεναν ἀτιμώρητοι;

— Θέ μου, Θέ μου, μουρμούριζε κάθε βράδι ὁ μπάρμπα Θωμᾶς, ὅταν τελείωνε τὴν προσευχή του, μὴν ἀφήσης νὰ μοῦ γίνη κι' αὐτὸ τὸ κακό. Βοήθησέ με, βρὲς ἕνα τρόπο νὰ τιμωρήσω τοὺς ἄνομους ποὺ ρήμαξαν τὴν αὐλή μου!

Ὁ μπάρμπα Θωμᾶς ὅμως δὲν μποροῦσε ν' ἀγρυπνάη κάθε νύχτα. Τὰ μάτια του εἶχαν κοκκινίσει καὶ τὸν ἔτσουζαν καὶ τὰ βλέφαρά του ἦταν βαριὰ κι' ἔκλειναν κι' ἂς ἦταν ἀκόμα ὁ ἥλιος δυὸ κοντάρια πάνω ἀπὸ τὸ βουνό.

Ἡ ἀλεποῦ πάλι δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ κλείση μάτι ἀπὸ τὴν πεῖνα κι' ὅλη νύχτα τριγυρνοῦσε μὲ τὴν οὐρὰ στὰ σκέλια, μὲ τὴ γλῶσσα κρεμασμένη καὶ συλλογίζουνταν πῶς νὰ τὰ καταφέρη. Κι' ὅταν ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴν κούρασι τὴν ἔπαιρνε ὁ ὕπνος, ὅλο καρβέλια ὠνειρεύουνταν. Δηλαδή, μὲ ἄλλα λόγια, τὸ γάϊδαρο, τὸ γαϊδουράκο μας, τὸν Μέντιο τὸν τενόρο. Κι' ἐπὶ τέλους, μιὰ νύχτα τῆς φάνηκε πὼς βρῆκε...

(Ἀκολουθεῖ)



Πέντε Σκαπάνισσες κι' ἕνας Σκαπανέας, τέκνα τοῦ Χαραλάμπους Μπόβαλη. (Ἡλιούπολις Ἀθηνῶν).



# Γιά νά μαθαίνετε

## ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

**Λάσπες στὸν οὐρανό.**

Ἡ μικρούλα Κικὴ βλέπει τὸν οὐρανὸ συννεφιασμένο καὶ φωνάζει στὴ μητέρα της:
— Μαμά, ἔλα νὰ ἰδῆς λάσπες καὶ κακὸ στὸν οὐρανό!...

**Βαστιέται γερά!**

— Λιλή, μὴ σκύβῃς ἔτσι ἀπὸ τὸ παράθυρο, θὰ πέσῃς!
—Ἔννοια σας, μαμά, καὶ βαστῶ τὴν ρόμπα μου...

**Ἱστορία.**

— Γεωργιάδη, δὲν γνωρίζεις οὔτε μιὰ λέξι ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδος. Δὲ διαβάζεις καθόλου καὶ θὰ μείνῃς κούτσουρο...
— Συγγνώμην, κύριε καθηγητά, ξέρω ὅλες τὶς χρονολογίες ἀπ' ἔξω...
— Μπᾶ! Γιὰ πές μου μερικές.
— 1453, 1821, 1833, 1864, 1912...
— Μπράβο! Καὶ σὲ τί γεγονότα ἀντιστοιχοῦν αὐτὲς οἱ χρονολογίες;
— Ἆ! Αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα...

**5 καὶ ὄχι 0!**

Τὶς παραμονὲς τοῦ Πάσχα ὁ ἐπιστάτης ἑνὸς σχολείου εὔχεται στοὺς μαθητάς:
— Καλὲς κουλοῦρες, παιδιά.
Καὶ ὁ μικρὸς Νάσος:
— Δὲν λὲς πεντάρια τοὐλάχιστον;

**Τὸ μεγαλύτερο κομμάτι.**

Λένε στὸν μικρὸ Γιάννη νὰ πάρη ἕνα κομμάτι πῆττα κι' ἐκεῖνος ἀρχίζει τὰ κλάματα.
— Μὰ γιατί κλαῖς;
— Νά, γιατὶ ἂν πάρω τὸ μεγαλύτερο κομμάτι, θὰ μὲ μαλώσετε.

**Παιδικὸν πνεῦμα.**

Ἡ μ η τ έ ρ α: Ὅταν γεννήθηκε ὁ Γιαννάκης μου, ὁ Νῖκός μου ἦτο ἕξ ἐτῶν.
Ὁ Γ ι α ν ν ά κ η ς: Καὶ ὅταν γεννήθηκε ὁ Νῖκος ἐγὼ πόσο ἤμουν;

## ΤΑ ΠΟΤΗΡΑΚΙΑ

Εἶναι ἕνα παιχνίδι ἰσορροπίας καὶ ἐπιτηδειότητος, γιὰ τὸ ὁποῖον ἀρκοῦν δύο παῖκται καὶ δύο ποτηράκια μετάλλινα ἢ κοινά, ἐν ἀνάγκῃ.



Στὴν ἀ ρ χ ὴ γεμίζουν τὰ ποτηράκια μὲ νερό, ἀλλὰ πρέπει νὰ καταβληθῆ ἰδιαίτερη προσοχὴ ὥστε τὸ νερὸ καὶ στὰ δυὸ μικρὰ δοχεῖα νὰ φθάνῃ στὸ ἴδιο ὕψος.

Οἱ παῖκται παίρνουν τὰ ποτηράκια στὸ δεξί τους χέρι. Ἔπειτα ἀφίνουν μεταξύ τους μιὰ ἀπόστασι 3—4 μέτρων, τοποθετοῦνται πρόσωπο μὲ πρόσωπο καὶ γονατίζουν, ἀκουμπῶντας τὸ δεξί τους γόνατο στὸ ἔδαφος καὶ πιάνοντας μὲ τὸ ἀριστερό τους χέρι τὸν ἀστράγαλο τοῦ ἀριστεροῦ ποδιοῦ. Ἡ στάσις ποὺ περιγράφομε φαίνεται καθαρὰ στὴν εἰκόνα.

Στὴ μέση ἀκριβῶς τοῦ διαστήματος ποὺ μεσολαβεῖ μεταξὺ τῶν δύο παικτῶν χαράσσεται μιὰ γραμμή. Καὶ τὸ παιχνίδι ἀρχίζει: Οἱ ἀντίπαλοι, χ ω ρ ὶ ς ν ὰ ἀ λ λ ά ξ ο υ ν δ ι ό λ ο υ τ ὴ σ τ ά σ ι π ο ὺ π ῆ ρ α ν, ἀρχίζουν νὰ κινοῦνται ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον καὶ νὰ προσπαθοῦν νὰ πλησιάσουν στὴ γραμμή.

Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ὅσο φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἁπλό, γιατὶ εἶναι ἀρκετὰ δύσκολο νὰ μετακινηθῆ κανεὶς γονατισμένος, πιάνοντας τὸν ἀστράγαλο μὲ τὸ ἕνα χέρι καὶ κρατῶντας μὲ τὸ ἄλλο ἕνα γεμᾶτο ποτῆρι νερό. Τὸ τελευταῖο ἔχει μεγάλη σημασία, γιατὶ νικητὴς θὰ ἀναδειχθῆ ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἔχῃ περισσότερο γεμᾶτο τὸ ποτηράκι του, ὅταν φθάσῃ στὴ γραμμή. Καὶ χρειάζεται μεγάλη προσοχὴ καὶ ἐπιτηδειότης, γιὰ νὰ μὴ χυθῆ πολὺ νερὸ κατὰ τὸ περίεργο περπάτημα ποὺ περιγράψαμε.

### Δικτυωτόν.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Μ | Υ | Κ | Ο | Ν | Ο | Σ |
| Υ | ■ | Α | | Ι | ■ | Κ |
| Κ | Α | Τ | Α | Σ | Μ | Α |
| Ο | ■ | Δ | | Η | ■ | Π |
| Ν | Ι | Τ | Υ | Ρ | Ι | Α |
| Ο | ■ | Μ | | Ι | ■ | Ν |
| Σ | Κ | Α | Π | Α | Ν | Η |

Ὁ ρ ι ζ ο ν τ ί ω ς:
1η σειρά: Νῆσος τῆς Ἑλλάδος, θεωρουμένη ἀπὸ τὰς γραφικωτέρας τοῦ Αἰγαίου πελάγους.
2α σειρά: Σπάσιμο τῶν ὀστῶν.
3η σειρά: Χώρα τῆς Ἀφρικῆς.
4η σειρά: Σκαπτικὸν ὄργανον.
Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Τ. ΡΙΖΟΔΗΜΟΣ

### Δευτεροστιχίς.

Τὰ δεύτερα γράμματα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν πρόσωπον τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας.
1) Κατέπιε τὸν Ἰωνᾶν, 2) Νῆσος τῆς Ἑλλάδος, 3) Πόλις τῆς Μακεδονίας, 4) Ὁ πρῶτος ἀεροπόρος, 5) Ἀρχαία Βοιωτικὴ πόλις, πλησίον τῆς ὁποίας οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας, 6) Μία τῶν Κυκλάδων, 7) Ἤπειρος.

Α. Γ. ΒΑΤΙΔΗΣ

### Κρυπτογραφικόν.

| | |
|---|---|
| 123456789 | = Ἥρως τοῦ 21. |
| 318739 | = Ἀρχ. ποιητής. |
| 43239 | = Μέρος. |
| 123456 | = Μέτρον τοῦ μούστου. |
| 264646 | = Κοινὸ τρόφιμο. |
| 46769 | = Ἀρχαία πόλις. |
| 7656 | = Ἐνδύματα. |
| 37616 | = Ὀπτασία. |
| 2346 | = Τὰ πίνομεν. |

Α. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

### Μεταγραμματισμοί.

Στοὺς μεταγρα μ μ α τ ι σμούς μας ἀλλάζει μόνο τὸ πρῶτο γράμμα. Ἂν βρῆτε μιὰ λέξι ἀπὸ τὶς ζητούμενες, ἡ λύσις εἶναι εὐκολωτάτη.
1. Μὲ Ν δὲν φοβοῦμαι τὶς ἀρρώστιες τῶν γέρων. ΝΕΟΣ
Μὲ Δ εἶμαι ὁ φόβος. ΔΕΟΣ
Μὲ Θ δὲ μὲ φοβᾶσθε, ἀλλὰ μὲ σέβεσθε. ΘΕΟΣ
2. Μὲ Κ εἶσθε ὅλοι παιδιά μου.
Μὲ Α μὲ ἀναφέρει ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία.
Μὲ Ο φαίνομαι.
3. Μὲ Τ ἔχω πολὺ νερό. ΚΑΝΑ
Μὲ Κ ἔγινε τὸ νερὸ κρασί. ΝΑΝΑ
Μὲ Ν μυθιστόρημα τοῦ Ζολᾶ.

#### ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 27ου ΦΥΛΛΟΥ

Σ τ α υ ρ ό λ ε ξ ο ν: Ὁριζοντίως 1 Μ, 2 Φὼς, 3 Καδῆς, 4 Κάλαμος, 5 Θεία — Ἄρης, 6 Ἀνίατος, 7 Ἄνθος, 8 Ἄλας, 9 Α. Καθέτως 1 Θ, 2 Κέα, 3 Καινά, 4 Φάλαινα, 5 Μόδα — Ἆθλα, 6 Σήματος, 7 Σορὸς, 8 Σῆς, 9 Σ.

Δ ι κ τ υ ω τ ό ν: 1 Νόμισμα, 2 Βενετία, 3 Πρόβατα, 4 Σχολεῖα, 5 Σκαπάνη, 6 Ἁμαρτία, 7 Ἱσπανία.

Τ ὰ λ ά θ η: 1 Ὅταν ὁ σῖτος ... λιμός... τὴν χώραν, 2... Εἶμαι ἄριστα, 3 Ὁ γάμος, 4 Ὁ οἶνος εἶναι ποτόν, 5 Τὰ ὦτα εἶναι χρήσιμα.



1. Ὁ Μπάρμπα Νικόλας πῆρε ἐντολὴ νὰ καρφώσῃ μιὰ πινακίδα.



2. Μὲ τὴν ἐπιγραφή: «Ἀπαγορεύεται νὰ πατᾶτε στὴ χλόη».

# διασκεδάζονται



### Χρωματίσατε.



Στερεώσατε ἕνα διαφανὲς χαρτὶ στὸ σχέδιο καὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ τοὺς ἀριθμούς, χρωματίσατε τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ὡς ἑξῆς.

Ὅπου ὑπάρχει:
1 μὲ ρὸζ ἀνοικτό,
2 μὲ κίτρινο,
3 μὲ κόκκινο σκοῦρο,
4 μὲ κόκκινο ἀνοικτό,
5 μὲ πράσινο ἀνοικτό,
6 μὲ σταχτί,
7 μὲ πράσινο σκοῦρο,
9 μὲ μπλὲ ἀνοικτό.

Τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ποὺ ἔχουν 0, θὰ μείνουν λευκά.

### Μαγικὴ εἰκών.

Μάρω: Ἄφησέ με νὰ διαβάσω, καϋμένη!
Μητέρα: Σὲ ποιὰν τὸ λὲς αὐτό;
Μάρω: Δὲν ἀκούσατε καλὲ μητέρα;

Α. Δ. ΓΡΑΤΣΟΥ

### Τετράγωνον.

Πρώτη σειρά: Θεὸς τῶν Βαβυλωνίων. Δευτέρα σειρά: Ἥμερον ζῶον (δημ.). Τρίτη σειρά: Δὲν εἶναι γυνή. Τετάρτη σειρά: Ξένον νόμισμα.

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Μ. ΞΑΝΘΑΚΗ

## ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ ΜΑΣ

Ὁριζοντίως: 1 Πρωτεύουσα Νομοῦ τῆς Ἑλλάδος. 2 Σύμφωνον, ὅπως προφέρεται — Νῆσος τοῦ Αἰγαίου Πλεάγους. 3 Εἶναι φθαρτὴ — Νότα εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς. 4 Κύτταξε (δημ.) — Μονὰς βάρους. 5 Μέτρον ἐπιφανείας — Δικά σου. 6 Δηλητηριώδες νησὶ τῆς Ἑλλάδος... 7 Ἀντωνυμία — Σῆμα κινδύνου. 8 Μανία — Ἰρλανδὸς συγγραφεύς. 9 Ἄρθρον — «.... τὸν κράβατόν σου καὶ περιπάτει». 10 Διοίκησις Ἀνωτάτων Σχολῶν — Θεάνθρωπος.

| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Ι | Ω | Α | Ν | Ν | Ι | Ν | Α | ■ | Θ |
| 2 | Ο | ■ | Ρ | Ο | ■ | Ν | Α | Ξ | Ο | Σ |
| 3 | Υ | Λ | Η | ■ | Λ | Α | ■ | Ι | ■ | Σ |
| 4 | Δ | Ε | Ζ | | | | | Ο | Κ | Α |
| 5 | Α | Ρ | ■ | | | | | Σ | Α | ■ |
| 6 | Ι | Ο | Σ | | | | | ■ | Κ | ■ |
| 7 | Ο | Σ | Α | | | | | Σ | Ο | Σ |
| 8 | Σ | ■ | Μ | Ε | Μ | Ο | Σ | ■ | Σ | Ω |
| 9 | ■ | Τ | Ο | ■ | Α | Ρ | Ο | Ν | ■ | Ο |
| 10 | Δ | Α | Σ | ■ | Ι | Η | Ξ | Ο | Υ | Σ |

Καθέτως: 1 Ἀνήκει εἰς φυλὴν διεσπαρμένην ἀπὸ πολλῶν αἰώνων. 2 Νῆσος τοῦ Αἰγαίου — Ἄρθρον (πληθ.). 3 Ἕνας ἀπὸ τοὺς πλανήτας τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος καὶ ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς τῆς Θεσσαλονίκης — Νῆσος τοῦ Α. Αἰγαίου. 4 Ἄρνησις (γαλλιστί). 5 Κατάφασις. 6 Τελικὸς σύνδεσμος — Εἶναι ὁ Ὄλυμπος, τὸ Ἔβερεστ, αἱ Ἄλπεις κλπ. 7 Δεικτικὸν (δημ.) — Δικός σου. 8 Ποταμὸς τῆς Μακεδονίας — Ἡ λέξις τοῦ 4 καθέτως. 9 Δὲν εἶναι καλός. 10 Βουνὸ τῆς Ἑλλάδος — Ἀκέραιος, ἀβλαβής.

Ε. Ν. ΜΟΣΧΟΣ

### Μεσοστιχίς.

Τὰ μεσαῖα γράμματα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ἑρπετόν.

1) Νῆσος τοῦ Β. Αἰγαίου, 2) Ἡ βάρκα τῶν ψαράδων, 3) Δένδρο ποὺ ἀφθονεῖ στὴν Ἀττική, 4) Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης, 5) Εἶναι ὀνομαστὴ γιὰ τὰ πουλιά της.

Α. ΔΡΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

### Παρατηρητικότης.

Εἶσθε παρατηρητικός; Γιὰ νὰ τὸ ἐξακριβώσετε ἀπαντῆστε, ἀπὸ μνήμης, εἰς τὰ κάτωθι ἐρωτήματα:

— Πόσα κουμπιὰ ἔχετε συνολικῶς στὸ πανταλόνι σας;

— Ποιὸ εἶναι ἀκριβῶς τὸ σχέδιο καὶ ὁ χρωματισμὸς τῆς γραβάτας σας;

— Πόσες κορδονότρυπες ἔχουν τὰ παπούτσια σας;



3. Ἀλλὰ δὲν πρόλαβε ὁ δυστυχὴς νὰ βγῆ στὸ δρόμο...



4. Τὴ συνέχεια τὴ βλέπετε: Ἔπεσε θῦμα τοῦ καθήκοντος!...

### ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 27ου ΦΥΛΛΟΥ

Ἀκροστιχίς: Γερμανία (Γαλλία, Ἐσθονία, Ρόδος, Μεσολόγγιον, Ἀτλαντικός, Νιαγάρας, Ἰόνιον, Ἄγκυρα).
Μωσαϊκόν: Χάγη (Χάβρη, ΓρΑνβίλλη, ΠράΓα, ΣεβίλλΗ).
Ρόμβος: Α, ἀνά, ἀετός, Ἰκτῖνος, τύφος, θῶς, Ν. Οἱ σταυροί: Ἀντιφῶν.
Συναρμολόγησις: 1 Κρέας, 2 Καλοκαίρι, 3 Ἄρτος, 4 Σπάρτη, 5 Μακεδονία.
Πυραμίς: Σ, τάς, Κίμων, Σολομῶν, Ἐλευσίνια. Οἱ σταυροί: Σάμος.
Μαγικὴ εἰκών: Λάχανο (ΛέΛΑ ΧΑΝΟυς).
Κρυπτογραφικόν: Ἐπίδαυρος, ἐσοδεία, πούς, παιδί, ἔπος, οὐδείς, σπορά, Πάδος, πῦρ.
Αἴνιγμα: Ὁ χαρταετός.

## ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

### Προφάσεις...

Στὸ μάθημα τῆς ἱστορίας:
— Τί γνωρίζεις, Πέτρο, γιὰ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο;
— ..........
— Τότε νὰ μᾶς πῆς τί ἔκαμε ὁ Λεωνίδας εἰς τὰς Θερμοπύλας.
— ..........
— Μὰ δὲν ξέρεις τίποτα;
— Ξέρω, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ. Ὁ πατέρας μου μοῦ εἶπε νὰ μὴν ἀνακατεύωμαι σὲ ξένες ὑποθέσεις...

Σ. ΤΣΑΓΚΡΩΝΗΣ

### Περὶ μικροβίων.

Ὁ Δάσκαλος: Τὰ μικρόβια δὲν τὰ βλέπομεν, ἀλλὰ εἶναι ζῶντες ὀργανισμοί.
Ἕνας μαθητής: Τότε καὶ ὁ ἐλέφαντας εἶναι μικρόβιο...
Ὁ Δάσκαλος: Γιατί;
Ὁ μαθητής: Γιατὶ εἶναι ζῶν ὀργανισμὸς ποὺ δὲν τὸν ἔχω δεῖ ποτέ!

Ν. ΣΤΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

### Δυσφήμησις...

Στὸ τραπέζι:
Ὁ Νῖκος: Δές, μαμά, τί πολλὰ μυαλὰ ἔχει τὸ βῶδι.
Ἡ μαμά: Καὶ μόνον αὐτά, παιδί μου; Ἔχει πολὺ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ ποὺ βλέπεις στὸ πιάτο.
Ὁ Νῖκος: Μπᾶ! Καὶ τὸ λένε ἀκόμη βῶδι;

### Ἐξήγησις.

Ἡ Ἑλενίτσα, διαβάζοντας μιὰν ἐφημερίδα, ρωτᾷ:
— Τί θὰ πῆ «ἀπόψε τὸ θέατρον ἀργεῖ»;
— Τόσο δὲν καταλαβαίνεις; Νά, ἀπόψε θὰ τελειώση ἀργά, ἀπαντᾷ ὁ Γιωργάκης.

### Ἀπορία.

Ὁ Τοτός, βλέποντας μιὰ παληὰ καὶ λερωμένη φωτογραφία τοῦ πατέρα του, ρωτᾷ:
— Μπᾶ! γιατί ὁ μπαμπᾶς φωτογραφήθηκε μὲ τὰ πιὸ παληά του ροῦχα;

# Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ



## Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

### ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ Δ.Α.Σ.

Παρουσίᾳ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἀλεξάνδρου Κανελλοπούλου καὶ τῶν ἀνωτάτων βαθμοφόρων τῆς Ὀργανώσεως διεξήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Σκοπευτήριον τῆς Ε.Ο.Ν. οἱ ἐτήσιοι σκοπευτικοὶ ἀγῶνες τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν τὴν 3ην καὶ 4ην τρ. μηνός.

Εἰς τὰ ἀγωνίσματα ταῦτα μετέσχον ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν εἴκοσιν Φαλαγγῖται σκοπευταί, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δεκαπέντε σκοπευταὶ τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν πλέον ἢ ἱκανοποιητικά. Ἐξ ἄλλου ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ ὅλη διεξαγωγὴ τῶν ἀγώνων ὑπῆρξεν ἀρτιωτάτη.

Τὰ τελικὰ ἀποτελέσματα τῆς α' ἡμέρας τῶν ἀγώνων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Α'. Ὁμαδικὸν ἀγώνισμα διὰ τυφεκίου τῶν 22 ἀπὸ 50 μέτρων «πρηνηδὸν» ἐπὶ στόχου 0,50 ἑκ.:

1η Ὁμὰς Ὑπ)σεως Παν)μίου Θεσ)νίκης, 2α Ὁμὰς Ὑπ)σεως Παν)μίου Ἀθηνῶν, 3η Ὁμὰς Ὑπ)σεως Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου.

Β'. Εἰς τὸ αὐτὸ ἀγώνισμα, ἀτομικῶς:

1ος Κατραβᾶς Π. (Ὑποδ. 6.Μ.Π.), 2ος Καμχῆς Μ. (Ὑποδ. Α.Σ.Ο.Ε.Ε.), 3ος Κατσίκης Κ. (Ὑποδ. Παν)μίου Θεσ)νίκης), 4ος Τσοπάνος Π. (Ὑποδ. Παν)μίου Θεσ)νίκης), 5ος Καζάκης Δ. (Ὑποδ. Παν)μίου Θεσ)νίκης), 6ος Νικίδης Εὐάγγ. (Ὑποδ. Α.Σ.Ο.Ε.Ε.).

Γ'. Ἀτομικὸν ἀγώνισμα διὰ τυφεκίου τῶν 22 ἀπὸ 50 μέτρων ἐπὶ «ὀλυμπιακοῦ» στόχου 0,20 ἑκ.:

1ος Βαλάτας Ἠλ. (Ὑποδ. Παν)μίου Ἀθηνῶν), 2ος Χρήστου Ζαφ. (Ὑποδ. Παν)μίου Ἀθηνῶν), 3ος Ἐμμανουηλίδης Χρ. (Ὑποδ. Παν)μίου Θεσ)νίκης), 4ος Γεωργίου Ζ. (Ὑποδ. Παν)μίου Θεσ)νίκης), 5ος Ψιμόροιφος Ε. (Ὑποδ. Παν)μίου Ἀθηνῶν), 6ος Μαγιάκος Δημ. (Ὑποδ. Παν)μίου Ἀθηνῶν).

Τῆς δευτέρας ἡμέρας τὰ ἀποτελέσματα ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Δ'. Ἀγώνισμα ἀτομικὸν διὰ πιστολίου κατ' ἀνδρεικέλου ἀπὸ 25 μέτρων διὰ παραγγέλματος, μεταξὺ βαθμοφόρων:

1ος Βῆχος Γεώργιος 19)20, 2ος Δριμπέτης Γεώργιος 17)20, 3ος Ρεδιάδης Δημήτριος 16)20, 4ος Βαλάτας Ἠλίας 15)20, 5ος Μωκιάτος Ἀνδρέας 13)20, 6ος Σάππας Χαρίλαος 13)20.

Ε'. Ὁμαδικὸν ἀγώνισμα διὰ τυφεκίου τῶν 22 ἀπὸ 50 μ. «ὀρθίως»:

1η Ὁμὰς Ὑπ)σεως Παν)μίου Ἀθηνῶν, 2α Ὁμὰς Ὑπ)σεως Παν)μίου Θεσ)νίκης, 3η Ὁμὰς Ὑπ)σεως Ἐθνικοῦ Μετσοβ. Πολυτεχνείου.

ΣΤ'. Εἰς τὸ αὐτὸ ἀγώνισμα ἀτομικῶς:

1ος Σάππας Χαρ. (Ὑπ)σεως Παν)μίου Ἀθηνῶν), 2ος Βαλάτας Ἠλίας (Ὑπ)σεως Παν)μίου Ἀθηνῶν), 3ος Δριμπέσης Γεώργιος (Ὑπ)σεως Παν)μίου Ἀθηνῶν), 4ος Εὐσταθίου Ἀχιλλεὺς (Ὑποδ)σεως Παν)μίου Θεσ)νίκης), 5ος Γιαδάσης Νικόλαος (Ὑπ)σεως Παν)μίου Ἀθηνῶν), 6ος Κύρου Ἠλίας (Ὑπ. Παν)μίου Θεσ)νίκης).

### ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἤρχισαν εἰς τὸ Στάδιον οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες Β' Πρωταθλήματος τῶν Διοικήσεων Ἀνωτάτων Σχολῶν Ἀρρένων καὶ Θηλέων συμμετοχῇ καὶ τῶν ἀθλητῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Τὴν ἔναρξιν τῶν ἀγώνων ἐκήρυξεν ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλος, ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου καὶ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ε. Ο. Ν.

Μετὰ τὴν παρέλασιν παρετάχθησαν ὅλοι διὰ τὴν ἔπαρσιν τῆς σημαίας καὶ τὴν ὁρκωμοσίαν. Ἡ μουσικὴ ἐπαιάνισε τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον καὶ τὸν Ὕμνον τῆς Νεολαίας καὶ ἀπεχώρησαν ὅλοι ὅσοι παρήλασαν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀγωνισμάτων τῆς ἡμέρας.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τελεσθέντων ἀγωνισμάτων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Δρόμος 100 μέτρων Φαλαγγιτισσῶν: Μετέσχον 11 ἀθλήτριαι εἰς δύο ἡμιτελικούς. Τῆς πρώτης σειρᾶς προεκρίθησαν αἱ Φαλαγγίτισσαι Παπαζῆ, Ραρῆ καὶ Δανιηλίδου καὶ τῆς δευτέρας σειρᾶς αἱ Κουγιουμτζόγλου, Λιάρη καὶ Πλακωτάρη. Μεταξὺ τῶν ἓξ αὐτῶν ἔγινεν ὁ τελικός, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνίκησαν: Κουγιουμτζόγλου, Παπαζῆ καὶ Πλακωτάρη.

Δρόμος 100 μ. Φαλαγγιτῶν: Προεκρίθησαν διὰ τὸν τελικόν. Πρώτη σειρά: Ὀρφανὸς καὶ Ἀγαπητός. Δευτέρα σειρά: Καλοδούκας καὶ Ἀργυρόπουλος καὶ τρίτη σειρά: Σακελλαρίου καὶ Παπᾶς.

Δρόμος 800 μ. Φαλαγγιτῶν: Ἐτερμάτισαν κατὰ σειρὰν οἱ Νακόπουλος, Κασίμης, Καδινόπουλος, Ἰατροῦ, Ραπτάκης καὶ Τσιλομελέκας.

Ρίψις χειροβομβίδος Φαλαγγιτῶν. Οἱ ἓξ πρῶτοι εἶναι: Θεοφίλης, Πετρίδης, Μαύρας, Τσιλομελέκας, Γερασιμίδης καὶ Κανελλόπουλος.

Ἅλμα εἰς ὕψος Φαλαγγιτισσῶν. Αἱ ἓξ πρῶται εἶναι: Σαρηβαξεβάνη, Παπαδημητρίου, Ἀγαλίδου, Καλλίρη, Παπαδάκη καὶ Δαβέρα.

Τὴν Κυριακὴν ἐξηκολούθησαν οἱ ἀγῶνες. Τούτους παρηκολούθησε καὶ ὁ Κ. Ε. Ν. κ. Α. Κανελλόπουλος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν λῆξιν των, ἀπένειμε τὰ βραβεῖα καὶ τὰ ἔπαθλα εἰς τοὺς νικητάς.

---

### ΕΚΚΛΗΣΙΣ
### Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΔΩΡΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

Ὅπως κάθε χρόνο, ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας, μὲ εἰδικὲς ἀντιπροσωπεῖες Φαλαγγιτῶν, θὰ στείλῃ καὶ ἐφέτος κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα δῶρα στοὺς ἀγρύπνους φρουροὺς τῶν συνόρων μας. Περισσότερο ἀπὸ τὴν πρακτική τους ἀξία, αὐτὰ τὰ δῶρα ἔχουν ἀξία ἠθικὴ καὶ συμβολική. Πόση ἱκανοποίησι, πόση ἀγαλλίασι θὰ πλημμυρίσῃ τὶς ψυχὲς ἐκείνων ποὺ ἐκεῖ πέρα στὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου, τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης μας, μακρυὰ ἀπὸ τὶς οἰκογένειές τους καὶ τὶς ἑστίες τους, θὰ δεχθοῦν τοὺς Φαλαγγῖτές μας, σὰν μικρότερά τους ἀδέλφια σταλμένα ἀπὸ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα! Χαρούμενη καὶ ὑπερήφανη εἶναι ἡ Ἑλλάδα γιὰ κείνους ποὺ χάρις στὴν 4η Αὐγούστου τῆς ἐξασφαλίζουν τὴν εἰρηνική της ἐργασία καὶ τὴν πρόοδο. Καὶ μὲ τοὺς Φαλαγγῖτές της στέλνει στοὺς Ἀκρῖτες τὶς ὁλόθερμες Πασχαλινὲς εὐχές της καὶ τὰ δῶρά της.

Ἀλλὰ καὶ τὰ Ἑλληνόπουλα, οἱ Ἀκρῖτες οἱ αὐριανοί, θὰ λάβουν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰ σύνορά μας. Θὰ διδαχθοῦν ἐκεῖ τὸ ὡραιότερο μάθημα Πατριδολατρείας. Γιατὶ θ' ἀντικρύσουν τὸ ζωντανὸ παράδειγμα τῶν παλληκαριῶν, ποὺ προασπίζουν μὲ τὴ ζωή τους τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν τιμὴ τοῦ Ἔθνους.

Τὰ δῶρα αὐτὰ γιὰ τοὺς Ἀκρῖτες μας ἡ Μητέρα Πατρίδα θὰ τὰ δεχθῇ πρόθυμα ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά της, ποὺ ἀπολαμβάνουν τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρηνικῆς ζωῆς. Γι' αὐτὸ ζητοῦμε ἀπὸ τοὺς συναγωνιστὰς καὶ τὶς συναγωνίστριές μας, τὶς Μονάδες τῆς Ε.Ο.Ν., τοὺς πολίτας, τὰς Ἑταιρείας, τὰ καταστήματα καὶ τοὺς λοιποὺς Ὀργανισμοὺς νὰ στείλουν ὅ,τι ἔχουν τὴν διάθεσιν νὰ δώσουν γιὰ τοὺς Ἀκρίτας μας στὴν Κεντιρκὴν Διοίκησιν τῆς Ε.Ο.Ν.

Στὰς Ἀθήνας ἡ συγκέντρωσις τῶν δώρων θὰ γίνῃ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως — Σταδίου 28, β' ὄροφος (Γραφεῖον Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς, κ. Ν. Σαλίγγαρον).

Ἐπίσης ἐπιτροπαὶ μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν. θὰ ἐπισκεφθοῦν τὰ ἐργοστάσια καὶ τὰ Ἐμπορικὰ Καταστήματα τῆς Πρωτευούσης γιὰ νὰ συγκεντρώσουν τὰ δῶρα ποὺ μὲ ἀνάλογη προθυμία θὰ προσφέρουν οἱ βιομήχανοι καὶ οἱ ἔμποροι τοῦ τόπου μας.

Στὰς ἐπαρχίας ἡ συλλογὴ τῶν δώρων θὰ γίνῃ ἀπὸ τὰς κατὰ τόπους Περιφερειακὰς Διοικήσεις, συμφώνως μὲ τὰς ὁδηγίας τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

Ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις
Νεολαίας

---

Τὰ ἀποτελέσματα ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

Πένταθλον: 1) Πετρίδης Ἀν. Σχολῶν, 2) Λαζάρου Πανεπ. Θεσσαλονίκης καὶ 3) Γαλανὸς Παν. Ἀθηνῶν.

Δρόμος 100 μ.: 1) Καλοδούκας Πανεπ. Ἀθηνῶν, 2) Ἀργυρόπουλος Παν. Θεσσαλονίκης καὶ 3) Ὀρφανὸς Πανεπ. Θεσσαλονίκης.

Δρόμος 400 μ.: 1) Ὀρφανὸς Πανεπ. Θεσσαλονίκης, 2) Βάκης Πανεπ. Ἀθηνῶν καὶ 3) Σακελλαρίου Πανεπ. Ἀθηνῶν.

Δρόμος 1500 μ.: 1) Καδινόπουλος Πανεπ. Θεσσαλονίκης, 2) Παπαστεργίου Πανεπ. Ἀθηνῶν καὶ 3) Ραπτάκης Πανεπ. Ἀθηνῶν.

Δρόμος 2000 μ. (μετὰ φυσικῶν ἐμποδίων): 1) Παπαστεργίου Πανεπ. Ἀθηνῶν, 2) Γαρουφαλίδης Παντείου καὶ 3) Κρικόπουλος Ἀνωτ. Σχολῶν.

Ἅλμα εἰς ὕψος: 1) Γκράτσιος Πανεπ. Θεσσαλονίκης, 2) Μαυρίκιος Πανεπ. Θεσσαλονίκης καὶ 3) Δρακόπουλος ΑΣΟΕΕ.

Ἅλμα εἰς ὕψος Φαλαγγιτῶν: 1) Καλοδούκας Πανεπ. Ἀθηνῶν, 2) Λαζάρου Πανεπ. Θεσσαλονίκης καὶ 3) Πετρίδης Πανεπ. Ἀθηνῶν.

Ἅλμα τριπλοῦν Φαλαγγιτῶν: 1) Κανάκης Πανεπ. Ἀθηνῶν, 2) Καλοδούκας Πανεπ. Ἀθηνῶν καὶ 3) Μαυρίκιος Πανεπ. Θεσσαλονίκης.

Σφαιροβολία Φαλαγγιτῶν: 1) Γερασιμίδης ΑΣΟΕΕ, 2) Πετρίδης Ἀνωτ. Σχολῶν καὶ 3) Θεοφίλης Ἀνωτ. Σχολῶν.

Δισκοβολία Ἑλληνικὴ Φαλαγγιτῶν: 1) Θεοφίλης Ἀν. Σχολῶν, 2) Πετρίδης Ἀνωτ. Σχολῶν καὶ Παπαδόπουλος Πανεπ. Θεσσαλονίκης.

Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 Φαλαγγιτῶν: Πρώτη ὁμὰς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, δευτέρα ὁμὰς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τρίτη ὁμὰς ΑΣΟΕΕ.

Δρόμος 110 μ. (μετ' ἐμποδίων Φαλαγγιτῶν): 1) Καλοδούκας Πανεπ. Ἀθηνῶν, 2) Μαυρίκιος Πανεπ. Θεσσαλονίκης καὶ 3) Μαργαρίτης Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἅλμα εἰς μῆκος Φαλαγγιτισσῶν: 1) Σαρηβαξεβάνη, 2) Καλλίρη καὶ 3) Παπαδάκη.

Ρίψις πέτσινης σφαίρας Φαλαγγιτισσῶν: 1) Καλλίρη, 2) Ἀγαλίδου καὶ 3) Ραρῆ.

Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μ. Φαλαγγιτισσῶν: Μετέσχον τρεῖς ὁμάδες τῆς Δ. Α. Σ. Θηλέων. Ἐνίκησεν ἡ ὁμὰς ἐκ τῶν Φαλαγγιτισσῶν Σαρηβαξεβάνη, Καλλίρη, Παπαζῆ καὶ Παπαδάκη.

Σημειωτέον ὅτι οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ ἔγιναν διὰ τὴν πρόκρισιν τῶν ἀθλητῶν Φαλαγγιτῶν καὶ τῶν ἀθλητριῶν Φαλαγγιτισσῶν ποὺ θὰ μετάσχουν τῶν μεγάλων Πανελληνίων ἀγώνων τῆς Ε. Ο. Ν. εἰς τὸ Στάδιον κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, ἤτοι ἀπὸ 28 Ἀπριλίου μέχρι τῆς 5ης Μαΐου.

### ΑΓΩΝΕΣ ΦΑΛΑΓΓΙΤΙΣΣΩΝ

Τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν εἰς τὸ Στάδιον ἔλαβον χώραν ἀθλητικοὶ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως Θηλέων Ἀθηνῶν, τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων ἔχουν οὕτω:

Ἅλμα εἰς μῆκος Β' Κατηγορίας: Μπανέα, Ποταμιάνου, Κουτσοπέτρου, Μυκονιάτου, Κανδρῆ, Μιχαλοπούλου.

Ἅλμα εἰς ὕψος Β' Κατηγορίας: Μυκονιάτου, Κουτσοπέτρου, Χριστοφίδη, Μπαχᾶ, Συρέα, Παναγιωτοπούλου.

Ρίψεις σφαίρας: Κατσαχνιᾶ 8ου Τομέως, Λίχρου 6ου, Πλατῆ 1ου, Μπενέτου 4ου, Πλακωτάρη 8ου, Δρωβιώτου 10ου.

Σκυταλοδρομία 4 Χ 50 Β' Κατηγορίας 1) 15ος Ὑποτομεύς, 2) 7ος Ὑποτομεύς, 3) 2ος Ὑποτομεύς, 4) 5ος Ὑποτομεύς.

### ΓΥΜΝΑΣΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ Ε. Ο. Ν.

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἀθλητισμοῦ εἰς τὰς τάξεις τῆς Ε. Ο. Ν., τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας προεκήρυξε διαγωνισμὸν διὰ τὴν πρόσληψιν γυμναστῶν καὶ γυμναστριῶν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας. Εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον δύνανται νὰ συμμετάσχουν οἱ κεκτημένοι πτυχίον τῆς Γυμναστικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Οἱ ἐπιθυμοῦντες ὅπως μετάσχουν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποχρεοῦνται νὰ ὑποβάλουν μέχρι τῆς 12ης Ἀπριλίου ἐ.ἔ. αἴτησιν μὲ ἀντίγραφον πτυχίου, μὲ πιστοποιητικὸν Δήμου ἢ Κοινότητος, μὲ σημείωμα ὑποβολῆς αἰτήσεως περὶ ἐκδόσεως πιστοποιητικοῦ κοινωνικῶν φρονημάτων καὶ μὲ πιστοποιητικὸν ὑγείας, εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν Συντονισμοῦ Ἐκπαιδεύσεως τῆς Ε. Ο. Ν.

Ὁ διαγωνισμὸς θὰ διενεργηθῇ τὴν 15ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Δευτέραν ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς.

# ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ



## Κεντρική Διοίκησις

### ΤΟ Β΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

Ὁ Ἀρχηγὸς κ. Ἰ. Μεταξᾶς ἐνέκρινεν ὅπως τὸ Β΄ Πανελλήνιον Συνέδριον τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων τῆς Ε.Ο.Ν. Ἑλλάδος συνέλθῃ ἀπὸ 19ης Μαΐου μέχρι 28ης ἰδίου.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τὴν 28ην Μαΐου θὰ γίνουν τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Τέχνης.

### ΑΙ ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ

Ὁ Ἀρχηγός, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀψόγου ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος τῶν ἑορτῶν τῆς ἐθνικῆς μας παλιγγενεσίας, ἐξέφρασε τὴν ἄκραν του εὐαρέσκειαν πρὸς τοὺς κάτωθι:

Γλυκοφρύδην Π. συνεργάτην Χρυσοῦ Σήματος, Βαλαωρίτου Ε. συνεργάτιδα Χρυσοῦ Σήματος, Μαντζούφα Λουκίαν Διοικήτριαν Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Πρωτευούσης, Κόλλαν Βλαδίμηρον Διευθυντὴν Γενικῆς Διευθύνσεως Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν Ε.Ο.Ν., Γλυκοφρύδη Ν. συνεργάτιδα Χρυσοῦ Σήματος, Ζαρκάδαν Γ. Διοικητὴν Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀχαΐας, Καζιάνην Σ. Διοικητὴν Ταγμάτων Ἐργασίας, Γιαννετάκη Ε. συνεργάτιδα, Φρὲν Γερ. Διευθυντὴν Φιλαρμονικῶν Ε.Ο.Ν. Ἑλλάδος, εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Περιφ. Διοικ. Ἀρρένων Πρωτευούσης, εἰς τοὺς Διοικητὰς Ὑποδιοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πρωτευούσης, Ἐβρένογλου Δ. συνεργάτην Ἀργυροῦ Σήματος, Τζάθα Χρ. Α΄ Ἐπιτελῆ Περιφ. Διοικήσεως Θηλέων Πρωτευούσης, Στασινοπούλου Μαργ. Ὑποφαλαγγάρχην, Κωνσταντίνου Μ. Ὑποφαλαγγάρχην, εἰς Εἰδικότητας Περιφερειακῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πρωτευούσης, εἰς Μουσικὰς Πρωτευούσης Ἀρρένων καὶ Θηλέων, Ἀττικοβοιωτίας, Κερκύρας καὶ Δράμας Ἀρρένων καὶ εἰς τὴν Μικτὴν Χορῳδίαν Πρωτευούσης.

Ἐπίσης ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Ἀλέξ. Ν. Κανελλόπουλος ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειάν του εἰς τοὺς κάτωθι:

Νικολόπουλον Ἰωάννην Διοικητήν, Καραμάνον Κυρ. Διοικητήν, Ἀρβανίτην Δ. Διοικητήν, Καψάλην Σ. Διοικητήν, Μανουσόπουλον Ι. Διοικητήν, Μάνθον Ν. συνεργάτην Χρυσοῦ Σήματος, Καπιτσόγλου Ν. συνεργάτην, Καρακώσταν Κ. συνεργάτην Χρυσοῦ Σήματος, Ξένον Δ. Α΄ Ἐπιτελῆ Π.Δ.Α.Π., Στρατηγὸν Κ. Ὑποδιοικητήν, Μανιαρίζην Στέφ. Ὑποδιοικητήν, Δειμέζην Μαρ. Ὑποδιοικητήν, Κοζομπολίτην Αἴαν Ὑποδιοικητήν, Βαραντάσην Κ. Ὑποδιοικητήν, Τσιφλάκον Διοικητὴν τῆς 34ης Φάλαγγος, Ἀνδριώτην Ἄρην Φαλαγγάρχην, Βαρβέρην Σ. Ὑποφαλαγγάρχην, Ἀογυροπούλου Κ. Τετράρχην, Φιλιππούσην Α. Τετράρχην, Κουτιζᾶν Γ. Λοχίτην, Νικολάου Γρ. συναγωνιστήν, Σετραζέμην Β. συναγωνιστήν, εἰς ἐνόπλους καὶ ἀόπλους Σκαπανεῖς, Π.Δ.Α. Ἀττικοβοιωτίας, Π.Δ.Α. Ἀργολιδοκορινθίας, εἰς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ εἰς τὰ Τμήματα Ἀνεμοπορίας, εἰς συναγωνιστὰς Τμήματος Πολιτικῆς Διαφωτίσεως, εἰς Τάγμα Αὐτοκινήτων, εἰς τὸν Διευθυντὴν καὶ τὸ προσωπικὸν Ὑπηρεσίας Γενικῆς Διεκπεραιώσεως καὶ Ἀρχείων, εἰς τὴν 34ην Φάλαγγα, εἰς τὴν Διεύθυνσιν Υ.Κ.Δ. Αὐτοκινήτων, εἰς ξεναγοὺς Περιφ. Διοικήσεως Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πρωτευούσης, εἰς τὰς δύο Φάλαγγας Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς θεατρικῆς παραστάσεως τοῦ «Πάλλας».

## [illegible]

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς τὸ ἐντευκτήριον τῆς Δ. Α. Σ. Ἀρρένων ἐγένετο συγκέντρωσις τῶν καλλιτεχνικῶν τμημάτων ὅλων τῶν Ὑποδιοικήσεων τῆς Δ. Α. Σ. Ἀρρένων.

Εἰς τὴν συγκέντρωσιν ταύτην ἐγένετο ὁμιλία μὲ θέμα: «Ὁ Γιάννης Καμπύσης καὶ τὸ θέατρο».

Ἐπίσης ἐγένετο ἀπαγγελία τοῦ ὑπὸ συναγωνιστοῦ - σπουδαστοῦ μεταφρασθέντος ποιήματος τοῦ Λαμαρτίνου «Ἡ λίμνη».

Ὑπὸ τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου συνεστήθη καὶ ἤρχισε τὰς ἐργασίας του Καλλιτεχνικὸς Ὀργανισμὸς πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων καὶ συγχρόνων θεατρικῶν ἔργων.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Ὀργανισμοῦ ἀνετέθη εἰς τὸν χρυσοῦ σήματος συνεργάτην τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Σ. Μελᾶν.

—Ὁ Λόχος Ἐργασίας τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου μετονομασθεὶς εἰς Λόχον τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν προέβη εἰς ἔνταξιν τῶν μελῶν του κατὰ εἰδικότητας, τῶν ὁποίων ἡ στρατιωτικὴ ἐκπαίδευσις λαμβάνει χώραν καθ' ἑκάστην Κυριακὴν εἰς τὸ Λαϊκὸν Γυμναστήριον.

—Ὑπὸ τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου ἐδόθη τὴν 7ην τρ. μ. εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης χορὸς πρὸς τιμὴν τῶν ἀφιχθέντων, διὰ τοὺς Β΄ ἐτησίους ἀθλητικοὺς ἀγῶνας τῶν Διοικήσεων Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἀθλητῶν Φαλαγγιτῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τῆς Δ. Α. Σ. Α.

### ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Δ. Α. Σ. Α.

Ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ περατώσασα τὰς ἐργασίας της ἐπὶ τῶν ὑποβληθεισῶν ἐργασιῶν διὰ τὸν ὑπὸ τῆς Δ. Α. Σ. Α. προκηρυχθέντα διαγωνισμὸν ἔκρινε καὶ ἐβράβευσε τὰς κάτωθι:

Βραβεῖον 1ον: «Ἱστορικὸς Ὑλισμός» τοῦ συναγωνιστοῦ Ἀλεξ. Γκιάλα.

Βραβεῖον 2ον: α) «Τὸ ἄτομον καὶ τὸ Ἐθνικὸν Κράτος» τοῦ συναγωνιστοῦ Σπ. Μητροπούλου, β) «Κλασσικὴ Ἑλλὰς - Βυζαντινή» τοῦ συναγωνιστοῦ Παρ. Φουντουραδάκη, γ) «Τὸ αἰώνιον τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς» τοῦ συναγωνιστοῦ Ἐπ. Μεταξᾶ, δ) «Τὸ Ἐθνικὸν Κράτος» τοῦ συναγωνιστοῦ Χρ. Καρπαθάκη, ε) «Χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνισμός» τοῦ συναγωνιστοῦ Ἀθ. Χαστούπη, στ) «Ἱστορικὸς Ὑλισμός» τοῦ συναγωνιστοῦ Δημ. Ἀόγερινοῦ, ζ) «Χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνισμός», χαρακτηριζομένη ἀπὸ τὸ ρητὸν «Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα...», η) «Ἡ δύναμις τοῦ Ἑλληνισμοῦ», χαρακτηριζομένη ἀπὸ τὸ ρητὸν «Αἰὲν ἀριστεύειν».

Βραβεῖον 3ον: α) «Ἡ Ἑλληνικότης τῶν ἐπιστημῶν» τοῦ συναγωνιστοῦ Ἰωάν. Ταμβακλῆ, β) «Τὸ ἄτομον εἰς τὸ Νέον Κράτος» τοῦ συναγωνιστοῦ Παν. Μαρινάκη, γ) «Τὸ αἰώνιον τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς» τοῦ συναγωνιστοῦ Ἀλκ. Ἀγγελόγλου, δ) «Γιατὶ ἀποκηρύσσομε τὸν κομμουνισμό» τοῦ συναγωνιστοῦ Πυλαρινοῦ.

### ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Ἡ κίνησις τῆς Π.Δ.Θ.Π. ὑπῆρξεν ὅπως πάντοτε ζωηροτάτη. Ἡ Π. Διοικήτρια μετὰ τοῦ Κυβερν. Ἐπιτρόπου ἐπεθεώρησαν διαφόρους Ὑποτομεῖς καὶ ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι, συνεχάρησαν δὲ τὰς Ὑποτομεάρχας καὶ τὰς βαθμοφόρους.

Τὸ καλλιτεχνικὸν τμῆμα τοῦ 111 Γραφείου θὰ δώσῃ εἰς τὰς 20—30 Ἀπριλίου εἰς τὸ «Ρέξ» τὸ θαυμάσιο ἔργον ἡ «Χιονάτη», παιγμένο ἀπὸ Φαλαγγίτισσες καὶ Σκαπάνισσες. Τὴν 25ην θὰ παρακολουθήσουν τὴν παράστασιν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, ἡ Α. Ε. ὁ Ἀρχηγός μας, οἱ κ. κ. Ὑπουργοί, οἱ ἀνώτεροι βαθμοφόροι τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ὁποῖος ἄλλος θέλει, διότι θὰ εἶναι ἡ μόνη παράστασις ποὺ θὰ δοθῇ μὲ πληρωμή. Τὸ ἔργον θὰ ἐπιβλέψῃ ὁ Διευθυντὴς Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν κ. Μπαστιάς καὶ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπος παράστασις παιδική.

Τὴν 21ην Ἀπριλίου θὰ δοθῇ διάλεξις ὑπὸ τῆς συνεργάτιδος κ. Ταρσούλη μὲ ὡραιότατον θέμα.

Στὰς 30 Μαρτίου ἐγένετο εἰς τὸ Γυμνάσιον Καλλιθέας ὑπὸ τῆς Ὑποδ. Νότου γυμναστικὴ ἐπίδειξις συνοδευομένη ὑπὸ χορῶν καὶ ᾀσμάτων. Παρέστησαν ὁ Δήμαρχος Καλλιθέας, ἡ Διευθύντρια τοῦ 111 Γραφείου Π.Δ.Θ.Π. δὶς Σπηλιωτάκη, πολλοὶ βαθμοφόροι τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ πλῆθος κόσμου.

Ἐπίσης τὴν 30ὴν Μαρτίου ἐδόθη ἑτέρα ἑορτὴ ὑπὸ τοῦ 4ου Ὑποτομέως Ἀθηνῶν εἰς τὸ 8ον Γυμνάσιον. Τὴν γιορτὴ αὐτὴ παρηκολούθησε καὶ ἡ Διευθύντρια Ψυχαγωγίας.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Ραδιοφωνίας τοῦ Ἀπριλίου εἶναι θαυμάσιο, θὰ χαρίσῃ δὲ ἀξέχαστες στιγμὲς σὲ ὅσους τὸ ἀκούσουν, ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς:

**Τετάρτη 17 Ἀπριλίου:**

- 6 — 6.15 Διήγησις γιὰ τὶς Σκαπάνισσες: «Μιὰ μικρὴ Βασίλισσα» ὑπὸ τὴν «Μινόλα» τῆς Αἰμ. Καραβία, μὲ μουσικὴν ὑπόκρουσιν τοῦ συνεργάτου Γ. Β. Καζάσογλου.
- 6.15— 6.30 Τραγοῦδι ὑπὸ τῆς συνεργάτιδος Λάμπρου.
- 6.30— 6.40 Ὁμιλία γιὰ τὶς Φαλαγγίτισσες: «Ἡ ψυχαγωγία στὶς Σκαπάνισσες» τῆς συνεργάτιδος Βιβῆς Κολοκοτρώνη.
- 6.40 — 7 Πιάνο ὑπὸ Φαλαγγιτισσῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς δίδος Παγκάλου.

**Παρασκευὴ 19 Ἀπριλίου:**

- 6 — 6.10 Παραμύθι γιὰ τὶς Σκαπάνισσες: «Μιὰ οἰκογένεια κουνελιῶν» Ἀθηνᾶς Βλάχου (διασκευή).
- 6.25— 6.35 Ὁμιλία γιὰ τὶς Φαλαγγίτισσες: «Ἡ Μουσικὴ παράγων ἐξυψώσεως τοῦ ἀνθρώπου» τοῦ συνεργάτου Γ. Β. Καζάσογλου.
- 6.20— 2.25 Σκὲτς τῆς Ψυχαγωγίας. Ραδιοσκηνοθεσία συναγωνιστοῦ Μοναστηριώτη.
- 6.35— 6.40 Ἀπαγγελία Φαλαγγιτισσῶν.
- 6.40 — 7 Πιάνο τῆς Σκαπανίσσης Ἀρετῆς Καραστaμάτη.

**Τετάρτη 24 Ἀπριλίου:**

- 6 — 6.15 Διήγησις γιὰ τὶς Σκαπάνισσες: «Ἀκολουθῶντας τὸν Χριστό» τῆς δοκ. Ὑποφαλαγγάρχου Καίτης Σβορώνου.
- 6.15— 6.30 Σκὲτς ὁ Ἰούδας, τῆς Διευθύνσεως Ψυχαγωγίας.
- 6.30— 6.40 Ὁμιλία γιὰ τὶς Φαλαγγίτισσες: «Νύχτα ἀγωνίας», μὲ ὑπόκρουσι τοῦ συνεργάτου Γ. Β. Καζάσογλου.
- 6.40 — 7 Ἐκκλησιαστικὰ τραγούδια ὑπὸ τῆς Χορῳδίας.

Πρὸ καιροῦ ἡ Διεύθυνσις Ραδιοφωνίας εἶχε προκηρύξει διαγωνισμὸν διὰ τὴν συγγραφὴν διηγήματος προγράμματος σχετικῶν μὲ τὴν 25ην Μαρτίου. Τ' ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ εἶναι ὡς ἑξῆς:

**Α΄ ΒΡΑΒΕΙΟΝ**

1. «Ὁ Ἄγνωστος Ἥρωας» τῆς Φαλαγγιτίσσης Ἐλευθερίας Κουφουδάκη τῆς Ὑποδ. Θηλ. Ἀθηνῶν. 300 δραχμές.
2. «Στὸ Μεσολόγγι», μονόπρακτο δρᾶμα τῆς Φαλαγγιτίσσης Ὑποδ. Θηλ. Νότου Βαχλιώτου Θεώνης. 300 δραχμές.

**Β΄ ΒΡΑΒΕΙΟΝ**

1. «Μιὰ βαρκούλα μέσ' στὴ νύχτα» τῆς Φαλαγγιτίσσης Κούλας Σκαφίδα. 250 δραχ.
2. «Ἡ ἄνοιξι τοῦ 1821» Κατίνας Βήχου, Ὑποδ. Θηλ. Νότου. 250 δραχ.

**Γ΄ ΒΡΑΒΕΙΟΝ**

1. «Ἡρωΐδες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως» τῆς Φαλαγγιτίσσης Ὑποδ. Θηλ. Πειραιῶς Παρασκευῆς Ζησιμάτου. 200 δραχ.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Ψυχαγωγίας τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐξαιρετικόν.

- 3-17 Ἀπριλίου 1940, ὥρα 6.10 Ραδιοσκέτς: «Τὸ ξημέρωμα τῆς 25ης Μαρτίου», κατὰ διασκευὴν Δ. Μοναστηριώτη.
- 17 Ἀπριλίου. Ὁμιλία τῆς Διευθυντρίας κ. Κολοκοτρώνη: «Ἡ Ψυχαγωγία στὶς Σκαπάνισσες».
- 17 Ἀπριλίου. Ὁμιλία τῆς Διευθυντρίας κ. Κολοκοτρώνη: «Πῶς πρέπει νὰ γίνεται ἡ ψυχαγωγία».
- 19 Ἀπριλίου. Ραδιοσκέτς ἀπὸ τοὺς μύθους τοῦ Αἰσώπου. Διασκευὴ Μοναστηριώτη.
- 24 Ἀπριλίου. Ραδιοσκέτς: «Ὁ Γύφτος». Διασκευὴ Δ. Μοναστηριώτη.

Μὲ μεγάλην συγκίνησιν καὶ ἐνθουσιασμὸν εἶναι γραμμένες οἱ εὐχαριστίες ποὺ λάβαμε ἀπὸ τὶς ἀντιπροσωπεῖες Ρεθύμνης, Ἰωαννίνων, Κυκλάδων καὶ Σπάρτης. Ἐξ αὐτῶν δημοσιεύομεν τὰς κάτωθι:

«Δὲν θὰ λησμονήσωμεν ποτὲ τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον καὶ τὴν μεγάλην καλωσύνην μὲ τὴν ὁποίαν μᾶς περιεβάλατε καθ' ὅλην τὴν εἰς Ἀθήνας διαμονήν μας. Ἐπιτρέψατέ μου ἀκόμη νὰ σᾶς ζητήσω χίλιες φορὲς συγγνώμην γιὰ τὴν τόση κούρασι ποὺ σᾶς προξενήσαμε καὶ τὶς τόσες στενοχώριες ποὺ ἄθελα σᾶς προσφέραμε. Ἡ ὀλιγοήμερος διαμονή μας κοντά σας μᾶς μετέδωσε νέαν φλόγα καὶ νέαν ἐνθουσιασμὸν γιὰ τὸ ὑπέροχο ἔργο ποὺ μᾶς ἀνέθεσε ὁ Μεγάλος μας Ἀρχηγὸς καὶ λατρευτὸς Πατέρας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Τιμὴ μεγάλη στὶς Σπαρτιάτισσες ἂν μποροῦσαν ἔστω καὶ γιὰ λίγο νὰ σᾶς φιλοξενήσουν».

Ἀντιπροσωπεία Σπάρτης

Τὸ 111 Γραφεῖον τῆς Ὑποδ. Πειραιῶς ἐξέδωκε βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ ἡ συμβολὴ εἰς τὴν παγκόσμιον πνευματικὴν ἐξέλιξιν» τοῦ κ. Σκάπου. Ἡ κυκλοφορία του εἶναι πολὺ μεγάλη.



# ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

## Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

### ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΠΑΤΡΑΙ. — Ἀπὸ τῆς 23ης Μαρτίου ἡ πόλις τῶν Πατρῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς μας ἑορτῆς ἔπλεεν εἰς τὸ κυανόλευκον.

Τὴν πρωΐαν τῆς 25ης Μαρτίου ἡ μουσικὴ τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ ὁμάδες σαλπιγκτῶν καὶ τυμπανιστῶν περιῆλθον τὴν πόλιν ἀνακρούουσαι τὸ ἑωθινόν.

Κατὰ τὴν δοξολογίαν ἔξωθι τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ πρὸς ἀπόδοσιν τιμῶν παρετάχθη ἡ μουσικὴ τῆς Ε. Ο. Ν. ὁμάδες σαλπιγκτῶν καὶ τυμπανιστῶν, ἓν τάγμα Φαλαγγιτῶν καὶ ἓν Τάγμα Φαλαγγιτισσῶν.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν ἐπηκολούθησε παρέλασις. Ὅλοι οἱ Φαλαγγῖται καὶ οἱ Σκαπανεῖς, ὅλαι αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ αἱ Σκαπάνισσαι παρήλασαν μὲ ὑπέροχον παράστημα προκαλέσαντες μεταξὺ τοῦ πλήθους φρενίτιδα ἐνθουσιασμοῦ.

Τὸ ἀπόγευμα ἐδόθη ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων συναυλία.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν οἱ Φαλαγγῖται καὶ οἱ Σκαπανεῖς διεδήλουν τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τοὺς ἥρωας τοῦ 21 καὶ τὴν ἄπειρον λατρείαν των πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, τὸν Διάδοχον, Γενικὸν Ἀρχηγόν, καὶ τὸν Ἀρχηγόν μας.

ΣΠΑΡΤΗ. — Τόσον εἰς τὴν ἕδραν τῆς Διοικήσεως ὅσον καὶ εἰς τὸ μικρότερο χωριὸ τῆς Λακωνίας ὁ ἐφετεινὸς ἑορτασμὸς τῆς ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου ἦτο ἐκτάκτως μεγαλοπρεπής. Ἀπὸ τῆς προπαραμονῆς Φαλαγγίτισσαι καὶ Φαλαγγῖται περιήρχοντο τὴν πόλιν ψάλλοντες θούρια πατριωτικὰ καὶ διανέμοντες προκηρύξεις.

Τὴν παραμονὴν ἀπὸ πρωΐας ἤρχισεν ὁ στολισμὸς τῶν γραφείων τῆς Ε. Ο. Ν. διὰ δαφνῶν καὶ μυρτιῶν. Εἰς τὸν ἐξώστην ἐτοποθετήθη μεγάλη εἰκὼν τοῦ Ἀρχηγοῦ στολισμένη μὲ δάφνας. Ὑπεράνω δὲ εἰς τὸ γεῖσον τοῦ οἰκήματος φωτεινὸν σῆμα τῆς Νεολαίας καὶ ὅλο τὸ οἴκημα ἔπλεεν εἰς τὸ κυανόλευκον.

Τὸ ἀπόγευμα ἐδόθη εἰς τὸ Γυμνάσιον ἑορτὴ ὑπὸ μαθητῶν μελῶν τῆς Ε. Ο. Ν. Κατ' αὐτὴν ἐξεφωνήθησαν λόγοι καὶ ἀπηγγέλθησαν διάφορα πατριωτικὰ ποιήματα.

Τὴν πρωΐαν τῆς 25ης Μαρτίου ἡ μουσικὴ τῆς Ε. Ο. Ν. ἐσήμανε τὸ ἑωθινόν, μετὰ δὲ τὴν δοξολογίαν ἥτις ἐγένετο εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν ἐγένετο μεγάλη παρέλασις Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν στεφθεῖσα ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Ἐθαυμάσθη τὸ παράστημα τῶν μελῶν τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ κατεχειροκροτήθη.

Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν προυξένησαν Φαλαγγίτισσαι καὶ Φαλαγγῖται μὲ Ἐθνικὰς ἐνδυμασίας οἵτινες προηγοῦντο.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον παρουσίαζε φαντασμαγορικὸν θέαμα ἦτο ἡ λαμπαδηφορία τῆς Ε. Ο. Ν. 2000 ἀγόρια καὶ κορίτσια ἐν στολῇ καὶ μὲ φανοὺς κατασκευασθέντας παρὰ τῶν ἰδίων περιῆλθον τὴν πόλιν καὶ κατέληξαν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Δημαρχείου ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ ὁποίου ἐξεφωνήθη ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας. Μετὰ τὸ πέρας αὐτοῦ βαθμοφόρος ἀπήγγειλε τὸ ποίημα «25η Μαρτίου», τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποίου ὡς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀπαγγελίας ἐσκόρπισε ρίγη ἐνθουσιασμοῦ εἰς τοὺς παρισταμένους.

ΠΥΡΓΟΣ. — Ὁ κ. Νομάρχης Ἠλείας ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν. παρέδωσε πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν 96ην Φάλαγγα Ἀνδριτσαίνης τὴν σημαίαν τῆς Φάλαγγος.

Μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς σημαίας ἐπηκολούθησε παρέλασις ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως τῆς Φάλαγγος ἐνώπιον τοῦ Γενικοῦ Ἐπόπτου.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν παρεδόθη ἐπίσης ἐκ μέρους τοῦ Γενικοῦ Ἐπόπτου ἡ σημαία εἰς τὴν 99ην Φάλαγγα Κρεσταίνων.

— Ζωηρὰ κίνησις παρατηρεῖται εἰς τὰς Φάλαγγας Καβασίλων, Πύργου, Γαστούνης, Βαρθολομιοῦ καὶ Ζαχάρως.

ΝΑΥΠΛΙΟΝ. — Ὁ ἑορτασμὸς τῆς 25ης Μαρτίου εἰς τὴν πόλιν μας ἤρχισεν ἀπὸ τῆς παραμονῆς. Ὁλόκληρος ἡ πόλις ἐσημαιοστολίσθη. Τὰ γραφεῖα τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ καταστήματα διεκοσμήθησαν καταλλήλως.

Τὴν 4ην μ. μ. ὥραν τῆς παραμονῆς τῆς Μεγάλης Ἑορτῆς ὅλα τὰ τμήματα τῆς Ε.Ο.Ν. συνοδευόμενα ὑπὸ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου Ε. Ο. Ν. Νομάρχου Ἀργολιδοκορινθίας, τῆς ἀξιοτίμου κυρίας του Περιφ. Διοικητρίας, τοῦ κ. Ὑποδιοικητοῦ Ἀρρένων μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ἐπιτελείων των καὶ λοιπῶν ἐπισήμων ἐστεψαν τὰ μνημεῖα τῶν ἡρώων τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀνεξαρτησίας, ἀποτίοντες φόρον τιμῆς εἰς τοὺς μεγάλους ἐκείνους ἥρωας, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς ἀνδρείας των καὶ τῆς αὐτοθυσίας των ἐχάρισαν εἰς ἡμᾶς τὴν ἐλευθερίαν. Τὸ ἑσπέρας ἐγένετο φωταγώγησις τῆς πόλεως.

Τὴν ἐπομένην 25ην Μαρτίου, ἐνῷ ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ Παλαμηδίου κανονιοβολισμοὶ ἀνήγγελλον τὸ ξημέρωμα τῆς Ἐθνοσωτηρίου ἡμέρας, ἡ μουσικὴ ἀνέκρουεν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ὁλοκλήρου τῆς πόλεως τὸ ἑωθινόν.

Τὴν 11ην π. μ. ἐψάλη δοξολογία εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀργολίδος. Εἰς τὴν δοξολογίαν παρέστησαν ἐν ἐπισημότητι ἅπασαι αἱ Ἀρχαί, ὁ κ. Γεν. Ἐπόπτης Ε.Ο.Ν. καὶ Νομάρχης Ἀργολιδοκορινθίας μετὰ τῆς ἀξιοτίμου κυρίας του Περιφερ. Διοικητρίας, ὁ κ. Ὑποδιοικητὴς Ἀρρένων μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐπιτελείου του, οἱ ἀξιωματικοὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ, οἱ σύλλογοι καὶ τὰ σωματεῖα μετὰ τῶν λαβάρων καὶ σημαιῶν των καὶ σύμπας ὁ λαὸς τῆς πόλεως. Ἐμπνευσμένον πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ κ. Ἀργείτης καθηγητὴς φιλόλογος τοῦ ἐνταῦθα Γυμνασίου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας ἐγένετο δεξίωσις ἐν τῷ Δημαρχείῳ, τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ Κοινοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα παρέλασις Φαλάγγων Ε.Ο.Ν. Θηλέων καὶ Ἀρρένων πρὸ τῶν ἐπισήμων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν καὶ ἐθαυμάσθη ἡ ὡραία καὶ πειθαρχημένη ἐμφάνισις τῶν Φαλαγγιτισσῶν καὶ μικρῶν Σκαπανισσῶν, καθὼς καὶ τῆς ὁμάδος τῆς μανδολινάτας καὶ τῶν τυμπανιστριῶν. Τὸ ἀπόγευμα ἐξετελέσθη εἰς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος μουσικὸν καὶ χορευτικὸν πρόγραμμα καὶ ἀπενεμήθησαν διάφορα ἔπαθλα ἐκ μέρους τοῦ κ. Νομάρχου.

### ΚΡΗΤΗ

ΡΕΘΥΜΝΟΝ. — Μετὰ πάσης ἐπισημότητος καὶ μεγαλοπρεπείας ἑωρτάσθη ἡ Ἐθνικὴ ἐπέτειος τῆς 25ης Μαρτίου ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Ρεθύμνης.

Τὴν 6.45 αἱ μουσικαὶ τοῦ Δήμου καὶ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀρρένων μετὰ τυμπανιστῶν καὶ σαλπιγκτῶν ἐπαιάνισαν τὸ ἑωθινόν.

Τὴν 10ην π. μ. εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῶν Εἰσοδίων παρισταμένων τοῦ κ. Νομάρχου καὶ Γενικοῦ Ἐπόπτου Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνης, τῆς Περιφερειακῆς, τῶν Ὑποδιοικητῶν Ἀρρένων, τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλήθους λαοῦ, ἐτελέσθη ἡ δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Ἀθανασίου.

Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς λεωφόρου Παύλου Κουντουριώτου παρήλασαν πρὸ τῶν ἐπισήμων αἱ 255 καὶ 256 Φάλαγγες Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνης. Τῆς παρελάσεως προηγοῦντο Φαλαγγίτισσαι ἐξ Ἀνωγείων μετὰ τοπικῶν ἐνδυμασιῶν, μετὰ αἱ εἰδικότητες νοσοκομειακῆς περιθάλψεως καὶ σκοποβολῆς μετὰ τῶν ὅπλων καὶ ἠκολούθουν τὰ λοιπὰ τμήματα.

Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν προεκάλεσε τὸ παράστημα καὶ ἡ τάξις μεθ' ἧς παρήλασαν οἱ Φαλαγγῖται καὶ αἱ Φαλαγγίτισσαι. Εἶτα ἐπηκολούθησε δεξίωσις εἰς τὸ Δημαρχεῖον.

— Τὴν προπαρελθοῦσαν Τετάρτην, ἡμέραν καθιερωμένην διὰ τὴν Ε.Ο.Ν., ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Παπαθανασίου μετέβη ἀπὸ τῆς 7ης πρωϊνῆς εἰς τὰ συσσίτια καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὸν κῆπον τῆς Ε.Ο.Ν. μετὰ Φαλαγγιτισσῶν διὰ νὰ βγάλουν τὶς πατάτες τὶς ὁποῖες εἶχε φυτεύσει ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις Θηλέων. Οἱ πατάτες αὐτὲς ποὺ ἦσαν ἄνω τῶν 200 ὀκάδων διετέθησαν ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων.

— Τὴν 2 μ. μ. ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια μετέβη καὶ ἐπεθεώρησε τὰ χωρία Μπαγκαλοχῶρι, Πηγή, Ἄδελε, Πλατανιὰ καὶ Πρασσές.

— Τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ περὶ ὥραν 4 μ. μ. ἐγένετο τὸ μάθημα σκοποβολῆς καὶ τὸ μάθημα παθητικῆς ἀεραμύνης.

ΧΑΝΙΑ. — Μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπισημότητα καὶ πρωτοφανῆ ἐνθουσιασμὸν ἑωρτάσθη εἰς Χανιὰ ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀνεξαρτησίας. Ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς προηγουμένης ἅπασα ἡ δύναμις εὑρίσκετο ἐπὶ ποδός.

Τὴν 11ην π. μ. τῆς παραμονῆς εἰς τὴν ἐπίσημον Ἔπαρσιν τῆς Σημαίας τοῦ Φρουρίου Φιρκᾶ δύναμις ἐκ τριῶν καὶ πλέον χιλιάδων Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν ἀπέδωσε μετὰ τοῦ στρατοῦ τὰς νενομισμένας τιμάς.

Τὴν 6ην μ. μ. ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ἐστέφθησαν τὰ μνημεῖα τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ τῶν ἐν πολέμοις πεσόντων ὑπὸ μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου Ἀρρένων Χανίων.

Τὴν 7ην μ. μ. χορῳδίαι Ἀρρένων καὶ Θηλέων περιῆλθον τὰς κεντρικωτέρας ὁδοὺς τῆς πόλεως ἡγουμένης τῆς φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου, ψάλλουσαι ὕμνους καὶ ᾄσματα πατριωτικὰ ὑπὸ τὰς συνεχεῖς καὶ ἐνθουσιώδεις ἐπευφημίας τοῦ πλήθους.

Ἡ πρωΐα τῆς 25ης Μαρτίου εὗρε τοὺς Σκαπανεῖς καὶ Φαλαγγίτας εἰς τὰς θέσεις των.

Συγκεντροῦνται εἰς τὸ Γυμναστήριον τῆς πόλεως καὶ τὴν 10 π. μ. μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν μουσικὴν τοῦ Δήμου παρελαύνουν διὰ τῆς κεντρικωτέρας ὁδοῦ μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὸν Καθεδρικὸν Ναόν. Τὴν 10.30 π. μ. παρατάσσονται πρὸ τοῦ Ναοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χάληδων ἀποδίδοντες τιμὰς πρὸς τοὺς προσερχομένους διὰ τὴν δοξολογίαν ἐπισήμους κ. κ. Ὑπουργὸν Γεν. Διοικητὴν Κρήτης, Στρατηγόν, Δήμαρχον καὶ λοιπὰς Ἀρχὰς τῆς πόλεως. Μετὰ τὴν δοξολογίαν παρελαύνουν πρὸ τῶν ἐπισήμων, προξενήσαντες ἐντύπωσιν τόσον διὰ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἐν γένει στρατιωτικὴν παράστασιν ὅσον καὶ διὰ τὸ ἀρρενωπὸν ὕφος των.

Τὴν 5ην μ. μ. ἔλαβε χώραν πανηγυρικὸς ἑορτασμὸς εἰς τὸ θέατρον «Ὀλύμπια» μὲ πλούσιον καὶ ἐκλεκτὸν πρόγραμμα.

Τὴν τελετὴν παρηκολούθησαν οἱ ἐπίσημοι, ὁ Ὑπουργὸς Γεν. Διοικητὴς Κρήτης, ὁ Μέραρχος καὶ λοιπαὶ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως.

Τὴν 8ην μ. μ. ἐγένετο λαμπαδηφορία τῆς ὁποίας τὸ θέαμα ἦτο ὁμολογουμένως θαυμάσιον.

### Στερεὰ Ἑλλάς

ΛΑΜΙΑ. — Ἡ Ἐθνική μας ἑορτὴ ἑωρτάσθη μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμὸν ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Φθιωτιδοφωκίδος.

Τὴν 8ην π. μ. οἱ τυμπανισταὶ καὶ οἱ σαλπιγκταὶ τῆς Ε. Ο. Ν. μετὰ τῆς φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου ἐσήμαναν τὸ ἑωθινὸν περιερχόμενοι τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως.

Τὴν 9.30' παρετάχθη ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Ε. Ο. Ν. Ἀρρένων καὶ Θηλέων μετὰ τῶν βαθμοφόρων ἐν στολῇ εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ἐλευθερίας διὰ τὴν δοξολογίαν.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν, εἰς ἣν παρέστη ἀντιπροσωπεία τῆς Ε. Ο. Ν., ἅπαντα τὰ τμήματα μετέβησαν εἰς τὴν πλατεῖαν Διάκου, ὅπου ἔφθασαν καὶ οἱ ἐπίσημοι μετὰ τοῦ πλήθους ἡγουμένου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου καὶ τοῦ κλήρου.

Ἀκολούθως ἐψάλη τρισάγιον πρὸ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Διάκου καὶ ἀφοῦ ἐξεφωνήθη ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας ὡμίλησεν ἐκ μέρους τῆς Ε. Ο. Ν. ὑποφαλαγγάρχης τῆς Ὑποδιοικήσεως, τονίσας τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν τῆς Ἐθνικῆς μας ἑορτῆς.

Ἡ χορῳδία τῆς πόλεως Λαμίας ἔψαλε τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον. Ἡ χορῳδία δὲ τῆς Ε. Ο. Ν. ἔψαλε τὸν Ὕμνον τῆς Νεολαίας καὶ ἡ φιλαρμονικὴ τῆς πόλεως ἐπαιάνισε τὸν Ὕμνον τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ἐπηκολούθησε παρέλασις τῶν τμημάτων Θηλέων, τῶν τμημάτων Ἀρρένων τῆς ἕδρας πρὸ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἥρωος μὲ θαυμαστὴν ἐπιτυχίαν.



Ἀπὸ τὴν καλλιεργητικὴν προσπάθειαν τοῦ Λόχου Ε. Ο. Ν. Κάτω Τρίτσας—Λέσβου.

# ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

## Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

### ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΛΑΡΙΣΑ. — Ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐθνικῆς μας ἑορτῆς ἑωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Λαρίσης. Ἤδη ἀπὸ τῶν προηγουμένων ἡμερῶν εἶχε δοθῆ τὸ σύνθημα γενικῆς ἐξορμήσεως διὰ τὸν λαμπρότερον ἑορτασμόν.

Τὴν 24ην Μαρτίου ἐγένετο κατάθεσις στεφάνου εἰς τὸ μνημεῖον τῶν πεσόντων καὶ ἐπηκολούθησε παρέλασις τῶν μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ἀπόδοσις τιμῶν πρὸ τοῦ μνημείου.

Τὴν 25ην Μαρτίου, πρὸ τῆς παρελάσεως εἰς τὸν χῶρον τῆς συγκεντρώσεως, ἐξεφωνήθη ἐνώπιον ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως ὁ πανηγυρικὸς τῆς 25ης Μαρτίου, ἀπηγγέλθησαν πατριωτικὰ ποιήματα καὶ ἐψάλησαν οἱ Ὕμνοι. Ἡ ἐπακολουθήσασα παρέλασις τῶν τμημάτων τῆς Ε. Ο. Ν. ὑπῆρξεν ἐξαιρετική. Προηγοῦντο τὰ τμήματα Σκαπανισσῶν κατὰ ἑξάδας, ἠκολούθουν αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ μετ' αὐτὰς αἱ εἰδικευθεῖσαι Φαλαγγίτισσαι μὲ τὰ διακριτικά των (σκοπεύτριαι, νοσοκόμοι, ποδηλάτισσαι ὡς καὶ ἡ ἀθλητικὴ ὁμὰς Λαρίσης).

Ἡ παρέλασις τῆς Ε.Ο.Ν. προεκάλεσε τὸν γενικὸν θαυμασμὸν διὰ τὸ ζωηρὸν καὶ εὐθυτενὲς τῆς ἐμφανίσεως ὡς καὶ διὰ τὴν τάξιν. Τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ἐδόθη ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κινηματοθεάτρου «Πάλλας» τὸ πατριωτικὸν δρᾶμα «Χορὸς στὸ Ζάλογγο». Ἡ μεγάλη αἴθουσα ἦτο πλήρης κόσμου. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου ἦτο πρωτοφανὴς καὶ οἱ θεαταὶ κατεχειροκρότησαν τὰς Φαλαγγιτίσσας, αἱ ὁποῖαι ὑπεδύθησαν μὲ ἐξαιρετικὴν τέχνην τοὺς διαφόρους ρόλους.

### ΗΠΕΙΡΟΣ

ΑΡΤΑ. — Τὸ ἀπόγευμα τῆς 24ης Μαρτίου ἀντιπροσωπεία τῆς Ε.Ο.Ν. μετὰ τῶν σημαιῶν ἐστεφάνωσεν ἐν κατανυκτικῇ τελετῇ τὸ ἔξωθι τῆς πόλεως Ἄρτης Μνημεῖον τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντων ἐν τοῖς πολέμοις.

Τὴν πρωΐαν τῆς 25ης τμήματα τῆς Ε.Ο.Ν. παρετάχθησαν μετὰ τοῦ Στρατοῦ, ἔξωθι τοῦ Ἱστορικοῦ Ναοῦ τῆς Παρηγορητρίας καὶ ἀπέδωσαν τιμὰς εἰς τοὺς ἐπισήμους κατὰ τὴν ψαλεῖσαν πάνδημον δοξολογίαν, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ὁ Τετράρχης καθηγητὴς κ. Στέφ. Παπᾶς ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικόν.

Κατόπιν ὑπερδισχίλια μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. ἐν στολῇ μετὰ τοῦ Στρατοῦ, τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς Ἀγροφυλακῆς καὶ τῶν Ὀργανώσεων συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν πλατεῖαν Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ ἐκεῖθεν ἐκκινήσαντα παρήλασαν πρὸ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, τοῦ Φρουράρχου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων ἱσταμένων εἰς τὴν πλατεῖαν 24ης Ἰουνίου, ὑπὸ τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα καὶ τὰς ἐπευφημίας τοῦ συρρεύσαντος λαοῦ. Τμῆμα Φαλαγγιτῶν ἦτο ἐνδεδυμένον μὲ φουστανέλλας, τμῆμα δὲ Φαλαγγιτισσῶν μὲ τοπικὰς ἐνδυμασίας.

Τὴν μεσημβρίαν ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις παρέθεσε πλουσιοπάροχον γεῦμα εἰς τοὺς ἐκ τῶν γειτονικῶν χωρίων ἐλθόντας συναγωνιστὰς καὶ συναγωνιστρίας.

Τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Σχολῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐδόθη ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. μεγάλη πανηγυρικὴ ἑορτή.

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ. — Ἡ δύναμις τῆς ἕδρας τῆς Φάλαγγος ἐπεράτωσε τὴν ἀναδασωτικήν της προσπάθειαν φυτεύσασα εἰς τὸ εἰς θέσιν «Κογκέλες» ἄλσος της περὶ τὰ 200 δενδρύλλια πεύκης καὶ ἀμυγδαλεῶν, ἡτοίμασε δὲ ἐντελῶς τὸν χῶρον πρὸ τοῦ κέντρου τῆς Φάλαγγος διὰ χημικοῦ λιπάσματος διὰ τὴν δημιουργίαν φυτωρίου ἀμυγδαλεῶν.

Ὁ σχηματισμὸς Φοινικίου ἐφύτευσε δενδρύλλια κυπαρίσσου ἐξ ἰδίου φυτωρίου, προητοίμασε χώρους καλλιεργείας γεωμήλων καὶ ἐλίπανε τὸν ἀγρὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει σπείρει σῖτον περὶ τὰ τέσσερα στρέμματα.

Ὁ Σχηματισμὸς Ἁγίων Πάντων ἐφύτευσε περὶ τὰ 400 δενδύλλια πεύκης καὶ κυπαρίσσου καὶ ἐκαλλιέργησε συστηματικῶς δι' ἐκσκαφῆς ἔκτασιν δύο στρεμμάτων πρὸς καλλιέργειαν γεωμήλων.

Ὁ Σχηματισμὸς Ἁγίου Νικολάου ἐφύτευσε περὶ τὰ 200 δενδρύλλια κυπαρίσσου καὶ εὐκαλύπτου καὶ προητοίμασε διὰ βαθείας ἐκσκαφῆς καὶ περιφράξεως χῶρον ἑνὸς στρέμματος περίπου πρὸς καλλιέργειαν γεωμήλων.

Ὁ Σχηματισμὸς Λύκου ἀπεπεράτωσε τὴν περίφραξιν τοῦ ἐκ τεσσάρων στρεμμάτων ἀγροκήπου του, ἡτοίμασεν ἐν αὐτῷ χῶρον πρὸς καλλιέργειαν γεωμήλων, ἵδρυσιν φυτωρίου, φύτευμα ἀμπέλου (150 - 200 κλημάτων), δημιουργίαν ἀνθοκήπου καὶ σπορείου καλλωπιστικῶν δενδρυλλίων καὶ ἐφύτευσε περὶ τὰ 250 δενδρύλλια πεύκης καὶ κυπαρίσσου.

Ὁ Σχηματισμὸς Βαβουρίου ἐφύτευσε περὶ τὰ 150 δενδρύλλια πεύκης καὶ προητοίμασε δι' ἐκσκαφῆς καὶ περιφράξεως χῶρον πρὸς καλλιέργειαν γεωμήλων. Οἱ Σχηματισμοὶ Ξεχώρου, Κοκκινολιθαρίου, Λίστης, Γλούστης, Βρυσέλλας, Βορτοπίων καὶ Ἀραχώβης ἐφύτευσαν ἀποσταλέντα δενδρύλλια κυπαρίσσου.

Ὁ Σχηματισμὸς Μαυρονερίου ἐφύτευσεν ἀποσταλέντα δενδρύλλια πεύκης, κυπαρίσσου καὶ ἡτοίμασε τὸν χῶρον φυτωρίου καρυδεῶν καὶ ἀμυγδαλεῶν.

Ἐν τῷ Σχηματισμῷ Βαβουρίου ὁ διοικητὴς αὐτοῦ ἀνέπτυξε τὰ θέματα «Ὁ Ἀρχηγός μας καὶ τὸ ἔργον του», «Τρόπος συμπεριφορᾶς τῶν μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ καθαριότης τοῦ σώματος».

Ἐν τῷ Σχηματισμῷ Κεραμίτσης ὁ διοικητὴς αὐτοῦ ἀνέπτυξε τὰ θέματα: «Ἔθνος», «Βασιλεύς», «Ἡ γεωργία ἐν Ἑλλάδι καὶ βελτίωσις αὐτῆς ἐν τῇ κοινότητι».

Ἐν τῷ Σχηματισμῷ Πλαισίου ἐγένετο ὁμιλία ὑπὸ τῶν 1) Τετράρχου διοικητοῦ τοῦ I τάγματος: Σκοποὶ τῆς Ε. Ο. Ν. 2) τοῦ κ. Μιχ. Θάνου, καθηγητοῦ συνταξιούχου: «Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι», 3) τοῦ ἰατροῦ κ. Χρ. Μαϊδάτση: «Στοιχεῖα ὑγιεινῆς» καὶ τοῦ διοικητοῦ Σχηματισμοῦ Ε. Ο. Ν.: «Ἡ δημιουργία τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ».

### ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΕΔΕΣΣΑ. — Ἐντολῇ τοῦ Νομάρχου Πέλλης κ. Γεωργ. Δεμενοπούλου, ὡς Γεν. Ἐπόπτου Ε.Ο.Ν., ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Μιχαὴλ Ἀσπετάκης μετέβη εἰς τὸν χῶρον μεταξὺ τοῦ Πυλωριγίου καὶ Ἐλευθεροχωρίου, χωρίων τῆς ἐπαρχίας Γιαννιτσῶν, καὶ ἐπέβλεψεν αὐτοπροσώπως παρὰ τὸ δριμύτατον ψύχος εἰς τὴν δενδροφύτευσιν 20.000 ἀμυγδαλεῶν, 200 καρυδιῶν, 8.000 πεύκων καὶ 7.500 κυπαρίσσων διὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας τῶν Φαλαγγιτῶν, τῇ συμμετοχῇ καὶ τῶν κατοίκων Ἀσβεσταριοῦ - Ἀμπελιῶν, Πυλωριγίου καὶ Ἐλευθεροχωρίου.

Ὡσαύτως οἱ Φαλαγγῖται, βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν πέριξ χωρίων, ἐφύτευσαν παρὰ τὴν θέσιν Καβαλλιώτισσα τῆς πόλεως Ἐδέσσης 8.000 κυπαρίσσια καὶ 2.000 ἕτερα καλλωπιστικὰ δενδρύλλια.

Ὁμοίως ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας τῆς Ἐγνατίας ὁδοῦ ἐφυτεύθησαν πρωτοβουλίᾳ τῶν τμημάτων τῆς Ε.Ο.Ν. ἕτερα 6.000 δενδρύλλια καρποφόρα καὶ καλλωπιστικά.

— Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας Γιαννιτσῶν, Ἀσβεσταριό, Δαμιανό, Μεσσιριώ, Ἀγροσυκιά, Ραχώνα, Νέον καὶ Παλαιὸν Ἀρχοντικό, Πυλωρίγη, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ χωρία Πολυπλάτανον καὶ Κρύαν Βρύσην. Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὡμίλησε πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ πρὸς τὸ συγκεντρωθὲν πλῆθος περὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ε.Ο.Ν.

ΝΑΟΥΣΑ. — Ἡ Ὑποδιοίκησις Ναούσης ἐργάζεται φιλοτίμως καὶ ἐνθουσιωδῶς, ἤδη δὲ ἐπετέλεσε σημαντικὰς προόδους πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Ἀρχικῶς ἀπηρτίζετο ἀπὸ μίαν φάλαγγα, ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου ὅμως τοῦ 1939

Ἡ Α.Β.Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος κατὰ τὴν διάβασίν του ἐκ Ναούσης ἐπιθεωρῶν τὴν Ε.Ο.Ν.

ἐγένετο Ὑποδιοίκησις μὲ δύναμιν τριῶν φαλάγγων.

— Ἡ ἐργατικὴ φάλαγξ, χάρις εἰς τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον τοῦ διευθυντοῦ τῶν ἐργοστασίων Λαναρᾶ καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τῶν βιομηχάνων, εἶναι πλήρης ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

— Εἰς τὴν ἐκεῖ Λέσχην τῆς Ε.Ο.Ν. καθ' ἑκάστην ἑσπέραν σχεδὸν γίνονται συγκεντρώσεις καὶ ἀναπτύσσονται διάφορα θέματα.

— Εἰς τὸ νέον Γυμναστήριον Ναούσης τακτικώτατα γυμνάζονται οἱ Φαλαγγῖται, ὅπου γίνονται καὶ ἀσκήσεις στρατιωτικῆς προπαιδεύσεως.

ΣΕΡΡΑΙ. — Καθ' ἑκάστην Κυριακὴν εἰς τὴν Λέσχην Φαλαγγιτίσσης δίδονται καλλιτεχνικαὶ ἑορταὶ ὑπὸ τοῦ καλλιτεχνικοῦ τμήματος τῆς 227ης Φάλαγγος πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν Φαλαγγιτισσῶν καὶ Σκαπανισσῶν.

Διαλέξεις γίνονται συχνὰ εἰς ὅλας τὰς Ὑποδιοικήσεις ὑπὸ συνεργατῶν μὲ θέματα «Ἡ προσωπικότης τοῦ Ἀρχηγοῦ», «Θρῦλοι καὶ Ἰδανικὰ τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς» κ.ἄ.

Ὑπὸ τῶν τμημάτων Σκοτούσης καὶ Ν. Σκοποῦ ἐδόθησαν μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν χοροὶ τῆς Ε. Ο. Ν.

Τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς 17ης λήξαντος μηνὸς ἐγένετο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ κινηματοθεάτρου «Κρόνιον» τὸ ἐτήσιον Συνέδριον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Γεν. Ἐπόπτου, τῶν ἀνωτάτων καὶ ἀνωτέρων βαθμοφόρων τῆς Ε. Ο. Ν. τοῦ Νομοῦ.

Εἰς τοῦτο παρέστησαν πλὴν τῶν Ἀρχῶν καὶ πλῆθος κόσμου ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἡ Περιφ. Διοικήτρια ἀνέπτυξε τὸ μέχρι τοῦδε ἐπιτελεσθὲν ἔργον τῆς Ὀργανώσεως.

Κατόπιν ὁ κ. Νομάρχης ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης δι' ἐμπνευσμένου λόγου ἔδωσε τὰ νέα συνθήματα διὰ τὴν περαιτέρω ἐξόρμησιν τῆς Ὀργανώσεως τοῦ Νομοῦ Σερρῶν.

Εἰς τὸ Συνέδριον ὡμίλησε καὶ ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς κ. Φιλιππίδης, ὅστις ἐξέθεσεν ὅλας τὰς κατακτήσεις τῆς Ε.Ο.Ν. κατὰ τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας συνεκεντρώθησαν ἅπαντες οἱ Περιφερειακοὶ Ὑποδιοικηταὶ εἰς τὴν Λέσχην τοῦ Φαλαγγίτου συζητήσαντες διάφορα ζητήματα σχετικῶς μὲ τὸ Συνέδριον.

### ΤΑ ΝΗΣΙΑ

ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ. — Μία ὡραία καὶ καλλιτεχνικὴ ἑορτὴ ἐδόθη εἰς τὸ θέατρον «Κέφαλος» ὑπὸ τοῦ III Γραφείου τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Κεφαλληνίας.

Κατ' αὐτὴν ἐπαίχθησαν δύο ἔργα, ἡ κωμῳδία «Τὰ κορίτσια ἐπαναστατοῦν» καὶ τὸ παραμυθόδραμα «Τὰ ἀνθρώπινα λουλούδια».

Τοὺς διαφόρους ρόλους ὑπεδύθησαν ἐπιτυχῶς Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἀργοστολίου.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν ἐπίσης ἐχορεύθησαν ἑλληνικοὶ χοροὶ καὶ ἀπηγγέλθησαν ὡραιότατα ποιήματα.

ΥΔΡΑ. — Ἡ ἐπέτειος τῆς ἐθνικῆς μας ἑορτῆς ἑωρτάσθη ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. τῆς νήσου μας μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ μεγαλοπρέπειαν.

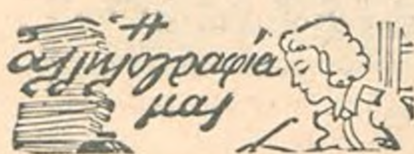
Ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα τῆς παραμονῆς ἡ φάλαγξ ἀρρένων καὶ θηλέων κατέθεσε στεφάνους ἐκ δάφνης εἰς τὴν στήλην τῶν πεσόντων.

Κατόπιν παρηκολούθησαν ἐμπνευσμένην ὁμιλίαν τοῦ λοχίτου κ. Μπένου μεθ' ὃ, ἀφ' οὗ ἡ χορῳδία θηλέων ἔψαλε τὸν Ἐθνικόν μας Ὕμνον ἀπεχώρησαν.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας τὰ μέλη τοῦ 5ου Ὑποτομέως Ὕδρας παρηκολούθησαν ἀπὸ τοῦ περιβόλου τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τὴν δοξολογίαν.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν παρηκολούθησαν λόγον τοῦ κ. Καπετανάκη ὁ ὁποῖος ἔφερεν εἰς τοὺς φαλαγγίτας ρίγη συγκινήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας ἐκάλυψαν ζωηρὰ χειροκροτήματα καὶ ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγαί. Περὶ ὥραν 10.30 παρήλασαν κατὰ λόχους πρὸ τῶν ἐπισήμων ἔξωθι τοῦ ναοῦ.

Τὸ ἀπόγευμα κατῆλθον εἰς τὴν παραλιακὴν πλατεῖαν ὅπου ἐτραγούδησαν διάφορα ἐθνικὰ ᾄσματα. Τμήματα φαλαγγιτισσῶν, σκαπανισσῶν καὶ σκαπανέων ἐχόρευσαν διαφόρους ἐθνικοὺς χοροὺς καὶ μερικοὶ σκαπανεῖς καὶ σκαπάνισσες ἀπήγγειλαν πατριωτικὰ ποιήματα. Τὴν ἑσπέραν λαμπρὰ λαμπαδηφορία ἐπέστεψε τὴν ἑορτήν.




ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΩΤ. ΤΣ. Καὶ στὰ 3 ποιήματα, ποὺ μᾶς ἐστείλατε — «Χρόνια στὰ ξένα», «Ἐλπίς» καὶ «Ὁμόνοια» — σημειώνομε λανθασμένους στίχους. Ἰδοὺ ἕνα τετράστιχο:

Στὸν ὅρκο ποὺ ἐδώσατε ἀνάγκη νὰ μὴ λάθη
ἡ μεγάλη μας μητέρα, ἡ ἔνδοξη Πατρίδα
κι' ὅσο γιὰ μᾶς νὰ σᾶς ἰδοῦμε τὰ πλάνα της
χαρίσματα μᾶς δίνουν μεγάλη ἐλπίδα.

Καθὼς βλέπετε, στὸ τετράστιχο αὐτὸ δὲν ὑπάρχει οὔτε ὡλοκληρωμένο νόημα. Στείλατέ μας ἄλλα, ἀφοῦ τὰ ἐπεξεργασθῆτε πρῶτα ὅσο καλύτερα μπορεῖτε. Γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς σας καὶ τὶς προσπάθειές σας νὰ κατευθύνετε τὰ παιδάκια σας στὸ δρόμο, ποὺ χάραξε ὁ Ἀρχηγός, δεχθῆτε τὰ θερμὰ συγχαρητήριά μας — ΤΑΣΟΝ ΛΙΓΝΑΔΗΝ. Ἐδιωρθώσαμε τὴν ἔκθεσί σου «Ἕνα ὄνειρο». Θέμα τελείως ἀκατάλληλο γιὰ ἔκθεσι. Εἴμεθα περίεργοι νὰ μάθωμε ἂν τὴν ὑπέβαλες στὸν καθηγητή σου καὶ ἂν τὸ ἔκαμες, τί παρατηρήσεις σοῦ ἐσημείωσε. — ΜΙΧ. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Τὸ ἄρθρο σου «Ἀνώτερος ἄνθρωπος» πολὺ μακρύ. Συντόμευσέ το καὶ ξαναστεῖλε το νὰ τὸ ὑποβάλωμε στὴν Ἐπιτροπή. Σημείωσε τὰ στοιχεῖα Π 196. — ΕΜΜ. ΣΟΦΙΑΝΟΝ. Στεῖλέ μας κάτι πρωτότυπο. — ΟΘ. ΔΕΣΠΟΤΙΔΗΝ. Ἐπεξεργασθῆτε τα καὶ στείλατέ μας. Προσέξατε τὸ μέτρο τῶν στίχων. Γράφετε:

Ἡ Ε. Ο. Ν. σὲ γιορτὴ τώρα
τὴ ζωή της μελετᾶ
τὴν εὐλογημένη ὥρα
χρυσῆς γέννας χαιρετᾶ.

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΗΝ. Μὲ λίγη προσπάθεια θὰ γίνη καλύτερο. Σημείωσε Σ 365. — ΤΑΣΟΝ ΚΑΡΤΑΛΟΝ. Ἀπὸ τὰ 3 ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπὴ τὸ «Ἡλιακὸ τοπεῖο». — ΑΛΕΞ. ΓΑΒΑΛΑ. Πῶς νὰ δημοσιευθῆ μὲ προτάσεις ἀποτελούμενες ἀπὸ 146 λέξεις; Τὸ συνεστήσαμε πολλὲς φορές: Μάθετε νὰ διατυπώνετε τὶς σκέψεις σας μὲ μικρὲς - μικρὲς φρασοῦλες. — ΔΗΜ. ΡΑΒΑΝΗΝ. Χρειάζεται ἀκόμη ἀρκετὴ προσπάθεια. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΠΕΤΡΙΔΗΝ. Ἐλάβαμε τὶς «Τέσσερις ἐποχές». Δὲν εἶναι πρωτότυπο. — ΔΗΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΝ. Δημοσιεύομε στὴ στήλη αὐτὴ τοὺς πέντε πρώτους στίχους:

Ποιὸς τώρα δὲν σὲ χαίρεται,
ποιὸς δὲν σὲ καμαρώνει;
Ὢ! Νεολαία Ἑλληνικὴ
θὰ μείνης πάντα ἱστορικὴ
ὅσο περνοῦν οἱ χρόνοι.

ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΣΑΜΑΡΑΝ, δημ)λον. Τὸ διήγημα ὡραιότατο, ἀλλ' ἐκτενές. Τὰ «Εὔθυμα» θὰ δημοσιευθοῦν. Ἰδοὺ τὸ ποίημά σας «Στὴ Νεολαία»:

Ἐμπρὸς παιδιὰ ὅλοι μαζὶ
στὴ Νεολαία ἂς μποῦμε·
μ' αὐτὴ ἡ Ἑλλάδα ξαναζῆ
ποτὲ μὴ λησμονοῦμε!

Αὐτὴ στολίζει τὴν ψυχὴ
τὸ σῶμα δυναμώνει,
μὲ τῆς Πατρίδος τὴν εὐχὴ
τὸ Ἔθνος μας ἑνώνει.

Καθένας μας ἂς ὁρκισθῆ
σὰν τὰ παιδιὰ τῆς Σπάρτης,
ποτὲ νὰ μὴ περιορισθῆ
τῆς Χώρας μας ὁ χάρτης!

Τί ἔχουμε χώρα ζηλευτὴ
Πατρίδα δοξασμένη,
μετὰ τὰ Θεῖα λατρευτὴ
καὶ μ' αἵματα βαμμένη.

Ἐμπρὸς παιδιὰ λέγ' ἡ Πατρὶς
στὴ Νεολαία ἂς μποῦμε·
τί 'ναι τοῦ Ἔθνους ἡ ἐλπὶς
ποτὲ μὴ λησμονοῦμε!

ΖΑΝΕΤΟΝ ΔΗΜΟΥΛΕΑΝ. Ἐλάβαμε ὅσα μᾶς ἐστείλατε. Μουσικὴ θὰ δημοσιευθῆ ἂν ἐγκριθῆ. Διεβιβάσθη εἰς ἁρμόδιον συντάκτην. — ΑΘ. ΠΑΠ. Τὸ «Ἡλιοβασίλεμα» ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή. Δ)ΤΗΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΧΥΔΗΡΩΝ. Ἐλήφθησαν «Λαϊκὰ αἰνίγματα» μαθητῶν σας. Θὰ δημοσιευθοῦν ἐν καιρῷ. — ΜΗΝΑΝ ΜΑΤΣΑΚΗΝ. Τὸ δημοσιεύομεν ἐδῶ:

Ἡ βαρκοῦλα.

Ἡ βαρκοῦλα κυλᾶ
πα' στὸ κῦμα, ψηλὰ
τὸ φεγγάρι γελᾶ
καὶ μι' ἀχτίδα τρελλὰ
τὸ νερὸ στὸ τιμόνι
χρυσώνει.
Τὸ πανί της ἁπλώνει
ποὺ τ' ἀγέρι φουσκώνει
κι' ἡ βαρκοῦλα σιμώνει
στὸ λιμάνι γοργά.

Οἱ πνευματικὲς ἀσκήσεις διεβιβάσθησαν στὸν ἁρμόδιον συντάκτην, ὁ ὁποῖος θὰ σοῦ ἀπαντήση — Ι. ΣΤΥΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΝ. Πῶς θέλεις νὰ τὰ ὑποβάλωμε στὴν Ἐπιτροπὴ μ' αὐτοὺς τοὺς στίχους;

Ξυλιασμένα στὴ φωλιά τους
περιμένουν τὶς βροχὲς νὰ σταματήσουν
γιατ' εἶναι ἄδεια ἡ κοιλιά τους
καὶ ποθοῦν νάβγουν ἔξω κάτι νὰ τσιμπήσουν.

Ἢ ἀκόμη μ' αὐτούς:

Δὲν ἦτο τίποτε μαντάμ
ὀλίγο μὲ πατήσατε
δὲν μοιάζω τοῦ Ἀδάμ,
ποὺ τὸν ἐξαπατήσατε.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι δὲν διαβάζεις τὴ «Νεολαία». — ΝΟΡΜΑΝ ΡΕΠΟΥΛΗ. Πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ ὁμιλία σου «Γιατί ἔγινα Φαλαγγίτισσα». — Ε. ΠΑΝΤΑΛΕΟΝΤΑ καὶ Ε. ΛΑΜΠΑΔΑΡΗΝ. Δεχθῆτε τὰ συγχαρητήριά μας γιὰ τὴν ὁμιλία σας «Πατρίς». Ὁ περιωρισμένος χῶρος τῆς «Νεολαίας» δὲν ἐπιτρέπει τὴ δημοσίευσί της. — Ἐλάβαμε τὰ κατωτέρω ποιήματα καὶ πεζά: Π 204 «Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί» διήγημα ὑπὸ ΑΡΙΣ. ΠΑΠ. — Σ 372 «Στὸ θεμελιωτὴ τοῦ Τρίτου Πολιτισμοῦ» ποίημα ὑπὸ Γ. ΠΑΠΑΓ. — Π 205 «Τὸ ἡλιοβασίλεμα στὸ Μεσολόγγι» περιγραφὴ ὑπὸ ΕΥΘ. ΑΠΟΣΤ. — Π 206 «Ἡ καταιγίδα», ναυτικὸ διήγημα ὑπὸ ΑΘΑΝ. ΗΛΙΟΠ. — Σ 373 «Ἑλληνοποῦλα Φαλαγγίτισσα» ποίημα ὑπὸ ΚΩΝΣΤ. ΜΑΛΑΓ. — Σ 374 «Στοὺς ἀθλητάς μας» ποίημα ὑπὸ ΣΑΡ. ΚΩΤΣ. — Σ 375 «Εἰς τὴν Πατρίδα», ποίημα ὑπὸ ΝΙΚ. ΓΕΩΡΓ. — Π 207 «Ἡ εὐτυχία τοῦ ἀγρότου», διήγημα ὑπὸ ΑΝΤ. ΝΙΚΟΛ. — Σ 376 «Γιὰ τοὺς Νεοέλληνας», ποίημα ὑπὸ Δ. ΚΑΣ. — Π 208 «Πῶς ἐπέρασα τὴ χιονισμένη μέρα τῆς 21ης Φεβρουαρίου 1940», ἐντυπώσεις ὑπὸ ΚΩΣΤ. ΚΟΛΙΑ. — Σ 377 «Γεωργία», ποίημα ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΤΣ. — Π 209 «Τὸ λαγουδάκι». Π 210 «Ὁ μικρὸς στρατιώτης». Π 211 «Ὁ θησαυρὸς τῶν φτωχῶν», διηγήματα ὑπὸ ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΤΡ. — Σ 378 «Στὴν πατρίδα», ποίημα ὑπὸ ΙΩΑΝΝ. ΧΡΙΣΤΟΦ. — Σ 379 «Ἐπιγράμματα», Σ 380 «Ὁ γέρο σκλάβος», ποίημα ὑπὸ ΚΩΣΤ. ΣΤΕΦ. — Π 212 «Ἡ πριγκήπισσα», ἀνταπόκρισις ὑπὸ ΚΩΝΣΤ. ΟΙΚΟΝ. — Σ 381 «Νοσταλγία», ποίημα ὑπὸ τ' ἀρχικὰ Μ. Χ. — Σ 382 «Στοὺς τάφους τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντων», ποίημα ὑπὸ ΙΩΑΝΝ. ΑΞΑΟΠ. — Π 213 «Χιόνι στὸ Μεσολόγγι», περιγραφὴ ὑπὸ ΑΝΩΝΥΜΟΥ. — Π 214 «Οἱ λίρες τοῦ τυφλοῦ», παραμύθι ὑπὸ ΙΣΜ. ΚΑΡ. — Π 215 «Ὁ μικρὸς Ἀλέξανδρος», διήγημα ὑπὸ ΔΙΟΝ. ΠΑΠΑΘ. — Π 216 «Ἡ ἄνοιξις», περιγραφὴ ὑπὸ ΔΗΜ. ΔΗΜ. — Π 217 «4η Αὐγούστου», ἐντυπώσεις ὑπὸ ΚΩΝΣΤ. ΟΙΚΟΝ. — Π 218 «Ἡ Ἐκκλησία τῶν Βλάχων», παραμύθι ὑπὸ ΔΗΜ. ΜΕΡΤΖ. — Π 219 «Ἠχητικὰ κύματα», πραγματεία ὑπὸ ΝΙΚ. ΜΟΥΤΣ. — Σ 383 «Πρωτύτερα καὶ τώρα», ποίημα ὑπὸ ΠΑΝ. ΟΙΚΟΝ. — Π 220 «Μία Τετάρτη», διάλογος ὑπὸ ΑΜΑΛ. ΒΑΦ. — Σ 484 «Τραγοῦδι», ποίημα ὑπὸ ΑΝΩΝΥΜΟΥ. — Π. 221 «Τὸ δίλημμα ἑνὸς πατέρα», διήγημα ὑπὸ ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ. — Σ 385 «Ἀγάπη πρὸς τὸν Ἀρχηγόν», ποίημα ὑπὸ ΒΑΣ. ΠΑΠΑΝ. — Σ 386 «Εὐτυχισμένα χρόνια τῆς Ἑλλάδος», Σ 387 «Πάντα μὲ τὴν ἐλευθερία θὰ ζῆς Ἑλλάδα μου», ποιήματα ὑπὸ ΑΝΩΝΥΜΟΥ. — Π 222 «Οἱ νέες τῆς Ἠλειακῆς πρωτευούσης στὴν ὑπηρεσία μιᾶς ὑψηλῆς Ἰδέας», ὁμιλία ὑπὸ ΚΙΚΗΣ ΛΑΜΠΡ. — Π 223 «Τί εἶναι τὸ γκώλφ στρήμ», πραγματεία ὑπὸ ΙΩΑΝΝ. ΚΟΝΤΟΣΤ. — Π 224 «Τοῦ Ἁγίου Νικολάου τὰ φλωριά», παραμύθι ὑπὸ ΣΩΤ. ΚΑΚΙΣ. — Π 224α «Τὸ φτερὸ τῆς Τύχης», Π 225 «Ὁμιλία», Σ. 388 «Τύχη μιᾶς ψυχῆς», ποίημα ὑπὸ ΕΜΜ. ΑΒΑΓΙΑΝ. — Π 226 «Οἱ μουσικοί», παραμυθάκι, Π 227 «Ὁ φτωχὸς βασιλιάς», παραμυθάκι, Π 228 «Οἱ τρεῖς ξένοι», παραμύθι. Σ 389 «Τὸ δειλινόν», ποίημα. Σ 390 «Στοὺς ἀγῶνες», ποίημα. Σ 391 «Στὸ θέρος», ποίημα. Σ 392 «Στὸ σπίτι μου», ποίημα. Σ 393 «Προσευχή», ποίημα. Σ 394 «Στὸ χωριό», ποίημα. Σ 395 «Ἐρημοκκλῆσι», ποίημα. Σ 396 «Τὸ δειλινό», ποίημα. Π 229 «Στὸ λειβάδι», περιγραφή. Π 230 «Ἀπὸ τὴ ζωὴ στ' ἄγρια βουνά», ἐντυπώσεις. Π 231 «Σελήνη», πεζοτράγουδο. Σ 397 «Ἄνοιξις», ποίημα. Σ 398 «Στὸ παράθυρο», ποίημα. Σ 399 «Ἀνθοῦλα», ποίημα. Σ 400 «Οἱ φωνὲς τῶν παιδιῶν ποὺ γεμίζουν τὸ δείλι», ποίημα ὑπὸ ΑΘΑΝ. ΠΑΠΑΓ. — Σ 401 «Ἀντάμωμα», ποίημα ὑπὸ ΣΠΥΡ. ΔΗΜΗΤΡ. — Π 253 «Τὸ γιατρικὸ τῆς μάγισσας», διήγημα ὑπὸ ΕΥΓ. ΔΟΜΙΤ. — Σ 414 «Ἡ μάνα», ποίημα. Σ 415 «Ἡ ἄνοιξις», ποίημα ὑπὸ ΓΕΩΡΓ. ΑΝΑΣΤΑΣ. — Π 254 «Ἡ φωνή μου ἀπὸ τὸ σφάγια τοῦ Μαραθῶνος πρὸς τὸν Μεγάλον Ἀρχηγὸν» ὑπὸ ΙΦΙΓΕΝ. ΚΑΛΕΜΗ. — Σ 416 «Μαγεμένη νύχτα», ποίημα ὑπὸ ΚΩΣΤ. ΑΝΑΓΝ. — Σ 417 «Μετὰ τὴν ἅγια μέρα», ποίημα ὑπὸ ΣΤ. ΠΑΝΤ. — Σ 418 «Ἑλλάς», ποίημα ὑπὸ ΔΗΜ. ΡΑΠΤΟΔ. — Σ 419 «Τὰ χρόνια τῆς δουλείας κι' ὁ Εὐαγγελισμός», ποίημα ὑπὸ Κ. ΠΑΠΑΜΙΧ. — Σ 420 «Εἶμαι ἕνας Φαλαγγίτης», ποί-

## ΤΟ ΦΙΔΙ, ΤΟ ΣΚΥΛΙ ΚΙ' Η ΓΑΤΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 887)

ἀπάνω του καὶ νιαούριζε καὶ τοῦ ἔλεγε: Τί ἔχεις, ἀφέντη;

— Τί νάχω, γάτα μου; Τοῦτο καὶ τοῦτο ἔπαθα· τὴ νύχτα ποὺ κοιμώμουν, μοῦ πῆρε τὴ βοῦλλα ὁ ἀράπης καὶ τὴ γυναῖκα μου κι' ἔφυγε.

— Σώπα, ἀφέντη, τοῦ λέει ἡ γάτα, ἐγὼ θὰ σοῦ τὴ φέρω πίσω. Δός μου τὸ σκυλὶ νὰ τὸ καβαλλικέψω, καὶ νὰ πάω νὰ πάρω τὴ βοῦλλα.

Τότες τῆς δίνει τὸ σκυλί, τὸ καβαλλικεύει ἡ γάτα καὶ περνάει τὴ θάλασσα. Κι' ἐκεῖ ποὺ πήγαινε στὸ δρόμο, βρίσκει ἕνα ποντίκι καὶ τοῦ λέει: Ἂν θέλης νὰ σοῦ χαρίσω τὴ ζωή, νὰ χώσης τὴν οὐρά σου στὴ μύτη τοῦ ἀράπη, ὅταν θὰ κοιμᾶται.

Τὸ ποντίκι πράγματι τὴν ἔχωσε, σὰν φτάσανε, καὶ τότες ὁ ἀράπης φταρνίστηκε καὶ ἔπεσε ἡ βοῦλλα, ποὺ τὴν εἶχε κρυμμένη στὴ γλῶσσα του. Τὴν ἁρπάζει τότε ἡ γάτα καὶ καβαλλικεύει τὸ σκυλί. Κι' ἐκεῖ ποὺ ἔπλεαν στὴ θάλασσα, λέει τὸ σκυλὶ τῆς γάτας: Ἔτσι νὰ ζήσης, γάτα, στάσου νὰ ἰδῶ κι' ἐγὼ λιγάκι τὴ βοῦλλα! Ἀλλὰ καθὼς πῆρε τὸ σκυλὶ τὴ βοῦλλα, τοῦ πέφτει στὴ θάλασσα καὶ τὴν ἁρπάζει ἕνα ψάρι, κι' ἔγινε χιλιοπλούμιστο.

Τότες ἡ γάτα λέει τοῦ σκυλιοῦ: Τί μοὔκανες, πῶς θὰ πάω στὸν ἀφέντη μου δίχως βοῦλλα; Ἔλα τώρα νὰ σὲ καβαλλικέψω!

Καὶ καβαλλίκεψε πάλι τὸ σκυλὶ καὶ πῆγαν ἐκεῖ ποὺ ἦταν ἀραγμένα τὰ καράβια. Στὸ καράβι ὅμως ποὺ πήγανε ὁ καραβοκύρης εἶχε πιάσει τὸ ἴδιο ψάρι ποὺ ἅρπαξε τὴ βοῦλλα. Ἡ γάτα ἐτρίβονταν καὶ νιαούριζε πάλι, κι' ὁ καραβοκύρης εἶπε: Μωρέ, τί καλὴ γάτα ποὺ μᾶς ἦρθε· τὸ βράδυ θὰ πάω στὸ σπίτι νὰ φκιάσω τοῦτο τὸ ψάρι, καὶ θὰ τῆς ρίξω τἄντερα νὰ τὰ φάη.

Ἐκεῖ ὅμως ποὺ τὸ βράδυ καθάριζε τὸ ψάρι καὶ τῆς ἔρριχνε τ' ἄντερα, πέφτει ἡ βοῦλλα καὶ τὴν ἁρπάζει ἡ γάτα καὶ πάει στὸ ἀφεντικό της.

Κι' ὁ ἀφέντης της σὰν τὴν εἶδε, τὴ ρώτησε: Τὴν ἔφερες μωρ' γάτα τὴ βοῦλλα;

— Τὴν ἔφερα, ἀφέντη, τοῦ λέει, μόνο νὰ σκοτώσης τὸ σκυλί, γιατὶ τὴν ἔρριξε μέσα στὴ θάλασσα, κι' ἔπαθα τόσα κακὰ ὅσο νὰ τὴν εὕρω πάλι, καὶ τοῦ διηγήθηκε ὅλα ὅσα ἔπαθε.

Τότε αὐτὸς πῆρε τὸ ντουφέκι γιὰ νὰ σκοτώση τὸ σκυλί, ἀλλὰ ἡ γάτα πάλι τὸν ἐμπόδισε καὶ τοῦ εἶπε: Ἄφησ' το τώρα, γιατὶ φάγαμε τόσον καιρὸ μαζὶ ψωμί.

Καὶ τότες αὐτὸς τὸ ἄφησε καὶ δὲν τὸ σκότωσε. Ὕστερα πῆρε τὴ βοῦλλα καὶ τὴ ζούπησε, κι' ἔρχεται ὁ Ἀράπης καὶ τοῦ λέει: Τί προστάζεις, ἀφέντη;

Κι' ἐκεῖνος τὸν διατάζει: Τώρα νὰ φέρης ἐδῶ τὸ σαράγι,ποὖναι στὴ θάλασσα. Κι' ἀμέσως ὁ Ἀράπης τὸ ἔφερε. Τὸ παιδὶ τότε μπαίνει μέσα, βρίσκει τὸν Ἀράπη ποὺ κοιμώτανε μὲ τὴ βασιλοποῦλα καὶ τὸν σκότωσε. Ὕστερα πῆρε τὴ γυναῖκα του καὶ ζῆσαν σ' ὅλη τὴ ζωή τους καλά.

## (Συνέχεια τῆς ἀλληλογραφίας)

ημα ὑπὸ ΝΙΚ. ΡΟΥΜ. — Σ 421 «Τὸ ψυχοσάββατο», ποίημα ὑπὸ ΜΙΧ. ΚΟΚΚ. — Σ 422 «Μιὰ στιγμὴ στὴ δυστυχία μου», ποίημα ὑπὸ ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ. — Σ 423 «25η Μαρτίου», ποίημα ὑπὸ ΚΩΣΤ. ΚΟΚΚ. — Σ 424 «Τὰ ἰδανικὰ τῆς Νεότητος», ποίημα ὑπὸ ΜΑΥΡ. ΚΑΛ. — Π 255 «Ὁ Ἱστορικὸς Κυβερνήτης τῆς Νέας Ἑλλάδος» ὑπὸ ΜΙΧ. ΚΟΚΚΑΛΗ. — Π 232 «Τὸ πρῶτο μάθημα», διήγημα ὑπὸ ΠΑΝ. ΚΟΝΤ. — Σ 402 «Ἄνοιξις», ποίημα ὑπὸ ΡΑΦ. ΠΛΥΤ. — Σ 403 «Τιμὴ σ' ἐσέ», ποίημα ὑπὸ ΤΑΚΗ ΚΑΜΠ. — Π 233 «Πατρίδα» ὑπὸ ΔΗΜ. ΒΕΓ. — Π 234 «Ἡ ἄνοιξις», περιγραφὴ ὑπὸ ΚΟΥΛΑΣ ΚΟΥΚ. — Σ 404 «Ἡ νέα γενεά», ποίημα ὑπὸ ΧΡ. ΖΑΦ. — Π 235 «Περιγραφὴ τοῦ ἐν Τήνῳ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας» ὑπὸ ΚΩΣΤΑ ΑΘΗΝ. — Σ 405 «Τιμιότης», ποίημα. Π 236 «Τιμιότης», διήγημα ὑπὸ ΑΓΛ. ΚΑΡ. — Π 237 «Στὸν τολμηρὸ ἀνήκει ὁ κόσμος», ὁμιλία. Π 238 «Θῆβαι», ἱστορικὸ σημείωμα ὑπὸ ΚΥΡ. ΜΕΛΙΣ. — Π 239 «Ἐπιστροφή», διήγημα ὑπὸ ΑΡΙΣΤ. ΖΑΓΟΡ. — Π 240 «Δύο οἰκογένειαι», διήγημα ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΒΕΛΙΤΣ. — Π 241 «Ὁ Βλάχικος γάμος», λαογραφικὸ σημείωμα ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΔΑΜ. — Π 242 «Θαλασσινὴ ἱστορία», διήγημα ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΠΟΛ. — Π 243 «Τὸ λαγουδάκι καὶ τὸ κλῆμα», μῦθος ὑπὸ ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ. — Σ 406 «Στὸν Ἀρχηγό», ποίημα ὑπὸ ΓΕΩΡΓ. ΜΠΑΚ. — Π 244 «Τὸ χιόνι στὸ χωριό μου», περιγραφὴ ὑπὸ ΔΗΜ. ΖΟΥΓ. — Σ 407 «Στὴν Ἅγια Λαύρα», ποίημα ὑπὸ ΑΝΩΝΥΜΟΥ. — Σ 408 «Τὸ νυκτερινὸ Γυμνάσιο», ποίημα ὑπὸ ΙΩΑΝΝ. ΒΕΛΙΝ. — Π 245 «Ἡ μουσικὴ καὶ τὸ παιδί», ἀρθράκι ὑπὸ ΑΛΕΞ. ΧΑΤΖΗΘ. — Π 246 «Τὸ Κουρταλιώτικο Φαράγγι τῆς Κρήτης», περιγραφὴ ὑπὸ ΓΙΑΝ. ΜΑΡΑΓΚ. — Θ 1 «Ἡ Νίνα Φαλαγγίτισσα», θεατρικὸ ἔργο σὲ τρεῖς πράξεις ὑπὸ ΑΝΝΗΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ (θὰ διαβασθῇ προσεχῶς καὶ θὰ λάβῃ τὰς παρατηρήσεις μας ταχ)κῶς). — Π 247 «25η Μαρτίου 1821», ἄρθρον ὑπὸ ΜΙΧ. ΠΕΡ. — Π 248 «Ἡ Ἰδέα καὶ τὰ συστήματα τῆς Ε. Ο. Ν. στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα», ἱστορικὸ σημείωμα ὑπὸ ΘΕΟΦ. ΛΑΒ. — Π 249 «Περὶ Πατρίδος», ἄρθρον ὑπὸ ΜΙΧ. ΚΟΜΗ. — Π 250 «Ὕμνος στὴ Σημαία». Σ 409 «Ἄνοιξι» ποίημα. Σ. 410 «Ἐπιστροφὴ στὸ νησί», ποίημα. ὑπὸ ΚΥΡ. ΔΟΥΡΑΜ. — Π 251 «Ἡ θυσία μιᾶς μάνας», διήγημα ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν Παναγία τῶν Παρισίων, ὑπὸ ΙΩΑΝΝΑΣ ΣΚΟΥΡ. — Π 252 «Ἡ Βασιλοπούλα μὲ τὴ ρόκα», παραμύθι ὑπὸ ΜΙΧ. ΜΕΓΓΟΥ. — Σ 411 «Ὕμνος πρὸς τὸ βουνό», ποίημα. Σ 412 «Πόνος ἀρρώστου», ποίημα. Σ 413 «Οἱ στοχασμοὶ τῶν δένδρων», ποίημα ὑπὸ ΔΗΜΟΣΘ. ΦΩΤΟΠ. — Π 256 «Ἡ 25η Μαρτίου», ἄρθρον ὑπὸ ΝΙΚΟΛ. ΖΗΚΟΥ. — Σ 424 «Στὴ Σημαία», ποίημα ὑπὸ ΣΤΑΜ. ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ. — Π 257 «Ἡ Γαλανόλευκη», πεζὸν ὑπὸ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΛΑΧΑΝΑ. — Π 258 «Γιὰ τὴν Πατρίδα», διήγημα ὑπὸ ΠΑΝ. ΧΑΪΔΟΥ. — Σ 425 «Ἀνοιξιάτικη αὐγή», ποίημα. Σ 426 «Ἡ ἄνοιξις», ποίημα. Σ 427 «Τὸ εἰσιτήριον», ποίημα. Σ 428 «Στὴν ἀνηφοριά», ποίημα ὑπὸ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ. — Π 259 «Πατρίδα», πεζὸ ὑπὸ ΕΛΛΗΣ ΛΑΧΑΝΑ. — Σ 429 «25η Μαρτίου», ποίημα ὑπὸ ΚΕΔΡ. ΙΩΝΑ. — Σ 430 «Ἄνοιξι», ποίημα ὑπὸ ΠΟΛΥΧΡ. ΚΥΝΗΓΟΥ. Π 260 «Ἡ εὐμορφη βοσκοπούλα», ὑπὸ ΧΡ. ΚΟΥΤΣΟΓΕΡΑ. — Σ 431 «Στὴν Ἑλλάδα μας», ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΥ. — Σ 432 «Ξεψύχισμα». Σ 433 «Θύμησοι», ποιήματα ὑπὸ ΕΛΛΗΣ ΠΕΡΑΚΗ. — Σ 434 «Οἱ τρεῖς εἰδικοὶ γιὰ τὴν κλοπή», ποίημα ὑπὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΟΒΛΑΚΑ. — Σ 435 «Ὁ Καλαμιᾶς». Σ 436 «Στὴ Μοῦσα», ποιήματα ὑπὸ ΤΑΚΗ ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΙΔΗ. — Π 261 «Τὰ δυὸ μεγάλα ἀδέλφια καὶ οἱ δράκοι», παραμύθι ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΠΠΟΥ. — Π 262 «25η Μαρτίου», ἄρθρον ὑπὸ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΖΟΓΛΗ. — Σ 437 «Πρὸς τὸν Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανόν», ποίημα ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΣΙΓΚΑ. — Π 263 «Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς». Π 264 «Τραγῳδία λαγοῦ», διηγήματα ὑπὸ Γ. ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ. — Σ 438 «Τὸ χιόνι», ποίημα. Π 265 «Τὸ γατάκι μου», πεζὸ ὑπὸ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ. — Σ 439 «Κόρακας καὶ πέρδικα», ποίημα ὑπὸ ΗΛΙΑ ΦΟΝΤΑΛΗ (μὴ βιάζεσαι νὰ ἐκδώσῃς τὰ ποιήματά σου σὲ βιβλίο. Θὰ σοῦ ἀπαντήσωμε σὲ ἄλλο τεῦχος ἐκτενέστερα). Σ 440 «Διπλὴ γιορτή», ποίημα ὑπὸ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΙΣΣΙΚΟΥ. — Π 266 «25η Μαρτίου», ἔκθεσις ὑπὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ. — Π 267 «Ἕνα ὄνειρο, μία πραγματικότης», πεζὸ ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΝΟΥΤΗ. — Σ 441 «Στὸν Μεγάλο μας Κυβερνήτη», ποίημα ὑπὸ ΚΟΥΛΑΣ ΠΑΠΑΠΟΣΤΟΛΟΥ. — Π 268 «Ἄνοιξις», ἄρθρον ὑπὸ ΙΑΚΩΒΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ. — Σ 442 «Πατρίδα!.. Πατρίδα!..», ποίημα ὑπὸ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΟΤΣΙΦΟΥ. — Σ 443 «Τὸ ἡλιοβασίλεμα», ποίημα. Σ 444 «Τὸ ὀρφανό». Σ 445 «Τὸ ταξίδι». Σ 446 «Ἡ ἄνοιξις». Σ 447 «Νοσταλγία», ποιήματα ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΑΖΗ. — Σ 448 «Στὴ νεότητα», ποίημα ὑπὸ ΒΑΣΙΛ. ΣΦΑΛΤΟΥ. — Σ 449 «Ἡ Φινλανδία», ποίημα ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΑΜΠΟΛΙΔΗ (εἰς φιλολογικὸν διαγωνισμὸν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἀπὸ πᾶς τὸν ἴδιο). Π 269 «Ὁ καπετὰν-Λούκας», βιογραφικὸ σημείωμα. Σ 450 «Ὁ πόθος τῶν σκαπανέων», ποίημα ὑπὸ ΑΓΑΠΗΤΟΥ ΚΡΑΤΣΗ.

★ Λόγῳ συγκεντρώσεως πολλῆς συνεργασίας καὶ γιὰ νὰ μὴ σημειωθῇ μεγάλη καθυστέρησις στὶς ἀπαντήσεις μας, ἀναγκασθήκαμε νὰ περιορισθοῦμε στὴν ἁπλὴ ἀναγγελία τῶν ληφθέντων. Ἀπὸ τὸ προσεχὲς τεῦχος θ' ἀρχίσωμε πάλι ν' ἀπαντοῦμε ἐκτενέστερα. Ἀπὸ τ' ἀνωτέρω ὑπεβλήθησαν στὴν Ἐπιτροπὴ τ' ἀκόλουθα:

Ποιήματα: «Ἄνοιξις» Σ 402 ὑπὸ ΡΑΦΑΗΛ ΠΛΥΤΑ. — «Τὸ νυκτερινὸ σχολειό» Σ 408 ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΕΛΛΙΝΗ. — «Ἄνοιξι» Σ 409 καὶ «Ἐπιστροφὴ στὸ νησί» Σ 410 ὑπὸ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΔΟΥΡΑΜΑΝΗ. — «Οἱ στοχασμοὶ τῶν δένδρων» Σ 413 ὑπὸ ΔΗΜΟΣΘ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ. — «Τὰ ἰδανικὰ τῆς νεότητος» Σ 424 ὑπὸ ΜΑΥΡ. ΚΑΛΑΡΑΣ. — «Στὴν ἀνηφοριά» Σ 428 ὑπὸ ΑΘΑΝ. Φ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ. — «Ἄνοιξι» Σ 430 ὑπὸ ΠΟΛΥΧΡ. ΚΥΝΗΓΟΥ. — «Ὁ Καλαμιᾶς» Σ 435 ὑπὸ ΤΑΚΗ ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΙΔΗ. — «Τὸ χιόνι» Σ 438 ὑπὸ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ. — «Τὸ ταξίδι» Σ 445 ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΑΖΗ. — Πεζά: «Ἡλιοβασίλεμα» Π 202 ὑπὸ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Φ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ. — «Πατρίδα» Π 233 ὑπὸ ΔΗΜ. ΒΕΓΛΗ. — «Ἡ ἄνοιξις» Π 234 ὑπὸ ΚΟΥΛΑΣ ΚΟΥΚΑ. — «Ἡ Ἰδέα καὶ τὰ συστήματα τῆς Ε. Ο. Ν. στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα» Π 248 ὑπὸ ΘΕΟΦ. ΛΑΒΑΣΑ. Τὰ λοιπὰ ἀπερρίφθησαν, ἄλλα ἐπειδὴ ἦσαν γραμμένα καὶ στὶς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ, ἄλλα ἐπειδὴ ἦσαν μακροσκελῆ καὶ ἄλλα ἐξ αἰτίας διαφόρων ἐλλείψεων. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους θ' ἀρχίσωμεν πάλι τὴν τακτικήν μας ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας τῆς «Νεολαίας», οἱ ὁποῖοι τῆς στέλλουν τὴν συνεργασίαν των.

### ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ

Ὁ ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ ΚΑΡΑΜΟΥΖΑΡΗΣ μᾶς ἔστειλε ἕνα ποιηματάκι μὲ τὸ ὁποῖο ἐκδηλώνει τὴν ἀφοσίωσί του στὴν Ε. Ο. Ν. Γράφει: «— Τώρα γλυκειά πατρίδα μου, ποὺ ἔγινα μεγάλος καὶ στὴν Ε. Ο. Ν. ἐγράφτηκα καὶ εἶμαι ὅλο καμάρι, τὰ ροῦχα αὐτά, ποὺ μοὔδωσες θέλω νὰ τὰ τιμήσω, σὲ κάθε σου ἀνάγκη νὰ σὲ ὑπερασπίσω». — Ὁ Σκαπανέας ΦΩΤΙΟΣ ΔΡΑΜΑΛΙΩΤΗΣ ἀπεφάσισε — λέγει — καὶ αὐτὸς νὰ γράψῃ ἕνα ποιηματάκι. Γράφει λοιπόν: «Θυσιάζω τὴν ζωή μου τὴν Πατρίδα ν' ἀπαλλάξω, ἂν ποτὲ τῆς χρειασθῇ, λίγη βοήθεια ἀπὸ μένα τὸν μικρὸ τὸν Σκαπανέα». Νομίζομε πὼς δὲν μᾶς τὰ γράφει καλά. Πρῶτα-πρῶτα δὲ μᾶς λέγει ἀπὸ τί πρᾶγμα θ' ἀπαλλάξῃ τὴν πατρίδα κι' ἔπειτα ἀφήνει χωρὶς ρῆμα τὸν τελευταῖο στίχο: «λίγη βοήθεια ἀπὸ μένα τὸν μικρὸ τὸ Σκαπανέα». — ΑΝΝΑΝ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ. Δημοσιεύομε στὴ στήλη αὐτὴ τὸ ποιηματάκι σου, ποὺ μᾶς ἔστειλε ὁ διδάσκαλός σου:

Ὁ καλὸς μαθητής.

Μὲ τί χαρὰ πηγαίνει  
εἰς τὸ σχολειὸ κάθε πρωΐ  
γράμματα γιὰ νὰ μάθῃ  
ὅσα πιὸ πολλὰ μπορεῖ.  
Καλὸ παιδὶ τὸν λένε  
κι' ὅλοι τὸν ἀγαποῦν,  
δάσκαλος καὶ γονεῖς του  
συχνὰ τὸν ἐπαινοῦν.

Ὁ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΓΑΡΓΑΛΑΚΟΣ, ἀπὸ τὴν Ἀμφίκλεια, μᾶς ἔστειλε τὸ ἔμμετρο αὐτὸ γράμμα:

Εἶμαι ἕνα Σκαπανάκι  
μὲ τὴ σεμνή μου τὴ στολή,  
κοιμοῦμαι μόλις σουρουπώσῃ  
ξυπνῶ μὲ τὴν γλυκειάν αὐγή.

Καὶ πρὶν ἀρχίσω τὴ δουλειά μου  
τὸν Ὕψιστο παρακαλῶ  
νὰ προστατεύῃ τοὺς γονεῖς μου  
καὶ τὸν μεγάλον Ἀρχηγό.

Ὁ ΜΙΜΗΣ ΚΟΥΤΕΛΟΣ μᾶς γράφει λέξι πρὸς λέξι: «Ἂν καὶ δὲν μοῦ ἀπαντήσατε στὸ προηγούμενο γράμμα μου, σᾶς ξαναγράφω χωρὶς νὰ εἶμαι θυμωμένος, ἐπειδὴ ξέρω ὅτι δὲν προφτάνετε ν' ἀπαντᾶτε σὲ τόσα πολλὰ γράμματα, ποὺ σᾶς στέλνομε ἐμεῖς τὰ Σκαπανάκια». Μάλιστα Μίμη, ἔτσι εἶναι. Γράμματα καὶ γράμματα! Γιὰ νὰ μᾶς γράφῃς ὅμως πὼς δὲν εἶσαι θυμωμένος θὰ πῇ ὅτι συνηθίζεις νὰ θυμώνῃς! Τὰ παιδιά, Μίμη, καὶ μάλιστα τὰ Σκαπανάκια δὲν πρέπει νὰ θυμώνουν. Εἶναι πολὺ κακὸ ἐλάττωμα ὁ θυμὸς καὶ συχνά, πολὺ συχνὰ πληρώνει τὰ σπασμένα... ἐκεῖνος ποὺ θυμώνει. Μιὰ παροιμία λέει:

«Θυμὸς τοῦ χωριάτη, ζημιὰ τῆς σακκούλας του».

ΒΑΣ. ΠΡΑΣΣΑΝ, μαθητὴν Α' Γυμνασίου Σιδηρόκαστρον, Ἐφημεριδοπώλην. Ἡ «Νεολαία» σὲ συγχαίρει γιὰ τὴν ἀγάπη σου στὰ γράμματα καὶ σοῦ εὔχεται νὰ προοδεύῃς πάντοτε καὶ νὰ χαρῇς γρήγορα τοὺς καρποὺς τῶν κόπων σου. Ἐργάζεσαι καὶ μαζὶ σπουδάζεις! Κι' ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ βρίσκεις τὸν καιρὸ νὰ γράφῃς καὶ ποιήματα. Μπράβο σου, ἄλλη μιὰ φορά, Βασίλη. — ΜΑΡΙΑΝ ΑΛΕΠΗ. Ὁ Μεγάλος Σκαπανέας σ' εὐχαριστεῖ. Καὶ κάτι μεταξύ μας: «Προσπάθησε νὰ διορθώσῃς τὸ γράψιμό σου. Μὲ λίγη ἄσκησι θὰ τὸ κατορθώσῃς. Μήπως βιάζεσαι ὅταν γράφῃς;». Εὐχαριστοῦμε τοὺς γονεῖς σου γιὰ τοὺς χαιρετισμοὺς των πρὸς τὴ «Νεολαία». — ΕΥΔ. ΚΑΤΡΑΜΗ. Πολὺ γνωστὸ τὸ παραμυθάκι ποὺ μᾶς ἔστειλες. — Ν. ΣΚΑΦΙΔΑΝ. Γράμμα καὶ ποιήματα στὸ ἴδιο χαρτὶ καὶ γραμμένα στὶς δύο ὄψεις. Στεῖλε τα γραμμένα τακτικά, σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες μας.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

